

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Teede- ja Sideminister
määrus
terviktekst
01.09.2010
30.06.2011

Mootorsõiduki ja selle haagise tehnoeisundile ja varustusele esitatavad nõuded¹

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

Vastu võetud 18.05.2001 nr 50
RTL 2001, 69, 941
jõustumine 15.06.2001

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.12.2001	RTL 2001, 135, 1953	24.12.2001
26.08.2002	RTL 2002, 106, 1575	01.01.2003
10.10.2002	RTL 2002, 118, 1724	21.10.2002
10.02.2003	RTL 2003, 23, 335	20.02.2003
11.07.2003	RTL 2003, 85, 1252	26.07.2003
05.11.2003	RTL 2003, 115, 1825	17.11.2003
16.04.2004	RTL 2004, 45, 770	01.05.2004
14.06.2004	RTL 2004, 82, 1309	21.06.2004
29.09.2004	RTL 2004, 130, 2018	08.10.2004
11.01.2005	RTL 2005, 12, 100	23.01.2005
28.03.2005	RTL 2005, 37, 530	08.04.2005
23.05.2005	RTL 2005, 58, 826	05.06.2005
04.10.2005	RTL 2005, 104, 1579	16.10.2005
25.04.2006	RTL 2006, 39, 671	12.05.2006
17.10.2006	RTL 2006, 75, 1392	29.10.2006
22.11.2006	RTL 2006, 84, 1537	04.12.2006 (osaliselt 1.10.2007)
18.04.2007	RTL 2007, 37, 636	07.05.2007
06.12.2007	RTL 2007, 96, 1605	21.12.2007
03.10.2008	RTL 2008, 84, 1164	19.10.2008
22.12.2008	RTL 2009, 1, 5	10.01.2009
05.06.2009	RTL 2009, 47, 671	19.06.2009
16.12.2009	RTL 2010, 1, 7	08.01.2010
06.05.2010	RTL 2010, 24, 423	14.05.2010, osaliselt 1.09.2010

Määrus kehtestatakse «Liiklusseaduse» § 13 lõike 3 ning § 15 lõike 1 alusel ja kooskõlas «Riigivapi seaduse» § 6 lõike 2 punktiga 1.

[RTL 2003, 85, 1252- jõust. 26.07.2003]

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrus reguleerib teeliikluses osaleva mootorsõiduki ja selle haagise (edaspidi koos sõiduk), v.a ratastraktor, liikurmasin ja nende haagised, tehnoeisundile ja varustusele esitatavaid nõudeid. Määruses toodud nõuded on aluseks sõiduki, selle osade ja varustuse ekspertiisi, katsetuse, tüübikinnituse ja toodangu järelevalve teostamisel ning sõiduki tehnoeisundi ja varustuse kontrollimisel.

(2) Määrus on kohustuslik kõigile Eesti territooriumil teeliikluses osalevat sõidukit omavatele ja valdavatele füüsilistele ning juriidilistele isikutele, v.a kaitsejõudude sõidukid.

§ 2. Nõuded sõidukile

- (1) Teeliikluses osaleva sõiduki tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded kehtestatakse järgmiselt:
- 1) pärast 1997. aasta 1. jaanuari liiklusregistrisse kantud või kantavale sõidukile kehtivad nõuded on toodud lisas 1;
 - 2) enne 1997. aasta 1. jaanuari liiklusregistrisse kantud sõidukile kehtivad nõuded on toodud lisas 2;
 - 3) käesoleva lõike punktides 1 ja 2 toodud nõuded ei laiene enne 1. jaanuari 1984. a valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud sõidukile kuni 31. detsembrini 2013. a ning 30-aastasele ja vanematele sõidukile alates 1. jaanuarist 2014. a. Nimetatud sõidukid peavad vastama nõuetele, mis on kehtestatud olenevalt sõiduki valmistamise aastast või esmakordse kasutuselevõtu kuupäevast, ning samuti lisade 1 ja 2 koodides 108, 109, 110, 114, 201 ja 301 ja gruppides 5, 12, 13 ja 14 toodud nõuetele. Käesoleva lõike punktides 1 ja 2 toodud nõuded ei laiene ka vanasõidukile, välja arvatud lisa 1 grupis 20 või lisa 2 grupis 18 toodud nõuded vanasõiduki tehno seisundile ja originaalsusele;
[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]
 - 4) Eestis kasutatavad, teises riigis registreeritud veoautod, bussid ja nende haagised peavad vastama lisas 1 toodud nõuetele, kui riikidevaheliste lepingutega ei ole ette nähtud teisiti ja sõiduautod, mootorrattad ning nende haagised peavad vastama selles riigis kehtivatele nõuetele, kus sõiduk on registreeritud.
- (2) Lisades 1 ja 2 toodud nõuetes märgitud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni Genfi 1958. a «Ratassõidukile ning sellel kasutatava ja/või sellele paigaldatava varustuse ja osade ühtlustatud tehnonõuete vastuvõtmise ning nende nõuete alusel väljastatud kinnituste vastastikuse tunnustamise kokkuleppe» eeskirjad (edaspidi *E-reegel*) ja Euroopa Nõukogu direktiivid (edaspidi *direktiiv*) kehtivad koos E-reegli paranduste seeriatega ja direktiivi parandustega, mis kehtisid sõiduki valmistamise ajal.
- (3) Lisades 1 ja 2 toodud nõuetes käsitlemata juhtudel tuleb lähtuda ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni Viini 1968. a «Teeliikluse konventsioonist» või autoehituse üldpraktikast.
- (4) Üksiksõiduki kinnitusel ja enne 1998. a esmakordselt kasutusele võetud sõidukitel loetakse DOT või SAE tähisega märgistatud osad, seadmed ja süsteemid nõuetele vastavaks, kui katsekoda või võimalusel Maanteeamet on teinud kindlaks, et on täidetud vastava direktiivi või E-reegli nõuded.
[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

§ 2¹. [Kehtetu – RTL 2008, 84, 1164- jõust. 19.10.2008]

§ 3. Lühendid ja mõisted

Määruses on kasutatud järgmisi mõisteid:

- 1) *ABS* on piduriseade, mis pidurdamisel takistab rataste blokeerumist (*Anti-LockBrakingSystem*);
- 2) *ADR* on «Ohtlike veoste rahvusvahelise autoveo 30. septembri 1957. a Euroopa kokkuleppe» (*EuropeanAgreementconcerningtheinternationalcarriageofdangerousgoodsby road*);
- 3) *AETR* on «Rahvusvahelisel autoveol töötava sõiduki meeskonna tööalane 1. juuli 1970. a Euroopa kokkuleppe» (*EuropeanAgreementconcerningtheworkofcrews of vehiclesengagedininternational road transport*);
- 4) *alarmsõiduk* on kiireloomulisi ameti- või tööülesandeid täitev sõiduk;
- 5) *ALB* on automaatne pidurdusjõu regulaator (*Automaticload-sensitive devicefor correctingbraking-force*);
- 6) *ASE* on M, N ja O kategooria sõiduki telje/telgede rataste täiendav juhtimise abiseade lisaks põhijuhtimisseadmele, kui põhijuhtimisseade ei ole ainult elektriline, vedelik- või õhkjuhtimisseade, mis kindlustab põhijuhtimisseadmega rataste pööramise sõiduki liikumisega samas- või vastassuunas (*Auxiliarysteeringequipment*);
- 7) *ASR* on veojõu regulaator, mida võidakse kasutada koos ABS süsteemiga (*Anti-SlideRegulator*);
- 8) *ATP* on «Kiiresti riknevate toiduainete rahvusvahelise veo ning selleks kasutatavate eriveokite alane kokkuleppe» (*Agreementon theinternationalcarriage of perishablefoodstuffs and on the specialequipmenttobeusedforsuchcarriage*);
- 9) *autorong* on M või N kategooria sõidukist ja ühest või enamast haagisest koostatud sõidukite kombinatsioon (*Vehiclecombination*);
[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]
- 10) *buss* on üle üheksa istekohaga (sh juhi koht) mootorsõiduk, mis on ette nähtud reisijate veoks. Mõiste hõlmab elektrikontaktliiniga ühendatud rööbasteta sõidukit, näiteks trolli (*Bus*);
- 11) *bussirong* on bussist ja haagisest koostatud sõidukite kombinatsioon (*Passengerroadtrain*);
- 12) *CCD* on automaatse reguleerimisega haakeseade. Seade, mis automaatselt reguleerib veduki ja selle haagise kerede vahet liikumisel kurvilisel teel, teekalletel või kerede erinevate kõrguste puhul (*Close-couplingdevice*);
- 13) *CEMT* on Euroopa Transpordiministrite Konverents (*EuropeanConferenceof Ministers of Transport*);
- 14) *CIE* on Rahvusvaheline Valgustuse Komisjon (*International Commission Illumination*);
- 15) *direktiiv* on Euroopa Liidu direktiiv;
- 16) *DOT* on tähis, mis kinnitab USA Transpordiameti poolt kehtestatud nõuete täitmist;
- 17) *EBS* on elektrooniliselt juhitud pidurisüsteem (*Electronicallycontrolledbrakingsystem*);
- 18) *E-reegel* on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni «Ratassõidukile ning sellel kasutatava ja/või sellele paigaldatava varustuse ja osade ühtlustatud tehnonõuete vastuvõtmise ning nende nõuete alusel väljastatud kinnituste vastastikuse tunnustamise kokkuleppe» eeskiri (*Regulationof theAgreementConcerningtheAdoption of UniformTechnicalPrescriptionsfor WheeledVehicles, Equipment and Parts whichcanbeFitted and/orbeUsed on WheeledVehicles and theConditionsfor Reciprocal Recognition of Approvals Granted on theBasis of thesePrescriptions*). E-reegli numbris järgneb murrujoonele selle reegli viimase paranduste seeria number, mida

rakendatakse käesoleva eeskirja lisades toodud nõuete kehtestamisel. Varasemates paranduste seeriates toodud nõuded kehtivad vastavalt sõiduki valmistamise ja paranduste jõustumise ajale;

- 19) *e-sertifikaat* on direktiivi nõuetele vastavuse vormikohane tunnistus;
- 20) *E-sertifikaat* on E-reegli nõuetele vastavuse vormikohane tunnistus;
- 21) *eesmine ääretuli* on tuli, mis märgistab sõiduki asukohta ja laiust eest (*Front position lamp*);
- 22) *elektrisõiduk* on sõiduk, mille liikumapanev jõud kantakse üle elektrimootoriga/mootoritega vähemalt ühele sõiduki veoteljele (*Electricvehicle*);
- 23) *ETRTO* on Euroopa Rehvide ja Velgede Tehniline Organisatsioon (*EuropeanTyreandRimTechnicalOrganisation*);
- 24) *fluorestseeruvpind* on pind, mis pimedas kiirgab eelnevalt kogutud energiat;
- 25) *FMVSS* on USA föderaalne mootorsõiduki ohutusstandard (*FederalMotor-vehicleSafetyStandard*);
- 26) *haagis* on mootorsõidukiga haakes liikumiseks valmistatud või selleks kohandatud sõiduk (*Towedvehicle*);
- 27) *heitgaasi suitsusus* on heitgaasi läbipaistvuse erinevus puhta õhu läbipaistvusest. Suitsusust hinnatakse kiirguse neeldumisteguriga «K», mille ühik on $[m^{-1}]$;
- 28) *hooldussõiduk* on sõiduk, mis täidab teehoiuülesandeid ja teel möödapääsmatuid tööülesandeid;
- 29) [Kehtetu]
- 30) *kahekorruseline buss* on buss, kus vähemalt ühes kereosas on sõitjakohad kahel korrusel;
- 31) *kaksikautorong* on autorong, mis on koostatud poolhaagisautorongist ja täis- või keskelglaagisest (*Doubleroad train*);
- 32) *kassettkere* on kallurvedukauto veokasti tõmmatav kallurhaagise kere/veokast, mis kinnitatakse auto veokasti külge ja tühjendatakse seejärel auto veokasti/kere kallutamiseks;
- 33) *kasutustõkis* on seade, mis blokeerib vähemalt ühe sõiduki põhiagregaadi, vältimaks sõiduki kasutamist kõrvalise isiku poolt (*Protectivedevice*);
- 34) *katalüütsjärelepõletion* seade, mis vähendab sisepõlemismootori heitgaasis sisalduvaid kahjulikke saasteaineid neid täiendavalt põletades;
- 35) *küljeääretuli* on tuli, mis märgistab sõiduki asukohta küljelt (*Side-marker lamp*);
- 36) *liigõhutegur lambda (λ)* on kütuse põletamiseks tegelikult kulutatava ja teoreetiliselt vajaliku õhukoguse suhe;
- 37) *L kategooria sõiduk* on L3e, L4e, L5e, L6e ja L7e kategooriasse kuuluv sõiduk; [RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]
- 38) *mehhaniseeritud teenindusuks* on uks, mis avaneb ja sulgub energiaallika arvel, kuid juht või sõitjad võivad juhtida ukse avanemist või sulgumist nii seest kui ka bussi seismise ajal väljast (*Power-operatedservicedoor*);
- 39) *numbrituli* on tuli, mis valgustab sõiduki tagumist registreerimismärki. Numbrituli võib koosneda mitmest valgusallikast (*Rearregistrationplateilluminatingdevice*);
- 40) *ohtlike veoste veo sõiduk* on mootorsõiduk ja selle haagis, mis on ette nähtud ADR kokkuleppes nimetatud veoste veoks (*Vehicleusedforthecarriageof dangerousgoods*);
- 41) *ohutuled* on üheaegselt vilkuval režiimil töötavad kõik sõiduki suunatud, mis tähendab, et sõiduk on ajutiselt ohtlik teistele liiklejatele (*Hazardwarningsignal*);
- 42) *Ohutu veoauto e S-auto* on veoauto, mis vastab müratasemelt, kahjulike ainete sisalduselt heitgaasides ja ohutuselt CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omab vastavaid tunnistusi (*Greenerand safelorry*);
- 43) [Kehtetu]
- 44) *parda diagnostikaseade(OBD)* on seade, mis registreerib mootori põlemisprotsessi tööparameetreid, salvestab need ja kõrvalekaldumiste korral võtab vastu otsuseid, korrigeerides võimaluse korral mootori tööd vajalikus suunas. Hoolduse või remondi ajal on eespool märgitud parameetreid võimalik seadme mälust skanneri abil kopeerida ja vajadusel välja trükkida, et nende abil hinnata mootori tehno seisundit ja vajadusel välja selgitada rike;
- 45) *piduriseade* on sõiduki osade kogum, mille abil juht aeglustab sõiduki liikumise kiirust kuni seismajäämiseni ja kindlustab sõiduki paigalpüsimise (*Brakingdevice*); Piduriseadmega seotud mõisted:
 - a) *aeglusti* on seade, mis võimaldab vähendada sõidupiduri koormust ja rattapiduri temperatuuri pikemaajalisel pidurdamisel. Näiteks mootoripidur, hüdro- ja elektromagnetaeglustid jms (*Retarder*);
 - b) *automaatpidur* on seade haagise automaatseks pidurdamiseks haakeseadme katkemisel haagise enda energiavarude arvel (*Automaticbraking*);
 - c) *elektroonilise juhtimisega pidur* on pidur, mille töö juhtimine toimub elektrijuhtmete kaudu edastatava signaaliga (*BrakebyWire*);
 - d) käsipidur on mootorratta esiratta pidur;
 - e) *piduri juhtimiseseade* on seade, mille abil juht muudab pidurdusjõudu või peatab sõiduki (*Brakingcontrol*);
 - f) *reguleeritav pidurdamine* on piisava täpsusega pidurdusjõu muutmine, kusjuures pidurdusjõu muutus on juhtimiseseadme liikumisega samasuunaline (*Graduatedbraking*);
 - g) *rikkepidur* on pidur, mis tagab sõidupiduri rikke korral sõiduki peatamise, kusjuures juht peab olema võimeline sõidukit peatama, kasutades selleks ainult üht kätt. Rikkepiduriga pidurdamine peab olema reguleeritav (*Secondarybraking*);
 - h) *seisupidur* on pidur, mis kindlustab sõiduki püsimise paigal ka teekaldel, kusjuures juhi kohalolek ei ole vajalik. Seisupidur peab toimima ratastele otseselt, mehhaaniliselt (*Parkingbraking*);
 - i) *sõidupidur* on pidur, mis peab võimaldama juhil kontrollida sõiduki liikumist ja seda kindlalt ning kiiresti peatada iga kiiruse, koormuse, teekalde puhul nii, et juht ei pea vabastama oma käsi rooliratta küljest, v.a käsijuhtimisega invasõidukid (*Service braking*);
- 46) *pidurituli* on tuli, mis hoiatab teisi liiklejaid, et eessõitva sõiduki juht on rakendanud sõidupidurit (*StopLamp*);

- 47) *poolhaagisautorong* on sadulhaakeseadme abil sadulvedukist ja poolhaagisest koostatud autorong (*Articulatedvehicle*);
[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]
- 48) [Kehtetu]
- 49) *R.E.3* on ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni Sisetranspordi Komitee ühisotsus sõidukite ehituse kohta (*TheConsolidatedResolutionon theConstruction of Vehicles*);
- 50) *registrimass* on juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõidukile registreerimisel määratud suurim mass, mis ei või ületada valmistaja lubatud suurimat massi;
- 51) *registriteljekoormus* on registreerimisel määratud suurim teljekoormus, mis ei tohi ületada valmistaja poolt lubatud suurimat teljekoormust (*Authorizedaxelweight*);
- 52) «*Roheline veoauto e U-auto*» on veoauto, mis vastab müra tasemelt ja kahjulike ainete sisalduselt heitgaasides CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omab vastavat tunnistust (*GreenLorry*);
- 53) *roolimehhanism* on seadmed ja osad, millega juht muudab sõiduki juhtrataste suunda: rooliratas, -võll, -reduktor, löögienergiat kokkupõrkel vähendavad vahendid, rooliamortisaator, -võimendi, -võimendi energiaallikas jms (*Steeringmechanism*);
- 54) *seisutuli* on tuli, mis märgistab seisvat sõidukit. Seisutulede mõiste hõlmab ka ääretulesid, kui need asendavad seisutulesid (*Parkinglamp*);
- 55) [Kehtetu]
- 56) *suumatuli* on tuli, mille süttimine informeerib teisi liiklejaid sõidukijuhi kavatsusest sooritada pööret (*Direction-indicatorlamp*);
- 57) [Kehtetu]
- 58) [Kehtetu]
- 59) *taastatud rehvi* on rehvi, mille taastamiseks on vahetatud selle protektor (turvis) või protektor koos külgakattega (*RetreadedPneumaticTyres*);
- 60) *tagatuli* on tuli, mis märgistab sõidukit tagant, ühildatud tulede korral võivad selles laternas olla ka teised tuled (*Rearpositionlamp*);
- 61) *tagumine ääretuli* on tuli, mis märgistab sõiduki asukohta ja laiust tagant (*End-outlinemarkerlamp*);
- 62) *tarbesõiduk* on mootorsõiduk (v.a sõiduauto) ja selle haagis, mis on projekteeritud ja ehitatud veoste ja/või sõitjate veoks (*CommercialMotorVehicle*);
- 63) *TCS* on veojõu reguleerimissüsteem, mis valib parima võimaliku ratta ja teekatte vahelise haardumise ning tagab sellega sõiduki parema juhitavuse ja kiirenduse (*TractionControlSystem*);
- 64) *teenindusuks* on uks sõitjate bussi sisenemiseks ja sealt väljumiseks (*Service door*);
- 65) [Kehtetu]
- 66) *tegelik mass* on sõiduki mass antud hetkel koos juhi, sõitjate ja veosega;
- 67) *teljekoormus* on osa sõiduki massist, mis telje kaudu koormab teed (*Axelweight*);
- 68) *tervikveos* on veos, mida ei ole võimalik teel vedamiseks lahutada osadeks, et teostada vedu kehtivatele nõuetele vastavate sõidukitega või autorongidega, ilma et sellega kaasneksid ülemäärased kulutused või oht kahjustada veost (*Indivisibleload*);
- 69) *TIR* on kaubavedu rahvusvahelise kaubaveo tollikokkuleppel põhineva TIR-päeviku (*TIR-Carnet*) alusel;
- 70) *TJV* (toodangu järelevalve) on tegevus, millega kontrollitakse, kas Eestis valmistatud või müüdadavad tüübikinnituse saanud sõidukid vastavad tüübikinnitusega määratud sõidukitüübile ning kas Eestis valmistatud või müüdadavad sõiduki osad, seadmed, süsteemid ja varustus vastavad nende tüübikinnitusega määratud andmetele (*Conformityof production*);
- 71) *TK* (tüübikinnitus) on menetlus, mille tulemusena pädev asutus vormistab uut tüüpi tootele e- või E-sertifikaadi (*Type-approval*) või riikliku tüübikinnituse (*Nationaltype-approval*);
- 72) *tonn* on mass, mis põhjustab jõu 9,8 kN;
- 73) *troll* on buss, mille veomootor saab elektritoite trolliliinilt (*Trolley-bus*);
- 74) *täismass* on juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõiduki suurim mass, mida lubab valmistaja (*Technicalmaximummass*);
- 75) *TÜ* (tehnoülevaatus) on registreerimistunnistuse andmete võrdlemine sõidukiga ja sõiduki tehnoseisundi ning varustuse kontrollimine (*Roadworthinesstest*);
- 76) *töökorras sõiduki mass* (edaspidi *tühimass*) on koormata, kerega ja haakeseadmega (veduki korral) sõiduki või kabiiniga runga (haakeseadmega või haakeseadmeta) mass, kui valmistaja ei ole seda lõpuni ehitanud ja mis sisaldab: õlide, kütuse (90% kütusepaagi mahust), tööriistade, varuratta, juhi (75 kg), jahutusvedeliku ja 100% kõigi teiste vedelike, v.a kasutatud vee, massi. Bussidel sisaldab tühimass meeskonna liikmete massi (75 kg igauks), kui neile on ette nähtud istekoht sõidukis. L kategooria sõidukil ei sisalda tühimass juhi massi (75 kg) (*Mass of the vehicle in running order*);
[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]
- 77) *tüübitunnustamine* on protseduur, millega otsustatakse esitatud dokumentide alusel, kas sõiduk, sõiduki osad või varustus vastavad Eestis kehtivatele nõuetele;
- 78) *UTQG* on USA rehvide kvaliteedi osakonna tähis (*UniformTyreQualityBranding*);
- 79) *vahetuskered* on konteiner või kere veose vedamiseks, mida on võimalik autol vahetada selleks valmistatud seadme abil;
- 80) *varuaken* on väljapääs, mis võimaldab sõitjatel ohu korral lahkuda bussist (*Emergencywindow*);
- 81) *varuüks* on uks, mis peab rahuldama teenindusuksele esitatavaid nõudeid, kuid on mõeldud kasutamiseks erandolukordades (*Emergencydoor*);
- 82) *veduk* on mootorsõiduk haagiste veoks (*Towingvehicle*);
- 83) *veoakud* on elektrisõiduki veomootorit/mootoreid toitvad ja selleks vajaliku energiat salvestavate akude kogum (patarei) (*Tractionbattery*);
- 84) *täis- või kesktelgahaagisautorong* on M või N kategooria sõidukist ja ühest või enamast täis ja/või kesktelgahaagisest koostatud sõidukite kombinatsioon (*Road train*);
[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

85) VIN-kood (e tehasetähis) on 17 tähest ja numbrist koosnev tähistus, mille valmistaja on määranud konkreetse sõiduki tähistamiseks (*Vehicleidentificationnumber*). Tähistamise kord on määratud ISO 3779-1983(E)-ga. VIN- kood koosneb kolmest osast: *WMI*, *VDS* ja *VIS*. *WMI* on VIN-koodi kolme esimese kohaga määratud valmistaja rahvusvahelise valmistajate nimistu järgi. Tähistus määratakse ISO 3780-ga kehtestatud korras ja registreeritakse Ameerika Autoinseneride Ühingu *SAE*;

VDS on sõidukikood, mis on määratud VIN-koodi 4. kuni 9. (kaasa arvatud) kohaga. See sisaldab sõidukit kirjeldavaid andmeid, mille määrab valmistaja (*Vehicledescriptorsection*);

VIS on sõiduki valmimisnumber. VIN-koodi konkreetse sõiduki valmistamise järjenumbrit tähistav osa on kaheksa viimast kohta (*Vehicleindicatorsection*);

86) [Kehtetu]

87) [Kehtetu]

88) *veosilla* (*veosildade*) õhkvedrustus on vedrustussüsteem, mille puhul vähemalt 75% vedruefektist tekitatakse õhkvedrustusega (*Air suspension*);

89) «*EURO III ohutu veoauto e EURO III-auto*» on veoauto, mis vastab müratasemelt, kahjulike ainete sisalduselt heitgaasides ja ohutuselt CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omab vastavaid tunnustusi («*EURO III safe*» *Lorry*);

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

90) «*Ohutu veoauto või EURO III-auto või EURO IV-auto või EURO V-auto haagis*» on haagis, mis vastab ohutuselt CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omab vastavaid tunnustusi;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

91) *eesmise udutule latern* on latern, mille tuli valgustab teed sõiduki ees udus, lume- või vihmajärgis (*Front fog lamp*);

92) *kaugtulelatern* on latern, mille tuli valgustab teed kaugemale sõiduki ees (*Drivingbeamheadlamp* või *Main-beamheadlamp*);

93) *lähitulelatern* on latern, mille tuli valgustab teed sõiduki ees nii, et väldib vastusõitva sõiduki juhi ja teiste liiklejate pimestamist ja muid sellega seotud ebamugavusi (*Passingbeamheadlamp* või *Dipped-beamheadlamp*);

94) *päevatulelatern* on latern, mille tuli märgistab päeval liikuvat sõidukit eest (*Daytimerunning lamp*);

95) *varutrepp* on ülemiselt korrusel algav trepp, mis viib alumise korruse varuukse juurde (*half-staircase*).

96) *esmakordne kasutuselevõtt* on sõiduki esmakordne registrisse kandmine Eestis või mõnes teises riigis;

97) *katsekoda* on teiste riikide pädevate asutuste või Maanteeameti poolt tunnustatud ja volitatud asutus tüübikinnituseks vajalike tüübikatsetuste ja kontrollimiste teostamiseks.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

98) *pöördelatern* on latern, mida kasutatakse selle teeosa täiendavaks valgustamiseks, mis asub sõiduki selle esinurga lähedal, kuhupoole sõiduk pöörab (*Corneringlamp*);

99) *kurvivalgustus* on kaugtule või lähitule funktsioon tee parendatud valgustamiseks kurvides (*bendlighting*);

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

100) *täishaagis* on haagis, millel on vähemalt kaks telge, millest vähemalt üks telg on juhitud ja:

a) mille haakesead, mis saab vertikaalsuunas (haagise suhtes) liikuda ja

b) mis vedukile kannab üle mitteolulist staatilist vertikaalkoormust (alla 100 kg). Poolhaagist haagituna eelikuga käsitletakse täishaagisena;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

101) *keskkelghaagis* on haagis, mille tiisel on järgalt kinnitatud haagise, mille telg paikneb (teljed paiknevad) ühtlaselt koormatud haagise raskuskeskme lähedal nii, et vedukile kantakse üle ainult väike staatiline vertikaalkoormus, mis ei ületa 10% haagise täismassist või 1000 kg (arvestada väiksema väärtusega), külge;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

102) *poolhaagis* on haagis, mis on ette nähtud haakimiseks sadulvedukiga või eelikuga ja mis kannab sadulvedukile või eelikule üle olulist vertikaalkoormust;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

103) *eelik* on iseseisev ratastega seade, millel võib olla haakesead poolhaagise haakimiseks (*dolly axle*);

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

104) *esikaitseüsteem* on eraldiseisev konstruktsioon või konstruktsioonid, nagu «kängururauad» või täiendav kaitseraud, mis on ette nähtud originaalvarustusse kuuluvast kaitserauast üles- ja/või allapoole jääva sõiduki välispinna kaitseks kahjustuste eest mingi objektiga kokkupõrke korral.

105) *vanasõiduk* on teaduse või tehnika arengut kajastav, ajaloolis-kultuurilise väärtusega, kollektsionääridele või muuseumidele huvi pakkuv sõiduk, mille valmistamisest on möödunud vähemalt 35 aastat ja mis on vanasõidukiks tunnustatud.

[RTL 2006, 75, 1392- jõust. 29.10.2006]

106) *SAE* on tähis, mis tähistab USA Autoinseneride Ühingu standardi nõuete täitmist;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

107) *ümberasuja* on füüsiline isik:

a) kes asub Eestisse elama väljastpoolt Euroopa Liidu liikmesriike ja kellele on antud tollisoodustust;

b) kes asub Eestisse elama Euroopa Liidu liikmesriigist ja kes on vahetult enne ümberasumist elanud selles liikmesriigis vähemalt 12 kuud ning omanud kaasatoodud sõidukit vähemalt 6 kuud. Elamist selles liikmesriigis peab tõendama elamisloaga või muu elamist tõendava dokumendiga ja sõiduki omamist sõiduki registreerimistunnistusega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

108) *avariipidurduse signaal* on signaal, mis informeerib sõiduki taga olevaid teisi liiklejaid, et eesliikuv sõiduk aeglustab järsult liikumist olemasolevates teeludes (*Emergencystopsignal*);

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

109) *kohanduvate esitulede süsteem* on E-reegli nr 123 nõuete kohane valgustusseade, mis kindlustab lähitule erinevate omadustega valgusvihkude automaatse kohandamise sõltuvalt erinevatest sõiduki kasutustingimustest ja kui on seadistatud, siis ka kaugtule valgusvihkude automaatse kohandamise (*Adaptivefront lighting system - AFS*);

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

110) *kerega L kategooria sõiduk* on sõiduk, mille sõitjateruum on kinnine (piiratud) või piiratud vähemalt nelja järgmise elemendiga: a) tuuleklaas;

b) põrand;

c) katus;

d) külge- ja tagaseinad või uksed.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

111) *tuletatud mass* on tühimass, millest on lahutatud juhi mass 75 kg ja millele on liidetud muutumatu mass 100 kg (*Referencemass*);

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

112) *EURO IV ohutu veoauto e EURO IV-auto* on veoauto, mis vastab müratasemelt, kahjulike ainete sisalduselt heitgaasides ja ohutuselt CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omab vastavaid tunnistusi («*EURO IV safe*» Lorry);

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

113) *EURO V ohutu veoauto e EURO V-auto* on veoauto, mis vastab müratasemelt, kahjulike ainete sisalduselt heitgaasides ja ohutuselt CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omab vastavaid tunnistusi («*EURO V safe*» Lorry);

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

114) *valgusdiod* (*edaspidi LED*) on valgusallikas, kus nähtava kiirguse elemendiks on üks või enam injektsoon-luminesentsi/fluoresentsi tekitavat tahke aine siiret;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

115) *asendatav valgusallikas* on valgusallikas, mida saab paigaldada ja seadme pesast eemaldada ilma tööriistadeta (hõõglambid ja gaaslahenduslambid);

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

116) *asendatav valgusallikas* on valgusallikas, mille asendamiseks tuleb asendada kogu seade, mille külge on valgusallikas kinnitatud. Valgusallika mooduli puhul tähendab sellist valgusallikat, mille vahetuseks tuleb vahetada valgusallika moodul, mille külge on valgusallikas kinnitatud;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

117) *valgusallika moodul* on konkreetse seadme jaoks ettenähtud optiline osa, mis sisaldab ühte või enam asendamatut valgusallikat ja mida saab seadme küljest eemaldada vaid tööriista(de) abiga. Valgusallika moodul on projekteeritud nii, et ka tööriistu kasutades ei ole moodulit võimalik asendada ühegi tüübikinnituse saanud valgusallikaga (hõõg- või gaaslahenduslambiga);

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

118) *topeltrattad* on L kategooria sõiduki ühele ja samale teljele monteeritud kaks rattast, mille maaga kokkupuutuvate pindade keskmete vaheline kaugus on väiksem kui 460 mm. Topeltrattad loetakse üheks rattaks;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

119) *valgusreklaamseade* on sõiduki kerele kohtkindlalt paigaldatud, seestpoolt valgustatav seade, mida kasutatakse kaubandusliku või muu informatsiooni edastamiseks.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

§ 4. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a
määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise
tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded»

lisa 1

[RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

NÕUDED PÄRAST 1. JAANUARI 1997. A LIIKLUSREGISTRISSE KANTUD VÕI KANTAVALE SÕIDUKILE

Sõiduki tehno seisund ja selle varustus peab vastama järgmistele nõuetele:

Grupp 1

Identifitseerimine ja varustus

Kood 101. VIN-kood (e tehase tähis, kere või raami number) ja andmesildid

Nõuded: 1) VIN-kood peab olema sõiduki valmistaja või Maanteeameti tehtud ning vastama registreerimistunnistusele ja olema loetav;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) põhiandmesilt (vajadusel ka lisaandmesilt) peab olema sõiduki valmistaja või tema ametliku esindaja poolt sõidukile kinnitatud. Valmistaja andmesilt (andmesildid) peab olema hästi loetav ja nähtav ning kindlalt kinnitatud (nii, et ei ole võimalik andmesilti eemaldada seda rikkumata) sõiduki osale, mida ei vahetata remondi või mõne muu toiminguga käigus. Andmesilt on nõutav alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõidukil, alates 1. jaanuarist 2001. a esmakordselt kasutusele võetud O kategooria sõidukil ja alates 1. jaanuarist 2004. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil, v.a M, N, O ja L kategooria sõidukite üksiksõiduki kinnitusel, kus andmesilt ei ole nõutav. Kui sõidukil valmistaja andmesilt kas puudub, on mittetäielikult täidetud või ei ole loetav, siis loetakse sõiduk nõuetele vastavaks, kui Maanteeametil on olemas selle sõiduki valmistaja andmesildile kantavad andmed. Registreerimistunnistusele tehakse sellekohane märge.

M, N ja O kategooria sõiduki valmistaja andmesildile peab direktiivi 76/114/EMÜ kohaselt olema kantud:

– valmistaja nimetus;
– sõidukil, millel on direktiivi 70/156/EMÜ või 2007/46/EÜ kohane kogu sõiduki tüübikinnitus – tüübikinnituse number (algab väikese «e» tähega, millele järgnevad tüübikinnituse andnud riiki tähistavad numbrid või tähed ja tüübikinnituse tunnistuse registreerimise number). Riiki tähistavad numbrid või tähed peavad «e» tähisest ja tüübikinnituse tunnistuse registreerimisnumbrist olema eraldatud tärnikestega;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]– VIN-kood;

– sõiduki täismass;

– autorongi täismass;

– teljekoormused (telgede järjekorras eestpoolt tahapoole);

– sadulvedukil – lubatud suurim koormus sadulale;

– diiselmootoriga autol – heitgaasi neeldumisteguri «K» väärtus. Neeldumisteguri väärtus võib olla toodud lisaandmesildil või andmesildi kõrval.

Kui sõiduki täismass ja teljekoormused ületavad lubatud registrimasse ja registriteljekoormusi, siis võib Maanteeamet nõuda nende täiendavat märkimist sildi vasakpoolsesse vabasse veergu;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) VIN-kood peab olema, lisaks valmistaja põhiandmesildile, pressitud või numbriraudadega löödud sõiduki šassiile, kerele või muule samalaadsele konstruktsioonile ja olema loetav 30 aasta jooksul. VIN-kood peab olema koostatud suurtest ladina tähtedest ja araabia numbritest. VIN-koodis on keelatud, v.a valmistaja poolt koodi teise osa (tähemärgid 4–9) tühjade kohtade täitmiseks, kasutada tähti I, O ja Q ning mõttekriipse, tärnikesi või teisi erilisi märke. Otse šassiile, raamile või teisele analoogsele sõiduki osale kantavate tähtede ja numbrite minimaalne kõrgus peab M, N ja O kategooria sõidukil olema vähemalt 7 mm ja L kategooria sõidukil vähemalt 4 mm;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

4) M, N ja O kategooria sõiduki valmistaja andmesildil olevate numbrite ja tähtede kõrgus peab olema vähemalt 4 mm. L kategooria sõiduki valmistaja andmesildil olevate numbrite ja tähtede kõrgus peab olema vähemalt 3 mm.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]M₁ kategooria sõiduki direktiivi 76/114/EMÜ kohase valmistaja põhiandmesildi näidis:

STELLA FABBRICA AUTOMOBILI
e*3*1485
3ISKIM3AC8B123954
1500 kg
2500 kg
1–730 kg
2–810 kg

N₃ kategooria sõiduki direktiivi 76/114/EMÜ kohase valmistaja põhiandmesildi näidis:

MAYER KRAFTFAHRZEUGWERK
e*1*501
3GTWU18009BS151312
22 000 kg
38 000 kg
1–7000 kg
2–8000 kg
3–8000 kg

5) [kehtetu]

Istekohti:	Seisukohti:
------------	-------------

6) mitme valmistaja korral peab M, N ja O kategooria sõidukil põhiandmesildi kõrvale olema paigutatud direktiivide 70/156/EMÜ või 2007/46/EÜ kohane lisaandmesilt, nagu see on toodud järgnevas näites:

HENSSLER BODYWORK COMPANY
e2*98/14*2609
Stadium 3
WD9VD58D98D234560
1500 kg
2500 kg
1–700 kg
2–800 kg

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]Lisaandmesildil on andmed toodud järgmises järjestuses:

- valmistaja nimetus;
- EÜ tüübikinnitusnumbri 1, 3 ja 4 osa;
- kinnituse staadium;
- sõiduki VIN-kood;
- sõiduki täismass^a;
- autorongi täismass^a;
- teljekoormused (telgede järjekorras eestpoolt tahapoole)^a;
- vedukil – lubatud suurim koormus haakeseadmele^a.

^a andmed esitatakse, kui need on vahestaadiumis muutunud;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

7) L kategooria sõiduki valmistaja andmesildile peab direktiivi 93/34/EMÜ kohaselt olema kantud:

- a) valmistaja nimetus;
 - b) direktiivi 92/61/EMÜ või 2002/24/EÜ kohane tüübikinnitusnumbri number;
 - c) VIN-kood;
 - d) tüübikinnituskatsetel määratud seisumüra: dB(A) –min⁻¹.
- Direktiivi 93/34/EMÜ kohase L kategooria sõiduki valmistaja andmesildi näidis:

STELLA FABBRICA MOTOCICLI
e3 5364
3GSKLM3AC8B120000
80dB (A) – 3750 t/m

Seisumüra: näidises on 80 dB(A), kui mootor töötab pööratel 3750 min⁻¹.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M, N ja O kategooria sõidukitel vastavalt direktiivi 76/114/EMÜ (paranduste direktiivid 78/507/EMÜ ja 2006/96/EÜ) metoodikale ja L kategooria sõidukitel vastavalt direktiivi 93/34/EMÜ (paranduste direktiiv 2006/27/EÜ) metoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 102. Registreerimismärk**

Nõuded: 1) liiklusregistrisse kantud sõiduki registreerimismärk peab vastama «Liiklusseaduse» § 13 lõike 3 alusel kehtestatud mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise eeskirjas sätestatud nõuetele. Vabariigi Presidendi sõidukil võib registreerimismärgi asemel kasutada suurt riigivappi kandvat märki. Teistes riikides registreeritud sõiduki registreerimismärk peab vastama ÜRO Viini 1968. a «Teeliikluse konventsiooni» või EÜ liikmesriikide sõidukitel EÜ Nõukogu määruse 2411/98/EÜ nõuetele;

[RTL 2008, 84, 1164- jõust. 19.10.2008]

2) registreerimismärk peab olema loetav hajutatud päevavalguse korral vähemalt 40 m kauguselt ja pimedal ajal, nõuetekohase registreerimismärgi valgustusega, vähemalt 25 m kauguselt;

3) M ja N kategooria sõidukil peab üks registreerimismärk olema kinnitatud sõiduki esiosale ja teine direktiivi 70/222/EMÜ kohaselt sõiduki tagaosale. O kategooria sõidukil peab registreerimismärk olema kinnitatud direktiivi 70/222/EMÜ kohaselt sõiduki tagaosale. L kategooria sõidukil peab registreerimismärk olema kinnitatud direktiivi 93/94/EMÜ kohaselt sõiduki tagaosale. Üksiksõiduki kinnituseks esitatud M, N või O kategooria sõidukil võib tagumise registreerimismärgi koht asuda sõiduki pikikeskelteljest paremal pool;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

4) sõidukeil, mille registreerimismärgi kinnituskoht ei sobi, võib kasutada lisakinnitusvahendeid ja paigutada valgusteid nii, et oleks tagatud tagumise registreerimismärgi loetavus;

[RTL 2008, 84, 1164- jõust. 19.10.2008]

5) registreerimismärk peab olema puhas, deformeerimata ja ilma katteta;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) kinnitustetailid ei tohi halvendada registreerimismärgi loetavust. Sõiduki esi- või tagaosa väljastpoolt nähtavale kohale on keelatud paigaldada registreerimismärgi nähtavaid tunnuseid omavaid või matkivaid märke.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2003, 85, 1252- jõust. 26.07.2003]**Kood 103. Tahavaatepeegel (sisemine, välimine)**

Nõuded: 1) tahavaatepeegel (edaspidi *peegel*) peab vastama autol E-reeglile nr 46 või direktiivile 71/127/EMÜ, L kategooria sõidukil E-reeglile nr 81 või direktiivile 80/780/EMÜ ja valmistaja juhendile. E-reegli või direktiivi nõudeid ei rakendata õppesõiduki või eksamisõiduki täiendavatele, õpetajale või eksamineerijale vajalikele, peeglitele;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

2) kui tahavaade on varjatud, sõiduk veab haagist või seda juhib kurt juht, peab sõidukil olema mõlemal küljel välispeegel;

3) M₁ ja N₁ kategooria autodel peab olema vasak välispeegel ja üks sisepeegel;

4) M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria autodel peab välispeegel olema mõlemal küljel ning M₂ ja M₃ kategooria bussidel lisaks vähemalt üks sisepeegel;

5) 1990. a või hiljem valmistatud M₃ kategooria bussidel ja N₃ kategooria veoautodel peab lisaks punkti 4 nõuetele olema paremal küljel peegel, millest on näha parema esiratta asend teel;

6) peeglil ei tohi olla pragusid, peegeldav kiht peab olema terve ja peegel kindlalt kinnitatud;

7) 1990. a või hiljem valmistatud L kategooria sõidukitel, mille valmistaja poolt lubatud kiirus ei ületa 100 km/h, peab olema vasakul pool üks juhtrauale kinnitatud peegel. Kui lubatud kiirus ületab 100 km/h, peab peegel olema mõlemal küljel;

8) peegel peab olema reguleeritav.

9) alates 26. jaanuarist 2007. a esmakordselt kasutuselevõetava M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõiduki ning alates 26. jaanuarist 2010. a esmakordselt kasutuselevõetava M₁ ja N₁ kategooria sõiduki tahavaateseadmed peavad vastama direktiivi 2003/97/EÜ nõuetele.

10) N₂ ja N₃ kategooria sõidukitele, mis on esmakordselt kasutusele võetud alates 1. jaanuarist 2000. a ja ei täida direktiiviga 2003/97/EÜ kehtestatud nõudeid tahavaatepeeglite paigaldamise osas, peab hiljemalt 31. märtsiks 2009. a olema tagantjärele paigaldatud sõitjapoolsele küljele lainurkpeegel (IV klass) ja lähivaatepeegel (V klass).

Nõuet ei kohaldata N₂ kategooria sõidukitele, mille täismass ei ületa 7,5 t, kui neile ei ole võimalik paigaldada V klassi peeglit viisil, mis tagaks vastavuse järgmistele nõuetele:

a) ükski peegli osa ei ole madalamal kui 2 m (hälve + 100 mm) maapinnast, olenemata reguleerimisasendist ja kui sõiduk on koormatud täismassini;

b) peegel on juhi kohalt täielikult nähtav.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid: 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel – M ja N kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 46/01 või direktiivi 71/127/EMÜ (paranduste direktiivid 79/795/EMÜ, 85/205/EMÜ, 86/562/EMÜ, 87/354/EMÜ ja 88/321/EMÜ) metoodikale, alates 26. jaanuarist 2006. a vastavalt direktiivi 2003/97/EÜ (paranduste direktiiv 2005/27/EÜ) metoodikale, ja L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 81/00 või direktiivi 97/24/EÜ metoodikale.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 104. Helisignaal**

Nõuded: 1) helisignaali peab toimima, heli ei tohi olla vahelduva tonaalsusega;

2) M ja N kategooria sõidukitel peab helisignaali vastama E-reegli nr 28 või direktiivi 70/388/EMÜ nõuetele ja L kategooria sõidukitel direktiivi 93/30/EMÜ nõuetele;

3) L kategooria sõidukil, mille mootori võimsus ei ületa 7 kW, peab helisignaali helitugevus olema suurem kui 95 dB(A), kuid ei tohi ületada 115 dB(A);

4) M ja N kategooria sõidukitel ning L kategooria sõidukitel mootori võimsusega üle 7 kW peab helisignaali helitugevus olema suurem kui 105 dB(A), kuid ei tohi ületada 118 dB(A). Mõõtmisel peab müramõõdik asuma 2 m kaugusel signaali membraanist, kusjuures mõõtmine toimub kohas, kus signaali tugevus on suurim;

5) alarmsõiduki eriline helisignaali peab olema vahelduva tonaalsusega ja selle tugevus peab olema vähemalt 104 dB(A). Mõõtmisel peab müramõõdik asuma 7 m kaugusel sõiduki ees.

Kontrollimine: 1) TÜ – proovilülimise ja vajaduse korral müramõõdikuga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
2) TK ja TJV katsetustel – M ja N kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 28/01 või direktiivi 70/388/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ ja 2006/96/EÜ) ja L kategooria sõidukitel direktiivi 93/30/EMÜ metoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 105. Sõidumeerik**

Nõuded:1) [Kehtetu - RTL 2001, 135, 1953– jõust. 24.12.2001]

2) lubatud on kasutada sõidumeerikut, mille andmeplaadile on kantud AETR või EÜ Nõukogu määruse 3821/85/EMÜ kohane tüübikinnituse tunnusmärk;

3) sõidumeerik peab olema kontrollitud ja paigaldatud vastavalt kehtestatud korrale.

Kontrollimine: 1) TÜ – kontrollitakse sõidumeeriku töötamist ja tunnusmärgi, paigaldusplaadi ning plommide olemasolu vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt AETR kokkuleppes või EÜ Nõukogu määruse 3821/85/EMÜ (paranduste direktiivid 3314/90/EMÜ, 3572/90/EMÜ, 3688/92/EMÜ, 2479/95/EÜ, 1056/97/EÜ ja 2135/98/EÜ) metoodikale.

Kood 106. Kiirusmõõdik

Nõuded: 1) enne 2003. a valmistatud mootorsõidukil, mille valmistaja lubatud kiirus ületab 50 km/h ja alates 2003. a või hiljem valmistatud M ja N kategooria sõidukil, mille valmistaja lubatud kiirus ületab 25 km/h ja kui nad ei oma sõidumeerikut, peab olema toimiv kiirusmõõdik (spidomeeter), mis vastab E-reegli nr 39 või direktiivi 75/443/EMÜ nõuetele. 2003. a või hiljem valmistatud L kategooria sõidukil peab olema toimiv kiirusmõõdik, mis vastab E-reegli nr 39 või direktiivi 2000/7/EÜ nõuetele. Kiirusmõõdiku näidik võib kiirust näidata skaalal või digitaalselt, näidik peab asuma juhi vaateväljas ja olema selgesti loetav nii päeval kui öösel; [RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) mootorsõiduki valmistajakiirus peab olema kiirusmõõdiku skaala mõõtepiirkonnas ja skaalajaotused peavad olema võrdsed 1, 2, 5 või 10 km/h (inglise mõõtühikute süsteemi korral: 1, 2, 5 või 10 mil/h). Kui skaalale märgitud kiirus ei ületa 200 km/h, peavad kiiruse väärtused olema märgitud 20 km/h intervallidega; kui suurim skaalale märgitud kiirus on üle 200 km/h, märgitakse kiiruse väärtused 30 km/h intervallidega (inglise mõõtühikute süsteemi korral vastavalt 10 mil/h ja 20 mil/h). Väiksemate intervallide kasutamine on lubatud, kuid see peab olema kogu skaala ulatuses ühtne. Kui kiirusmõõdiku skaalale on märgitud skaalajaotused mil/h, peavad skaalajaotused olema ka km/h. Sõidukil võib kiirusmõõdiku skaalale olla märgitud või digitaalselt kiirust näidata ainult mil/h, kui sõidukile omistatakse üksiksõiduki kinnitus tähtajaliselt või kui sõiduk on saadud pärandvarana või kuulub ümberasujale;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

3) kiirusmõõdik ei tohi kunagi näidata vähem tegelikust kiirusest. [kehtetu - alates teisest lausest koos valemiga]

Kontrollimine: 1) TÜ – katsesõiduga või stendil;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 39/00 või M ja N kategooria sõidukitel direktiivi 75/443/EMÜ (paranduste direktiiv 97/39/EÜ) ja alates 1. juulist 2001. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukitel direktiivi 2000/7/EÜ metoodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 107. Kiiruspiirik**

Nõue: nõuded kiiruspiirikule, selle kohandamisele ja kontrollimisele ning mootorsõidukite loetelu, millele peab olema paigaldatud kiiruspiirik, on kehtestatud sellekohase teede- ja sideministri määrusega.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja vajadusel kontrollisõiduga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 89/00 või direktiivi 92/24/EMÜ (paranduste direktiiv 2004/11/EÜ) metoodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 108. Ratta tõkiskingad**

Nõuded: 1) autol ja haagisel peab olema kaks kasutamiskõlblikku, ratta läbimõõdule vastavat tõkiskinga;

2) üle 3,5-tonnise täismassiga autodel ja üle 750 kg täismassiga haagistel peavad tõkiskingad vastama järgmistele nõuetele:

Tabel 1

Rehvi välisraadiuse nimimõõde (mm)	Tõkiskinga pikkus (mm)	Tõkiskinga laius (mm)	Tõkiskinga kõrgus (mm)	Tõkiskinga toetuspinna raadius (mm)	Tõkiskingale lubatav suurim koormus (kg)
380	260	120	150	360	1500
480	320	160	190	460	3500
600	400	200	230	560	6500
800	600	250	330	700	10 000

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 109. Esmaabivahendid

Nõuded: 1) nõuded esmaabivahenditele ja nende asukoha märgistamisele ning sõidukite loetelu, millel on esmaabivahendid kohustuslikud, on kehtestatud sotsiaalministri määrustega;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

2) peavad asuma juhile kättesaadavas kohas.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2004, 130, 2018- jõust. 08.10.2004] **Kood 110. Tulekustuti**

Nõuded: 1) nõuded M ja N kategooria sõiduki esmastele tulekustutusvahenditele on kehtestatud siseministri määrusega ja nõuded nende asukoha märgistamisele on kehtestatud sotsiaalministri määrusega;

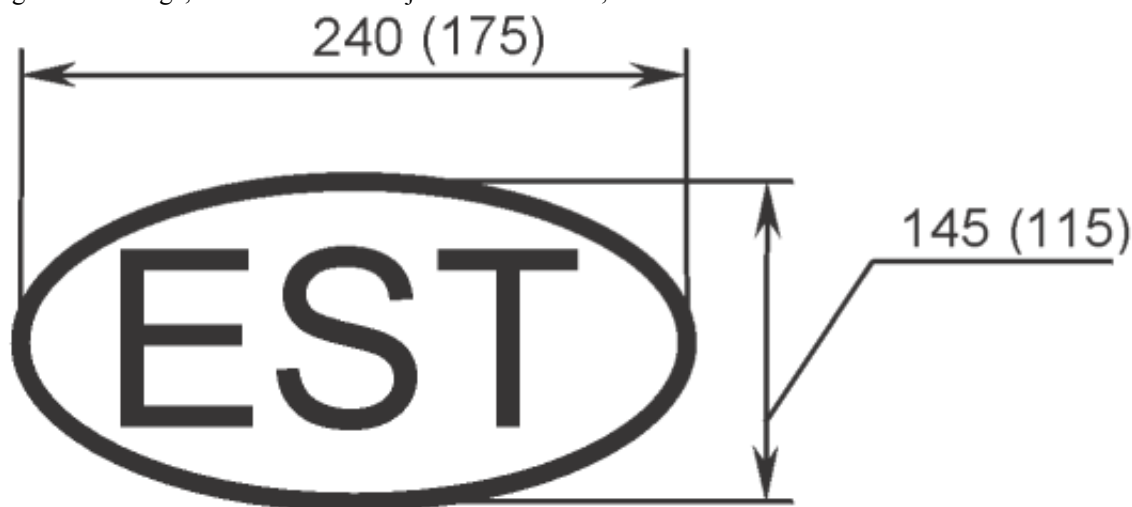
[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

2) tulekustutid peavad olema töökorras ja asuma kättesaadavas kohas ning olema kättesaadavalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 111. Riigi tunnusmärk

Nõuded: 1) riigi tunnusmärk (edaspidi *märk*) on ellips, mille telgede pikkused on vähemalt 240 mm ja 145 mm. L kategooria sõidukitel ja nende haagistel on lubatud kasutada märki mõõtmetega 175 mm ja 115 mm (joonis 1). Märki värv on valge, tähekombinatsioon ja ääris on mustad;

Joonis 1. Riigi tunnusmärk.

2) märk peab olema hajutatud päevavalguse korral loetav vähemalt 40 m kauguselt;

3) märgile on keelatud kanda või juurde lisada muud sümboolikat ja kasutada seda muudel eesmärkidel;

4) märk kinnitatakse sõiduki tagaosale;

5) sõidukile ei tohi kinnitada ühe riigi tunnusmärki ja teise riigi registreerimismärki, v.a tähtajaliselt Eestis arvele võetud teise riigi sõidukid;

6) Euroopa Liidu liikmesriigis registreeritud sõidukil võib riigi tunnusmärk olla kantud sõiduki numbrimärgile vastavuses Euroopa Nõukogu määrusega 2411/98/EÜ.

Kontrollimine: vaatluse ja joonlauaga.

Kood 112. Turvavöö

Nõuded: 1) M, N, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil, millel on turvavöö kinnituskohad, peavad olema turvavööd. Turvavööd ja turvasüsteemid peavad vastama E-reegli nr 16 või direktiivi 77/541/EMÜ nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) turvavöö pannadel jt jäikadel osadel ei tohi olla teravaid nurki või servi, mis võiksid vööd kulutada, vigastada või purustada. Kõik turvavöö osad peavad olema korrosiooni eest kaitstud. Turvavöö jäigad osad ei tohi olla haprad;

3) jäigad ja plastist osad peavad olema paigutatud nii, et sõiduki kasutamisel need ei jää uste või istmete nihetusseadmete vahele;

4) turvavöödel ei tohi olla nähtavaid vigastusi, lukustusseadmed peavad olema korras;

5) turvavöö kinnituskohad ja nende arv peab vastama:

a) M ja N kategooria sõidukitel E-reegli nr 14 või direktiivi 76/115/EMÜ nõuetele;

b) kerega L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukitel direktiivi 97/24/EÜ nõuetele;
[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

6) turvapadjaga istekohtadel peab olema hoiatus selle kohta, et sellele istmele ei tohi paigaldada seljaga sõidusuunas laste turvaistet või -hälli. Sellekohane selgitav tekst ja piktogramm peavad paiknema nähtaval kohal ja olema kindlalt kinnitatud. Hoiatust ei nõuta, kui sõidukis on seade, mis lülitab turvapadja rakendamise seadme välja, kui sellele istmele on paigaldatud laste turvaistete või -hälli.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel turvavööd vastavalt E-reegli nr 16/04 või direktiivi 77/541/EMÜ (paranduste direktiivid 81/576/EMÜ, 82/319/EMÜ, 90/628/EMÜ, 96/36/EÜ, 2000/3/EÜ, 2005/40/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale ja nende kinnituspunktid M ja N kategooria sõidukitel E-reegli nr 14/06 või direktiivi 76/115/EMÜ (paranduste direktiivid 81/575/EMÜ, 82/318/EMÜ, 90/629/EMÜ, 96/38/EÜ ja 2005/41/EÜ) ning L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukitel direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetodikale.

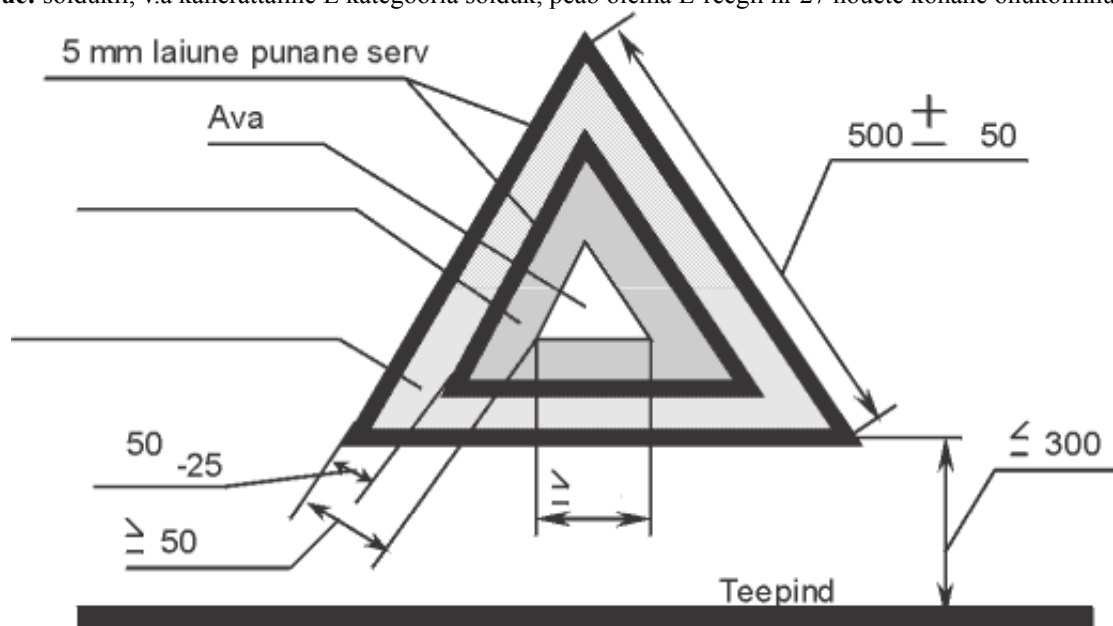
[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 113. Lapse turvaseade**

Nõue: Laste turvaseadmed (hällid, istmed, ekraanid, rihmad, rakendid, istmetoed jms) peavad olema E-reegli nr 44 või direktiivi 77/541/EMÜ nõuetele vastavad ja olema E või e sertifitseeritud.

Kontrollimine: TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 44/04 või direktiivi 77/541/EMÜ (paranduste direktiivid 81/576/EMÜ, 82/319/EMÜ, 90/628/EMÜ, 96/36/EÜ, 2000/3/EÜ, 2005/40/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 114. Ohukolmnurk**

Nõue: sõidukil, v.a kahe rattaline L kategooria sõiduk, peab olema E-reegli nr 27 nõuete kohane ohukolmnurk.

Joonis 2. Ohukolmnurk.

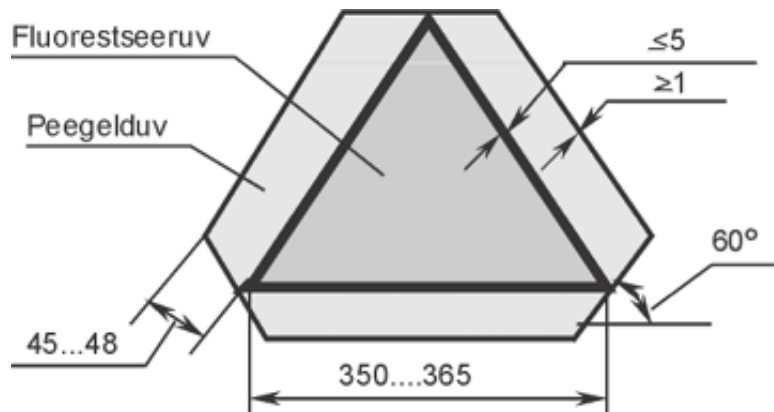
Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja joonlauaga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 27/03 meetodikale. Värvused määratakse elektroonilise kolorimeetriga CIE koordinaatide süsteemis.

[RTL 2004, 130, 2018– 08.10.2004]**Kood 115. Aeglase sõiduki tunnusmärk**

Nõuded: 1) aeglase sõiduki tunnusmärk peab vastama E-reegli nr 69 nõuetele ja olema E sertifitseeritud (joonis 3);

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

Joonis 3. Aeglaselt liikuva sõiduki tunnusmärk.
2) peab asuma sõiduki taga keskel või vasaku ääre lähedal.

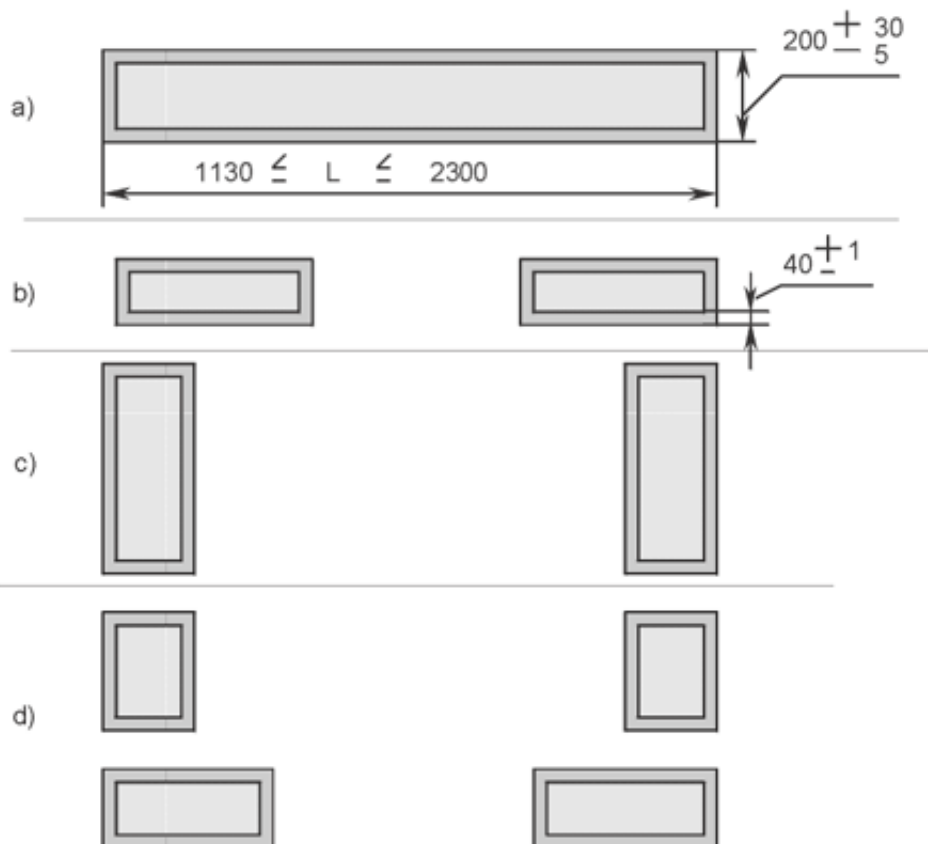
Kontrollimine: 1) TÜ – joonlaua ja vaatlusega;
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 69/01 meetodikale. Värvused määratakse elektroonilise kolorimeetriga CIE koordinaatide süsteemis.

Kood 116. Suure sõiduki tunnusmärk

Nõuded: 1) O₃ ja O₄ kategooria sõiduki, mille registrimass on üle 3,5 t, taha peavad olema kinnitatud E-reegli nr 70 kohased tunnusmärgid. Kui tunnusmärgil on kirjutatud sõna «Top», peab see märgi külg jääma ülespoole. Tunnusmärkide komplekt koosneb ühest, kahest või neljast nelinurksest märgist, mille pikkuste summa ei tohi olla väiksem kui 1130 mm ja suurem kui 2300 mm;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

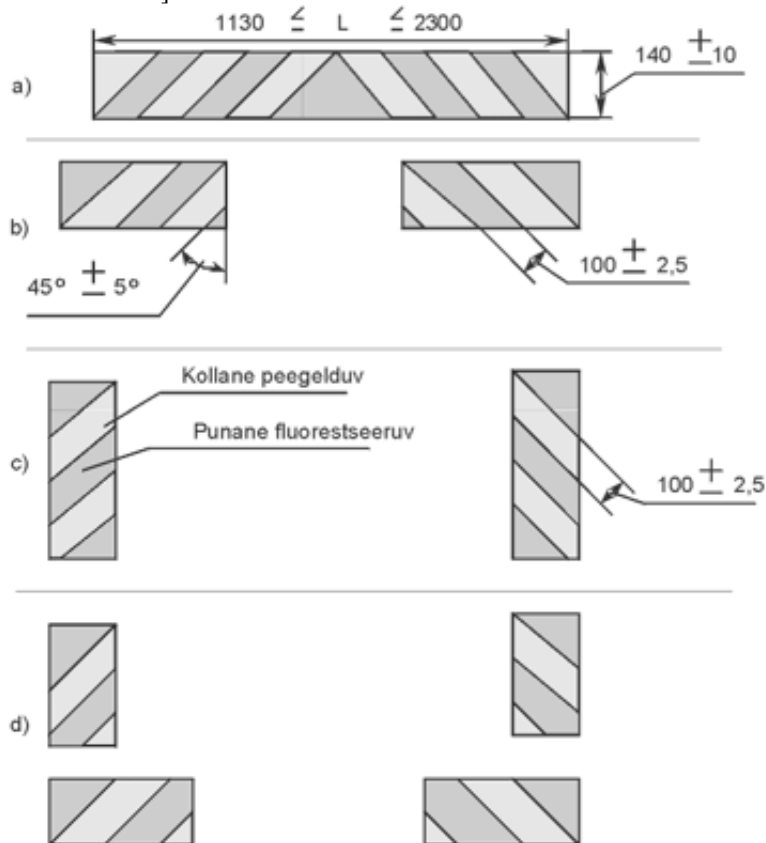
2) haagise (kesktelik-, täis- ja poolhaagise) tunnusmärgil peab olema kollane valgustpeegeldav ristkülik ja seda ümbritsev punane fluorestseeruv ääris (joonis 4):

Joonis 4. Haagise tunnusmärk.
a, b, c ja d on näited tunnusmärkide paigutamisest haagise tagaosale;

3) N₃ kategooria sõiduki, v.a sadulveduki, taha peavad olema kinnitatud E-reegli nr 70 kohased tunnusmärgid, millel peavad olema vaheldumisi kollased valgustpeegeldavad ja punased fluorestseerivad kaldtribud vastavalt joonisele 5.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 5. N kategooria sõiduki tunnusmärk.

a, b, c ja d on näited tunnusmärkide paigutamisest veduki (v.a sadulveduk) ja veoauto tagaosale.

Kontrollimine: 1) TÜ – mõõdulindi ja vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 70/01 meetodikale. Värvused määratakse elektroonilise kolorimeetriga CIE koordinaatide süsteemis.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 117. Motokiiver**

Nõuded: 1) motokiiver ja motokiivri visiir peavad vastama E-reegli nr 22 nõuetele ja olema E sertifitseeritud;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) sõidukijuhi pimedal ajal kasutatava motokiivri visiiri läbipaistvus peab olema vähemalt 80% ja sõidukijuhi valgel ajal kasutatava motokiivri visiiri läbipaistvus peab olema vähemalt 50%.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja valguse neeldumismõõdikuga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 22/05 meetodikale.

Kood 118. Kasutustõkis ja häireseade

Nõuded: 1) mootorsõidukil peab olema kasutustõkis. Kasutustõkiseks loetakse ka süütelukk, v.a M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel. Alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel kasutustõkis peab vastama E-reegli nr 18 või nr 116 või direktiivi 74/61/EMÜ nõuetele ja L kategooria sõidukitel E-reegli nr 62 või direktiivi 93/33/EMÜ nõuetele;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) kasutustõkis peab olema kas mehhaaniline, elektriline või elektrooniline;

3) mehhaaniline seade peab blokeerima vähemalt ühe põhiagregaadi kasutamise;

4) elektriline või elektrooniline seade peab vältima vähemalt auto mootori käivitamist;

5) kui mootorsõidukile on paigaldatud häireseade, mis on valmistatud 1999. a või hiljem, peab see vastama E-reegli nr 97 või nr 116 või direktiivi 95/56/EÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetusel vastavalt E-reeglite nr 18/03, nr 62/00, nr 97/01 ja nr 116/00 või direktiivide 74/61/EMÜ (paranduste direktiivid 95/56/EÜ ja 2006/96/EÜ) ja 93/33/EMÜ (paranduste direktiiv 1999/23/EÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 119. Kaherattalise mootorsõiduki sõitja käepide**

Nõuded: 1) kaherattalisel mootorsõidukil peab olema sõitja käepide/käepidemed või rihtm.

1996. a või hiljem valmistatud kaherattalisel mootorsõidukil peab sõitja käepide vastama direktiivi 93/32/EMÜ nõuetele;

2) käepide või rihtm peab olema kinnitatud nii, et seda oleks mugav kasutada;

3) kahe käepideme olemasolu korral peavad need paiknema sümmeetriliselt, teine teisel sadula küljel.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetusel vastavalt direktiivi 93/32/EMÜ (paranduste direktiiv 1999/24/EÜ) meetodikale.

Kood 120. Kaherattalise mootorsõiduki tugihark

Nõuded: 1) kaherattalisel mootorsõidukil peab parkimiseks olema tugihark. 1996. a või hiljem valmistatud kaherattalisel mootorsõidukil peab tugihark vastama direktiivi 93/31/EMÜ nõuetele;

2) paarisratastega/rattaga sõidukilt ei nõuta tugiharki, kui sõiduk täidab parkimisel direktiivi 93/31/EMÜ nõudeid.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt direktiivi 93/31/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/72/EÜ) meetodikale.

Grupp 2

Valgustusseadmed

Kood 201. Üldnõuded

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) sõidukile on lubatud paigaldada ainult koodides 202–220, 222–226 ja 1102 käsitletud valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmeid. Kõik sõidukile paigaldatud valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed peavad olema töökorras;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) võib kasutada ainult selle sõiduki variandi ehituses ettenähtud laternaid. Maanteeamet võib põhjendatud juhtudel lubada kasutada teistele sõidukitele ette nähtud laternaid tingimusel, et nende optilised elemendid, lambid ja laternate paigaldus vastavad nõuetele. Laternad peavad olema koostatud nende ehituses ettenähtud optilistest elementidest, lampidest ja hajutiklaasidest. Hajutiklaasid peavad olema pragudeta ning muude vigastusteta. Peegeldi (reflektor) ei tohi olla tuhmunud või korrodeerunud;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) laternates kasutatavad lambid peavad vastama E-reegli nr 37 või nr 99 nõuetele ja selliste lampide asendamine vahetatavate LED valgusallikatega on keelatud. Laternale, milles kasutatakse LED valgusallika moodulit, peab olema kantud tähis MD;

4) kaugtuled, lähituled ja eesmised udutuled võivad olla paigutatud peitlaternatesse. Peitlaternaid ei tohi olla võimalik juhi kohalt osaliselt avada ja sulgeda. Pimestamise vältimiseks laternate avanemisel või sulgumisel peavad tuled sisse lülituma alles pärast peitlaternate täielikku avanemist ja välja lülituma enne nende sulgumise algust. Lülitusmehhanismi rikke korral peavad sisselülitatud peitlaternad jääma avatuks või olema kergesti avatavad ilma tööriistadeta;

5) lähitulede laternaid, mis on ette nähtud ainult vasakpoolses liikluses kasutamiseks, on keelatud kasutada (vasakpoolses liikluses kasutatava laterna klaasile on lähitule tähise alla kantud nool, mille teravik on eest vaadates suunatud paremale);

6) elektriühendused peavad olema sellised, et lähitulede, kaugtulede ja eesmistele udutulede laternaid saab sisse lülitada ainult siis, kui ääretulede laternad ja numbritulede laternad on sisse lülitatud. See nõue ei kehti, kui kaug- või lähitulede laternaid kasutatakse lühikeste intervalliga üksteisele järgnevate hoiatavate valgussignaali edastamiseks;

7) laternate, mille paigaldamine sõidukile on kohustuslik, kaitseks ei tohi kasutada selleks mitte ettenähtud vahendeid. Sõiduki osad või veos ei tohi vähendada laternate nähtavust.

8) laternatele ja helkuritele kantavad tähised peavad olema selgelt loetavad ja kustutatamatud. Laternatele peavad tähised olema kantud kas laterna klaasile või korpusele, helkuritel valgustatavale pinnale. Tähised peavad olema nähtavad, kusjuures vajadusel tuleb avada liikuv osa (nt kapott, luuk jne);

9) elektriühendused peavad olema sellised, et ääretulede ja numbritulede laternaid on võimalik sisse ja välja lülitada ainult samaaegselt;

10) direktiivide 76/757/EMÜ, 76/758/EMÜ, 76/759/EMÜ, 76/760/EMÜ, 76/761/EMÜ, 76/762/EMÜ, 77/538/EMÜ ja 77/539/EMÜ kohaselt tüübikinnituse saanud valgustus- ja valgussignalisatsiooni seadmeid, mis on ette nähtud paigaldamiseks M₁ ja N₁ kategooria sõidukitele, võib paigaldada L kategooria sõidukitele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) meetodikale ja L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduse direktiiv 2000/73/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 202. Lähitule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks lähitule laternat. L kategooria sõidukil peab olema üks või kaks lähitule laternat, kusjuures L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukitel, mis on üle 1300 mm laiad, peab olema kaks lähitule laternat. Lähitule laternate paigaldamine haagisele on keelatud. Enne 1. jaanuari 1990. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki lähitule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) lähitulelaterna kõrgus peab olema vahemikus 500 – 1200 mm maapinnast. Erandina on N₃G kategooria sõidukil lubatud lähitulelaternad paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele maapinnast. Lähitulelaterna kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõiduki lähitulelaternate vahekaugus peab olema vähemalt 600 mm, mida võib vähendada kuni 400 mm-ni, kui sõiduki laius ei ületa 1300 mm;

3) lähituled peavad lülituma põlema ja kustuma korraga ning võivad jääda põlema koos kaugtuledega. Kui lähitulelaternates kasutatakse gaaslahenduslampe, siis peavad lähituled jääma põlema koos kaugtuledega;

4) lähitule laternate valgusvihi kõrgus peavad olema nõuetekohaselt reguleeritud ja peab olema välditud vastutulevate sõidukite juhtide pimestamine;

5) lähitule värvus peab olema valge. Enne 1. oktoobrit 1994. a esmakordselt kasutusele võetud sõiduki lähitule värvus võib olla valikkollane;

6) alates 1. jaanuarist 1990. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki lähitule laternad peavad vastama E-reegli nr 1 või nr 5 või nr 8 või nr 20 või nr 31 või nr 98 või nr 112 või nr 113, või nr 123 või direktiivi 76/761/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki lähitule laternad peavad vastama E-reegli nr 57 või nr 72 või nr 112 või nr 113 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele.

Lähitule laternale peab olema kantud üks järgnevatest tähistest:

- a) C – kui on ette nähtud tavalise hõõglambi kasutamiseks;
- b) HC – kui on ette nähtud halogeenhõõglambi kasutamiseks;
- c) DC – kui on ette nähtud gaaslahenduslampli kasutamiseks.

Kui lähitulelatern täidab ka kurvivalgustuse funktsiooni (on pöörduv), siis peab sellel olema lisatähis T. Ainult E-reegli nr 98 või 112 või direktiivi 76/761/EMÜ nõuetele vastavad lähitule laternad võivad täita kurvivalgustuse funktsiooni;

7) kui sõidukile on paigaldatud kohanduvate esitulede süsteem (AFS), siis peab selle ehitus vastama E-reegli nr 123 nõuetele ja paigaldus vastama E-reegli nr 48 nõuetele. Süsteemi kuuluvatel laternatel peab olema lisatähis X.

Kontrollimine: 1) T_Ü – vaatlusega ja esilaternate kontrollseadmega vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukil vastavalt vastama E-reegli nr 1 või nr 5 või nr 8 või nr 20 või nr 31 või nr 98 või nr 112 või nr 113, või nr 123 või direktiivi 76/761/EMÜ (paranduste direktiivid 89/517/EMÜ ja 1999/17/EÜ) nõuetele ja paigaldus E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) meetodikale. L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 57 või nr 72 või nr 112 või nr 113 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduse direktiiv 2000/73/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 6. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 203. Kaugtule laternad

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks või neli kaugtule laternat. N₃ kategooria sõidukile on lisaks neljale kaugtule laternale lubatud paigaldada kaks kaugtule laternat. N₃ kategooria sõidukil võivad üheaegselt põleda mitte rohkem kui kaks paari kaugtule laternaide. Kui M, N₁ ja N₂ kategooria sõidukil on neli kaugtuld peilatarnates, siis on lisaks lubatud paigaldada kaks kaugtule laternat, mida võib kasutada ainult hoiatavate lühikese intervalliga järgnevate valgussignaalide edastamiseks. L3e, L4e, L5e ja L7e kategooria sõidukil, peab olema üks või kaks kaugtule laternat, kusjuures L5e ja L7e kategooria sõidukitel, mis on üle 1300 mm laiad, peab olema kaks kaugtule laternat. L6e kategooria sõidukile võib paigaldada üks või kaks kaugtule laternat, kusjuures sõidukile, mis on üle 1300 mm lai, tuleb paigaldada kaks kaugtule laternat. Kaugtule laternate paigaldamine O kategooria sõidukile on keelatud. Enne 1. jaanuari 1990. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki kaugtule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) kaugtulede ümberlülitimisel lähituledeks peavad kõik kaugtuled lülituma välja üheaegselt. Lähitulede ümberlülitimisel kaugtuledeks peab vähemalt üks paar kaugtulesid sisse lülituma;

3) elektriühendused peavad tagama, et summaarne kaugtulede valgustugevus, mida saab üheaegselt sisse lülitada, ei ületaks 300 000 cd, mis vastab valgustugevuse kontrollarvude summale 100;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

4) kaugtule värvus peab olema valge. Enne 1. oktoobrit 1994. a esmakordselt kasutusele võetud sõiduki kaugtule värvus võib olla valikkollane;

5) alates 1. jaanuarist 1990. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki kaugtule laternad peavad vastama E-reegli nr 1 või nr 5 või nr 8 või nr 20 või nr 31 või nr 98 või nr 112 või nr 113, või nr 123 või direktiivi 76/761/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki kaugtule laternad peavad vastama E-reegli nr 57 või nr 72 või nr 112 või nr 113 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele.

Kaugtule laternale peab olema kantud valgustugevuse kontrollarv ja üks järgnevatest tähistest:

a) R – kui on ette nähtud tavalise hõõglambi kasutamiseks;

b) HR – kui on ette nähtud halogeenhõõglambi kasutamiseks;

c) DR – kui on ette nähtud gaaslahenduslambi kasutamiseks.

Kui kaugtule latern täidab ka kurvivalgustuse funktsiooni (on pöörduv), siis peab sellel olema lisatähis T. Ainult üks kummagi poole kaugtule latern võib täita kurvivalgustuse funktsiooni;

6) kui sõidukile on paigaldatud kohanduvate esitulede süsteem (AFS), siis peab selle ehitus vastama E-reegli nr 123 nõuetele ja paigaldus vastama E-reegli nr 48 nõuetele. Süsteemi kuuluvatel laternatel peab olema lisatähis X.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega ja esilaternate kontrollseadmega vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukil vastavalt vastama E-reegli nr 1 või nr 5 või nr 8 või nr 20 või nr 31 või nr 98 või nr 112 või nr 113, või nr 123 või direktiivi 76/761/EMÜ (paranduste direktiivid 89/517/EMÜ ja 1999/17/EÜ) nõuetele ja paigaldus E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) meetodikale. L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 57 või nr 72 või nr 112 või nr 113 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduse direktiiv 2000/73/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 8. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Kood 204. Seisutule laternad

Nõue: 1) seisutule laternaid võib paigaldada M ja N kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6 m ja laius ei ületa 2 m. Teistele sõidukitele on seisutule laternate paigaldamine keelatud. Kui seisutule laternad on paigaldatud, siis peavad nad vastama E-reegli nr 77 või direktiivi 77/540/EMÜ nõuetele ja nende paigutus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Paigaldada võib kaks ettepoole valget valgust andvat ja kaks tahapoole punast valgust andvat seisutule laternat. Kui seisutuli on ühitatud küljeääretulega või küljesuunatulega, siis peab nende värvus olema merevaigukollane.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kontrollimine:**

1) TÜ – vaatlusega vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 77/00 või direktiivi 77/540/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ, 1999/16/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 205. Eesmised udulaternad**

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile on lubatud paigaldada vastavalt E-reeglile nr 48 või direktiivile 76/756/EMÜ kaks E-reegli nr 19 või direktiivi 76/762/EMÜ nõuetele vastavat eesmist udulaternat ja L kategooria sõidukile üks või kaks eesmist udulaternat. Eesmist udulaternate paigutamine haagisele on keelatud;

2) lubatud on kasutada

või

tähisega eesmisi udulaternaid, mille hajutiklaasil on täht «B»;

3) eesmist udutuledega koos peavad lülituma eesmised ja tagumised ääretuled ning numbrituli;

4) eesmise udutule valgusvihul peab olema ülal järsk, selgelt nähtav valguse ja varju piir;

5) eesmise udutule värvus peab olema valge või kollane;

6) eesmise udulaterna valgusava alaserv ei tohi asetsema madalamal kui 250 mm ja ülaserf kõrgemal lähitule laterna valgusava ülaserfist ning M_1 ja N_1 kategooria sõidukil kõrgemal kui 800 mm maapinnast. Laterna valgusava välisserv ei tohi olla kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

7) [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Tabel 2

[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 11. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kontrollimine:

1) TÜ – vaatlusega ja esilaternate kontrollseadmega vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 19/02 või direktiivi 76/762/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ, 1999/18/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) meetodikale ja L kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 50/00 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduse direktiiv 2000/73/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Kood 206.[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 207. Päevatule laternad

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile võib E-reegli nr 48 kohaselt paigaldada kaks E-reegli nr 87 kohast päevatule laternat. Päevatule laterna valgusava ülaserf ei tohi asetsema kõrgemal kui 1500 mm ja alaserv madalamal kui 250 mm maapinnast. Laterna valgusava välisserv ei tohi olla kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm ja laternate valgusavade siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm (400 mm sõidukite korral, mille laius ei ületa 1300 mm). Haagisele on päevasõidutulede asetamine keelatud;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) päevatule laternad võivad olla ühitatud teiste tulede laternatega;

3) ühe päevatule valgustugevus peab olema vähemalt 400 cd ja ei tohi ületada 1200 cd. Valgusava pinna suurus peab olema vähemalt 25 cm² ja ei tohi ületada 200 cm²;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

4) [Kehtetu – RTL 2007, 37, 636– jõust. 7.05.2007]

5) lubatud on kasutada E-sertifitseeritud päevatule laternaid ja sellele peab olema kantud tähis RL. Päevatule värvus peab olema valge või valikkollane;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

6) päevatuduled peavad automaatselt välja lülituma, kui lülitatakse sisse lähi- või kaugtuled.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja luksmeetriga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ) (valgustugevuse suurus arvutatakse luksmeetri näidu järgi);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 87/00 meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 208. Töötule laternad**

Nõuded: 1) töötule laternate paigutus peab võimaldama piisavalt valgustada töökohta, kuid ei tohi pimestamisega tekitada liiklusohhtlikku olukorda;

2) töötule laternad võivad olla teisaldatavad;

3) töötule, v.a alarmsõidukil kasutatavad, valgus peab olema hajutatud hajutava mustri laterna klaasi või sarnast funktsiooni täitva tehnoloogia abil. Temal ei tohi olla auto valgustusseadmetena kasutatavate laternate tähistust. Töötule värvus peab olema valge või valikkollane;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

4) töötule lülitamine peab toimuma eraldi lülitiga ja sõiduki armatuuril peab olema nende märgulamp.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetused ei ole kohustuslikud.

Kood 209. Alarmsõiduki vilkurid

Nõue: alarmsõiduki vilkur ja tema paigaldus alarmsõidukile peab vastama Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuetele. Alarmsõiduki vilkurit või nende kombinatsiooni ei tohi kasutada teistel sõidukitel;

Kontrollimine: TÜ – mõõdulindi, stopperi ja vaatlusega.

Kood 210. Kollased vilkurid

Nõuded: 1) kollane vilkur ja tema paigaldus hooldussõidukile (teehoiuülesandeid ja teel möödapääsmatuid tööülesandeid täitev eritalituse sõiduk) peab vastama Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuetele;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) kollast vilkurit võib paigaldada suuremõõtmelisele või raskekaalulisele veosele ja sellistel vedudel kasutatavale sõidukile ning saateautole, kui sellisteks vedudeks väljaantud eriluba seda nõuab. Kollane vilkur võib olla sisse lülitatud ainult suuremõõtmelise või raskekaalulise veose veo ajal. [Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kontrollimine: TÜ – vaatluse, mõõdulindi ja stopperiga;

Kood 211. Eesmised ääretule laternad

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M, N ja üle 1600 mm laiusel O kategooria sõidukil peab olema

kaks alumist eesmist ääretule laternat ja alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 2100

mm laiusel M, N ja O kategooria sõidukil peab olema kaks eest nähtavat ülemist eesmist ääretule laternat.

Alumisi eesmisi ääretule laternaid võib paigaldada O kategooria sõidukile, mille laius ei ületa 1600 mm, ja

ülemisi eesmisi ääretule laternaid võib paigaldada M, N ja O kategooria sõidukile, mille laius on üle 1800 mm.

L3e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks ja L4e kategooria sõidukile kaks või

kolm eesmist ääretule laternat. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria

sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki eesmised ääretule

laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule. Täiendavalt võib M, N ja O kategooria sõidukile, mille

laius on üle 1800 mm, paigaldada kaks eest nähtavat ülemist eesmist ääretule laternat;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

2) alumiste eesmiste ääretule laternate:

a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi M ja N kategooria sõidukil ületada 400 mm ja O kategooria sõidukil 150 mm;

b) valgusavade siseservade vaheline kaugus M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil peab olema vähemalt 600 mm,

kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

c) kõrgus teepinnast peab M, N ja O kategooria sõidukil olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm.

O₁ ja O₂ kategooria sõidukil ja teiste kategooriate sõidukitel juhul, kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole

võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, siis võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele;

3) ülemiste eesmiste ääretule laternate:

a) M, N ja O kategooria sõiduki valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm;

b) kõrgus teepinnast O kategooria sõidukil peab olema võimalikult suur arvestades sõiduki külgservast kauguse

nõudega, kere ehitust ja käitamist käsitlevate nõuetega ning laternate sümmeetriaga. M ja N kategooria

sõidukitel ei tohi nad asetseda tuuleklaasi ülaservast madalamal;

c) M, N ja O kategooria sõiduki sama külje alumise ja ülemise eesmise ääretule laterna kõrguste vahe peab

olema vähemalt 200 mm;

4) L kategooria sõiduki eesmiste ääretule laternate kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 350 mm, kuid ei

tohi ületada 1200 mm. Üksik eesmine ääretule latern peab asuma keskpikitasapinnal või lähitulelaterna lähedal.

Kahe eesmise ääretule laterna juhul peavad need asetsema sümmeetriliselt keskpikitasapinna suhtes.

5) eesmiste ääretulede värvus peab olema valge. Erandina võib eesmiste ääretulede värvus olla

merevaigukollane sõidukil:

a) mis on saadud pärandvarana;

b) mis kuulub ümberasujale;

c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või

valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorterit, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide

kodanikest liikmete omanduses või valduses;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või

valduses;

f) mis on esmakordselt kasutusele võetud enne 1. oktoobrit 1994. a;

6) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõiduki eesmised ääretule

laternad peavad vastama E-reegli nr 7 või direktiivi 76/758/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus peab vastama E-

reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L

kategooria sõiduki eesmised ääretule laternad peavad vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja

nende paigaldus peab vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele. M, N ja O kategooria sõiduki

eesmisele ääretule laternale peab olema kantud tähis A;

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid

1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel M, N ja O kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 7/02 või direktiivi 76/758/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ, 89/516/EMÜ ja 97/30/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele ning L kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 50/00 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduse direktiiv 2000/73/EMÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]Joonis 14. [kehtetu]

Kood 212. Küljääretule laternad

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 6000 mm pikkusel M, N ja O kategooria sõidukil, v.a kabiiniga rungal, peavad olema küljääretule laternad.

Küljääretule laternaid võib paigaldada:

- a) enne 1. jaanuari 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 6000 mm pikkusel M, N ja O kategooria sõidukile;
- b) M, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6000 mm;
- c) kabiiniga rungale.

O kategooria sõidukil arvestatakse pikkusmõõdu sisse veotiisli pikkus. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõiduki küljääretule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) sõiduki mõlemal küljel pikkuse keskmisel kolmandikul peab olema vähemalt üks küljääretule latern ja kõige eesmine küljääretule latern ei tohi esiservast olla kaugemal kui 3000 mm. Kõrvutiasuvate küljääretule laternate vahekaugus ei tohi ületada 3000 mm. Kui kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik vahekauguse nõuet täita, võib vahekaugust suurendada kuni 4000 mm-ni. Kõige tagumine küljääretule latern ei tohi tagaosast olla kaugemal kui 1000 mm. Kui alla 6000 mm pikkusele sõidukile või kabiiniga rungale on paigaldatud küljääretule laternad, siis piisab ühest küljääretule laternast pikkuse esimesel või viimasel kolmandikul.

Küljääretule laterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, siis võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele;

3) küljääretule värvus peab olema merevaigukollane. Erandina võib kõige tagumise küljääretule värvus olla punane, kui küljääretule latern on grupeeritud, kombineeritud või vastastikku ühendatud tagumise alumise ääretule laternaga või tagumise ülemise ääretule laternaga või tagumise udulaternaga või piduritule laternaga või tagumise helkuriga või on osaks tagumise helkuri valgust kiirgavast pinnast;

4) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peavad küljääretule laternad vastama E-reegli nr 91 või direktiivi 76/758/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Küljääretule laternale peab olema kantud kas tähis SM1 või SM2. SM1 tähisega küljääretule laternad on ette nähtud kasutamiseks kõigil M, N ja O kategooria sõidukitel, SM2 tähisega laternaid võib kasutada M₁ kategooria sõidukitel ja nendel sõidukitel, millel küljääretuled on vabatahtlikud.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 91/00 või direktiivi 76/758/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ, 89/516/EMÜ ja 97/30/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 15. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Kood 213. Tagumised ääretule laternad

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M, N ja O kategooria sõidukil peab olema kaks alumist tagumist ääretule laternat. L kategooria sõidukil peab olema vähemalt üks alumine tagumine ääretule latern. Kui sõidukil ei ole tagumisi ülemisi ääretule laternaid, siis võib M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukile paigaldada kaks alumist tagumist ääretule lisalaternat. Alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 2100 mm laiusel M, N ja O kategooria sõidukil, v.a kabiiniga rungal, peab olema kaks tagant nähtavat ülemist tagumist ääretule laternat. Ülemisi tagumisi ääretule laternaid on lubatud paigaldada M, N ja O kategooria sõidukile ja kabiiniga rungale, mille laius on üle 1800 mm, kuid ei ületa 2100 mm. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki tagumised ääretule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule. Täiendavalt võib M, N ja O kategooria sõidukile, mille laius on üle 1800 mm, paigaldada kaks tagant nähtavat ülemist tagumist ääretule laternat;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

2) alumiste tagumiste ääretule laternate:

- a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast M, N ja O kategooria sõidukil ei tohi ületada 400 mm. Nõue ei kehti lisalaternate paigaldamisele;
- b) valgusavade siseservade vaheline kaugus M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;
- c) kõrgus teepinnast M, N ja O kategooria sõidukil peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada 1500 mm kõrgusele, võib neid

paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele tingimusel, et lisalaternaid ei ole paigaldatud. Lisalaternad peavad kohustuslikest laternatest olema paigaldatud vähemalt 600 mm kõrgemale;

d) L kategooria sõiduki alumine tagumine ääretule latern peab olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale;

3) M, N ja O kategooria sõiduki ülemiste tagumiste ääretule laternate:

- a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm;
- b) kõrgus teepinnast peab olema võimalikult suur arvestades külgservast kauguse nõudega, kere ehitust ja käitamist käsitlevate nõuetega ning laternate sümmeetriaga;
- c) ühe poole alumise ja ülemise tagumise ääretule laterna kõrguste vahe peab olema vähemalt 200 mm;

4) tagumiste ääretulede värvus peab olema punane;

5) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peavad tagumised ääretule laternad vastama E-reegli nr 7 või direktiivi 76/758/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil peavad tagumised ääretule laternad vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele. M, N ja O kategooria sõiduki tagumisele ääretule laternale peab olema kantud tähis R.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel M, N ja O kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 7/02 või direktiivi 76/758/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ, 89/516/EMÜ ja 97/30/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele ning L kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 50/00 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduse direktiiv 2000/73/EMÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 17. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 214. Piduritule laternad

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) M, N ja O kategooria sõidukil peab taga olema vähemalt kaks piduritule laternat. Alates 1. jaanuarist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud M₁ kategooria sõidukil peab lisaks olema paigaldatud S3 kategooria piduritule latern. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukitele võib paigaldada S3 kategooria piduritule laternaid. Kui M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitele ei ole paigaldatud S3 kategooria piduritule laternat, siis võib sõidukile täiendavalt paigaldada kaks S1 või S2 kategooria piduritule laternat. L kategooria sõidukil peab taga olema vähemalt üks piduritule latern. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki piduritule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M₁ ja N₁ kategooria sõiduki S1 või S2 kategooria piduritule laterna valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. M₂, M₃, N₂, N₃ ja O kategooria sõiduki S1 või S2 kategooria piduritule laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. S3 kategooria piduritule latern peab M, N ja O kategooria sõidukil paiknema sõiduki keskpikiteljel. Kui sõiduki kereehituse eripära ei võimalda S3 kategooria piduritule laternat paigaldada sõiduki keskpikiteljele, siis võib paigaldada kaks S3 kategooria piduritule laternat üks ühele poole ja teine teisele poole keskpikitelge ning sellele võimalikult lähedale või ühe S3 kategooria piduritule laterna mitte kaugemale kui 150 mm keskpikiteljest;

3) S1 ja S2 kategooria piduritule laterna kõrgus teepinnast M, N ja O kategooria sõidukil peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, siis võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele tingimusel, et täiendavaid S1 või S2 või S3 kategooria piduritule laternaid ei ole paigaldatud. Täiendavalt paigaldatud S1 või S2 kategooria piduritule laternad peavad kohustuslikest laternatest olema paigaldatud vähemalt 600 mm kõrgemale. S3 kategooria piduritule laterna valgusava alaserv ei tohi olla madalamal kui 150 mm tagaakna alaservast või 850 mm maapinnast. Siiski peab S3 kategooria piduritule laterna valgusava alaserv olema kõrgemal S1 või S2 kategooria piduritule laterna valgusava ülaservast;

4) kõik pidurituled peavad süttima sõidupiduri rakendamisel ja ei tohi töötada vilkuval režiimil v.a juhul, kui sõidukile on paigaldatud avariipidurduse signaali süsteem. Kui sõidukile on paigaldatud avariipidurduse signaali süsteem, siis peab see täitma E-reegli nr 48 nõudeid. S3 kategooria piduritule latern ei tohi olla vastastikkü ühendatud ühegi teise laternaga;

5) piduritule värvus peab olema punane;

6) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peavad piduritule laternad vastama E-reegli nr 7 või direktiivi 76/758/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil peavad piduritule laternad vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele. M, N ja O kategooria sõiduki piduritule laternale peab olema kantud tähis S1 või S2 või S3;

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetusel M, N ja O kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 7/02 või direktiivi 76/758/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ, 89/516/EMÜ ja 97/30/EÜ) meetoodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele ning L kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 50/00 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetoodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/73/EMÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 18. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 215. Tagumise registreerimismärgi tule latern

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M, N, O ja L kategooria sõidukil, välja arvatud trollil, peab olema vähemalt üks tagumise registreerimismärgi tule latern. Tagumise registreerimismärgi tule latern peab valgustama registreerimismärki nii, et see oleks pimedal ajal loetav 25 m kauguselt. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki tagumise registreerimismärgi tule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) tagumise registreerimismärgi tule värvus peab olema valge;

3) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peab tagumise registreerimismärgi tule latern vastama E-reegli nr 4 või direktiivi 76/760/EMÜ nõuetele ja tema paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil peab tagumise registreerimismärgi tule latern vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja tema paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele. M, N ja O kategooria sõiduki tagumise registreerimismärgi tule laternale peab olema kantud tähis L.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetusel M, N ja O kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 4/00 või direktiivi 76/760/EMÜ (paranduste direktiivid 87/354/EMÜ ja 97/31/EÜ) meetoodikale ja nende paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele ning L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 50/00 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetoodikale ja nende paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/73/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 216. Tagumised udutule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

1) L kategooria sõidukitele ja enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukitele võib paigaldada ühe või kaks tagumist udutule laternat. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N, O ja L kategooria sõiduki tagumised udutule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M, N, O, L5e, L6e ja L7e kategooria sõiduki tagumiste udutule laternate kaugus lähimast piduritule laternast peab olema vähemalt 100 mm. Kui sõidukil on üks tagumine udutule latern, peab see asuma tagant vaadates sõiduki keskpikitasapinnal või sellest vasakul. Kui L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil on kaks tagumist udutule laternat, peavad need asetsema sümmeetriliselt keskpikitasapinna suhtes ja nendevaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

3) M, N ja O kategooria sõiduki tagumiste udutule laternate kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1000 mm (N₃G kategooria sõidukitel 1200mm). L3e ja L4e kategooria sõiduki tagumiste udutule laternate kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 900 mm. L5e, L6e ja L7e kategooria sõiduki tagumiste udutule laternate kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1000 mm;

4) tagumiste udutulede värvus peab olema punane;

5) tagumised udutuled võivad lülitada ainult siis, kui lähi-, kaug- või eesmised udutuled on sisse lülitatud ja olema väljalülitatavad sõltumatult teistest tuledest;

6) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukitel peab taga olema üks või kaks E-reegli nr 38 või direktiivi 77/538/EMÜ nõuetele vastavat tagumist udutule laternat ja nende

paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Tagumine udutule latern ei ole kohustuslik M, N ja O kategooria sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorterit, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses.

Alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukile võib paigaldada ainult E-reegli nr 38 või direktiivi 77/538/EMÜ nõuetele vastavaid tagumisi udutule laternaid. Tagumisele udutule laternale peab olema kantud tähis F.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 38/00 või direktiivi 77/538/EMÜ (paranduste direktiivid 89/518/EMÜ ja 1999/14/EÜ) meetodikale ja nende paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 217. Tagurdustule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõidukile ja enne 10. juulit 2011. a esmakordselt kasutusele võetud O kategooria sõidukile on tagurdustule laternate paigaldamine vabatahtlik. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6000 mm ja M₁ kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks tagurdustule laternat. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ületab 6000 mm, võib paigaldada kaks või neli tagurdustule laternat. L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukile on lubatud paigaldada üks või kaks tagurdustule laternat. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki ja enne 10. juulit 2011. a esmakordselt kasutusele võetud O kategooria sõiduki tagurdustule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) tagurdustule laternad peab paigaldama sõiduki taha ja need peavad süttima ning jääma sisselülitatuks seni, kuni tagasikäik on sisse lülitatud ja mootori käivitamist juhtiv seade on sisse lülitatud. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ületab 6000 mm, on lubatud paigaldada tagurdustule lisalaternad külgedele. Külgedele paigaldatud tagurdustule lisalaternate sisselülitamiseks peab olema eraldi lüliti, need peavad jääma sisselülitatuks peale tagasikäigu väljalülitumist ja automaatselt välja lülituma, kui edasisuunas liikumise kiirus ületab 10 km/h;

3) tagurdustule laterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm;

4) tagurdustule värvus peab olema valge;

5) alates 1. jaanuarist 1998. a või hiljem esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõidukil ja alates 10. juulist 2011. a esmakordselt kasutusele võetud O kategooria sõidukil on tagurdustule laternad kohustuslikud ja peavad vastama E-reegli nr 23 või direktiivi 77/539/EMÜ nõuetele ning nende paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Tagurdustule laternale peab olema kantud tähis AR.

Tagurdustule latern ei ole kohustuslik M, N ja O kategooria sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorterit, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;

e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 23/00 või direktiivi 77/539/EMÜ (paranduste direktiiv 97/32/EÜ) meetodikale ja nende paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 218. Suunatule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks eesmist ja kaks tagumist suunatule laternat. O kategooria sõidukil peab olema kaks tagumist suunatule laternat. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele M ja N kategooria sõidukile on külgmiste suunatule laternate paigaldamine vabatahtlik. M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitele on lubatud täiendavalt paigaldada kaks tagumist suunatule lisalaternat. L3e, L4e, L5e, L7e ja kerega L6e kategooria sõidukil peab olema kaks eesmist ja kaks tagumist suunatule laternat. Kereta L6e kategooria sõidukile võib paigaldada kaks eesmist ja kaks tagumist

suunatule laternat. Enne 1. jaanuari 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõiduki ja enne 1. jaanuari 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki suunatule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M, N, ja O kategooria sõidukil peab suunatule laterna kõrgus teepinnast olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele. Suunatule lisalaternad peavad kohustuslikest suunatule laternatest olema 600 mm kõrgemal. L kategooria sõidukil peab suunatule laterna kõrgus teepinnast olema vähemalt 350 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm;

3) M, N ja O kategooria sõiduki suunatule laterna valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. Nõue ei kehti lisalaternate paigaldamisele. M, N ja O kategooria sõiduki suunatule laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. L kategooria sõidukite suunatule laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt:

- a) L3e kategooria sõidukil – 240 mm;
- b) L4e kategooria sõidukil – 600 mm;
- c) L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil – 500 mm;

4) M ja N kategooria sõiduki külgmine suunatule latern ei tohi olla sõiduki esiservast kaugemal kui 1800 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil, kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1800 mm kaugusele esiservast ja M₁ ning N₁ kategooria sõidukil, võib neid paigaldada kuni 2500 mm kaugusele esiservast;

5) suunatule sisselülitus peab olema sõltumatu teistest laternatest. Kõigi ühe külje suunatulede lülitus peab toimuma ühe lülitusseadmega. Kuni 6000 mm pikkustel M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel võivad koos suunatuledega vilkuda sama külje merevaigukollased küljeääretuled;

6) suunatulede värvus peab olema merevaigukollane. Tagumiste suunatulede värvus võib olla punane sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorter, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;

7) suunatulede vilkumissagedus peab olema 90 ± 30 korda minutis;

8) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peavad suunatule laternad vastama E-reegli nr 6 või direktiivi 76/759/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil peavad suunatule laternad vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele. M, N ja O kategooria sõiduki suunatule laternale peab olema kantud:

- a) tähis 1 või 1a või 1b – eesmisele suunatule laternale;
- b) tähis 2a või 2b – tagumisele suunatule laternale;
- c) tähis 5 või 6 – külgmisele suunatule laternale.

L. osa

kategooria sõiduki suunatule laternale peab olema kantud:a) tähis 11 – eesmisele suunatule laternale;b) tähis 12 – tagumisele suunatule laternale.

9) külgmised suunatule laternad ei ole kohustuslikud M ja N kategooria sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;
- d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorter, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;
- e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel M, N ja O kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 6/01 või direktiivi 76/759/EMÜ (paranduste direktiivid 89/277/EMÜ ja 1999/15/EÜ) meetodikale ja nende paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele ning L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli

nr 50/00 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) metoodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/73/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 20. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Joonis 21. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Joonis 22. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 219. Armatuurlaua märgulambid

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukil peavad olema:

- kaugtulede sisselülitatuse märgulamp;
 - suunatulede töökorras oleku märgulamp;
 - ohutulede sisselülitatuse märgulamp, kui ohutulede süsteem on paigaldatud. Ohutulede sisselülitatuse märgulampi võib asendada suunatulede töökorras oleku märgulamp;
 - tagumiste udutulede sisselülitatuse märgulamp, kui tagumised udulatarnad on paigaldatud;
 - õhkpidurite rikke märgulamp, kui sõidukil on õhkpidurid;
 - ABS pidurite rikke märgulamp, kui sõidukil on ABS pidurid;
- 2) L kategooria sõidukitel peavad olema:
- kaugtulede sisselülitatuse märgulamp – L3e ja L4e kategooria sõidukitel;
 - ohutulede sisselülitatuse märgulamp, kui ohutulede süsteem on paigaldatud. Ohutulede sisselülitatuse märgulampi võib asendada suunatulede töökorras oleku märgulamp;
 - tagumiste udutulede sisselülitatuse märgulamp, kui tagumised udulatarnad on paigaldatud;

3) armatuurlaua märgulambid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

4) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõidukil peavad armatuurlaua märgulambid vastama direktiivi 78/316/EMÜ nõuetele ja alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil peavad armatuurlaua märgulambid vastama direktiivi 93/29/EMÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukitel vastavalt direktiivi 78/316/EMÜ (paranduste direktiivid 93/91/EMÜ ja 94/53/EÜ) metoodikale ning L kategooria sõidukitel vastavalt direktiivi 93/29/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/74/EÜ) metoodikale.

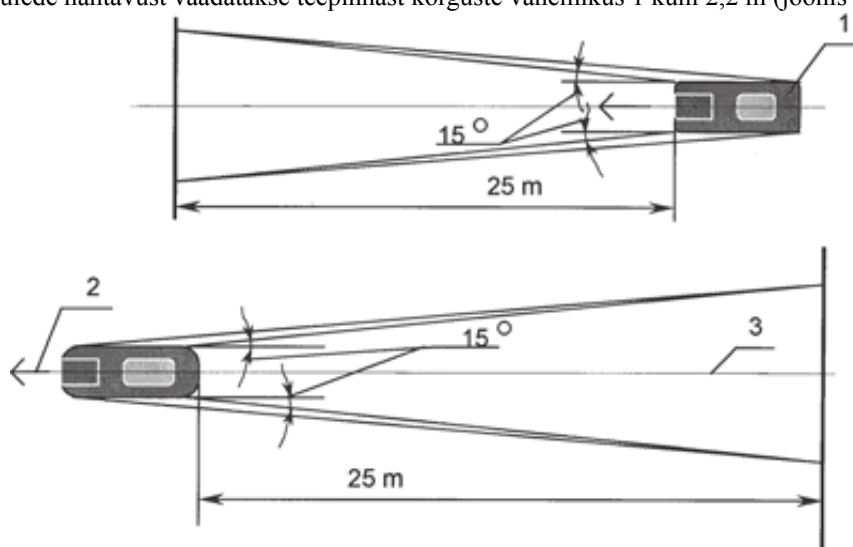
[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 220. Autorongi tunnusmärk**

Nõue: autorongi (v.a autorong, mille vedukiks on M₁ või N₁ kategooria sõiduk) vedukautil peab olema autorongi tunnusmärk, milleks on üks kollane ümmargune latern läbimõõduga vähemalt 70 mm või kolm sõiduki pikiteljega risti olevas reas asuvat kollast laternat vahedega 150 kuni 300 mm. Autorongil, millel on ülemised eesmised ääretuled, ei ole autorongi tunnusmärk kohustuslik.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2001, 135, 1953- jõust. 24.12.2001] **Kood 221. Punaste tuled nähtavus ette ja valgete tuled nähtavus taha**

Nõue: 25 m kauguselt ei tohi olla eest nähtav mitte ükski punane tuli ja tagant mitte ükski valge tuli (v.a tagurdustuli). Tuled nähtavust vaadatakse teepinnast kõrguste vahemikus 1 kuni 2,2 m (joonis 23).

Joonis 23. Tulede nähtavus auto ees ja taga. 1 – sõiduk, 2 – sõidusuund, 3 – sõiduki pikitelg.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M, N ja O kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) meetodikale ning L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/73/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 222. Helkurid**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) O kategooria sõidukil ja nendel M ja N kategooria sõidukitel, millel kõik peegelditega eesmised laternad on peitlaternad, peab ees olema kaks mittekolmnurkset eesmist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset eesmist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. Ülejäänud M ja N kategooria sõidukitele on mittekolmnurksete helkurite paigaldamine sõiduki ette vabatahtlik. L kategooria sõiduki ette on helkurite ja helkurmaterjalide paigaldamine keelatud;

2) O kategooria sõidukil ja üle 6000 mm pikkusel M ja N kategooria sõidukil peavad olema külgmised mittekolmnurksed helkurid. Nende arv peab olema selline, et mõlemal küljel oleks täidetud pikisuunalise asetuse nõuded. Täiendavalt on neile lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset külgmist helkurit, mis ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi ning helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust. L kategooria sõidukile ja ülejäänud M ja N kategooria sõidukitele on külgmiste mittekolmnurksete helkurite paigaldamine vabatahtlik;

3) M ja N kategooria sõidukil peab taga olema kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit. Täiendavalt on neile lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures täiendavad helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. O kategooria sõidukile võib paigaldada kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit tingimusel, et need on grupeeritud teiste tagumiste valgussignaalseadmetega. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L3e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil peab taga olema üks või kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit, kusjuures L6e kategooria sõidukil, mille laius on üle 1000 mm ja L4e kategooria sõidukil peab taga olema kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit;

4) O kategooria sõidukil peab taga olema kaks kolmnurkset tagumist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks kolmnurkset tagumist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures täiendavad helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. M, N ja L kategooria sõidukile on kolmnurksete helkurite paigaldamine keelatud;

5) helkuri kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 900 mm. Juhul kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik helkureid paigaldada kuni 900 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele;

6) M ja N kategooria sõiduki eesmist ja tagumiste helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. O kategooria sõiduki tagumiste helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm ja eesmist helkurite kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 150 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõiduki eesmist ja tagumiste helkurite siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. Kui L kategooria sõidukile on paigaldatud üks tagumine helkur, siis peab see asuma sõiduki pikikesktasapinnal. Kui L kategooria sõidukile on paigaldatud kaks tagumist helkurit, siis helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm ja helkurite siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 500 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

7) üle 6000 mm pikkusel M ja N kategooria sõidukil ning kõigil O kategooria sõidukitel peab mõlema külje keskmisel kolmandikul olema vähemalt üks külgmise helkur. Kõige eesmine külgmise helkur ei tohi esiservast olla kaugemal kui 3000 mm, kusjuures O kategooria sõidukil arvestatakse ka tiisli pikkust. Kõige tagumine külgmise helkur tagaserv ei tohi tagaservast olla kaugemal kui 1000 mm. M₂, M₃, N₂, N₃ ja O kategooria sõidukil ei tohi kõrvutiasetsevate külgmiste helkurite vahekaugus ületada 3000 mm. Juhul kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik nõutavat helkurite vahekaugust tagada, võib vahekaugust suurendada 4000 mm-ni. Kui M ja N kategooria sõidukil, mille pikkus ei ületa 6000 mm, on külgmised helkurid paigaldatud, piisab ühest helkurist sõiduki pikkuse esimesel kolmandikul ja/või ühest tagumisel kolmandikul;

8) mittekolmnurksed helkurid peavad olema sellise suurusega, et mahuvad 200 mm läbimõõduga ringi ja nende kuju ei tohi meenutada numbrit, tähte ega kolmnurka, v.a tähti O, I, U ja numbrit 8. Kolmnurksed helkurid peavad olema võrdkülgse kolmnurga kujulised küljepikkusega 150–200 mm;

9) helkurite värvus peab olema: eesmistel valge, tagumistel punane ja külgmistel merevaigukollane;

10) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peavad helkurid vastama E-reegli nr 3 või direktiivi 76/757/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukil peavad helkurid vastama E-reegli nr 3 või direktiivi 76/757/EMÜ nõuetele ja nende paigaldus E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele.

Helkurile peab olema kantud:

- a) tähis IA või IB või IVA – mittekolmnurksele helkurile;
 b) tähis IIIA või IIIB – kolmnurksele helkurile;
 11) kui M₂, M₃, N, O₂, O₃, O₄ kategooria sõidukile on paigaldatud nähtavamaks tegemise märgistus (linthelkurid), siis peab see vastama E-reeglite nr 48 ja 104 nõuetele. Sellise märgistuse paigaldamine M₁ ja O₁ kategooria sõidukitele on keelatud. Alates 10. juulist 2011. a esmakordselt kasutusele võetud sõidukitel peab selline märgistus olema:
 a) taga – üle 2100 mm laiustel:
 – üle 7,5 tonnise täismassiga N₂ kategooria sõidukitel ja N₃ kategooria sõidukitel, välja arvatud sadulvedukid;
 – O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel;
 b) külgedel – üle 6000 mm pikkustel (O kategooria sõidukil arvestatakse pikkusmõõdu sisse veetiisli pikkus):
 – üle 7,5 tonnise täismassiga N₂ kategooria sõidukitel ja N₃ kategooria sõidukitel, välja arvatud sadulvedukid;
 – O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
 2) TK ja TJV katsetusel M, N ja O kategooria sõidukitel vastavalt E-reeglite nr 3/02 või 104/00 või direktiivi 76/757/EMÜ (paranduste direktiiv 97/29/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 48/03 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiivid 80/233/EMÜ, 82/244/EMÜ, 83/276/EMÜ, 84/8/EMÜ, 89/278/EMÜ, 91/663/EMÜ, 97/28/EÜ ja 2007/35/EÜ) nõuetele ning L kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 3/02 või direktiivi 76/757/EMÜ (paranduste direktiiv 97/29/EÜ) meetodikale ja paigaldus vastavalt E-reegli nr 53/01 või direktiivi 93/92/EMÜ (paranduste direktiiv 2000/73/EÜ) nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Joonis 26. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 223. Ohutuled

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil ning alates 9. novembrist 2007. a esmakordselt kasutusele võetud L5e ja L7e kategooria sõidukil peab olema ohutulede süsteem. Ohutuledena lülitatakse üheaegselt vilkuma kõik suunatud (vt kood 218). Ohutulede arv, asukoht, vilkumise sagedus ja värvus peab vastama koodis 218 esitatud nõuetele;
 2) ohutulesid peab olema võimalik sisse lülitada nii töötava kui ka mittetöötava mootori korral. Mootorsõiduki haakes oleva haagise suunatud esid peab olema võimalik sisse lülitada mootorsõiduki ohutulede lülitusseadme abil;

3) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki ohutuled peavad vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele ning alates 9. novembrist 2007. a esmakordselt kasutusele võetud L5e ja L7e kategooria sõiduki ohutuled peavad vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 224. Lähi- ja kaugtulelaternad, mille lampide valgusvoog ületab 2000 lm**

Nõuded: 1) lampe, mille valgusvoog on üle 2000 lm (gaaslahenduslambid ja näiteks hõõglambid HIR1, H9 tüüpi), on lubatud kasutada kaugtulelaternates ja ainult ebasümmeetrilise valgusjaotusega lähitulelaternates;
 2) alates 1. oktoobrist 2000. a esmakordselt kasutusele võetud gaaslahenduslampidega M ja N kategooria sõidukil ja alates 10. juulist 2011. a esmakordselt kasutusele võetud hõõglampidega, mille valgusvoog ületab 2000 lm, M ja N kategooria sõidukil, peab lähitule laternate valgusvihu kõrguse reguleerimine, sõltuvalt kere asendist, toimuma automaatselt ja sõidukil peab olema laternate hajutiklaasi puhasti;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

3) gaaslahenduslambiga laternatel peab kaugtulelt lähitulele ümberlülitiv seade tagama, et seadme rikke korral oleks sisse lülitatud lähituli. Ümberlülitusmehhanism peab välistama tuled vahepealsesse asendisse lülitatuse võimaluse;

4) igas lähitulelaternas võib olla ainult üks gaaslahendusvalgusallikas.

Kontrollimine:

1) TÜ – esilaternate kontrollseadmega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reeglite nr 48/02, nr 98/00, nr 99/00, nr 112/00, nr 113/00 või direktiivi 76/761/EMÜ (paranduste direktiivid 89/517/EMÜ, 1999/17/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 225. Pöördelatern**

Nõuded:

1) mootorsõidukile võib paigaldada kaks pöördelaternat;

2) pöördelaternad peavad vastama E-reegli nr 119 nõuetele ja olema paigaldatud E-reegli nr 48 nõuete kohaselt;

- 3) pöördelaterna tähis on «K»;
- 4) pöördelaterna tule värvus peab olema valge.

Kontrollimine:

1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 119 metoodikale ja paigutus vastavalt E-reegli nr 48/03 metoodikale.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 226. Valgusreklaamseade**

Nõuded: 1) M_1 ja N_1 kategooria sõidukitele võib valgusreklaamseadme paigaldada ainult sõiduki katusele nii, et kirjed ja pildid paiknevad sõiduki pikiteljesuunaliselt. M_2 , M_3 , N_2 ja N_3 kategooria sõidukitele võib valgusreklaamseadme paigaldada ainult tuuleklaasi ülaservast kõrgemale;
2) valgusreklaamseadme välispinnad ja detailid peavad vastama koodi 602 punktides 2 ja 3 toodud nõuetele ning olema valmistatud ohutust, purunemisel teravaid ja lõikavaid kilde mitteandvast materjalist. Valgusreklaamseade peab olema paigaldatud valmistaja juhendi kohaselt ning selle kinnitused peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

3) valgusreklaamseadme valgustus peab olema hajus ning peab olema välditud teiste liiklejate pimestamine. Valgustus peab vastama koodis 221 toodud nõuetele ning see ei tohi vähendada kohustuslike valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmete tõhusust. Elektriühendused peavad olema sellised, et valgusreklaamseadme valgustus töötab ühtlasel režiimil ning seda saab sisse ja välja lülitada sõltumata teistest valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmetest;

4) valgusreklaamseadmes kasutatavad kirjed ja pildid ei tohi olla liikuvad.

Kontrollimine: mõõtevahendi ja vaatlusega.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Grupp 3**

Juhtimisseadmed

Kood 301. Üldnõuded juhtimisseadmetele

Nõuded: 1) auto rool peab olema vasakul poolel. Erandina võib rool olla paremal poolel sõidukil:

a) mis on kasutamiseks teetöödel või posti ja kauba jaotamisel/kogumisel;

b) mis on saadud pärandvarana;

c) mis kuulub ümberasujale;

d) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste või välisriikide kodanike omanduses või valduses.

e) mis on ette nähtud kasutamiseks jäätmete kogumisel ja äraveol;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]f) mis on valmistatud või esmakordselt kasutusele võetud enne 1. jaanuari 1984. a;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]g) mis on 30-aastane ja vanem.

Alapunkti f rakendatakse kuni 31. detsembrini 2013 ning alapunkti g rakendatakse alates 1. jaanuarist 2014. a;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

2) neljateljelistel autodel peab lisaks esimesele juhtteljele olema juhitav veel vähemalt üks kolmest ülejäänud teljest;

3) 1994. a või hiljem valmistatud auto ja selle haagise juhtimisseadmed peavad vastama E-reeglile nr 79 või direktiivile 70/311/EMÜ;

4) sõiduki juhtimisseadmed peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras. Rool peab pöörduma sujuvalt, ilma kinnijäämisteta ja vibratsioonita. Juhtimisseadmete osadel ei tohi olla pragusid, jääkdeformatsioone jm vigastusi. Juhtimisseadmete omavoliline ümberehitus on keelatud. Juhtimisseadmete ümberehitust võivad teostada ainult sõiduki valmistaja või tema ametlik esindaja;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

5) M, N ja O kategooria sõidukitel on lubatud lisaks põhirooliseadmele rooli abiseade (ASE);

6) täielikult pneumaatilise või täielikult hüdraulilise või täielikult elektrilise rooliajamiga juhtimisseadmed on keelatud, v.a O kategooria sõidukil, millel on lubatud täielikult hüdraulilise rooliajamiga juhtimisseade.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatlusega vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 79/01 või direktiivi 70/311/EMÜ (paranduste direktiivid 92/62/EMÜ ja 1999/7/EÜ) metoodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 302. Rooliratas**

Nõuded: 1) rooliratas peab vastama sõiduki valmistaja nõuetele;

2) mitmel sõiduki tüübil kasutatav rooliratas («*generalsteeringcontrol*») peab omama E-reeglile nr 12 või direktiivile 74/297/EMÜ vastavuse sertifikaati ja valmistaja tõendit selle kohta, millisele sõiduki tüübile on rooliratas sobiv. Sertifikaadi puudumisel peab Maanteeamet määrama rooliratta kõlblikkuse ekspertiisi ja tegema nõuetele vastavuse kohta märkuse sõiduki registreerimistunnistusele. Turvapadjaga rooliratta asendamine ilma turvapadjata roolirattaga on keelatud.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 12/03 või direktiivi 74/297/EMÜ (paranduste direktiiv 91/662/EMÜ) meetodikale.

Kood 303. Ohutu roolimehhanism

Nõue: 1990. a või hiljem valmistatud M₁ ja N₁ kategooria sõiduki (v.a autod, mille rooliratas asub esiteljest eespool) roolivõlli ehituses peab olema ohutuselement, mis tagab kokkupõrkel roolivõlli deformeerumise või purunemise ja pöördumise juhi kehast kõrvale. 1994. a või hiljem valmistatud M₁ ja N₁ kategooria sõiduki roolimehhanism peab vastama E-reegli nr 12 või direktiivi 74/297/EMÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 12/03 või direktiivi 74/297/EMÜ (paranduste direktiiv 91/662/EMÜ) meetodikale.

Kood 304. Roolimehhanism

Nõue: roolimehhanism peab vastama sõiduki valmistaja nõuetele. Roolimehhanismi kinnitus kere/raami külge peab olema valmistaja juhendi kohane. 1994. a või hiljem valmistatud M, N ja O kategooria sõiduki roolimehhanism peab vastama E-reegli nr 79 või direktiivi 70/311/EMÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 79/01 või direktiivi 70/311/EMÜ (paranduste direktiivid 92/62/EMÜ ja 1999/7/EÜ) meetodikale.

Kood 305. Esirataste pöördepiirikud

Nõue: esirataste pöördepiirikud peavad olema valmistaja juhendi kohased.

Kontrollimine: TÜ – vaatlusega.

Kood 306. Roolihoovastiku liigendid

Nõue: roolihoovastiku liigendid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule, neis ei tohi olla ülemäärast lõtku. Lõtkuks ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** TÜ – vaatlusega.

Kood 307. Rooliratta vabakäik

Nõue: rooliratta vabakäik peab olema M₁ ja N₁ kategooria autol: $\leq 10^\circ$ ning M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria autol $\leq 20^\circ$. Kui valmistaja on ette näinud väiksemad väärtused, siis peab rooliratta vabakäik vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: TÜ – nurgamõõdikuga.

Kood 308. Roolivõlli laagrid

Nõuded: 1) roolivõlli laagrid peavad olema valmistaja juhendi kohaselt reguleeritud;

2) roolivõllid peavad pöörduma ühtlaselt, sujuvalt ja ei tohi kinni kiiluda.

Kontrollimine: vaatluse ja rooli pööramise või lõtkutestriga.

Kood 309. Koostude porikaitse

Nõue:koostude porikaitse peavad olema töökorras ja vigastusteta.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 310. Roolivõimendi

Nõuded: 1) hüdrovõimendi peab olema nõutava tasemeni õliga täidetud ja ei tohi lekkida;

2) pneumaatilised võimendid ei tohi pihkuda, nende voolikud peavad olema pragudeta ja murenemise tunnusteta. Torudel ei tohi olla korrosiooni;

3) elektrivõimendite ühendusjuhtmed peavad olema korralikult kinnitatud, juhtmed vigastamata ja klemmid või pistikud korralikult ühendatud ning kinnitatud;

4) võimendi juhtklapi rikke korral peab olema võimalik sõidukit käsitsi juhtida;

5) rooli keeramise jõud peab vastama valmistaja juhendile;

6) jõusilinder ei tohi lekkida/pihkuda;

7) voolikud peavad olema töökorras ja ei tohi lekkida/pihkuda;

8) võimendi õlipumba rõhk peab olema valmistaja juhendi kohane ja pump ei tohi lekkida;

9) roolivõimendi õliradiaator ei tohi lekkida.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, manomeetri ja dünamomeetriga;

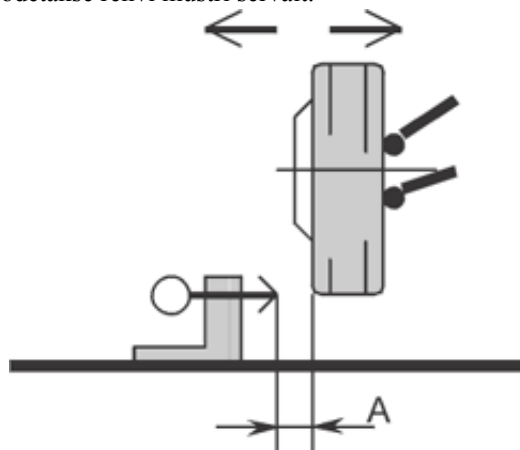
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 79/01 või direktiivi 70/311/EMÜ (paranduste direktiivid 92/62/EMÜ ja 1999/7/EÜ) meetodikale.

Kood 311. Ratta lõtk

Nõue: lõtkud ei tohi olla suuremad kui seda on ette näinud valmistaja või, andmete puudumisel, ei tohi olla suuremad kui:

- kuni 17" nimiläbimõõduga velje korral – 5,0 mm;
- 17...20" nimiläbimõõduga velje korral – 7,0 mm;
- üle 20" nimiläbimõõduga velje korral – 9,0 mm.

Ratta lõtku A (vt joonis 27) mõõdetakse rehvi mustri servalt.

Joonis 27. Ratta lõtku mõõtmine.

Kontrollimine: vaatluse, lõtkustri, rismuse ja nihiku või indikaatorkellaga.

Kood 312. Käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid

Nõuded: käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid peavad vastama valmistaja juhendile ja olema selle kohaselt kinnitatud ning nendes ei tohi olla märgatavat lõtku, pragusid ja jääkdeformatsioone.

Lõtku ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkustriga.

Kood 313. Rooliamortisaator

Nõue: rooliamortisaator peab olema töökorras, ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkustriga.

Kood 314.[Kehtetu – [RTL 2007, 37, 636](#)– jõust. 7.05.2007]

Kood 315. L kategooria sõiduki roolikann

Nõue: lõtk L kategooria sõiduki roolikannu laagrites ei tohi ületada valmistaja poolt ette nähtud suurust.

Käänmikjuhtimisega esirattal ei tohi olla liigendites märgatavaid lõtke.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 316. L kategooria sõiduki esiratas

Nõue: esiratta kodarad peavad olema kinnitatud ja pingutatud, esiratas ei tohi viskuda ja laagrites ei tohi olla tuntavat lõtku. Esiratta telg peab olema kindlalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 317.[Kehtetu – [RTL 2009, 1, 5](#)– jõust. 10.01.2009]

Grupp 4

Piduriseade

Kood 401. Üldnõuded piduriseadmele

Nõuded: 1) piduriseade peab vastama valmistaja juhendile. 1994. a või hiljem valmistatud M, N ja O kategooria sõiduki piduriseade peab vastama E-reeglile nr 13 või M₁ kategooria sõiduki piduriseade E-reeglile nr 13-H või direktiivile 71/320/EMÜ. Ei tohi muuta piduriseadme ehitust ja kasutada valmistaja poolt selleks mitte ette nähtud osi või sõlmi. 2002. a või hiljem valmistatud sõiduki piduriklotsi katted ei tohi sisaldada asbesti. Piduriseadme ümberehitust võivad teostada ainult sõiduki valmistaja või tema ametlik esindaja; [[RTL 2009, 1, 5](#)- jõust. 10.01.2009]

2) piduriseade ei tohi olla ohtlikult korrodeerunud ja peab töötama nõutava efektiivsusega;

3) sõidupidur peab võimaldama peatada sõidukit efektiivselt sõltumata kiirusest, koormusest või tee profiilist;

4) sõidupiduriga pidurdamisel peab saama täita kõiki reguleeritava pidurdamise nõudeid;

5) rikkepiduriga peab olema võimalik sõidupiduri rikke korral (arvestatakse ainult ühe samaaegselt esineva rikkega) sõidukit pidurdada vähemalt 50% sõidupiduri pidurdustõhususega (vt kood 405);

6) ratta pidurdusjõud, sõiduki pidurdusteed ja sõiduki aeglustus peavad olema saavutatud piduripedaalile vajutamisel jõuga, mis ei ületa:

- M₁ kategooria sõidukil – 490 N;
- M₂, M₃, N₁, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil – 687 N;
- 7) seisupidur peab olema otsese mehaanilise toimega sõiduki ratastele;

8) juhil peab olema võimalus seisupidurit lülitada oma töökohalt;

9) ei tohi kasutada pidurivedelikku, mis pole ette nähtud sellele sõiduki versioonile või ei vasta valmistaja nõuetele;

10) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi ühel teljel paiknevate rataste pidurdusjõud erineda omavahel rohkem kui 30%.

11) piduriklotsi katte jääkpaksus ei tohi olla väiksem valmistaja poolt ettenähtust.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja piduristendiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/09 või 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ ja 2002/78/EÜ) meetodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004] **Kood 402. Üldnõuded M ja N kategooria sõidukite piduritele**

Nõuded: 1) sõidukil peab olema vähemalt kaks sõltumatut, eraldi toimivat ja juhi kohalt kergesti lülituvat piduri juhtimise seadet;

2) sõidupidurit peab saama kasutada sõltumatult seisupidurist;

3) sõidupidur peab toimima kõikidele ratastele;

4) sõidupiduri mõne osa rikke puhul peab autol jääma alles piisav arv korras piduritega rattaid, et teda pidurdada vähemalt 30% tõhususega. M₁, M₂, N₁ ja N₂ kategooria sõidukitel on lubatud pidurite tõhususe vähenemine kuni 25%-ni;

5) kui auto pidurdamine ei toimu otseselt lihaste jõul, peab pidurisüsteem olema selliselt jaotatud, et see toimiks vähemalt kahelt erinevalt energiasalvestilt saadava energia arvel;

6) sõidupiduri toime peab olema jaotatud auto telgede vahel selliselt, et see toimiks ühe telje rataste suhtes ja auto pikitelje tasandi suhtes sümmeetriliselt;

7) sõidu-, rikke- ja seisupidur peavad toimima ratastele piduriseadme kokkupuutuvate hõõrdpindade kaudu ja nende kulumine peab olema kompenseeritav automaatse või käsitsi reguleerimisega;

8) pidurivedeliku paagi täiteava peab olema kergesti ligipääsetavas kohas ja 1994. a või hiljem valmistatud autol peab vedeliku tase paagis olema kontrollitav ka selle korki avamata. Kui viimast nõuet ei ole täidetud, peab autol olema signaalseade, mida on võimalik kergesti kontrollida. Signaalseade peab juhti informeerima vedeliku tasapinna ohtlikust alanemisest reservuaaris;

9) autol, mille pidurid toimivad salvestatud energia arvel, peab olema peale manomeetri hoiatav optiline või akustiline signaalseade. Auto peab mootori seiskumise järel olema peatatav veel neljandat korda pidurdamisel rikkepidurile ette nähtud tõhususega;

10) 1994. a või hiljem valmistatud autol peab pidurisüsteemi rikke korral süttima hästi märgatav punane märgulamp hiljemalt pidurdamise alguses. Kontroll-lambi korrasolek peab olema kergesti kontrollitav;

11) autorongi katkemise korral peab vedukit olema võimalik pidurdada mitte väiksema tõhususega kui see on ette nähtud rikkepiduriga pidurdamisel;

12) abipiduri energiatarve peab olema rahuldatud selliselt, et see ei vähendaks rikkepiduri tõhusust;

13) 1990. a või hiljem valmistatud, autorongi kuuluva vedukauto ja selle haagise pidurisüsteemid peavad olema kahejuhtmelised: ühe juhtme kaudu pumbatakse haagise pidurisüsteemi õhku, teise juhtme abil juhitakse haagise pidureid;

14) üle 3,5 t täismassiga haagiseid vedava vedukauto pidurid peavad vastama järgmistele nõuetele:

- vedukauto rikkepidurite lülitumisel peavad sujuvalt tööle rakenduma ka haagise pidurid;
- kui vedukauto mitmest pidurikontuurist üks lakkab toimimast, peab toimiv kontuur lülitama sujuvalt tööle kas osaliselt või täielikult haagise pidurid;
- kui autorongi pidurite ühendusjuhtmed purunevad või pihkavad, peab vedukauto olema suuteline peatama ka rikkis piduritega haagist;

15) ABS pidurid peavad olema:

a) alates 1. jaanuarist 1997. a esmakordselt kasutusele võetud üle 12 t täismassiga M₃ kategooria sõidukil;

b) alates 1. jaanuarist 1997. a esmakordselt kasutusele võetud üle 16 t täismassiga vedukil;

c) alates 1. jaanuarist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud vedukil, mille haakes on üle 10 t täismassiga haagis;

d) alates 1. aprillist 2001. a esmakordselt kasutusele võetud kõigil M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukitel, v.a rohkem kui nelja teljega sõidukid.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja piduristendiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/09 või 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ ja 2002/78/EÜ) meetodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004] **Kood 403. Üldnõuded O kategooria sõiduki piduritele**

Nõuded: 1) O₁ kategooria haagisel ei ole pidurid kohustuslikud. Olemasolu korral peavad need vastama O₂ kategooria haagisele kehtestatud nõuetele;

2) O₂ kategooria haagisel peavad olema pideva toimega (ühest energiasalvestist toidetavad) pidurid või poolpideva toimega (kahest erinevast energiasalvestist toidetav) pidurid või inertspidurid (pealejooksupidurid). Poolhaagisel on inertspidurid keelatud;

3) O₃ ja O₄ kategooria haagistel on lubatud ainult pideva või poolpideva toimega pidurid. Inertspidurid on keelatud. 1. aprillil 2001. a või hiljem valmistatud O₃ ja O₄ kategooria haagistel peavad olema ABS pidurid;

4) pidurid peavad toimima haagise kõikidele ratastele;

5) pidurdusjõud peavad jagunema telgede vahel võrdselt;

6) pidurite toime peab olema jaotatud ühe telje rataste ja haagise pikitelje tasandi suhtes sümmeetriliselt;

7) pidurid peavad toimima ratastele piduriseadme kokkupuutuvate hõõrdpindade kaudu ja nende kulumine peab olema kompenseeritav automaatse või käsitsi reguleerimisega;

8) rikke korral peavad haagise pidurid rakenduma automaatselt, välja arvatud haagisel, mille täismass ei ületa 1,5 t ja mille tiisel on vedukiga täiendavalt kinnitatud trossi, keti jms;

9) autorongi katkemise korral peab piduriseade tagama haagise automaatse pidurdamise. See nõue ei kehti O₁ kategooria haagisele, mille tiisel peab vedukiga olema kinnitatud lisaks haakeseadmele veel trossi, keti jms, mis ei lase tiisil maha kukkuda ja tagab haagise juhitavuse;

10) haagisel, millel on sõidupidur nõutav, peab olema seisupidur, mida on võimalik lülitada väljast. Sõitjateveo haagise seisupidur peab olema lülitatav ka haagise seest. Nõue ei kehti haagistele, millel on vedruakudega seisupidur;

11) õhkipiduriga haagise ühendamisel vedukiga peavad selle pidurid automaatselt lülituma töörežiimi;

12) O₃ ja O₄ kategooria haagisel peab pidurisüsteemi rikke korral, v.a ühendusvoolikute katkemine, pidurid tagama 30% pidurdustõhususe säilimise;

13) 1990. a või hiljem valmistatud O₃ ja O₄ kategooria haagisel peab pidurisüsteem olema kahejuhtmeline;

14) O₂, O₃ ja O₄ kategooria haagiste pidurid peavad vastama koodi 402 nõudes 14 esitatud nõuetele;

15) 1997. a või hiljem valmistatud haagisel peavad õhupaakide mahud olema sellised, et haagisepidurite töövõime oleks tagatud veel pärast 8-kordset pidurdamist pärast haagise pidurisüsteemi suruõhuga varustamise lõppemist.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja piduristendiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/10 või nr 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ, 2002/78/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 404. Üldnõuded L kategooria sõiduki piduritele**

Nõuded: 1) L_{3e} ja L_{4e} kategooria sõidukil peab olema kaks iseseisvat sõidupiduri süsteemi, millest vähemalt üks peab toimima esirattale ja teine tagarattale. Kui L_{4e} kategooria sõidukil need süsteemid ei taga nõutavat pidurdustõhusust, peab külghaagise rattal olema pidur;

2) L_{5e} ja L_{7e} kategooria sõidukil peab olema:

a) jalaga juhitav sõidupidur, mis peab toimima kõikidele ratastele;

b) seisupidur, mis peab toimima vähemalt ühe telje ratastele;

c) rikkepidur, milleks võib olla seisupidur.

Sõidupiduri ja seisupiduri juhtimisseadmed peavad olema teineteisest sõltumatud.

3) piduriseadmed peavad toimima ratastega püsivalt ühendatud pidurduspindadele;

4) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukite pidurid peavad vastama E-reegli nr 78 või direktiivi 93/14/EMÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja proovisõiduga;
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 78/02 või direktiivi 93/14/EMÜ (paranduste direktiiv 2006/27/EÜ) meetodikale.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kood 405. Sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse sõidupiduriga pidurdamisel**

Nõuded: 1) sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi olla väiksem, kui alljärgnevas tabelis toodud:

Tabel 3

Sõiduki kategooria	Vähim lubatud rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse	Sõiduki valmistamisaasta
M ₂ ja M ₃	48%	Enne 1992. a
M ₂ ja M ₃	50% (48% – ABS piduriteta sõidukil)	1992. a või hiljem
N ₂ ja N ₃	43%	Enne 1988. a
N ₂ ja N ₃	45%	1988. a või hiljem
M ₁	50%	sõltumata valmistamisaastast
Taksod ja kiirabiautod	50%	sõltumata valmistamisaastast
N ₁	45%	Enne 1988. a
N ₁	50%	1988. a või hiljem
O ₃ ja O ₄	40%	Enne 1988. a
O ₃ ja O ₄	43%	1988. a või hiljem

Kontrollimine: 1) TÜ – piduri kontrollstendiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/09 või 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ ja 2002/78/EÜ) meetodikale.

[RTL 2004, 45, 770– 01.05.2004]**Kood 406. Rikke- ja seisupidur**

Nõuded: 1) rikkepidur ja seisupidur peavad toimima sõiduki mõlemal küljel paiknevatel ratastel;
2) rikkepidur peab töötama sujuvalt ja pidurdusjõudude erinevused ühe ja sama telje ratastel ei tohi ületada 70%;

3) seisupiduriga pidurdamisel ei tohi rataste pidurdusjõudude suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) olla väiksem kui:

- a) kõigil sõidukitel – 16%;
- b) autorongil – 12%.

Kontrollimine: 1) TÜ – piduri kontrollstendiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/09 või 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ ja 2002/78/EÜ) meetodikale.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

Kood 407.[Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kood 408.[Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kood 409.[Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kood 410. Seisupiduri kontrollimine teekaldel

Nõue: M, N, O ja L kategooria sõiduki seisupidur peab hoidma paigal täismassiga sõidukit 18% ja täismassiga autorongi – 12% kaldega teel.

Seisupiduri katsetamine on lubatud kuival kõvakattega teekaldel.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 411. L kategooria sõiduki pidurite kontrollimine

Nõue: üheaegsel jalg- ja käsipiduriga pidurdamisel kuival kõvakattega teel kiiruselt 30 km/h ei tohi pidurdusteekond olla suurem kui:

- 1) L3e kategooria sõidukil sõidupiduriga pidurdamisel – 7,0 m;
- 2) L4e kategooria sõidukil sõidupiduriga pidurdamisel – 7,5 m;
- 3) L5e ja L7e kategooria sõidukil sõidupiduriga pidurdamisel – 7,5 m ja seisupiduriga pidurdamisel – 18 m.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kood 412. Aeglusti**

- Nõuded:** 1) aeglusti peab toimima ja tagama sõiduki aeglustuse pidurdamisel vähemalt $0,6 \text{ m/s}^2$;
2) aeglusti süsteemid (kraanid, töösilindrid, torud, voolikud jms) peavad olema valmistaja juhendi kohased, peavad toimima ja ei tohi pihkuda.

- Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse, seebivee ja katsesõiduga;
2) TK ja TJV katsetustel katsesõidul aeglustusmõõdikuga.

Kood 413. Pealejooksupidur (inertspidur)

Nõue: pealejooksupidur ei tohi lekkida, peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kood 414. Piduri hoob, pedaal ja tross**

Nõue: piduri hoob, pedaal ja tross peavad vabalt liikuma, vaba- ja töökäigud peavad vastama valmistaja juhendile. Seisupiduri hooba lukustav seade peab toimima.

Kontrollimine: vaatluse ja joonlauaga.

Kood 415. Pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder

Nõue: pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder peavad olema valmistaja juhendi kohased, peavad toimima ega tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 416. Piduritorustik

- Nõuded:** 1) piduritorustik peab olema valmistaja juhendi kohane, ei tohi lekkida/pihkuda;
2) piduritorustikul ei tohi olla sügavaid korrosioonikahjustusi;

- 3) plast- ja kummivooliku pind ei tohi olla pragunenud, hõõrdunud või murenenud.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 417. Kompressor

Nõuded: 1) hiljemalt 6 min möödudes käivitamisest peab haagiseta auto õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 kuni 100%-ni nimirõhust;

2) hiljemalt 9 min möödudes käivitamisest peab autorongi õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 kuni 100%-ni nimirõhust;

- 3) hiljemalt 8 min möödudes käivitamisest peab haagiseta auto tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni;

- 4) hiljemalt 11 min möödudes käivitamisest peab autorongi tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni.

Kontrollimine: manomeetri ja stopperiga.

Kood 418. Õhukuivati või märgõhupaak

Nõuded: 1) kondensaadi ja õli eraldamiseks suruõhust peab õhusüsteemis olema valmistaja nõuete kohane õhukuivati, kondensaadi- ja õlialaldi või seda asendav eraldi õhupaak, kuhu koguneb kondensaat ja õli enne õhu sisenemist õhusüsteemi;

2) õhukuivati või märgõhupaak peavad toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 419. Külumistõrjuk

Nõuded: 1) külumistõrjuk peab toimima ja olema valmistaja juhendi kohane;

2) külumistõrjuk peab olema täidetud töövedelikuga;

- 3) külumistõrjuk ei tohi lekkida ega pihkuda.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 420. Kaitseklapp

Nõuded: 1) kaitseklapp peab jagama suruõhuallikast tuleva suruõhu süsteemi kontuuride vahel ning säilitama ühe haru vigastuse korral teises, terves harus, rõhu 0,5...0,55 MPa;

2) kaitseklapp peab olema valmistaja juhendi kohane ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja manomeetriga.

Kood 421. Rõhuregulaator

Nõuded: 1) rõhuregulaator peab hoidma nimirõhku;

2) rõhuregulaator peab toimima kaitseklapina, kui rõhk tõuseb kaks korda üle nimirõhu.

Kontrollimine: manomeetriga.

Kood 422. Jalgpidurikraan

Nõuded: 1) jalgpidurikraan peab olema otsetoimega, vähemalt kahe eraldi töölerakenduva sektsiooniga. Ühe ajamiharu rikke korral peab jalgpidurikraan säilitama korrasoleva haru töövõime;

2) jalgpidurikraan peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja proovilülitamisega.

Kood 423. Seisupidurikraan

Nõuded: 1) seisupidurikraan peab olema pööratud toimega, s.o suruõhu puudumisel süsteemis peab auto olema pidurdatud ja tagama liikuva sõiduki reguleeritava pidurdamise. Seisupiduri hooval peab olema fikseeritav asend. Suruõhu puudumisel süsteemis peab toimima rikkepidurina;

2) seisupidurikraan peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja proovilülitamisega.

Kood 424. Kahejuhtmesüsteemis haagisepiduri juhtimisklapp

Nõuded: 1) haagisepiduri juhtimisklapp peab olema vedukautol haagise pidurite juhtimiseks. Klapp peab olema ühendatud kõigi jalg- ja seisupidurikraanidega ühendatud pidurikontuuridega ning andma suruõhu juhtimpulssi haagise õhujaoaurisse, kombineeritud pidurisüsteemi korral ka ühejuhtmesüsteemis haagisepidurite juhtimisklappi;

2) haagisepiduri juhtimisklapp peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja proovilülitamisega.

Kood 425. Ühejuhtmesüsteemis haagisepiduri juhtimisklapp

Nõuded: 1) haagisepiduri juhtimisklapp peab olema vedukautol, mis veab ühejuhtmesüsteemis piduritega haagist, selle pidurite juhtimiseks. Klapp peab olema ühendatud kahejuhtmesüsteemis haagisepidurite juhtimisklapiga ja andma suruõhu juhtimpulssi haagise õhujaoaurisse;

2) haagisepiduri juhtimisklapp peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja proovilülitamisega.

Kood 426. «Palm» tüüpi ühendusotsakud

Nõuded: 1) kahejuhtmesüsteemis haagise ja vedukauto ühendusvooliku otsakud peavad olema tähistatud järgmiselt: toiteotsak peab olema punast ja juhtotsak kollast värvi tähistusega. Vedukauto pidurite toite- ja juhttorul peavad olema enne otsakuid lahutuskraanid, mis võimaldavad haagise lahtihaakimisel sulgeda torud. Lubatud on kasutada paarisvoolikutega ühendusotsakuid. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

2) peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja proovilülitamisega.

Kood 427. Haagise õhujaoaur

Nõuded: 1) õhujaoaur peab lülitama haagise pidurid tööle siis, kui temasse antakse suruõhku haagist ja vedukit ühendavast juhtimistorustikust. Rikkepidurdus peab toimuma haagise ja veduki vahelise toititorustiku katkemisel. Peab rakendama haagise pidurid (haagise kombineeritud pidurisüsteemi korral), kui ühejuhtmesüsteemis veduki ühendustorustikus õhurõhk langeb alla haagise pidurisüsteemi õhurõhu või kaob hoopis – näiteks kui ühendusvoolik katkeb;

2) õhujaoaur peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima ega tohi pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse, seebivee ja proovilülitamisega.

Kood 428. Õhusüsteemi manomeeter ja/või rõhulangusele toimiv hoiatusseade

Nõue: õhusüsteemi manomeeter ja/või rõhulangusele toimiv hoiatusseade peab toimima valmistaja juhendis ette nähtud täpsuse piires.

Kontrollimine: manomeetriga.

Kood 429. Haagise ja vedukauto ühendusvoolikud

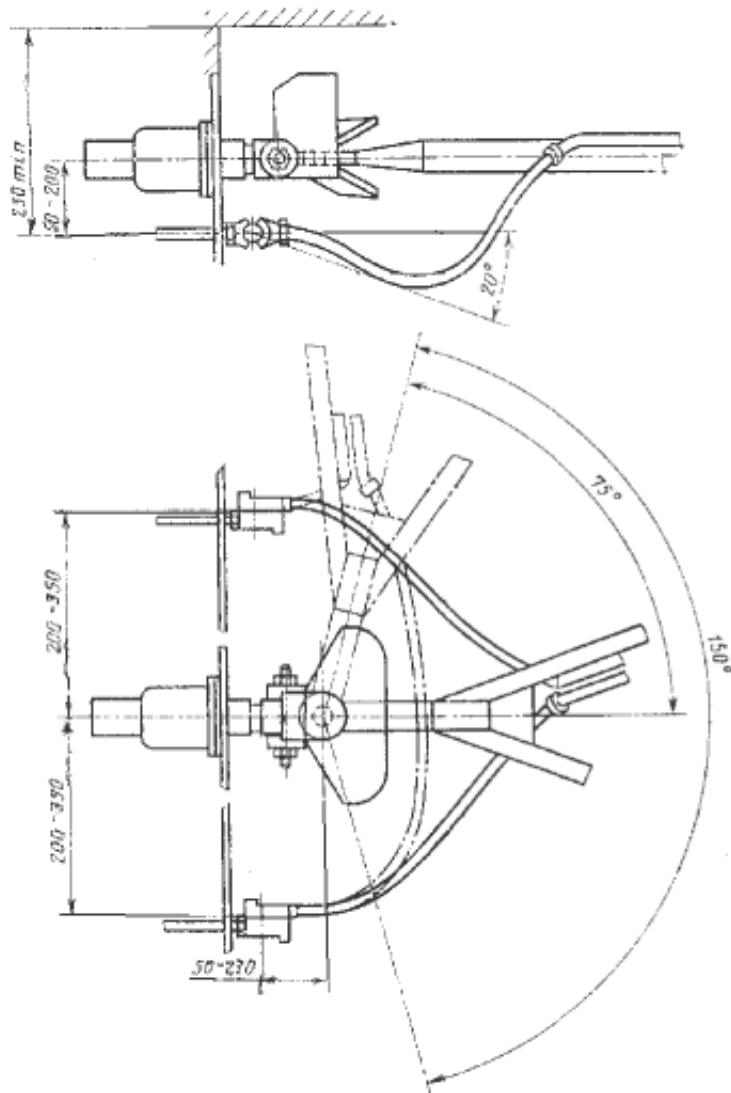
Nõuded: 1) ühendusvoolikud ei tohi pihkuda;

2) ühendusvooliku pinnal ei tohi olla pragusid, hõõrdunud, sööbinud ja murenenud kohti;

3) ühendusvoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdramisel (joonised 28 ja 29);

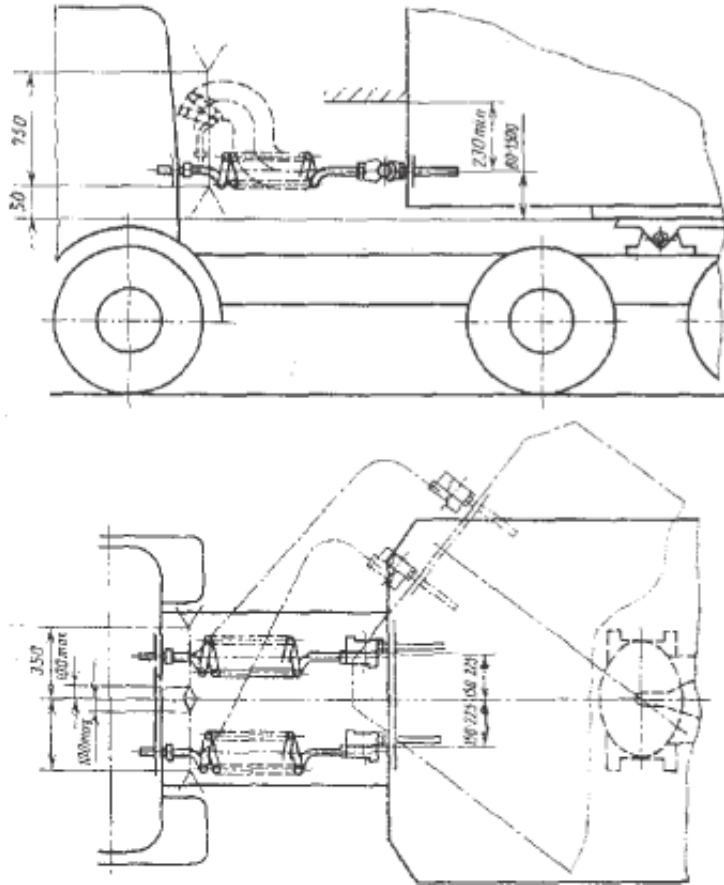
4) ühendusvoolikute otsakud peavad olema märgistatud ja valmistatud nii, et oleks välditud vale ühendamise võimalus:

- juhtharu peab asetsema sõiduki sümmeetriateljest vasakul sõidusuunas vaadatuna;
 - toiteharu peab asuma sõiduki sümmeetriateljest paremal sõidusuunas vaadatuna;
- 5) täis- ja kesktelghaagise ühendusvoolikud peavad asetsema haakeseadmest madalamal, vastavalt joonisele 28;

Joonis 28. Ühendusvoolikute asend.

6) sadulveduki ühendusvoolikud peavad olema kinnitatud kabiini tagaseina külge püst- või rõhtasendis, juhtharu vasakule ja toiteharu paremale sõidusuunas vaadatuna. Ühendusvoolikud peavad asetsema vastavalt joonisele 29;

Joonis 29. Pidurivoolikute asukohad poolhaagisega autorongil.

7) ühendusvoolikud või nende otsakud peavad olema värvitud või märgistatud järgmiselt:

- toiteharu – punane;
- juhtharu – kollane.

Märkus. [Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kontrollimine: vaatlusega, seebivee ja joonlauaga.

Kood 430. Pidurdusjõu regulaator (ALB) või pidurdusrõhu piirdeklapp

- Nõuded:** 1) koormata auto pidurdamisel ei tohi pidurdusjõu regulaatoriga või pidurdusrõhu piirdeklapiga kontuuris rõhk tõusta üle valmistaja juhendis ettenähtu;
- 2) pidurdusjõu regulaator või pidurdusrõhu piirdeklapp ei tohi pihkuda, peavad toimima.

Kontrollimine: manomeetri, vaatluse ja seebiveega.

Kood 431. Blokeerumatu pidur (ABS, EBS)

- Nõuded:** 1) blokeerumatu pidur peab toimima vastavalt E-reeglile 13 või direktiivile 71/320/EMÜ ja valmistaja juhendile;
- 2) pidurdamisel ei tohi auto muuta suunda ka libedal teel;

3) ükski otsereguleeritav ratas ei tohi blokeeruda, kui juht vajutab järsult, täiest jõust piduripedaalile ja sõiduki ratastest üks asub teekattel, mille haardetegur on 0,8 ning teisel sõiduki küljel paiknev ratas asub teekattel, mille haardetegur on 0,3;

4) järsul pidurdamisel, alates kiiruselt 15 km/h, enne sõiduki täielikku seismajäämist, peavad rattad hakkama lohisema;

5) sõidukil peab olema optiline signalisaator, mis hoiatab süsteemi iga rikke korral. Vedukautil, v.a M₁ ja N₁ kategooria sõidukid, peab haagise blokeerumatu pidurisüsteemil olema eraldi rikke signalisaator.

Kontrollimine: 1) TÜ – katsesõidu ja piduristendiga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/09 või 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ ja 2002/78/EÜ) metoodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 432. Õhusüsteemi kontrollventiil**

Nõuded: 1) õhusüsteemi kontrollventiil peab olema valmistaja juhendi kohane;
2) õhusüsteemi kontrollventiil peab toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: manomeetri, seebivee ja vaatlusega.

Kood 433. Kondensaadikraan

Nõuded: 1) kondensaadikraan peab olema valmistaja juhendi kohane;
2) kondensaadikraan peab toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: seebivee ja vaatlusega.

Kood 434. Õhu pihkamise õhusüsteemist

Nõue: rõhk süsteemis ei tohi langeda seisva kompressori korral kiiremini kui 0,05 MPa (0,5 kgf/cm²) 30 min jooksul, kui pidurid on rakendamata, või 15 min jooksul, kui nad on rakendatud.

Kontrollimine: manomeetri ja stopperiga.

Kood 435. Vedruakud ja rattapiduri kambrid

Nõuded: 1) vedruakud ja rattapiduri kambrid peavad toimima, ei tohi pihkuda;
2) vedruaku ja rattapiduri kambri hoova käik peab vastama valmistaja juhendile, ei tohi olla kinni kiilunud.

Kontrollimine: joonlaua, seebivee ja vaatlusega.

Kood 436. Pidurisüsteemi koostu porikaitse

Nõue: pidurisüsteemi koostude porikaitset peavad olema terved.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 437. Piduritrummel ja -ketas

Nõuded: 1) piduritrumlid ja pidurikettad peavad olema valmistaja juhendi kohased;
2) piduritrumlis ja pidurikettas ei tohi olla pragusid, nad peavad olema kindlalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 438. Vahetatavad piduriklotsi katted ja piduriklotsid varuosana

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) vahetatavad piduriklotsi katted ja piduriklotsid ei tohi sisaldada asbesti;

2) alates 1. aprillist 2001. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukile varuosadeks ettenähtud vahetatavad piduriklotsi katted ja piduriklotsid peavad täitma E-reegli nr 90 või direktiivi 71/320/EMÜ parandusdirektiivi 98/12/EÜ nõudeid.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 439. Rõhuandur**

Nõue: sõiduki õhusüsteemi igal iseseisval kontuuril peab olema rõhuandur.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 440. Elektripidurisüsteemiga haagis

Nõuded: 1) elektripidurisüsteemiga haagise pidurid peavad elektrilise toite saama vedukautolt. Haagisele on lubatud asetada lisaaku, mis saab laadimisvoolu vedukilt. Pinge reguleerimine peab toimuma haagisel;
2) nimitoitepinge peab olema 12 V, voolutugevus ei tohi ületada 15 A;

3) armatuurlaual peab olema märgulamp, mis süttib piduripedaalile vajutamisel ja signaliseerib süsteemi korrasolekust.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 13/09 või 13H/00 või direktiivi 71/320/EMÜ (paranduste direktiivid 74/132/EMÜ, 75/524/EMÜ, 79/489/EMÜ, 85/647/EMÜ, 88/194/EMÜ, 91/422/EMÜ, 98/12/EÜ ja 2002/78/EÜ) metoodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Grupp 5**

Rattad (rehvid ja veljed)

Kood 501. Üldnõuded sõiduki rehvidele

Nõuded: 1) M, N ja O kategooria sõidukil on lubatud kasutada kas sõiduki valmistaja poolt ette nähtud direktiivi 92/23/EMÜ või DOT või E-reegli nr 30 (sõiduauto ja tema haagise rehvid), E-reegli nr 54 (veoauto ja bussi ning tema haagise rehvid), E-reegli nr 64 (ajutiseks kasutamiseks ette nähtud varurattad) nõuetele vastavaid taastamata rehve või sõiduki valmistaja poolt ette nähtud karakteristikutele vastavaid taastatud rehve. L kategooria sõidukil on lubatud kasutada kas valmistaja poolt ette nähtud ja direktiivi 97/24/EÜ või E-reegli nr 75 nõuetele vastavaid taastamata rehve või sõiduki valmistaja poolt ette nähtud karakteristikutele vastavaid taastatud rehve. Esmakordselt kasutuselevõetav sõiduk peab olema komplekteeritud taastamata rehvidega;
2) Maanteeamet võib anda põhjendatud juhtumitel loa käesolevas koodis mitte ette nähtud rehvide või velgede kasutamiseks;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) sõiduautul (M₁ kategooria), veoautol, mille registrimass ei ületa 3,5 tonni (N₁ kategooria) ja haagisel, mille registrimass on üle 0,75 tonni, kuid ei ületa 3,5 tonni (O₂ kategooria) peab alates 1. detsembrist kuni

1. märtsini kasutama talverehve (M+S, MS, M.S. või M&S tähistusega), mille mustri jääksügavus on vähemalt 3,0 millimeetrit.

Ülalnimetatud kategooria sõidukitel ei ole talverehvide kasutamine kohustuslik järgmistel juhtudel:

- sõitmisel teise riiki ja seal tagasi Eestisse;
- teises riigis registreeritud sõidukil;
- paarisrataste mõlemal rattal tingimusel, et ühe telje mõlemad rattapaarid on koostatud samasuguselt;
- autode ja haagiste valmistamisel, maaletoomisel, müümisel ning remonti või tehnilisele ülevaatusele sõitmisel;
- autodel või haagistel, millele ei ole saada talverehve Eestis;

3¹) Ühistranspordiseaduse tähenduses kohalikku liinivedu ja riigisisest kaugliinivedu teenindaval bussil (M₂ ja M₃ kategooria sõidukil) või bussirongil, peab alates 1. oktoobrist kuni 1. maini kasutama rehve, mille mustri jääksügavus on vähemalt 3,0 millimeetrit.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 01.10.2007]

4) sõidukil ei ole lubatud kasutada A1, A2, A3, A4, A5 ja A6 kiiruskategooria rehve (vt tabel 5) ning rehve, mille lubatud suurim sõidukiirus on 30 km/h;

5) [kehtetu]

Märkus. [kehtetu]

Kontrollimine:

1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 30/02, nr 54/00, nr 64/00, nr 75/00, direktiivi 92/23/EMÜ (paranduste direktiivid 2001/43/EÜ ja 2005/11/EÜ) või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ ja 2003/77/EÜ) meetodikale.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005] **Kood 502. Rehvi tehnoseisund**

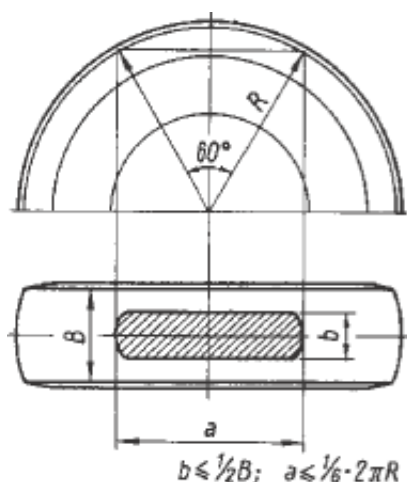
Nõuded: 1) rehvil ei tohi esineda sisemisi ega välimisi koordi läbivaid vigastusi või turvise eraldumist koordist;
2) rehvi siserõhk peab vastama valmistaja poolt määratud rõhule.

Kontrollimine: vaatluse ja manomeetriga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ).

Kood 503. Rehvi kulumine ja mustri sügavus

Nõuded: 1) mustri jääksügavus peab olema vastavalt direktiivile 89/459/EMÜ vähemalt:

- L kategooria sõidukil $\geq 1,0$ mm;
 - M₁, M₂, M₃, N₁, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil $\geq 1,6$ mm;
 - haagisel vastavalt seda vedava veduki mustrisügavusele esitatavatele nõuetele;
- 2) rehvi edasine kasutamine on keelatud, kui turvise mustri jääksügavus on punktis 1 esitatust väiksem joonisel 30 toodud viirutatud pinna ulatuses, mille laius b on üle 1/2 turvise veerepinna laiusest B ja pikkus a üle 1/6 turvise veerepinna ümbermõõdust $2R$ või kui mitme kulumislaigu korral nende pikkuste summa on nimetatud väärtusest suurem. Joonisel näidatud viirutatud ala ei pea asuma veerepinna keskel;

Joonis 30. Rehvide piirkulumise määramine.

3) rehvil, millel puudub märge «REGROOVABLE», ei tohi mustrit sügavamaks lõigata.

Kontrollimine: nihiku, joonlaua või mõõdulindiga vastavalt direktiivile 89/459/EMÜ.

Kood 504. Rehvi viskumine

Nõue: veeringil mõõdetult ei tohi rehvi viskumine ületada üheski suunas:

- M₁, N₁, L ja Ö₁ kategooria sõidukil 1,0% välisläbimõõdust;

- ülejäänud sõidukitel 1,5% välisläbimõõdust.

Kontrollimine: rismuse, nihiku ja vaatlusega.

Kood 505. Rehvide (k.a taastatud rehvid) tähistamine

Nõuded: 1) rehvi tähistus ja selle asukoht peavad vastama tabelis 4 toodule.

Tabel 4

Jrk nr	Tähistus	Ⓔ või Ⓔ tähistusega rehvil	Ühel rehvi küljel	Mõlemal rehvi küljel	DOT tähistusega rehvil	Ühel rehvi küljel	Mõlemal rehvi küljel
1.	Valmistaja nimi või kaubamärk	jah		+	jah	+	
2.	Rehvi tähistus	jah		+	jah		+
3.	Kiiruskategooria (tabel 5)	jah		+	ei		
4.	Mustri tüüp Näiteks «M+S»	jah		+	jah		+
5.	Koormusindeks (tabel 6)	jah		+	ei		
6.	Suurim kandevõime Näiteks «MAX. LOAD 1310 LBS»	ei			jah		+
7.	Suurim siserõhk Näiteks «AT 36 PSI COLD»	ei			jah		+
8.	Koordi kihtide arv külgedel ja veerepinnal Näiteks «TREAD AREA PLIES: 2 RAYON + STEEL» «SIDEWALL AREA PLIES: 2 RAYON»	ei			jah		+
9.	Lohvita, kui on sellise ehitusega Näiteks «TUBELESS»	jah		+	jah		+
10.	Lohviga, kui on sellise ehitusega	ei			jah		+
11.	Radiaalrehv, kui on sellise ehitusega Näiteks «RADIAL»	jah		+	jah		+
12.	Tugevdatud, kui on sellise ehitusega	jah		+	ei		

	Näiteks «REINFORCED»						
13.	Tüübikinnituse tähis	Ⓔ ⓔ	+		DOT	+	
14.	Valmistamisaja tähis	jah	+		jah	+	
15.	Eriomadused	ei				+	
	Näiteks «TREADWEAR 160» (kulumiskindlus on sellel rehvil 60% parem kui võrdlusrehvil); «TRACTION A» (rehvi haardeomadused teekattega kuuluvad «A» klassi. Klasse on A, B ja C, neist parim on A klass); «TEMPERATURE B» (temperatuurikindlus sellel rehvil vastab B klassi nõuetele. «A» klassi rehvi temperatuurikindlus lubab sõita rehviga kuni 184 km/h, «B» klass – 160 km/h ja «C» klass – 137 km/h)						UTQG nõuded kehtivad kuni 13" velgedele mõeldud rehvidele. Ei kehti talverehvidele

Märkus. Rehvid jaotatakse kolme kvaliteediklassi:

- «Kvaliteetrehvid» – neil on nõuetekohane märgistus ja neid müüakse täieliku valmistajapoolse garantiiga;
 - «DA» – «DEFECTIVE APPEARANCE» on teise klassi rehvid, millel on välimuse vead või vähemärgatavad remonditud kohad, mis ei mõju sõiduohutusele. Neid rehve müüakse täieliku valmistajapoolse garantiiga;
 - «Max 30 km/h» – neid rehve ei tohi kasutada sõidukitel ja nende haagistel. Märgistus «Max 30 km/h» peab olema kantud püsivalt rehvi mõlemale küljele, kusjuures endine kiiruskategooria peab olema eemaldatud;
- 2) M₁, O₁ ja O₂ kategooria sõiduki taastamata rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 30 või direktiivi 92/23/EMÜ kohaselt ja E-sertifitseeritud taastatud rehvi E-reegli nr 108 kohaselt.

Näide taastamata rehvi tähistamisest:

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK
185/70 R 14 89 T Tubeless M+S
253

või DOT.

Selgitus:

- a) 185 – profiili laius mm;
b) 70 – profiili kõrgus on 70% rehvi laiusest;

- c) R – või sõna «*RADIAL*» – radiaalne koordiniitide paigutus (võib olla ka: D – diagonaalne koordiniitide paigutus, mille võib jätta märgistamata või B – või sõnad «*BIAS BELTED*» – diagonaalse koordiniitide paigutusega võõtatud rehvi);
 d) 14 – velje läbimõõt tollides;
 e) 89 – koormusindeks (tabel 6), mis vastab koormusele 580 kg;
 f) T – kiiruskategooria tähis (tabel 5), mis vastab piirkiirusele 190 km/h;
 g) *TUBELESS* – lohvita rehvi;
 h) M+S (ka MS, M.S., M&S) – on ette nähtud sõitmiseks talvel või mudas;
 i) 253 – valmistamise aeg – koosneb kolmest numbrist: esimesed kaks tähistavad valmistamise nädalat (25. nädal), viimane aastat (2003) jooksva kümnendil. E-reegli nr 75 kohaselt on alates 1. jaanuarist 1997. a tähistus 2503;
 j)   või DOT-tüübikinnituse tähisid.

M₂, M₃, N, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki taastamata rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 54 või direktiivi 92/23/EMÜ kohaselt ja E-sertifitseeritud taastatud rehvi E-reegli nr 109 kohaselt.

Näide taastamata rehvi tähistamisest:
 VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK
 250/70 R 20 149/145 J

TUBELESS
 253 90 PSI

või DOT.

Selgitus:

- k) 250 – profiili laius mm;
 l) 70 – profiili kõrgus on 70% rehvi laiusest;
 m) R või sõna «*RADIAL*» – radiaalne koordiniitide paigutus (võib olla ka: D – diagonaalne koordiniitide paigutus, mille võib jätta märgistamata);
 n) 20 – velje läbimõõt tollides (võib asendada mõõduga millimeetrites – 508);
 o) 149 – üksiku rehvi koormusindeks (tabel 6), mis vastab koormusele 3250 kg;
 p) 145 – paarisrehvi koormusindeks (tabel 6), mis vastab koormusele 2900 kg;
 r) J – kiiruskategooria tähis (tabel 5), mis vastab piirkiirusele 100 km/h;
 s) L – kiiruskategooria tähis, mis vastab piirkiirusele 120 km/h, juhul, kui üksiku rehvi koormus ei ületa 3000 kg, mis vastab koormusindeksile 146 ja paarisrehvide puhul ei tohi koormus ühele rehville ületada 2725 kg, mis vastab koormusindeksile 143;
 t) *TUBELESS* – lohvita rehvi;
 u) 253 – valmistamise aeg: 25. nädalal 2003. a. E-reegli nr 54 kohaselt on alates 1. jaanuarist 1997. a tähistus 2503;
 v) 90 PSI – rehvi siserõhk vastupidavuskatsel, mis vastab rõhule 0,620 MPa (6,20 kgf/cm²);
 õ)   või DOT-tüübikinnituse tähisid;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

3) L kategooria sõiduki ja tema haagise rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 75 või direktiivi 97/24/EÜ kohaselt.

Näide rehvi tähistamisest:

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK
 100/80 B 18 53 S TUBELESS M+S
 253

või DOT.

Selgitus:

- a) valmistaja kaubamärk;
 b) 100 – profiili laius mm;
 c) 80 – profiili kõrgus on 80% rehvi laiusest;
 d) B – diagonaalne võõtatud rehvi;
 e) 18 – velje läbimõõt tollides e 457 mm;
 f) 53 – koormusindeks, mis vastab kandevõimele 206 kg (tabel 6);
 g) S – kiiruskategooria tähis, millele vastab lubatud suurim sõidukiirus 180 km/h (tabel 5);

h) *TUBELESS* – lohvita rehvi;

i) M+S (ka MS, M.S., M&S) – on ette nähtud sõitmiseks talvel või mudas; MST – universaalne – on ette nähtud sõitmiseks teel ja ka maastikul;

j) 253 – valmistamise aeg: 25. nädalal 2003. a. E-reegli nr 75 kohaselt on alates 1. jaanuarist 1997. a tähistus 2503;

k)

või DOT-tüübikinnituse tähised.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 506. Rehvi kasutamine

Nõuded: 1) rehvi mõõtmed (E-reeglid nr 30, nr 54 ja nr 75) peavad vastama sõiduki valmistaja poolt ettenähtud näitajatele ja sõidukil kasutatava velje mõõtmetele ning kiiruskategooria (vt tabel 5) ja koormusindeks

(vt tabel 6) peavad vastama sõiduki valmistaja poolt ettenähtud näitajatele. Lubatud on kasutada suurema kiiruskategooria ja koormusindeksiga rehve;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]Tabel 5

km/h

Kiiruskategooria tähis	Piirkiirus	Kiiruskategooria tähis	Piirkiirus	Kiiruskategooria tähis	Piirkiirus
A1	5	D	65	Q	160
A2	10	E	70	R	170
A3	15	F	80	S	180
A4	20	G	90	T	190
A5	25	J	100	U	200
A6	30	K	110	H	210
A7	35	L	120	V	240
A8	40	M	130	W	270
B	50	N	140	Y	300
C	60	P	150	Z	üle 240

Tabel 6

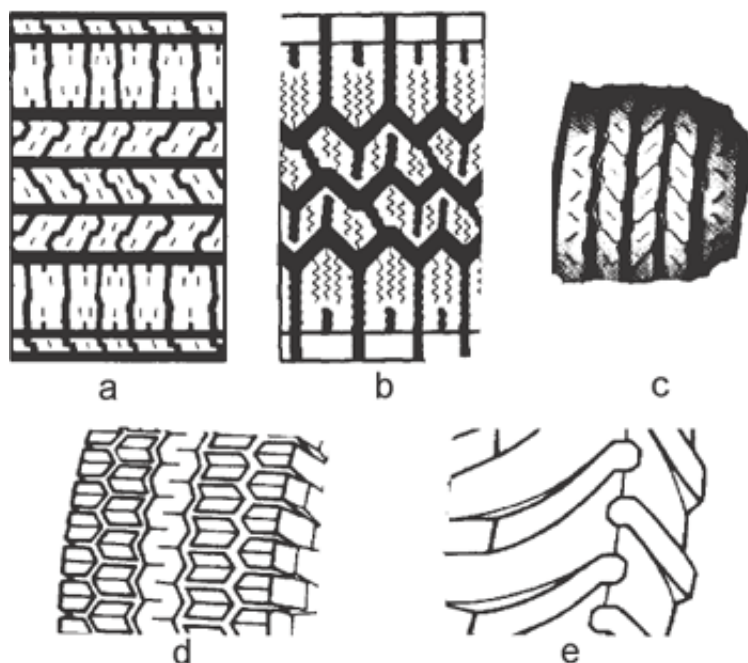
A = koormusindeks B = lubatud suurim mass kg-s

A	B	A	B	A	B	A	B
30	106	66	300	102	850	138	2360
31	109	67	307	103	875	139	2430
32	112	68	315	104	900	140	2500
33	115	69	325	105	925	141	2575
34	118	70	335	106	950	142	2650
35	121	71	345	107	975	143	2725
36	125	72	355	108	1000	144	2800
37	128	73	365	109	1030	145	2900
38	132	74	375	110	1060	146	3000
39	136	75	387	111	1090	147	3075
40	140	76	400	112	1120	148	3150
41	145	77	412	113	1150	149	3250
42	150	78	425	114	1180	150	3350
43	155	79	437	115	1215	151	3450
44	160	80	450	116	1250	152	3550
45	165	81	462	117	1285	153	3650
46	170	82	475	118	1320	154	3750
47	175	83	487	119	1360	155	3850
48	180	84	500	120	1400	156	4000
49	185	85	515	121	1450	157	4125
50	190	86	530	122	1500	158	4250
51	195	87	545	123	1550	159	4375
52	200	88	560	124	1600	160	4500
53	206	89	580	125	1650	161	4625

54	212	90	600	126	1700	162	4750
55	218	91	615	127	1750	163	4850
56	224	92	630	128	1800	164	5000
57	230	93	650	129	1850	165	5150
58	236	94	670	130	1900	166	5300
59	243	95	690	131	1950	167	5450
60	250	96	710	132	2000	168	5600
61	257	97	730	133	2060	169	5800
62	265	98	750	134	2120	170	6000
63	272	99	775	135	2180		
64	280	100	800	136	2240		
65	290	101	825	137	2300		

2) sõiduki mis tahes teljel ei tohi olla korraga diagonaal- ja radiaalrehve;

3) sõiduki mis tahes teljel ei ole lubatud kasutada erineva turvisemustri tüübiga rehve. Ühe ja sama mustritüübi mustrijoonis võib olla erinev (vt joonis 31);

Joonis 31. Mustri tüübid (näited): a ja c – maanteemuster, b ja d – talvemuster (tähistus «M+S», «MS», «M.S.» või «M&S»), e – maastikumuster.

4) [Kehtetu – [RTL 2007, 37, 636](#)– jõust. 7.05.2007]

5) taastatud rehve ei ole lubatud kasutada sõidukitel, mille valmistajakiirus on suurem kui 240 km/h ning mootorrattaste esiteljel/rattal. M₂, M₃ ja N₃ kategooria sõidukite esiteljel ei ole lubatud kasutada taastatud rehve, välja arvatud juhul, kui need on sertifitseeritud E-reegli nr 109 nõuete kohaselt.

Kontrollimine: vaatlusega.

[[RTL 2002, 106, 1575](#)- jõust. 01.01.2003] **Kood 507. Üldnõuded veljele**

Nõuded: 1) peab kasutama sõiduki valmistaja poolt ette nähtud ja ETRTO või UTQG nõuetele vastavaid velgi; 2) veljel ei tohi olla vigastusi. Keelatud on kasutada keevitamisega remonditud ja/või ümberehitatud (laiendatud, kitsendatud, vahetatud sisekilbiga jms) velge;

3) velje viskumine ei tohi olla:

- 5° kaldega süvapöiaiga velje välisäärel radiaalsuunas üle 3,6 mm ja külgsuunas üle 2,0 mm;
- 15° kaldega süvapöiaiga veljel – radiaalsuunas üle 2,0 mm ja külgsuunas:

- alla 9,75" nimiläbimõõduga velgedel ±3,5 mm,
 - üle 10,50" nimiläbimõõduga velgedel ±5,0 mm;
- lamepöiaiga veljel kõikides suundades: ±5,0 mm;

4) sõiduki veljel peab olema järgmine tähistus:

- rehvi nimimõõtmed;

- valmistaja nimi või kaubamärk;
 - valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta);
 - valmistamise järjenumber või kood.
- Koostatava velje koostul peab olema järgmine tähistus:
- tähistus selle kohta, millisesse veljekomplekti osa kuulub;
 - valmistaja nimi või kaubamärk;
 - valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta);

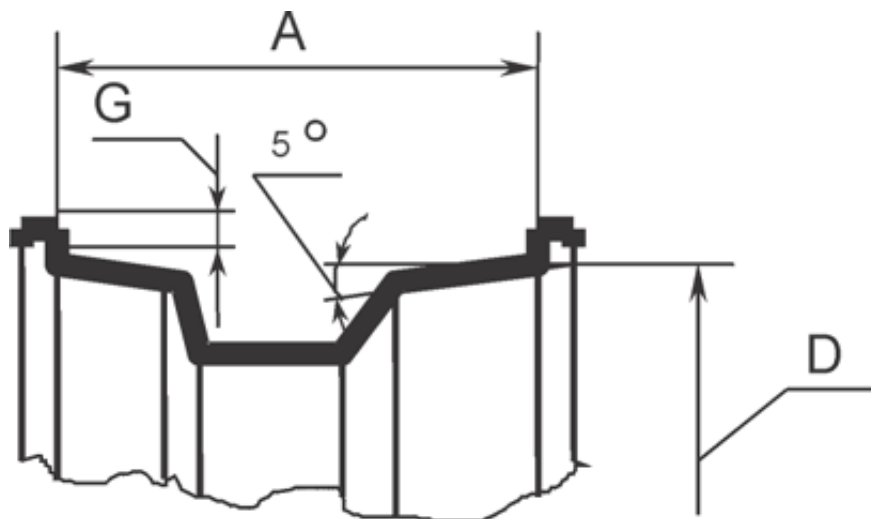
5) 5° kaldega süvapöiaiga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane:

14 x 4 J,
kus: 14 – velje läbimõõt tollides,

X. osa – süvapöidvelg,

J – välisserva kõrgus G (vt joonis 32), tähe J korral $G = 17,8 \pm 0,9$ mm; tähe B korral $G = 14,4 \pm 0,8$ mm.
Veoautode, busside ja nende haagiste velje tähistuses tähe K korral $G = 19,9 \pm 0,9$ mm,
A – velje laius,

D. osa – velje läbimõõt;

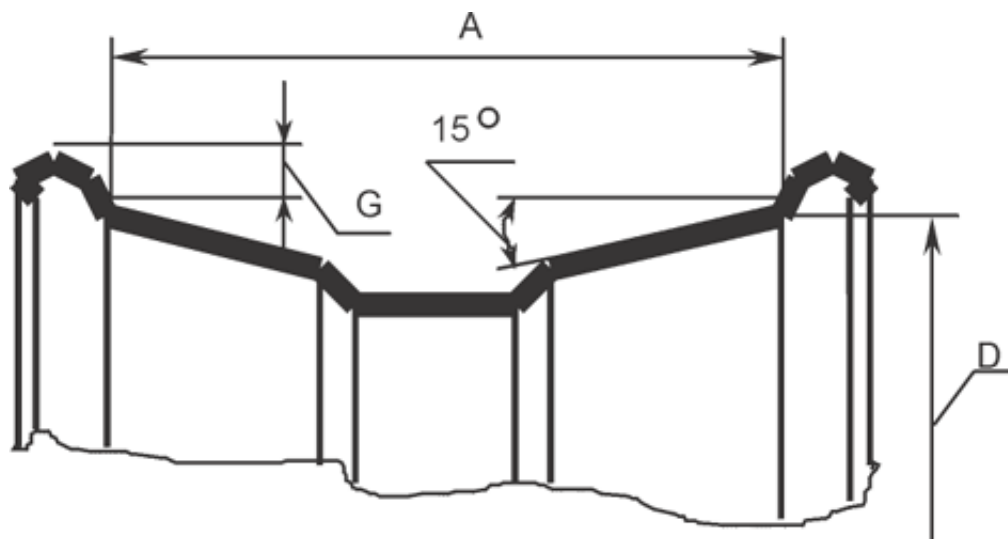
Joonis 32. 5° kaldega süvapöiaiga velg.

6) 15° kaldega süvapöiaiga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane:

17,5 x 5,25,
kus: 17,5 – velje läbimõõt «D» tollides,

X. osa – süvapöidvelg,

5,25 – velje laius «A» tollides.
Kõikide 15° kaldega velgede välisserva kõrgus G peab olema $12,7 \pm 0,5$ mm (vt joonis 33);

Joonis 33. 15° kaldega süvapöidvelg.

7) lamepöiaaga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane:

17,5 – 6,25,
kus: 17,5 – velje läbimõõt tollides,
— lamepöidvelg,
6,25 – velje laius tollides.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, rismuse, nihiku ja joonlauaga vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ);

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt käesoleva koodi nõudes 1 loetletud normdokumentide metoodikale.

Kood 508. Velgede kinnitus

Nõuded: 1) velgede kinnitus peab vastama valmistaja juhendile;

2) kergmetallist velje kinnituseks peab kasutama selleks valmistatud polte või mutreid;

3) kui ratta kinnituspolts/-mutter ulatub välja sõiduki kere välisserva tasandist, peab sellel olema kate, mis väldib esemete kaasahaaramist. Katte servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 5 mm ja kate ei tohi ulatuda sõiduki kere välistasapinnast kaugemale kui 30 mm.

Kontrollimine: TÜ – vaatluse, vasara ja joonlauaga.

Kood 509. Naastrehvid

Nõuded: 1) kui M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõidukil või eritalituse autol kasutatakse naastrehve, peavad naastrehvid olema sõiduki kõikidel ratastel. Kui O₂ kategooria haagist vedaval vedukautol on naastrehvid, peavad naastrehvid olema ka haagisel. Kui M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukil kasutatakse naastrehve, peavad ühe ja sama telje mõlemal poolel olema naastrehvid. Paarisrataste puhul võib üks ratas olla naastamata. Kui rehvi vigastuse tõttu ollakse sunnitud kasutama varuratast, võib varuratas olla naastamata; [RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) naastude arv rehvis ei tohi olla suurem kui:

- rehvis, mille velje läbimõõt ei ole suurem kui 13» – 90;
- rehvis, mille velje läbimõõt on suurem kui 13», kuid ei ole suurem kui 15» – 110;
- sõiduauto rehvis, mille velje läbimõõt on suurem kui 15» – 130;
- ülejäänud rehvidel – 150;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

3) sõidukil kasutatavates naastrehvides ei tohi naastude arv erineda rohkem kui 25% võrreldes suurima naastude arvuga rehviga;

4) uutel M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõiduki naastrehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 1,2 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 1,5 mm. Kasutuses olevatel M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõiduki naastrehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 2,0 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 2,5 mm;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

5) naastrehvidel võib kasutada naaste, mille staatiline torkejõud ja mass ei ole suuremad kui:

- M₁, O₁ ja L kategooria sõidukil – torkejõud 120 N ja mass 1,1 g või torkejõud 100 N ja mass 1,4 g;
- N₁ ja O₂ kategooria sõidukil – torkejõud 180 N ja mass 2,3 g;
- M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukil – torkejõud 340 N ja mass 3,0 g.

Naastul võib olla ainult üks tipp ja see ei või olla terav ega torujas;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

6) naastrehve võib sõidukil kasutada alates 15. oktoobrist kuni 31. märtsini. Erandina võib talviste tee- ja ilmastikuolude esinemise korral naastrehve kasutada 1. oktoobrist kuni 30. aprillini.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja nihikuga;
2) TK ja TJV katsetustel – vaatluse, nihiku, dünamomeetri ja kaaludega.

[RTL 2002, 118, 1724- jõust. 21.10.2002]**Kood 510.** [Kehtetu – RTL 2005, 58, 826 – jõust. 05.06.2005]

Grupp 6

Veermik ja kere

Kood 601. Üldnõuded kerele

Nõuded: 1) sõiduki kere peab olema komplektne, osad nõuetekohaselt kinnitatud. Alates 1. oktoobrist 2003. a esmakordselt kasutusele võetud M₁ kategooria sõiduki kere tugevus eest otsasõidul peab vastama direktiivi 96/79/EMÜ nõuetele ning M₁ ja N₁ kategooria sõiduki kere tugevus külgekõkkupõrkel peab vastama direktiivi 96/27/EMÜ nõuetele. Alates 31. detsembrist 2012. a esmakordselt kasutusele võetud, mitte üle 2500 kg täismassiga, M₁ kategooria ja M₁ kategooria sõiduki baasil ehitatud N₁ kategooria sõiduki esipinnad peavad vastama direktiivi 2003/102/EÜ nõuetele. Nõuded M₂ ja M₃ kategooria sõiduki kerele on toodud grupis 9;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) N kategooria sõidukil peavad sõitjad olema kaitstud ja eraldatud veosest vaheseinaga. Vaheseina ehitus ja tugevus peab vastama veose iseloomule ja suurimale lubatud veose massile. Vahesein võib olla valmistatud ühtse paneelina, raamile kinnitatud võrguna, varrastest koosnevana vms. Vaheseinas võivad olla kindlalt suletavad laadimisavad. Vaheseina taguses veoseruumis peab veos olema kinnitatud rihmadega, klambritega vms.

Veoauto kabiini taga peab olema selline tugisein, mis kaitseb liiklusõnnetuse korral kabiini muljumise eest. Veokastis või veose vedamiseks ette nähtud ruumis peavad olema veose iseloomule vastavad kinnitustahendid. Kabiinitagune tugisein peab olema vähemalt kabiini laiune ja kõrgune. Puisteainete veoautol võib kere esisein olla madalam kabiinist, kuid mitte madalam külgluukidest/seintest. Puidu või puidukimpude veol peab tugisein olema metallist ja vähemalt koorma kõrgune ja laiune. Poolhaagise esiseina vähim kõrgus, v.a puidu või puidukimpude veol, peab olema 1,6 m veokasti põrandast.

Kabiinitagust tugiseina ei nõuta:

- a) sadulvedukilt, kui selle haakes on esiseinaga poolhaagis;
- b) paakautodelt ja paakpoolhaagist vedavalt sadulvedukilt;
- c) suuremõtmelise ja raskekaalulise veokilt.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

3) kiirestiriknevate kaupade veo refri?eraator ja termostaatilised furgoonid peavad vastama kehtestatud nõuetele;

4) M ja N kategooria sõidukitel peab sõiduki esiosale olema kinnitatud direktiivi 77/389/EMÜ kohane pukseerimiseseade, mille külge on võimalik haakida püksitrossi või -tiisliit. M₁ kategooria sõidukil, millel puudub kere tagaosas haagise vedamiseks ettenähtud haakeseade, peab olema samadele nõuetele vastav pukseerimiseseade ka kere tagaosas, v.a sõidukil, mis ei ole ette nähtud koormuste pukseerimiseks. Pukseerimiseseadmed ei ole kohustuslikud üksiksõiduki kinnitusele;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

5) pukseerimiseseade peab vastu pidama sõiduki poolest täismassist põhjustatud staatilisele koormusele;

6) M₁ kategooria sõiduki tuuleklaasi soojendi peab jääst ja udust vabastama ja läbipaistvuse tagama sõidu ajal kogu juhi vaatevälja ulatuses. 1994. a või hiljem valmistatud M₁ kategooria sõiduki tuuleklaasi soojendi peab vastama direktiivi 78/317/EMÜ nõuetele. Alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud mootorsõidukite ja nende haagiste kütteseadmed, sõltuvalt sõiduki esmakordselt kasutuselevõtmise ajast ja kasutatavast kütusest, peavad vastama kas direktiivi 78/548/EMÜ või direktiivi 2001/56/EÜ või E-reegli nr 122 nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatlusega;

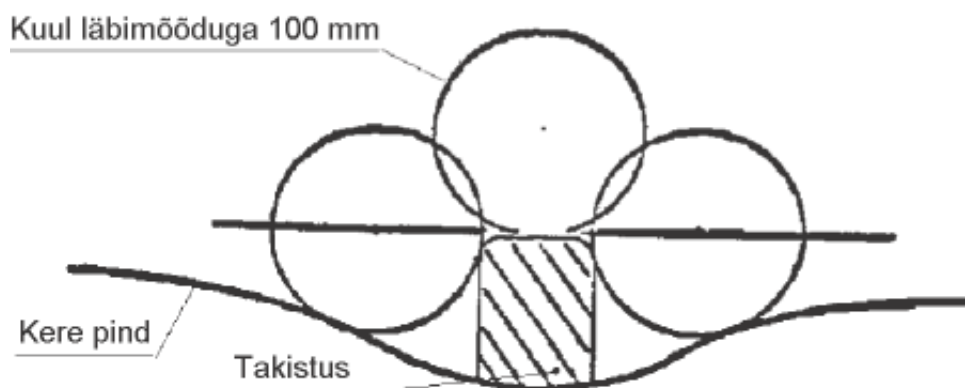
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 122 või direktiivide 77/389/EMÜ (paranduste direktiiv 96/64/EÜ), 78/317/EMÜ, 78/548/EMÜ (paranduste direktiivid 2001/56/EÜ, 2004/78/EÜ, 2006/119/EÜ ja 2006/96/EÜ), 96/27/EÜ, 96/79/EÜ (paranduste direktiiv 1999/98/EÜ) ja 2003/102/EÜ meetodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 602. Kerest väljaulatuvad osad (eksterjööör)**

Nõuded: 1) 1994. a või hiljem valmistatud M₁ kategooria sõiduauto kere peab vastama E-reegli nr 26 või direktiivi 74/483/EMÜ ning veoauto kabiin E-reegli nr 61 või direktiivi 92/114/EMÜ nõuetele. Bussi kere peab vastama grupis 9 esitatud nõuetele;

2) kere/kabiini ja nendest väljaulatuvatel osadel, v.a peeglid, antennid, pakiraamid ja detailid, mille kõvadus on väiksem kui 60 Shore'i ühikut ja mis asuvad kõrgemal kui 2 m teepinnast, sõiduki põrandatasapinnast madalamal või, mis ei saa 100 mm läbimõelduga kuuliga veeretamisel kokku puutuda kuuli pinnaga, ei tohi olla teravaid, haakuvaid ega lõikavaid väljapoole suunatud eendeid, mis võivad põhjustada vigastusi isikutele, kes saavad löögi või puutuvad vastu sõiduki keret. Kuul, Ø 100 mm, peab veerema üle kerepinnal olevast takistusest

nii, et kuuli keskpunkti läbiv kere pinnaga rööbiti olev telg jääks kuuli pinna ja takistuse kokkupuute punktist kõrgemale (joonis 34);

Joonis 34. Ø 100 mm kuuli veeretamine üle kere pinnal olevast takistusest.

3) keredetailide ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm. Keredetailidel, mille omavaheline kaugus ei ületa 25 mm, võib ümardusraadius olla 0,5 mm. Kaitseraudade otsad peavad olema tagasi pööratud selliselt, et need ei haaraks läheduses asuvaid esemeid, nende jäikade osade servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 50 mm;

4) sõiduauto külguste käepidemed ei tohi uksepaneelist välja ulatuda rohkem kui 40 mm, teistel ustel – 30 mm. Veoauto uste käepidemed ja kapoti kinnitid ei tohi kere pinnast välja ulatuda rohkem kui 70 mm, ukse nupud 30 mm ja ülejäänud detailid 50 mm. Kõikide nende detailide ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm. Kere dekoratiivlemendid, mis ulatuvad kerepinnast välja üle 10 mm, peavad eralduma kerest või pöörduma kõrvale vähem kui 100 N suuruse jõu toimetel. Viimane nõue ei kehti radiaatori iluvõre dekoratiivdetailidele. Radiaatori iluvõre dekoratiivdetailidele kehtivad käesoleva koodi nõuete punktid 2 ja 3;

5) kui käepide pöörduv avamisel rõhttasandis, peab tema pöörduv ots olema sõiduki tagaosaga poole ja pööratud kere poole, teistsuguse ehitusega käepidemed peavad olema uputatud;

6) terasplekist servad, nagu vihmaveerennid ja lükanduste liugurteed, on lubatud, kui nende servad on tagasi painutatud nii, et need vastaksid käesolevas koodis esitatud nõuetele;

7) külgmiste pöördakende servade ümardusraadius peab olema vähemalt 1 mm;

8) tungrauga tõstmise kohad peavad asuma kerepinnast seespool vähemalt 10 mm;

9) klaasipuhasti võlli otsal peab olema kate, mille pindala on vähemalt 150 mm² ja servade ümardusraadius on vähemalt 2,5 mm;

10) laternavõrud/raamid ei tohi ulatuda hajutiklaasist kaugemale kui 30 mm ja servade ümardusraadiused ei tohi olla väiksemad kui 2,5 mm. Seda nõuet peavad rahuldama ka peitlaternad;

11) kui radiaatori, õhu sisenemis- ja väljumisava võre kahe kõrvuti oleva detaili vahe ületab 40 mm, siis ei tohi ümardusraadiused olla väiksemad kui 2,5 mm. Kui see vahe on 40 ja 25 mm vahel, peavad ümardusraadiused olema 1 mm või suuremad, kui vahe on väiksem kui 25 mm, peab ümardusraadius olema vähemalt 0,5 mm;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

12) rattamutrid/poldid, rummud, rehvid ja ratta ilukapslid ei tohi ulatuda välja rõhtsa kere puutepinnaga piiratud alast. Erandjuhtumil, kui see on põhjendatud, peavad elloetletud väljaulatuvate osade ümardusraadiused olema vähemalt 5 mm ja need ei tohi ulatuda välja rohkem kui 30 mm;

13) veoauto heitgaasitoru ei tohi kere välispinna puutuja tasandist ulatuda väljapoole rohkem kui 10 mm, kusjuures toru serva ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm;

14) ukسلukudel peab olema kaks lukustusasendit. Ukseluku sulguri vaheasend peab taluma jõudu ukse avanemise suunas 4,44 kN (453 kgf) ja ukse suletud asendi korral 8,89 kN (907 kgf). Ukse piida suunas peab lukk taluma jõudu sulguri vaheasendis 4,44 kN (453 kgf) ja suletult 11,11 kN (1134 kgf);

15) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M₁ ja N kategooria sõiduki ukсед peavad vastama E-reegli nr 11 või direktiivi 70/387/EMÜ nõuetele;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

16) alates 17. juunist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki väljaulatuvad osad peavad vastama direktiivi 97/24/EÜ nõuetele.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetel M₁ ja N kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 11/03 või direktiivi 70/387/EMÜ (paranduste direktiivid 98/90/EÜ ja 2001/51/EÜ), E-reegli nr 26/03 või direktiivi 74/483/EMÜ (paranduste direktiivid 79/488/EMÜ, 87/354/EMÜ ja 2007/15/EÜ) või E-reegli nr 61/00 või direktiivi 92/114/EMÜ ning L kategooria sõidukitel direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) metoodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 603. Esikaitsesüsteem**

Nõuded: 1) M₁ ja N₁ kategooria sõidukitele on lubatud paigaldada ainult direktiivi 2005/66/EÜ nõuetele vastavaid ja e-sertifitseeritud täiendavaid esikaitsesüsteeme;

2) Erandina on lubatud paigaldada direktiivi 2005/66/EÜ nõuetele mittevastavaid ja e-sertifitseerimata esikaitsesüsteeme:

a) enne 1. jaanuari 2002. a liiklusregistrisse kantud M₁ ja N₁ kategooria sõidukitele;

b) kuni 24. maini 2007. a liiklusregistrisse kantavatele M₁ ja N₁ kategooria maastikuautodele (M₁G ja N₁G).

c) üle 3500 kg täismassiga M₁ kategooria sõidukitele.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt direktiivi 2005/66/EÜ (paranduste direktiiv 2006/96/EÜ) metoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 604. Antitiib, tuuletamm, tuulesuunajad jms lisandid**

Nõue: antitiiva, tuuletammi, tuulesuunajate jms lisandite olemasolu korral peavad need olema kinnitatud ja korras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 605. Kere uksealune karp, kere kandevelemendid, raam, astmelauad

Nõuded: 1) kere uksealune karp, kere kandevelemendid, raam, astmelauad peavad olema terved ja kinnitatud;

2) poltliited peavad olema pingutatud, neetliited tihedad ning keevisliited pragudeta ja tühikuteta.

Kontrollimine: vaatluse ja vasaraga.

Kood 606. Kapott, ukseajam, katuseluugid ja kütusepaagi täiteava sulgeseadis

Nõue: kapott, ukseajam, katuseluugid ja kütusepaagi täiteava sulgeseadis peavad olema valmistaja juhendi kohased, peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 607. Klaasid

Nõuded: 1) tuuleklaasi läbipaistvus juhi vaateväljas ja tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuvate sõiduki külgakende läbipaistvus peab olema vähemalt 70%. Kui tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest tagapool asuvate sõiduki külgakende läbipaistvus on alla 70%, peavad sõiduki mõlemal küljel olema tahavaatepeeglid. Kui eriotstarbelisel soomussõidukil on tuuleklaas või tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuv külgakna klaas kuulikindlast klaasist, siis nende läbipaistvus peab olema vähemalt 60%;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

2) alates 1. jaanuarist 1985. a esmakordselt kasutusele võetud sõiduki aknaklaasid peavad olema E või e sertifitseeritud või DOT või SAE tähisega märgistatud. Enne 1. jaanuari 1985. a esmakordselt kasutusele võetud sõiduki aknaklaasid peavad olema valmistatud ohutust, purunemisel kildu mitteandvast klaasist või nende tingimustele vastavast muust materjalist;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

3) juhi või tema kõrvalistuja klaasipuhasti tööalas ei tohi olla liikluse jälgimist raskendavaid kahjustusi või mõrade kogumit, nn «päikest»

4) aknaklaaside katmiseks on keelatud kasutada materjale, mille mõjul võimendub valguse peegeldumine klaasilt;

5) E või e sertifitseeritud aknaklaaside asendamine DOT või SAE tähisega märgistatud aknaklaasidega on keelatud.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kontrollimine:** 1) TÜ – valguse neeldumismõõdiku ja vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 43/00 või direktiivi 92/22/EMÜ (paranduste direktiiv 2001/92/EÜ) metoodikale.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 608. Klaasipuhasti**

Nõuded: 1) klaasipuhasti peab töötama, tehes suuremal kiirusel vähemalt 55 ja vähimal – 10 edasi-tagasikäiku minutis. Kiirusastmete kiiruste vahe peab olema vähemalt 15 edasi-tagasikäiku minutis;

2) ühel kiirusel töötav klaasipuhasti peab tegema vähemalt 45 edasi-tagasikäiku minutis;

3) 1990. a või hiljem valmistatud M₁ kategooria sõiduki tuuleklaasipuhasti peab vastama direktiivi 78/318/EMÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja stopperiga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt direktiivi 78/318/EMÜ (paranduste direktiivid 94/68/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 609. Aknapesur**

Nõuded: 1) aknapesur peab toimima;

2) 1990. a või hiljem valmistatud M₁ ja N kategooria sõidukite aknapesuri pesuvedeliku paagi maht peab olema vähemalt 1 liiter ja tagama vähemalt klaasipühkija kümne töotsükli jooksul pesuvedeliku pritsimise akna puhastamiseks;

3) 1997. a või hiljem valmistatud M₁ kategooria sõiduki tuuleklaasipesur peab vastama direktiivi 78/318/EMÜ nõuetele;

4) M₂ ja M₃ kategooria sõidukitel peab pesuvedeliku paagi maht olema vähemalt 5 liitrit;

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt direktiivi 78/318/EMÜ (paranduste direktiiv 94/68/EÜ) meetodikale.

[RTL 2005, 12, 100- jõust. 23.01.2005] **Kood 610. Laternapuhasti**

Nõuded: 1) kui laternapuhasti on olemas, siis peab autol olema pesuvedeliku paak mahutavusega vähemalt 50 pesutsükliks. Kui sama paaki kasutatakse ka aknaklaaside pesuks, peab selle maht olema ühe liitri võrra suurem;

2) laternapuhasti mittetöötamise korral ei tohi halveneda laternate fotomeetrilised omadused. Töötamisel ei tohi seade katta mehaaniliselt:

- üle 20% lähitule laterna valgusavast;
- üle 10% lähitulega mitte ühildatud kaugtule laterna valgusavast.

1997. a või hiljem valmistatud autodel võib kasutada ainult E-reegli nr 45 kohast laternapuhastit.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 45/01 meetodikale.

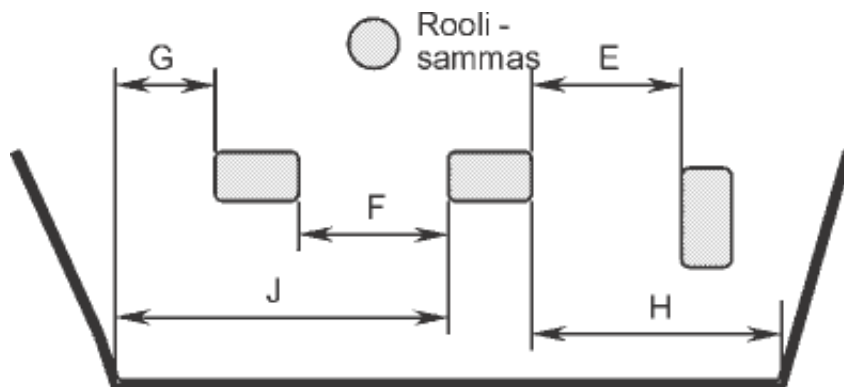
Kood 611. Kere/kabiini sisustus (interjöö)

Nõuded: 1) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M₁ kategooria sõiduki sisustus peab vastama E-reegli nr 21 või direktiivi 74/60/EMÜ nõuetele;

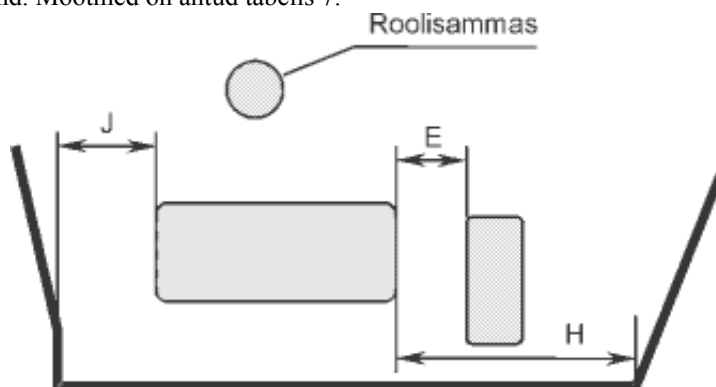
[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) armatuurlaua kõikide jäikade osade ümardusraadiused peavad olema ≥ 19 mm, üle 9,5 mm väljaulatuvad nupud, lülitid jms otpinnad peavad olema vähemalt 2 cm² suurused ja vähemalt 2,5 mm ümardusraadiusega. Kõik sellised nupud peavad «uppuma» armatuurlauda 378 N (37,8 kgf) jõu toimele;

3) pedaalide asend peab vastama E-reeglile nr 35 (vt joonis 35);

A. Kolme pedaalide asend. Mõõtmed on antud tabelis 7.

B. Kahe pedaalide asend. Mõõtmed on antud tabelis 8.

Joonis 35. Pedaalide asendid.

Tabel 7

Mõõtmised millimeetrites		
Tähis joonisel 54A	Suurim	Vähim
E	100	50
F	–	50
G	–	50
H	–	130
J	–	160

Tabel 8

Mõõtmised millimeetrites		
Tähis joonisel 54B	Suurim	Vähim
E	100	50
H	–	130
J	–	120

4) sisustamiseks ei tohi kasutada materjali, mille põlemiskiirus on suurem kui 100 mm/min.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, joonlaua ja mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 11/02 või direktiivi 70/387/EMÜ (paranduste direktiivid 98/90/EÜ ja 2001/31/EÜ), E-reegli nr 21/01 või direktiivi 74/60/EMÜ (paranduste direktiivid 78/632/EMÜ ja 2000/4/EÜ), E-reegli nr 29/02, nr 35/00, nr 36/03 või nr 52/01 või direktiivi 2001/85/EÜ (paranduste direktiiv 2006/96/EÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 612. Istmed, nende kinnitus, reguleeritavus ja tugevus**

Nõuded: 1) sõidu ajal kasutatav M, N ja O kategooria sõiduki iste, istme tugevus, istme kinnitused sõiduki kerele ja istme reguleerimise seadmed peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peavad toimima.

Istekohtade arvu määrab valmistaja;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki istmed peavad olema sertifitseeritud vastavalt E-reeglile nr 17 või nr 80 või direktiivile 74/408/EMÜ. Nõue ei laiene kokkupandavatele, küljega sõidu suunas olevatele või seljaga sõidu suunas olevatele istmetele ja Siseministeeriumi või Justiitsministeeriumi poolt hallatavate asutuste eriotstarbelistele sõidukitele;

3) alates 20. oktoobrist 2007. a esmakordselt kasutusele võetud M₁, N₁, M₂(III või B klass) ja M₃(III ja B klass) kategooria sõidukitesse on keelatud paigaldada küljega sõidu suunas olevaid istmeid. Keeld ei laiene:

a) kiirabisõidukitele;

b) Siseministeeriumi või Justiitsministeeriumi poolt hallatavate asutuste eriotstarbelistele sõidukitele;

c) koodi 901 punktis 15 toodud M₃ kategooria sõidukitele.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 17/07 või nr 80/01 või direktiivi 74/408/EMÜ (paranduste direktiivid 81/577/EMÜ, 96/37/EÜ ja 2005/39/EÜ) meetodikale.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kood 613. Istme leen ja peatugi**

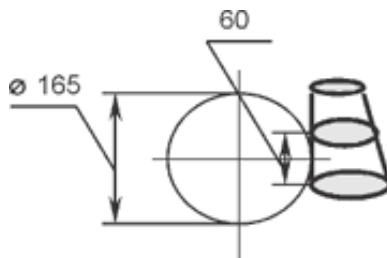
Nõuded: 1) istme leeni vähim kõrgus peab olema vähemalt 500 mm, koos peatoega vähemalt 800 mm.

Viimatimainitud kõrgust on lubatud vähendada tingimusel, et peatoe ja sõiduki lae vaheline kaugus ei oleks suurem kui 25 mm. Vähim kõrgus koormatud istme padjalt, 100 mm kaugusel leenist kuni laeni, peab olema 850 mm. Üle kahe istmekohaga esiistmel (ühendatud iste) on lubatud keskmisel istmel leeni ja peatoe kõrgust vähendada 700 mm-ni. Leen peab vastu pidama selle taha asetatud 18 kg ja peatugi 10 kg massiga löögile 200 mm kauguselt.

Alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud M ja N kategooria sõiduki istme leen peab vastama E-reeglile nr 17 või direktiivile 74/408/EMÜ;

2) reguleeritava kõrgusega peatoe puhul peab reguleerimise ulatus peatoel olema vähemalt 100 mm, kusjuures peatoe kõrgus madalamas asendis peab olema vähemalt 800 mm, v.a juhul, mis on toodud käesoleva koodi nõudes 1;

3) peatoe ehitus peab olema selline, et sfäär Ø 165 mm (vt joonis 36) oleks kõikides asendites kontaktis peatoega. Kontaktpunktide vaheline kaugus ei tohi olla üle 60 mm. Kui peatoe polstri kõvadus on üle 50 Shore'i ühiku, peab selle servade ümardusraadius olema üle 5 mm ja peatugi peab olema kogu ulatuses kaetud polstriga;

Joonis 36. Peatoe kontrollimine.

4) alates 1. oktoobrist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud M₁ kategooria sõiduki esimestel äärmistel istmetel peavad olema peatoed ja need peavad vastama E-reeglite nr 17 või nr 25 või direktiivide 78/932/EMÜ või 74/408/EMÜ nõuetele;

5) E-reeglite nr 17 või nr 25 või direktiivi 74/408/EMÜ nõuetele vastavad istme peatoed peavad olema:

- alates 1. oktoobrist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud üle 3500 kg täismassiga M₂ kategooria III ja B klassi sõiduki istmetel;
- alates 1. oktoobrist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud M₃ kategooria III ja B klassi sõiduki istmetel;
- alates 1. oktoobrist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud N₁ kategooria sõiduki istmetel;
- alates 1. oktoobrist 2001. a esmakordselt kasutusele võetud mitte üle 3500 kg täismassiga M₂ kategooria III ja B klassi sõiduki istmetel.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, joonlaua ja mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 17/07 või nr 25/04 või direktiivi 74/408/EMÜ (paranduste direktiivid 81/577/EMÜ, 96/37/EÜ, 2005/39/EÜ ja 2006/96/EÜ) või direktiivi 78/932/EMÜ (paranduste direktiiv 87/354/EMÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 614. Korrosioon ja välimus**

Nõuded: 1) praod ja murded peavad olema remonditud;

2) kere korrosiooni, värvi jm kahjustus ei tohi olla suurem kui 5 cm² ja 0,5 m² pinnal ei tohi olla selliseid kohti üle kolme. Värviparandused ei tohi oluliselt erineda sõiduki registreeritud värvist;

3) alarmsõidukite värviskeemi ja eritunnuseid on keelatud kasutada muudel sõidukitel;

4) sõidukile kantud kirjed peavad vastama Eesti keeleseaduse nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja joonlauaga.

Kood 615. Eesmine allasõidutõkke

Nõuded: 1) alates 10. augustist 2003. a esmakordselt kasutusele võetud N₂ ja N₃ kategooria sõidukil peab olema E-reegli nr 93 või direktiivi 2000/40/EÜ kohane eesmine allasõidutõkke. Nõue ei laiene maastikuautodele ja autodele, kui nende kasutamine muutub allasõidutõkke tõttu võimatuks;

2) N₂ kategooria sõidukile, mille täismass ei ole suurem kui 7500 kg, rakendub ainult nõue, et eesmise allasõidutõkke alumise serva kõrgus teepinnast ei tohi ületada 400 mm;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

3) tõkke profiili laius b (vt joonis 37) ei tohi olla N₂ kategooria autodel väiksem kui 100 mm ja N₃ kategooria autodel väiksem kui 120 mm.

Joonis 37. Tõkke profiili laius.

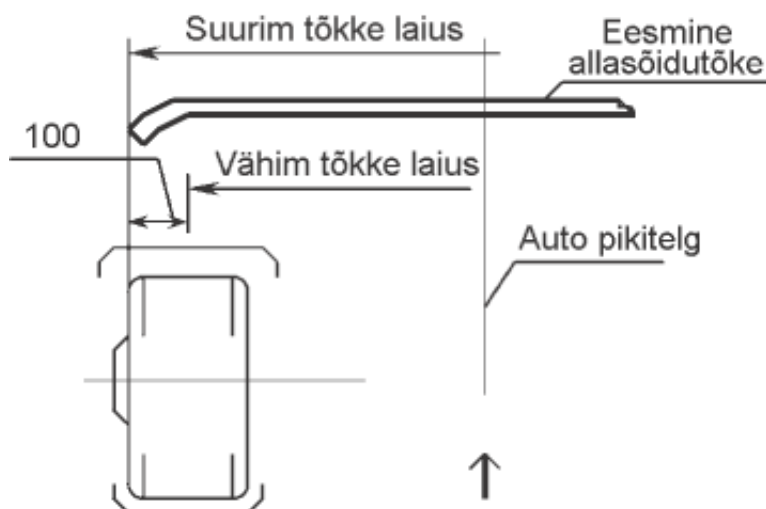
Tõkke otsad ei tohi olla pööratud ette ja neil ei tohi olla teravaid servi, servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm;

4) kui tõkke ehitus võimaldab muuta tema asendit auto ees, siis peab selle sõiduasend olema blokeeritav ning vaheasenditesse ja sõiduasendisse tagasi paigutamiseks vajalik jõud ei tohi olla suurem kui 400 N (40 kgf);

5) tõkke välispind peab olema sile, v.a rõhtne rihveldus ja kuni 10 mm tõkke pinnast välja ulatuvad kinnituspoltide ümarpead;

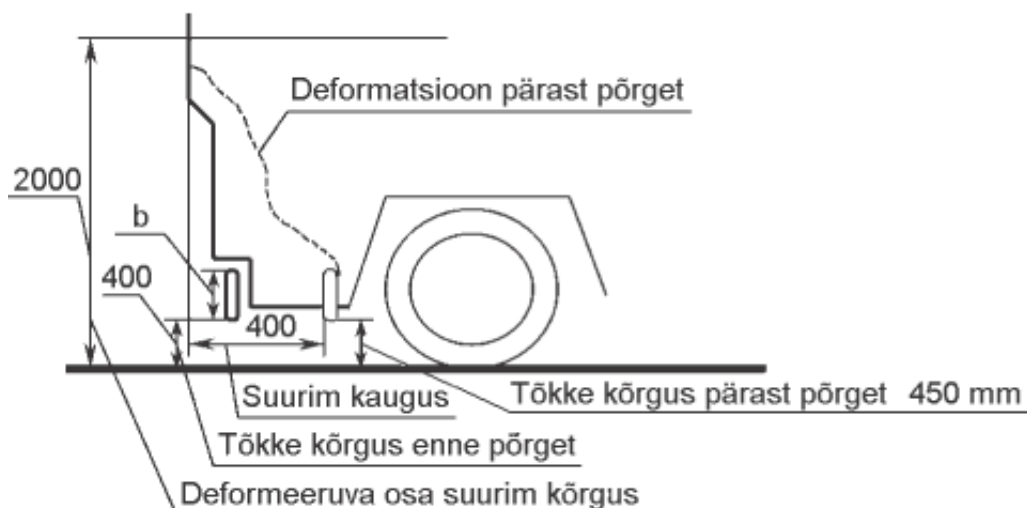
6) tõkke peab olema asetatud nii, et selle kaugus auto esiotsa kõige eesmisest punktist tahapoole rõhttasandis ei ületaks 400 mm. Kui tõkke asub auto eesmisel asendis, siis 160 kN (16 000 kgf) jõu toimele ei tohi ta nihkuda esitlje poole rohkem kui 400 mm (vt joonis 39);

7) tõkke asukoht autol pealtvaates peab vastama joonisel 38 kujutatule;

Joonis 38. Eesmine allasõidutõke. Vaade ülalt.

8) tõkke asukoht külgsuunas peab vastama joonisel 39 kujutatule;

Joonis 39. Eesmine allasõidutõke. Vaade küljelt. Lubatud deformatsioonid.

b – tõkke profiili laius.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, mõõdulindi ja joonlauaga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 93/00 või direktiivi 2000/40/EÜ (paranduste direktiiv 2006/96/EÜ) meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 616. Külmine allasõidutõke**

Nõuded: 1) 1997. a või hiljem valmistatud N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peavad külgmised allasõidutõkked vastama E-reegli nr 73 või direktiivi 89/297/EMÜ nõuetele. 1989.–1997. a valmistatud N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peavad olema ohutud külgmised allasõidutõkked. Tõkkeid ei nõuta sadulvedukitelt, kesktelgahaagistelt, pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) erihaagistelt või sõidukilt, mille kasutamist tõkked raskendavad; 2) tõke ei tohi asetseda kere külgtasandist seespool rohkem kui 120 mm ja ei tohi asetseda kere külgtasandist väljaspool;

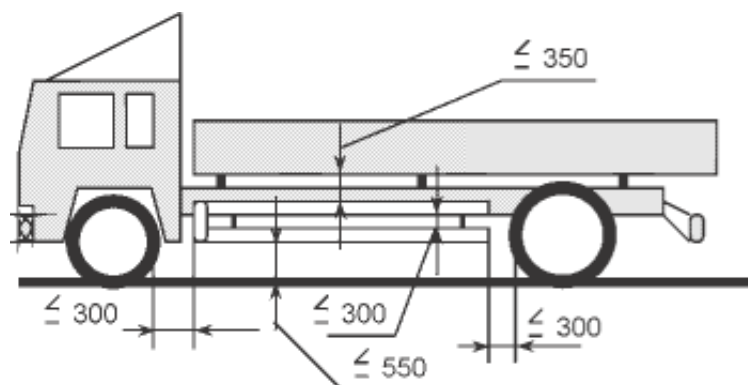
3) tõkke profiili laius peab olema vähemalt:

- N₂ ja O₃ kategooria sõidukil – 50 mm;
- N₃ ja O₄ kategooria sõidukil – 100 mm;

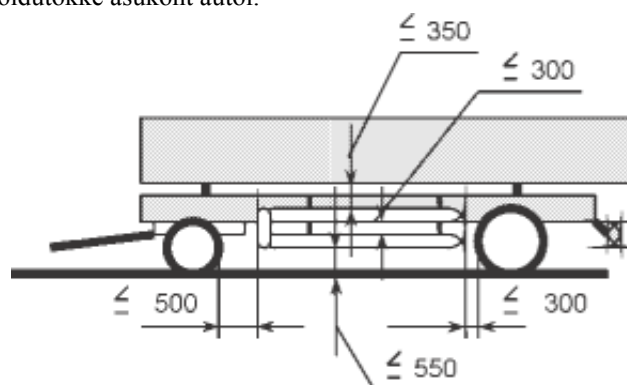
4) tõkked ei tohi läbi painduda 1 kN (100 kgf) jõu toimel:

- kinnituskohast (toest) tahapoole jääval otsal 250 mm kaugusel toest mitte rohkem kui 30 mm;

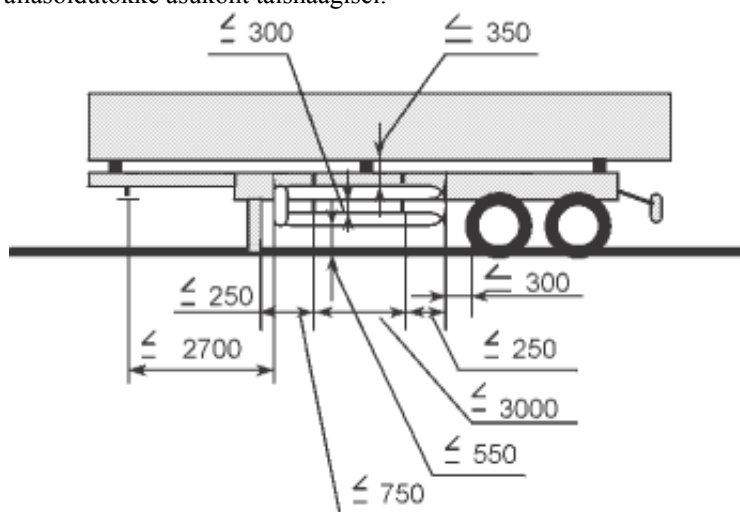
- ülejäänud osadel mitte rohkem kui 150 mm;
- 5) tõkete paigutus sõidukile peab vastama joonistele 40, 41 ja 42;

Joonis 40. Külgmise allasõidutõkke asukoht autol.

Joonis 41. Külgmise allasõidutõkke asukoht täishaagisel.

Joonis 42. Külgmise allasõidutõkke asukoht poolhaagisel.

6) tõkke välispind peab olema sile ja profiilide otsad sissepoole pööratud. Ümarpeaga poldi pead võivad ulatuda tõkke pinnast välja kuni 10 mm. Kõik teravad servad peavad olema ümardatud vähemalt 2,5 mm raadiusega;

7) tõket võivad asendada ka muud sõiduki ehituslikud elemendid (kütusepaagid, tööriistakastid, akukastid jms), kui need täidavad tõketele esitatavaid nõudeid;

8) tõketele ei tohi kinnitada kütuse-, piduri-, hüdraulika- ja pneumotorusid ning voolikuid;

9) paaksõidukitel jms sõidukitel peavad olema tõkked ehitatud sellise pikkusega, nagu seda võimaldab sõiduki ehitus ja selle kasutamise viis.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, mõõdulindi ja šablooniga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 73/00 või direktiivi 89/297/EMÜ metoodikale. Läbipainet ei pea mõõtma, kui seda on võimalik tõestada arvutustega.

Kood 617. Tagumine allasõidutõke

Nõuded: 1) N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peab olema tagumine allasõidutõke (edaspidi koos *tõke*) ja alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud kõigil M, N ja O kategooria sõidukitel peab tõke vastama E-reegli nr 58 või direktiivi 70/221/EMÜ nõuetele;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) tõke peab vastama järgmistele nõuetele:

- kõrgus teepinnast kuni tõkke alumise servani ei tohi olla üle 550 mm;
- ei tohi olla pikem kui tagasilla gabariitlaius;
- kaugus tõkke otsast kuni tagateljel rehvi välisküljeni ei tohi olla suurem kui 100 mm;
- tõkke profiili vähim laius peab olema 100 mm;
- tõkke profiili otsad ei tohi olla tahapoole pööratud. Servad peavad olema ümardatud raadiusega 2,5 mm;
- kui tõke on ümberpaigutatav, ei tohi tööasendisse ja sealt teistesse asenditesse ümber paigutamiseks vajalik jõud ületada 400 N;

3) [Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

4) tõke ei tohi asetseda sõiduki tagaservast sõiduki esiosa suunas kaugemal kui 450 mm. Tõket ei nõuta:

a) pika veose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) veokilt;

b) sõidukilt, mille kasutamist tõke raskendab või teeb võimatuks;

c) sõidukilt, mille kõrgus teepinnast kuni kere tagaosas alumise servani koormamata sõidukil ei ületa 550 mm.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 58/01 või direktiivi 70/221/EMÜ (paranduste direktiivid 79/490/EMÜ, 81/333/EMÜ, 97/19/EÜ, 2000/8/EÜ, 2006/20/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale. Läbipainet ei pea mõõtma, kui seda on võimalik tõestada arvutuslikult.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 618. Esitelg. Õõtshoovad**

Nõuded: 1) esitelg ja õõtshoovad peavad olema kinnitatud;

2) esiteljel ja õõtshooval ei tohi olla jääkdeformatsioone, lõtkusid ja pragusid.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkutestriga.

Kood 619. Tagatelg. Õõtshoovad

Nõuded: 1) tagatelg ja õõtshoovad peavad olema kinnitatud;

2) tagateljel ja õõtshooval ei tohi olla jääkdeformatsioone, lõtkusid ja pragusid.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkutestriga.

Kood 620. Tugitelg. Hoovad. Tõstemehhanism

Nõuded: 1) tugitelg, hoovad ja tõstemehhanism peavad olema kinnitatud ja peavad toimima;

2) tugiteljel ja hoobadel ei tohi olla jääkdeformatsioone, lõtkusid ja pragusid;

3) tõstemehhanism ei tohi lekkida ja pihkuda.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkutestriga.

Kood 621. Vedru

Nõuded: 1) vedrudel ei tohi olla murdumisi, pragusid, vedrulehtede nihkumisi, õhkvedrude pihkumisi ja hüdrovedrude lekkimisi;

2) läbilööki amortiseerivad kummipuhvrid peavad olema terved ja oma kohal.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 622. Stabilisaator

Nõue: stabilisaator peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 623. Amortisaator

Nõue: amortisaator peab toimima, ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 624. Kere asendi regulaator

Nõue: kere asendi regulator ei tohi pihkuda/lekkida, sõiduki kere ei tohi olla kaldu teepinna suhtes.

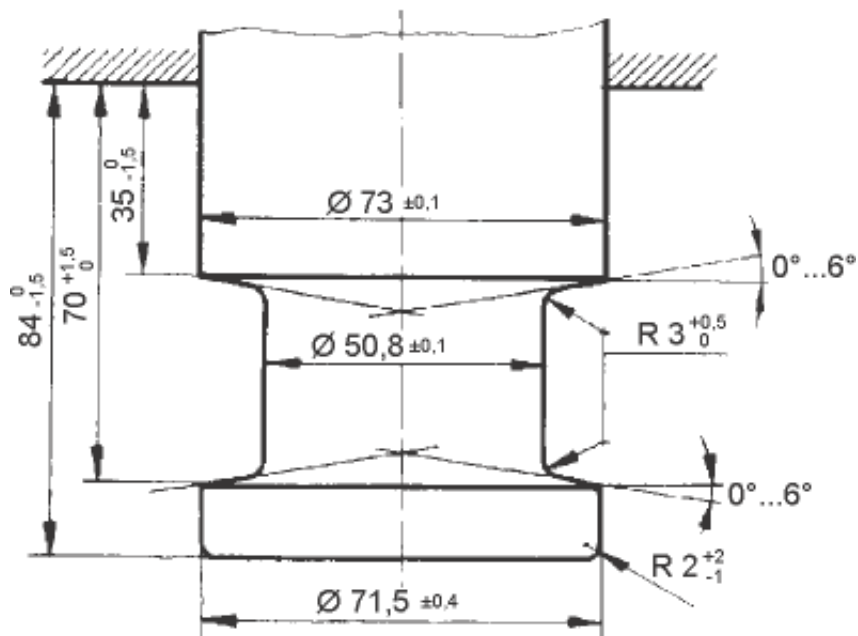
Kontrollimine: vaatluse, rismuse ja joonlauaga.

Kood 625. Poolhaagise ja sadulveduki haakesead

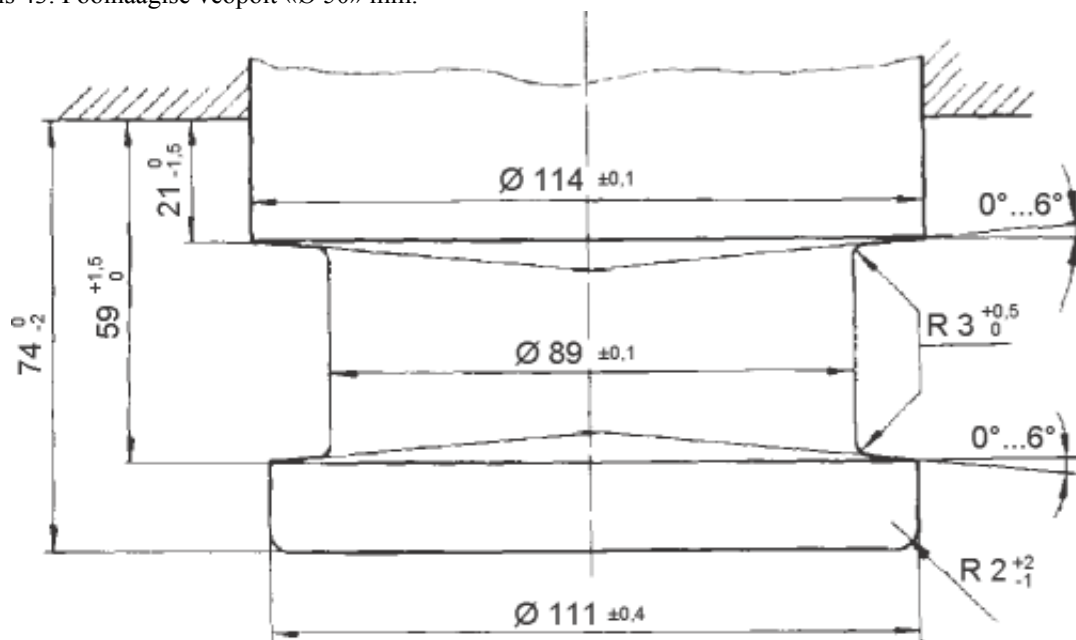
Nõuded: 1) alates 30. novembrist 1995. a esmakordselt kasutusele võetud poolhaagise ja sadulveduki haakeseadmed, v.a sõidukid, mille sadulale mõjuv koormus ületab 20 000 kg, peavad vastama E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele. N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukite automaatse reguleerimisega haakesead (CCD), kui see on paigaldatud, peab vastama E-reegli nr 102 nõuetele;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) poolhaagisel peab olema Ø 50,8±0,1 mm veopolt, mis vastab E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele (joonis 43). Sadulakoormusega üle 20 000 kg peab haakeseadme veopolt olema Ø 89±0,1 mm (vt joonis 44);

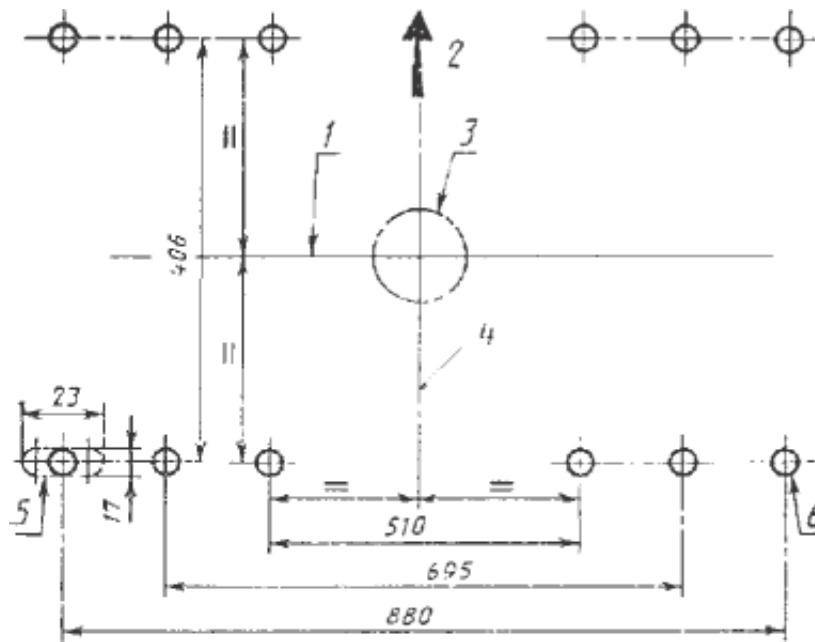
Joonis 43. Poolhaagise veopolt « $\varnothing 50$ » mm.

Joonis 44. Poolhaagise veopolt « $\varnothing 90$ » mm.

3) sadulveduki haakesead peab vastama E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele, v.a $\varnothing 90$ mm veopoldiga haakesead;

4) $\varnothing 50$ mm ja $\varnothing 90$ mm veopoldile mõeldud sadulseadme kinnitamiseks auto vaheraamile, montaaži plaadile või raami kronsteinidele peab sadulseadmel olema 12 ava $\varnothing 17$ mm. $\varnothing 50$ mm veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vedukaule vähemalt kaheksa poldiga M16, $\varnothing 90$ mm veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vähemalt 12 poldiga M16 (joonis 45);

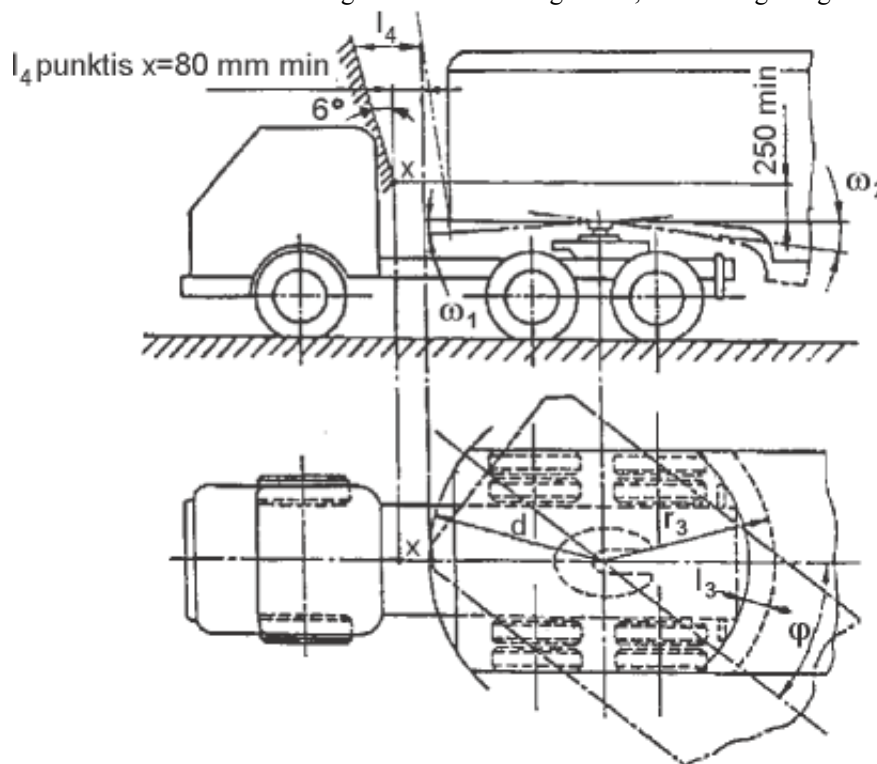
Joonis 45. Sadulseadme kinnitus vedukautole.

1 – veopoldi põikitelg; 2 – auto sõidusuund; 3 – veopolt; 4 – vedukauto pikitelg; 5 – poldiava lubatud kuju; 6 – poldi ava.

5) $\varnothing 50$ mm veopoldiga ja sadula haakeseadmega autorongi ühendusmõõtmed peavad vastama joonisele 46 ja järgmistele nõuetele:

- koormata veduki sadula plaadi suurim lubatud kõrgus teepinnast 1400 mm;
- koormatud veduki sadula plaadi suurim lubatud kõrgus teepinnast 1150...1300 mm.

Märkus. Siseriiklikult on lubatud kasutada kõrgemaid sadulaid tingimusel, et autorongi kõrgus ei ületa 4 m.

Joonis 46. Poolhaagisautorongi ühendusmõõtmed.

d. osa

=2040 mm – poolhaagise kere esinurga suurim vaba pöörderaadius;

$l_3 = 100$ mm – poolhaagise kere alumise osa vähim kaugus veduki tagaosast;

$l_4 > 80$ mm – kaugus punkti x läbiva 6° kalde all oleva tasapinna ja raadiuse d vahel;

X. osa

– punkt veduki pikitelje püsttasandis, mis moodustub 250 mm kõrgusel sadulaplaadi tasapinnas lõikumisel 6° kaldpinnaga auto pikiteljel;

$r_3 = 2300$ mm – poolhaagise kere alaosa vähim pöörderaadius;

$\dot{Y} = 25^\circ$ – poolhaagise pöördenuk veduki pikitelje suhtes, mille ulatuses ei tohi haagise kere olla kontaktis veduki rehvidega ka siis, kui kere suurim kaldenuk taha $\omega_2 = 7^\circ$;

$\omega_1 = 6^\circ$ – poolhaagise kere suurim kaldenuk ette, mille puhul poolhaagise kere ei tohi puudutada vedukit;

$\omega_2 = 7^\circ$ – poolhaagise kere suurim kaldenuk taha, mille puhul poolhaagise kere ei tohi puudutada vedukit;

6) lõtk haakeseadme ja veopoldi vahel ei tohi ületada 4,0 mm;

7) veopoldi ja sadula haardeseadme tööpindade kulumine ei tohi ületada 1,5 mm.

Kontrollimine: 1) TÜ – nihiku, mõõdulindi ja vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 55/00 või nr 102/00 või direktiivi 94/20/EÜ meetodikale.

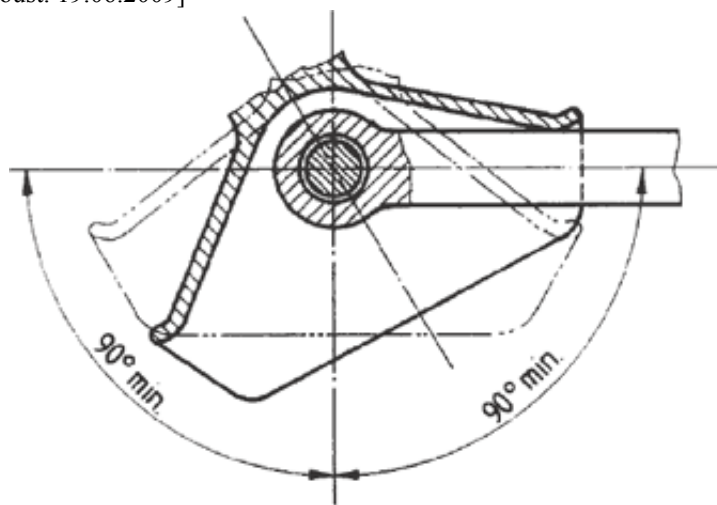
[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kood 626. Täis- ja kesktelhaagise ning nende veduki haakesead**

Nõuded: 1) alates 30. novembrist 1995. a esmakordselt kasutusele võetud täishaagise, kesktelhaagise ja nende M ning N kategooria veduki haakesead peab vastama E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele.

Lubatud on kasutada $\varnothing 40$ mm veopoldiga püüduriga haakeseadmeid. Nimetatud haakeseadmed ei ole omavahel vahetatavad. N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukite automaatse reguleerimisega haakesead (CCD) peab vastama E-reegli nr 102 nõuetele. Rikke korral peab haakesead jääma tööle mittereguleeritava haakeseadmena ning juhi töökohal peab süttima märgulamp ja lülituma sisse hoiatav helisignaal.

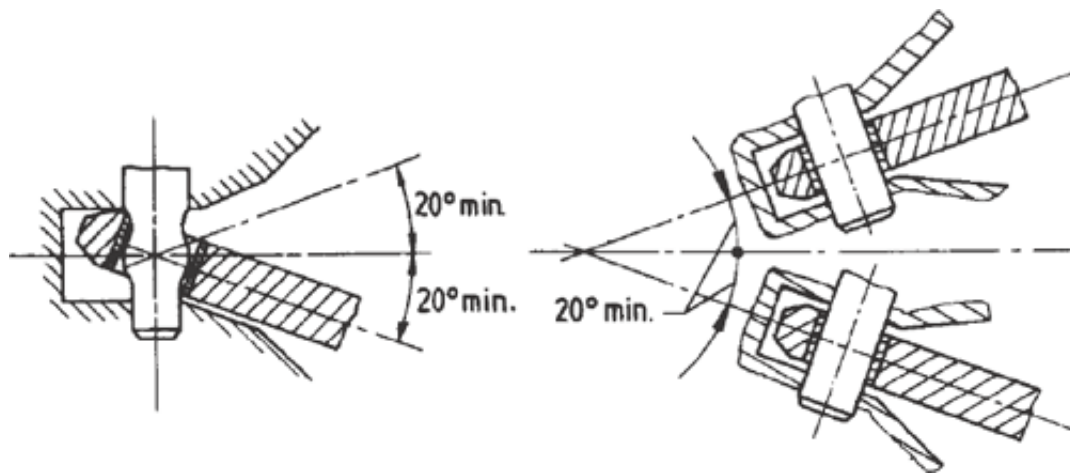
Haakeseadme pöördenukad peavad vastama joonistele 47, 48 ja 49;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]

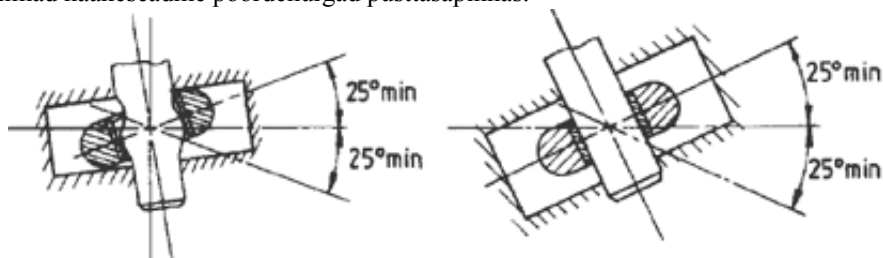

Joonis 47. Vähimad haakeseadme pöördenukad rõhttasapinnas.

90° – tiisli pöördenuk sõiduki pikiteljest.

Joonis 48. Vähimad haakeseadme pöördenurgad püsttasapinnas.

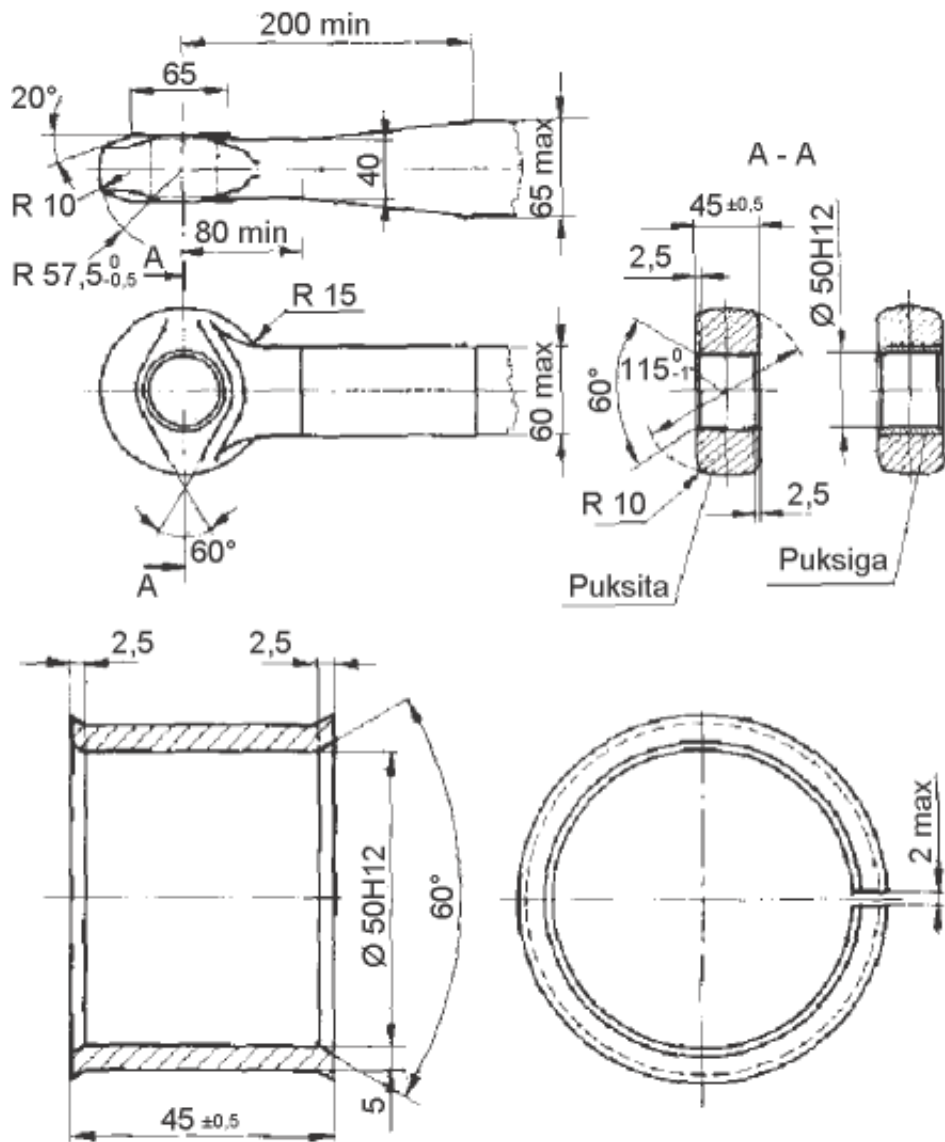

Joonis 49. Haakeseadme vähim pöördenurk ümber sõiduki pikitelje.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

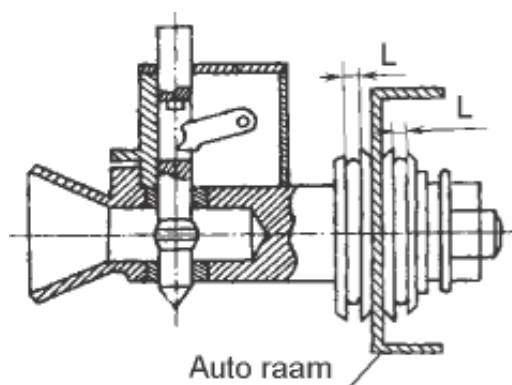
2) veopoldi mõõtmed peavad olema:

- liigendiga püüdurseadmes – $\varnothing 49^{+0,16}$ mm;
 - liigendita püüdurseadmes (tiisli lubatud ühendusnurgad tagatakse veopoldi kujuga) – $\varnothing 48,7^{+0,16}$ mm;
- 3) tiisli veorõnga kulumata puksi lubatud siseläbimõõt peab olema $50^{+0,3}$ mm. Tiisli veorõnga mõõtmed peavad vastama joonisele 50;

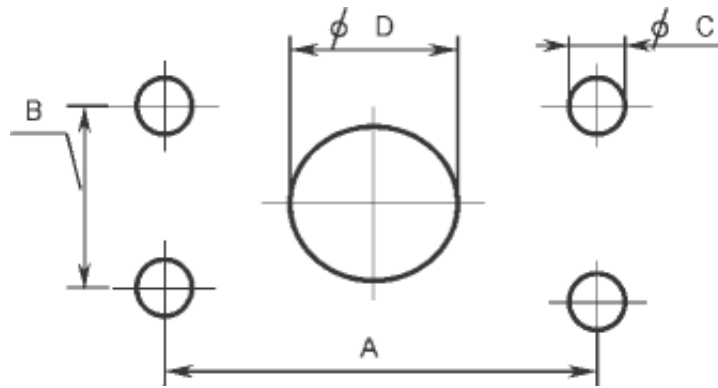
Joonis 50. Tiisli veorõnga mõõtmed.

4) veopoldi ja puksi tööpindade kulumine ei tohi ületada 2,0 mm ja summaarne lõtk 5,0 mm. Haakeseadme kummist tünnevredude vähim paksus peab olema $L = 18$ mm (vt joonis 51);

Joonis 51. Haakeseadme tünnevredude paksus.

5) püüduriga haakeseadme raami külge kinnitamise poltide poldiavade läbimõõdud ja nende vahelised kaugused peavad vastama joonisele 52 ja tabelile 9;

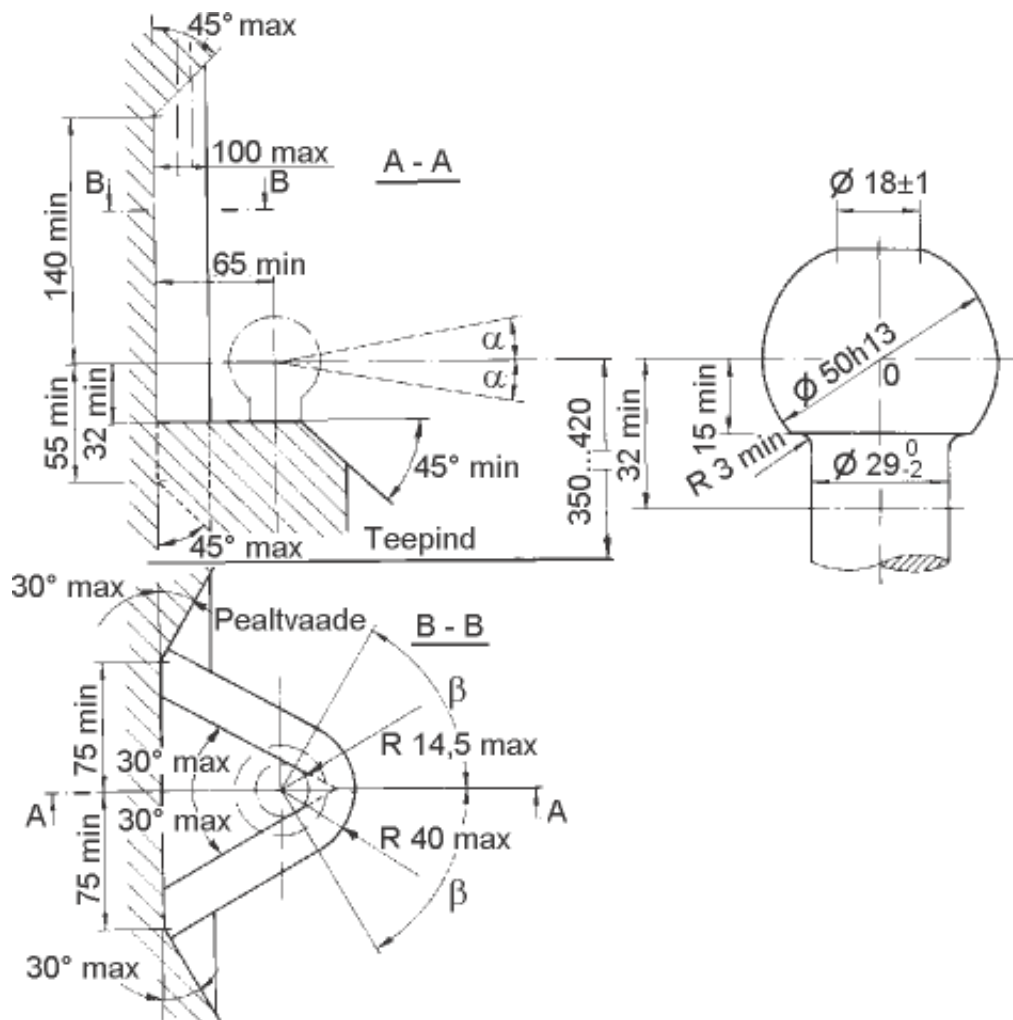
Joonis 52. Haakeseadme kinnituspoltide avad.

Tabel 9

Mõõtmed millimeetrites						
Haagise arvutusliku massi kategooria	Haagise arvutuslik mass tonnides	$A \pm 0,5$	$B \pm 0,5$	$C \pm 0,2$	$D^{-1,0}_{-0,5}$	Poldi mõõt
1	>3,5...15	120	55	15	75	M14
2	>15...24	140	80	17	85	M16
3	>24	160	100	21	95	M20

Haagise arvutuslik mass: $W_M = 1,33 W_R$, kus: W_M – haagise arvutuslik mass, W_R – haagise täismass;
 6) kuulpoldiga haakeseadet on lubatud kasutada haagisel, mille täismass ei ületa 3,5 tonni (O_1 ja O_2 kategooria).
 Veduki kuulpoldiga haakeseadme mõõtmed ja haakeseadme kinnitus vedukile on näidatud joonisel 53.
 Kuulpoldi kõrgust teepinnast mõõdetakse täismassiga vedukil;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

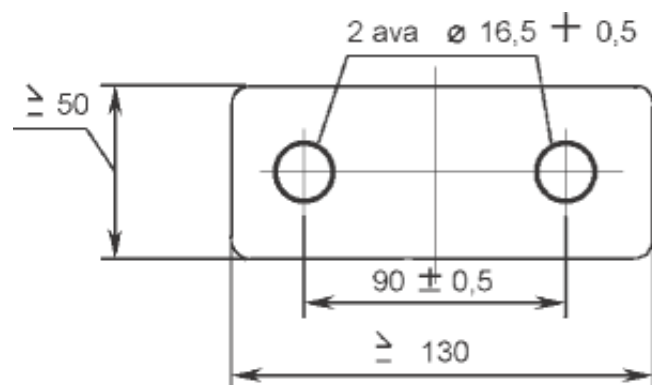

Joonis 53. Haakeseadme kuulpolt ja selle paigaldamise mõõtmed.

7) [Kehtetu – RTL 2009, 47, 671– jõust. 19.06.2009]

8) kõikide haagiste haakeseadmed, v.a haagistel, mis haakeseadme katkemisel isepidurduvad, peavad olema dubleeritud julgestuskettide või -trossidega;

9) kuni 3,5-tonnise täismassiga haagiselamu või haagise veokonksu kinnitamiseks kasutatava ääriku mõõtmed peavad olema joonise 54 kohased;

Joonis 54. Kuni 3,5 t täismassiga haagise või haagiselamu veokonksu kinnitus autokere või hoidiku külge. 10) polt- ja neetühendused peavad olema kinnitatud ja keeviliited kvaliteetsed.

Kontrollimine: 1) TÜ – mõõdulindi, joonlauri, nihiku ja vaatlusega;

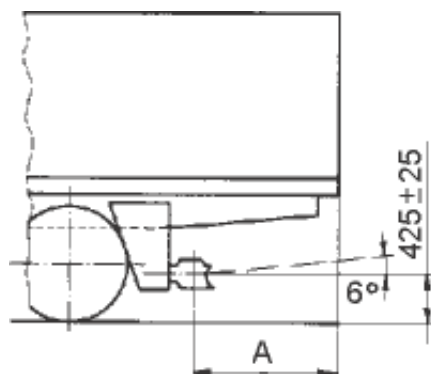
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 55/00 või nr 102/00 või direktiivi 94/20/EÜ meetodikale.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kood 627. Kesktelghaagisatorongi ühendusmõõtmed**

Nõuded: 1) kesktelghaagisatorongi koosseisus olevate N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukite automaatse reguleerimisega haakeseadme (CCD) peab vastama E-reegli nr 102 nõuetele. Rikke korral peab haakeseadme jääma

tööle mittereguleeritava haakeseadmena ning juhi töökohal peab süttima märgulamp ja lülituma sisse hoiatav helisignaal;

2) haakeseadme veopoldi kaugus vedukauto kere (kasti) tagaseinani, mõõde A (vt joonis 55) peab olema vastav tabelis 10 esitatule.

Joonis 55. Haakeseadme asend.

Tabel 10

Mõõtmed millimeetrites	
Konstruksiooniklass (lubatud kaugus A)	Mõõde A tolerantsiga –100
1400	1300–1400
1600	1500–1600
1900	1800–1900

Haakeseadme peab tagama vedukauto ja haagise kerede kokkupuutumatus kuni 6° tee pikikalde korral (vt joonis 55);

3) täismassiga koormatud autorongi haakeseadme vähim kõrgus teepinnast peab olema 425±25 mm (vt joonised 55 ja 57);

4) haagise kere vähim pöörderaadius veopoldi suhtes (vt joonis 56) C_{min} arvutatakse:

$$C_{min} = \sqrt{(W/2)^2 + A^2} + S,$$

kus: W – sõiduki laius mm-s (vt joonis 56);

A – veopoldi kaugus veduki tagaseinast (vt joonis 55);

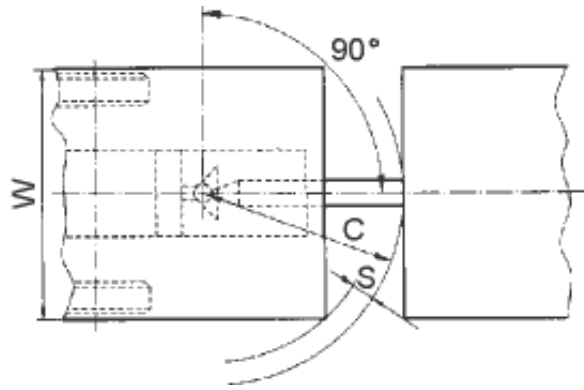
S – vedukauto ja haagisekerede vaheline vähim vahe pöördel (vt joonised 56 ja 57).

Vähim vedukauto ja haagise keredes kaugus pöördel peab olema S = 250 mm.

Haagise tiisli vähim pikkus C_{min} peab olema vastavalt konstruksiooniklassile (tabel 11):

Tabel 11

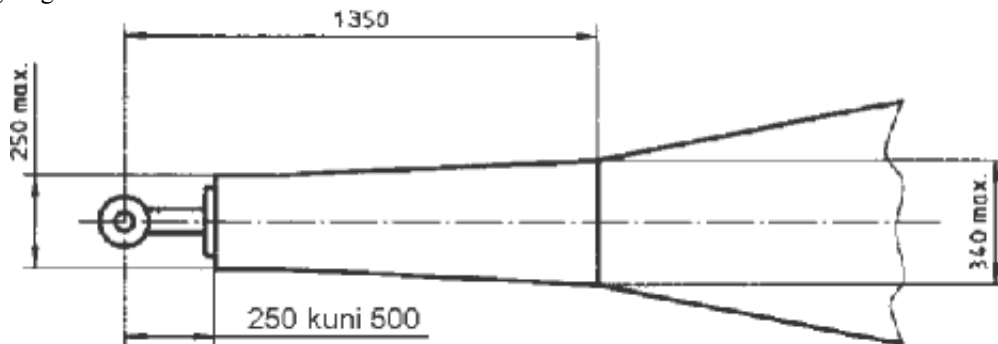
Mõõtmed millimeetrites	
Konstruksiooniklass	C_{min}
1400	2100
1600	2300
1900	2550

Joonis 56. Kesktelghaagise pööramine veopoldi suhtes.

5) kesktelghaagise tiisli mõõtmed peavad vastama joonisele 57. Veosilmuse mõõtmed peavad vastama E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele;

Kesktelghaagise tiisel.

Kesktelghaagise tiisli esiosa.

Joonis 57. Kesktelghaagise tiisel.

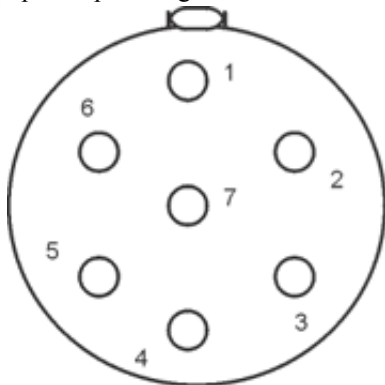
6) vedukauto haakesead peab vastama E-reegli nr 55 või direktiivi 94/20/EÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – mõõdulindi, joonlaua ja nihikuga;

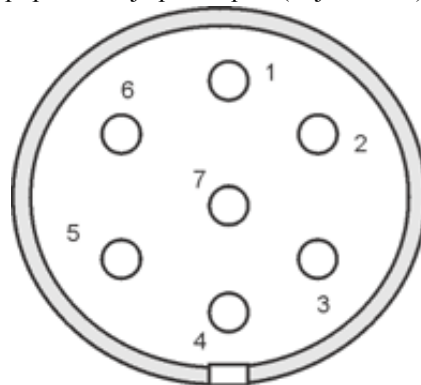
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 55/01 või direktiivi 94/20/EÜ (paranduste direktiiv 2006/96/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 628. Ühendusjuhtmed**

Nõuded: 1) vedukautot ja haagist ühendavate juhtmete pistikud ja pistikupesad peavad olema 6 V ja 12 V nimipingega elektrisüsteemide puhul 12 N tüüpi (normaalne) ning 24 V nimipingega elektrisüsteemi puhul 24 N tüüpi (normaalne). Pistikutüüp 12 N ja 24 N (vt joonis 58) on ette nähtud haagise valgussignalisatsiooni ja pidurite juhtimise seadmete (kui need on sõiduki ehituses ette nähtud) ühendamiseks veduki elektrisüsteemiga. Lisaseadmete ühendamiseks peab täiendavalt kasutama 6 ja 12 V elektrisüsteemiga autorongidel 12 S tüüpi pistikuid ja pistikupesid ning 24 V elektrisüsteemi korral 24 S tüüpi pistikuid ja pistikupesid (vt joonis 59);

Joonis 58. Tüüp 12 N ja tüüp 24 N pistik.

Joonis 59. 12 S ja 24 S tüüpi pistik.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) eri tüüpi pistikud ja pistikupesad ei ole omavahel vahetatavad, nad erinevad mõõtmete ja juhtmete isolatsiooni värvi poolest. Juhtmed peavad olema ühendatud vastavalt käesolevate nõuete tabelitele 12, 13, 14 ja 15:

Tabel 12

		Tüüp 12 N
Pistiku jala nr	Juhtme värvus	Vooluring
1	kollane	vasak suunatuli
2	sinine	tagaudulatern
3	valge	kere («mass»)
4	roheline	parem suunatuli
5	pruun	parem taga- ja küljeääretuli ning numbrituli
6	punane	pidurituli
7	must	vasak taga- ja küljeääretuli ning numbrituli

Tabel 13

		Tüüp 12 S
Pistiku jala nr	Juhtme värvus	Vooluring
1	kollane	tagurdustuli ja inertspidurite väljalülitusseade
2	sinine	vaba (puudub rahvusvaheline määratlus)
3	valge	kere («mass»)
4	roheline	lisatoide
5	pruun	kereühenduse kontrolliks
6	punane	võimsa tarviti toide
7	must	vaba (puudub rahvusvaheline määratlus)

Tabel 14

		Tüüp 24 N
Pistiku jala nr	Juhtme värvus	Vooluring
1	valge	kere («mass»)
2	must	vasak ääre- ja numbrituli
3	kollane	vasak suunatuli
4	punane	pidurituli
5	roheline	parem suunatuli
6	pruun	parem külje- ja tagaääretuli
7	sinine	haagise pidurite juhtimisseadme toide

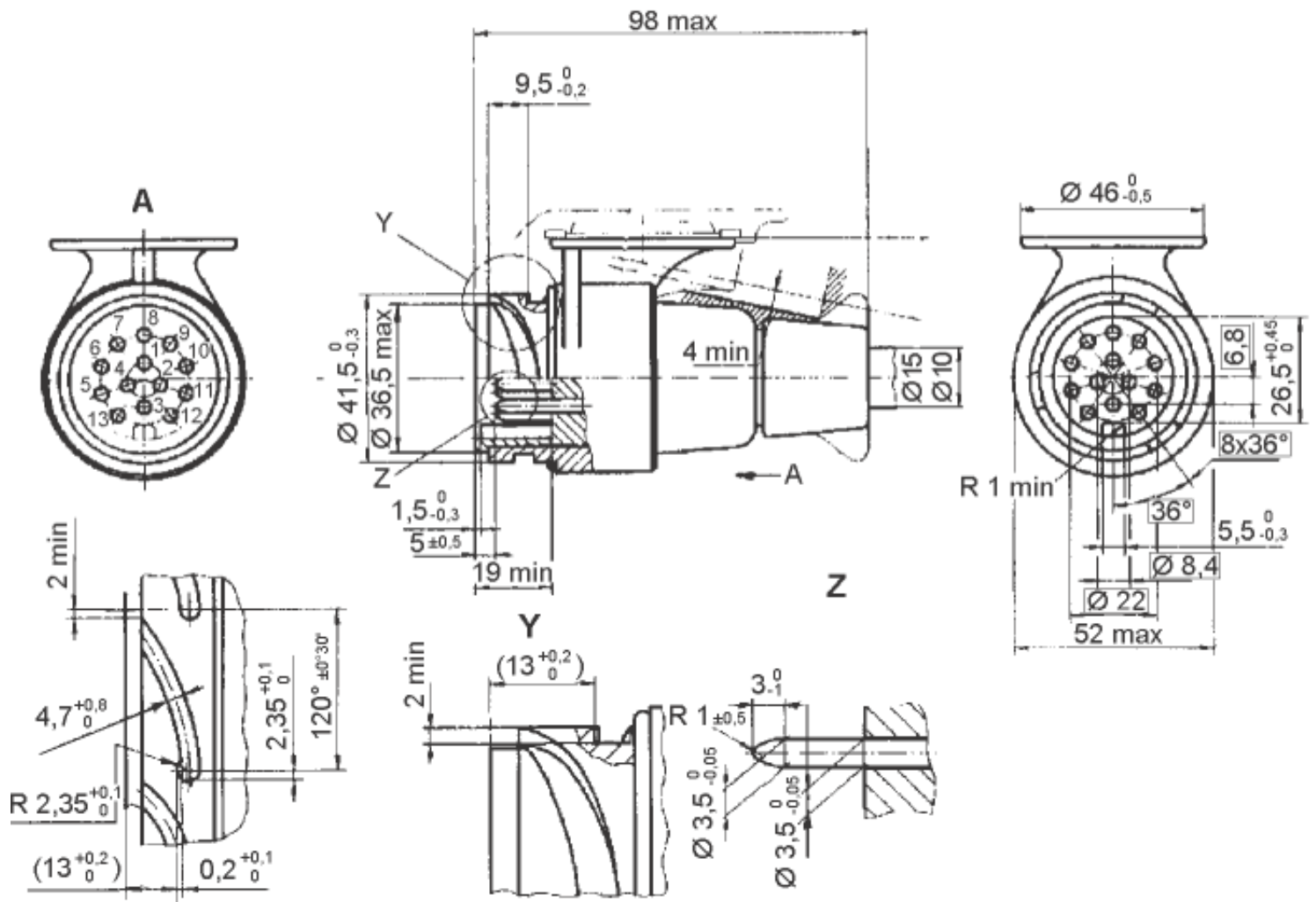
Tabel 15

		Tüüp 24 S
Pistiku jala nr	Juhtme värvus	Vooluring
1	valge	kere («mass»)
2	must	vaba (puudub rahvusvaheline määratlus)
3	kollane	tagurdustuli
4	punane	toitevool
5	roheline	kereühendusega anduri tagasivool
6	pruun	lisatoide
7	sinine	udutuli

3) M₁ ja N₁ kategooria sõiduki ja selle haagise 12 V pingele ette nähtud 13 jalaga pistik ja pistikupesa peavad vastama joonisele 60.

Pistikupesast väljatõmmatud pistikut peab olema võimalik kinnitada selleks ette nähtud hoidikusse vältimaks pistiku vigastamist.

Juhtmed peavad olema ühendatud pistiku jalgadega vastavalt tabelis 16 esitatule:

Joonis 60. 13 jalaga pistik.
Tabel 16

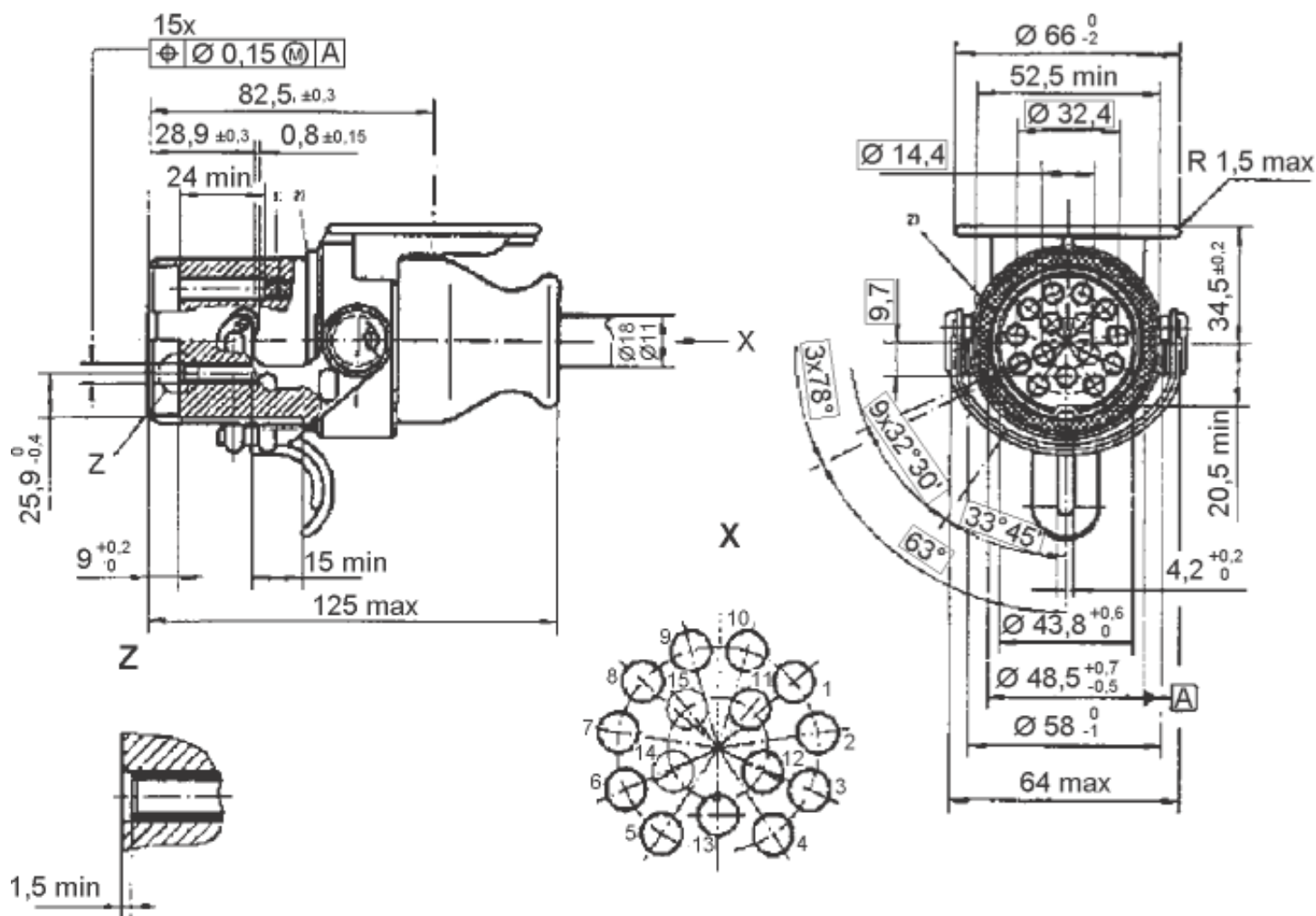
13 jalaga pistik		
Pistiku jala nr	Vooluring	Juhtme ristlõige mm ²
1	Vasak suunatuli	1,5
2	Tagaudulatern	1,5
3	Kereühendus jalgade 1...8 vooluringile *	2,5
4	Parem suunatuli	1,5
5	Parem tagaääretuli ja numbrituli **	1,5
6	Pidurituli	1,5
7	Vasak tagaääretuli ja numbrituli **	1,5
8	Tagurdustuli	1,5
9	Aku vooluring (toitevool)	2,5
10	Süütelukust lülitatav vool	2,5
11	Kereühendus jala 10 vooluringile *	2,5
12	Vedukauto armatuurlaua signaallambi vooluring, mis signaliseerib haagise haakeseadme ühendatust (peab olema sillatud jalaga 3)	1,5
13	Kereühendus jala 9 vooluringile *	2,5

Märkused: * Haagisega ei tohi olla ühendatud rohkem kui kaks kereühendust kolmest.

** Numbrimärgi tuli peab olema ühendatud kas jalaga 5 või jalaga 7;

4) pistikupesa ümber peab olema vaba ruumi vähemalt 55 mm ulatuses;

5) tarbesõiduki ja selle haagise 24 V pingele ettenähtud 15 jalaga pistik ja pistikupesa peavad vastama joonisele 61.

Joonis 61. 15 jalaga pistik.

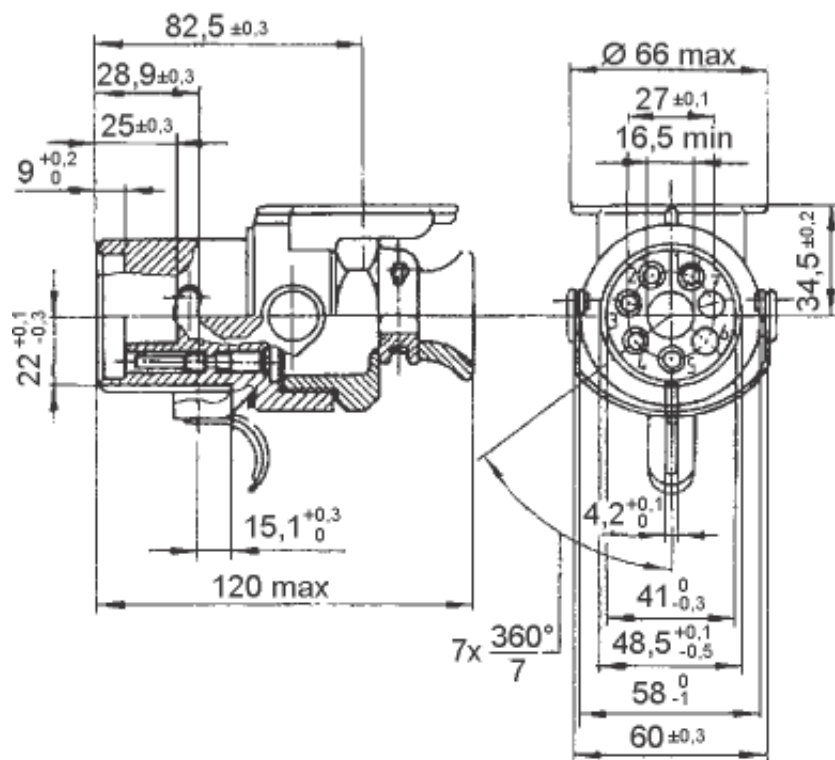
Juhtmed peavad olema ühendatud pistiku jalgadega vastavalt tabelis 17 esitatule:

Tabel 17

15 jalaga pistik	
Pistiku jala nr	Vooluring
1	Vasak suunatuli
2	Parem suunatuli
3	Tagaudulatern
4	Kereühendus
5	Vasak taga- ja küljeääretuled ning taganumbrituli ¹⁾
6	Parem taga- ja küljeääretuled ning taganumbrituli ¹⁾
7	Pidurituli
8	Tagurdustuli ja inertspiduri tagurduslukustus
9	Toitevool (+24 V)
10	Piduriklotside kulumise andur
11	Vedruaku rõhuandur
12	Telje tõsteseade
13	Kereühendus jalgadega 14 ja 15 ühendatavatele seadmetele
14	Reserv ²⁾
15	Reserv ²⁾

Märkused: ¹⁾ Numbrimärgi tuli peab olema ühendatud kas jalaga 5 või jalaga 6.

- 2) Kui jalgu 14 ja 15 ei kasutata, siis nad võivad pistikupesas puududa;
 6) Veduki ja selle haagise (v.a M₁, N₁, O₁ ja O₂ kategooria sõidukid) blokeerumatu pidurisüsteemi elektrilise ühenduse pistik peab vastama joonisele 62;

Joonis 62. ABS pidurisüsteemi pistik.

Juhtmed peavad olema ühendatud pistiku jalgadega vastavalt tabelis 18 esitatule:

Tabel 18

ABS pidurisüsteemi pistik			
Pistiku jala nr	Vooluring	Koormusvool A	Juhtme vähim ristlõike pind mm ²
1	Elektromagnetventiili «+»	30 ¹⁾	6 või 2×2,5
2	Protsessori «+»	2	1,5
3	Protsessori «-»	2	1,5
4	Elektromagnetventiili «-»	30 ¹⁾	6 või 2×2,5
5	Hoiatusseade	2 (24 V)	1,5
6	Reserv ²⁾		
7	Reserv ²⁾		

Märkused: 1) Suurim lühiajaline vool.

2) Kui jalgu 6 ja 7 ei kasutata, siis nad võivad pistikupesas puududa.

Kontrollimine: vaatluse ja kontrollpistikuga.

Kood 629. Poolhaagise reguleeritavad toed ja tiisli toed

Nõue: poolhaagise reguleeritavad toed ja tiisli toed peavad olema valmistaja juhendi kohased, peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 630. Täishaagise juhtsilla/pöördsilla lukusti

Nõue: täishaagise juhtsilla/pöördsilla lukusti peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 631. Varuratta kinnitus

Nõue: varuratta kinnitus peab olema valmistaja juhendi kohane, peab toimima.

Kontrollimine: vaatluse ja vasaraga.

Kood 632. Veokasti põhi, külje- ja tagaluuk, selle sulgur

Nõuded: 1) põhi ja luugid peavad olema terved ning sulgurid peavad toimima;

2) ükski teepinnast kuni 2 m kõrgusel asuv veokasti osa ei tohi sõiduki külgpinnast välja ulatuda rohkem kui 50 mm;

3) koorma sidumiseks ette nähtud aasade/konksude vähim arv on kuus ja need peavad asetsema sümmeetriliselt kere mõlemal küljel suurima sammuga 1200 mm. Veokasti tugipostiga külgnevad aasad/konksud võivad olla

kuni 1500 mm kaugusel tugipostil olevast aasast/konksust. Esimene ja viimane aas/konks ei tohi olla kaugemal kui 250 mm esi- või tagaseinast;

4) furgoonisestest aasade/konksude suurim samm on 600 mm ja suurim kõrgus furgooni põrandast on 1000 mm. Sümmeetrilise asetuse nõue ei kehti furgoonisestele aasadele/konksudele. Furgooni ehitusest ja otstarbest tingitult on valmistajal lubatud muuta aasade/konksude sammu;

5) aas/konks peab taluma järgmist koormust sõltuvalt sõiduki kandevõimest (tabel 19):

Tabel 19

Sõiduki kandevõime (t)	Põranda või selle tarindile kinnituvale kinniti lubatud koormus (kN)	Furgooni seinale või selle tarindile kinnituvale kinniti lubatud koormus (kN)
= 3,5	5	2,5
>3,5 = 6,0	10	5,0
>6,0	20	5,0

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) aasad/konksud peavad taluma purunemata vähemalt kahekordset tabelis 19 toodud lubatud koormust, kui kinnitile mõjuva jõu suuna erinevus seinaga tasapinnast ei ole suurem kui 30°;

7) puidu, puidu kimpude, metalli, torude jms veoks kasutatava veokasti/platvormi või aluspakkudega runga külgtulbad peavad olema metallist. Iga eeltoodud veosekimp peab toetuma vähemalt kahele aluspakule. Külgtulbad peavad vastu pidama ilma jäävdeformatsioonita vähemalt 1/4 aluspakule mõjuva veoseosa massist tingitud jõule, kui see rakendub külgtulbale 2 m kõrgusel aluspaku kandepinnast, platvormi või veokasti põhjast;

8) sõiduki ehitus peab võimaldama külgtulpade vahelises alas veose sidumist sõiduki raami, platvormi või veokasti külge. Külgtulpade puhul, mille vahekaugus on 2,5 m või vähem, peab olema vähemalt üks kinnitusrühm, suurema tulpadevahelise kauguse korral vähemalt kaks kinnitusrühma. Sidumisvahendite kinnitusaas/konks peab vastu pidama purunemata 20 kN (2000 kgf) jõule;

9) puidu või puidukimpude veol peab aluspakul olema vähemalt 10 mm kõrgune, ülespoole suunatud servaga terasriba, mis takistab veose nihkumist pikisuunas;

10) sõiduki esmasel või ümberehituse järgsel registreerimisel peab sõiduki omanik esitama Maanteeametile sõiduki kere, runga valmistaja/ümberehitaja tunnistuse, kus valmistaja kinnitab, et sõidukikere, kabiinitagune kaitse, külgtööd, aluspakud, koormakinnituse aasad/konksud, veokast, platvorm jms on valmistatud vastavalt käesolevatele nõuetele.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatluse ja joonlauga;

2) TK ja TJV katsetustel arvutusega.

Kood 633. Furgoonid

Nõuded: 1) kere peab olema terve, ukсед ja luugid sulguma, külmutusseadmed ei tohi lekkida või pihkuda; 2) ATP vedudel kasutatav furgoon peab vastama kiiresti riknevate toiduainete rahvusvahelise veo ning selleks kasutatavate eriveokite alase kokkuleppe (ATP) nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel ning korralisel ATP kokkuleppe kohasel järelevaatusel vastavalt ATP lepingu meetodikale.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 634. Vahetuskerede veokid**

Nõuded: 1) trossi-, keti- ja konksuveoga vahetuskerede lukustusseade peab olema mehhaanilise või hüdraulilise ajamisega, mida ei ole võimalik avada juhusliku või tahtmatu käsitsusega. Lukustusseadme avanemist ei tohi põhjustada vahetuskerede mass või mõni muu väline jõud. Kinnitus peab olema kergesti käsitsetatav ning vastu pidama jõule, mida põhjustab kere ja selle koorma mass, kui sellele mõjub kiirendus:

- ette – 14 m/s²;
- külgedele ja taha – 7 m/s²;
- üles – 10 m/s².

Sõiduki valmistaja/ümberehitaja peab kinnitama sõiduki kerele lisasildi nagu see on toodud käesoleva lisa koodis 101, kuhu on kantud lisaks järgmised andmed:

- kere pikkus, laius ja kõrgus;
- kere tühimag ja kandevõime;
- kinnituste ja tugevate lubatud tugevused;

2) hüdrauliline lukustusseade peab olema täiendavalt kindlustatud mehhaanilise lukustusseadmega.

Lukustusseadme kinniolek peab olema vaatlusega kergesti määratav;

- 3) hüdroajami seadmed peavad taluma 1,5-kordset töökoormust ilma jäävate deformatsioonideta;
- 4) hüdroüsteemi voolikud peavad taluma 3-kordset tööõhku;
- 5) hüdroüsteemi paagi mahtuvus peab olema 20% suurem kogu süsteemi mahtuvusest. Õli tase paagis peab olema kergesti kontrollitav;
- 6) süsteemi tööõhu kontrollimiseks peab süsteemil olema kontrollmanomeetri ühendamiseks otsik;
- 7) hüdroüsteemil peab olema kaitseklapp, mis rakendub pumba tööõhust 10% kõrgemal rõhul. Kui kaitseklapp on reguleeritav, peab seda olema võimalik reguleerida ainult tööriistaga või ta peab olema plommitav;
- 8) hüdroseadme ehitus peab tagama vahetuskerede liikumiskiiruse, mis ei ületaks 1,0 m/s;
- 9) vahetuskerede veoseadme trossi vähim pikkus peab olema 2 m. Trossi pikkus ei tohi põhjustada selle takerdumist või keerdumist ümber juhuslike esemete või veoseadme;
- 10) veoseadme trossidel peavad olema suunajad, mis kindlustavad trosside liikumise ettenähtud suunas;
- 11) kahe või enama trossiga seadmel peab olema lisaseade, mis tasakaalustab trosside liikumist, vältimaks vahetuskere kõrvalekadumist ning ühe trossi katkemise korral peatab veoseadme töö;
- 12) trossi kinnitussilmuse vähim raadius on 35 mm;
- 13) kettide ja trosside tööpinge ei tohi olla suurem kui 1/3 nende katkepingest. Ketid ja trossid peavad olema kergesti kontrollitavad kogu ulatuses;
- 14) kasutada tohib ainult tööstuslikult valmistatud kontrollitud tugevusomadustega trosse ja kette;
- 15) 1997. a või hiljem valmistatud vahetuskerel peab esiseina vähim kõrgus kere põrandast olema 1,0 m;
- 16) vahetuskerega autol peab olema kabiinitagune tugi, mis peab vastu pidama suurimale jõule 60 kN või vähemalt 1/3 koormatud vahetuskere massist tingitud jõule. Arvesse tuleb võtta vähim suurus.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, mõõdulindi ja joonlauaga;
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt erimetoodikale.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004] **Kood 635. Kallur ja kassettkallur**

Nõuded: 1) kalluri hüdroajami seadmed peavad taluma 1,5-kordset töökoormust ilma jäävate deformatsioonideta;

2) hüdroüsteemi voolikud peavad taluma 3-kordset tööõhku;

3) hüdroüsteemi paagi mahtuvus peab olema 20% suurem kogu süsteemi mahtuvusest. Õli tase paagis peab olema kergesti kontrollitav;

4) hüdroüsteemi tööõhu kontrollimiseks peab süsteemil olema kontrollmanomeetri ühendamiseks otsik;

5) hüdroüsteemil peab olema kaitseklapp, mis rakendub pumba tööõhust 10% kõrgemal rõhul. Kui kaitseklapp on reguleeritav, peab seda olema võimalik reguleerida ainult tööriistaga või see peab olema plommitav;

6) kalluri (ka kassettkalluri) veokasti vaheraam peab olema valmistaja nõuete kohane;

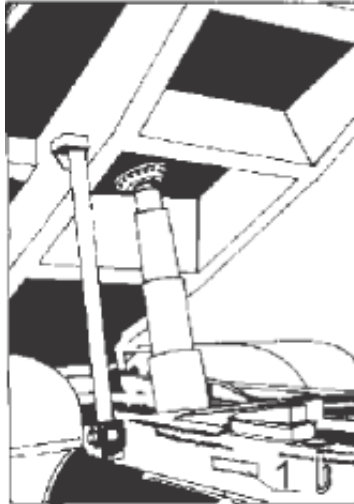
7) veokasti kallutamise ja allalaskmise suurim kiirus ei tohi ületada 10 kraadi/s;

8) kallurseadme hüdroüsteemis peab olema piiriklapp, mis suunab õli tagasi paaki, kui veokast on tõusnud üles oma piirasendisse;

9) kalluri veokastil/kerel peab olema tugi või muu mehaaniline seade, mis võimaldab töötada või hooldada kallurit tõstetud veokasti/kere all. Kui tugi või seade ei pea vastu koormatud kasti survele, s.t selle toega võib toetada ainult koormata veokasti, peab olema kerel nähtavas kohas sellekohane hoiatussilt (vt joonis 63);

10) kui kalluri ehitus või tõstesilindri asukoht võimaldab ülestõstetud kastil/kerel minna üle piirasendi, peab selle vältimiseks olema kasti/kere ja auto raami vahele ühendatud tross vms;

11) kalluri armatuuril peab olema märgulamp, mis põleb, kui kast/kere on üles tõstetud. Märgutule juures peab olema sellekohane hoiatussilt või mõni muu arusaadav tähistus;

Joonis 63. Veokasti/kere tugi. 1 – silt hoiatusega, et toetada tohib ainult koormata veokasti.

12) üle 6 m pikkuse kallurikere/veokasti korral peab veokasti kallutamine olema tasakaalustatud;

13) üle 10 m pikkuse kallurikere/veokasti korral peab veokasti tahakallutamine olema julgestatud tugijalgadega;

14) kassettkere tõmbamisel vedukaauto veokasti või sealt tagasi haagisele ei tohi selle kiirus ületada 1 m/s;

15) kassettkeraga kallurauto kere esisein ja selle külge haagise kere kinnitamise seade peab taluma 1,4 korda suuremat koormust kui seda põhjustab täiskoormaga haagise kassettkere;

16) kassettkeraga haagisel peab olema vähemalt üks käsipiduriga pidurdatav telg.

Märkus: Kassettkeraga haagise märgatavuse parandamiseks võib sellele olla asetatud autonoomne elektrivooluallikas tagatulede toiteks selleks ajaks, kui haagis on autost lahti haagitud.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetustel erimetoodika kohaselt.

Kood 636.[Kehtetu – [RTL 2009, 47, 671](#)– jõust. 19.06.2009]

Kood 637. Porikaitsmed

Nõuded:

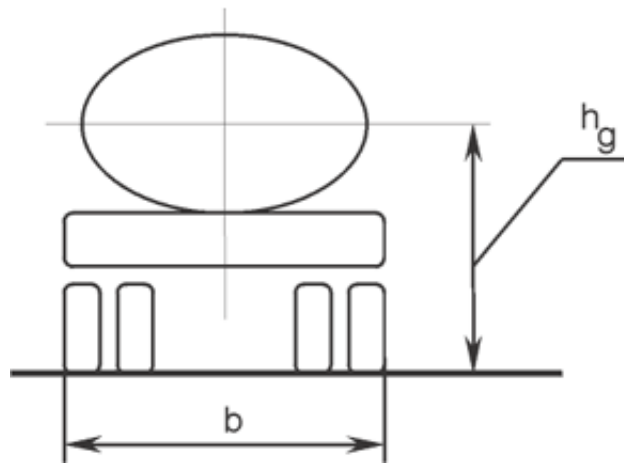
1) üle 7,5 t täismassiga N₂ ning kõigi N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peavad olema direktiivi 91/226/EMÜ nõuetele vastavad porikaitsmed. Erinevatel juhtudel võivad porikaitsmed koosneda poritiivast, poripõllest ja külgpõllest koos porikaitsevarustusega. Poripõlled peavad olema laiemad kui tagarattad (paarisrattad) ja asuma rataste kõige tagumisest pinnast tagapool mitte rohkem kui 300 mm. Kui telgede vahe on nii suur, et teineteise järel asetsevate rataste veerepindade vahe on suurem kui 250 mm, peavad poripõlled olema paigaldatud ka nende rataste vahele. Poripõlle alumine äär ei tohi asuda kõrgemal kui 200 mm maapinnast;

2) M₁ kategooria sõidukil peavad olema direktiivi 78/549/EMÜ nõuetele vastavad rataste porikaitsmed (kereosad, poritiivad jm). Porikaitsme tagumine serv ei tohi lõppeda ülalpool horisontaaltasapinda, mis paikneb ratta pöörlemisteljest 150 mm kõrgemal;

3) M₂, M₃, N₁, mitte üle 7,5 t täismassiga N₂, O₁ ja O₂ kategooria sõidukite porikaitsmed peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema nõuetekohaselt kinnitatud. Porikaitsmete tagumine serv peab ulatuma vähemalt horisontaaltasapinnani, mis paikneb ratta pöörlemisteljel ning laius ratta pöörlemistelje pikitasapinnal olema vähemalt ratta (paarisratta) laius.

[[RTL 2009, 47, 671](#)- jõust. 19.06.2009]**Kood 638. Paakauto stabiilsus**

Nõue: veosepaagi raskuskeskme kõrgus teepinnast koormata autol ei tohi olla kõrgemal: $h_g \leq 0,9b$, kus h_g – raskuskeskme kõrgus; b – tagarataste rehvide veereede välisservade vaheline kaugus nagu see on näidatud joonisel 64.

Joonis 64. Veosepaagi raskuskeskme kõrgus teepinnast.

Kontrollimine: 1) TÜ – mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetustel ohtlike veoste sõidukid vastavalt E-reegli nr 111 meetodikale.

Kood 639. L kategooria sõiduki tuuleklaas

Nõue: Alates 17. juunist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud kerega L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil peavad olema direktiivi 97/24/EÜ nõuete kohane tuuleklaas, tuuleklaasi puhasti, tuuleklaasi pesur ja tuuleklaasi soojendi ning nad peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kood 640. L4e kategooria sõiduki külghaagis**

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Nõuded:** 1) L4e kategooria sõiduki külghaagis peab paiknema sõiduki paremal küljel. Erandina võib külghaagis paikneda vasakul küljel, kui sõiduk on saadud pärandvarana või ta kuulub ümberasujale;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) [Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

3) külghaagises ei tohi olla rohkem kui kaks sõitjakohta;

4) mootorratta parem suunatuli tuleb pärast külghaagise paigaldamist eemaldada või välja lülitada ja paigaldada suunatuli külghaagise paremale küljele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 641. L kategooria sõiduki haakeseadmed

1) L kategooria sõiduki ja tema haagise haakeseadmed peavad olema projekteeritud ja valmistatud selliselt, et nad oleksid kasutamisel ohutud ja oleks tagatud nende pikaajaline nõuetekohane töötamine;

2) kui alates 9. novembrist 2007. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõidukile on paigaldatud haakeseadmed, siis nende ehitus ja paigaldus peavad vastama direktiivi 97/24/EÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – nihiku, mõõdulindi ja vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetodikale.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009] **Grupp 7**

Mootor

Kood 701. Üldnõuded

Nõuded: 1) mootorist kütuse, määrdeainete ja jahutusvedeliku silmaga nähtav lekkimine ei ole lubatud;

2) heitgaaside ja karterigaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;

3) mootori kinnituspadjad peavad olema valmistaja juhendi kohased ja terved;

4) omavoliline mootori kinnituspadjade kinnituskohtade muutmise kere/raami küljes on keelatud;

5) omavoliline mootori toite- ja heitgaaside süsteemi muutmise ja ümberehitamine on keelatud, sh ülelaadeseadmete lisamine või ärajätmine, lisakütusepaakide paigaldamine, õhu- ja heitgaaside osakeste filtrite äravõtmine, heitgaaside katalüsaatorreaktorite äravõtmine, teisele kütuseliigile ümberehitamine (diislikütuselt – bensiinile; bensiinilt või diislikütuselt – gaasile jms ning vastupidi);

6) elektrijuhtmed peavad olema kaitstud hõõrdumise/muljumise, kütuse keemilise, heitgaaside termilise jms kahjustava mõju eest;

7) mootor peab vastama võimsuselt, pöördemomendilt, pöörete arvult, töömahult ja massilt valmistaja poolt sellele sõidukile ette nähtule. Erandina, kui valmistaja ei ole ette näinud erinevate mootorimudelite paigaldamist,

on lubatud sõidukile ümberehituse korras paigaldada mootor, mille võimsuse erinevus ei ületa 30%, töömahu erinevus 20% ja massi erinevus 10% valmistaja poolt ette nähtust;

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel sõiduki suurima kiiruse, mootori võimsuse ja pöördemomendi mõõtmise M ja N kategooria sõidukil vastavalt direktiivi 80/1269/EMÜ (paranduste direktiivid 88/195/EMÜ, 89/491/EMÜ ja 97/21/EÜ) ja L kategooria sõidukil vastavalt direktiivi 95/1/EÜ (paranduste direktiivid 2002/41/EÜ ja 2006/27) meetoodikale.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kood 702. Üldnõuded toitesüsteemile**

Nõuded: 1) toitesüsteemi seadmed peavad olema kaitstud kerega või sõiduki muu osaga, nad peavad olema korrosiooni- ja vibratsioonikindlad ning kaitstud hõõrdumise jms mõju eest;

2) rikke või avarii korral ei tohi väljavoolav kütus sattuda heitgaaside torudele või mõnele teisele kõrge temperatuuriga osale.

Kontrollimine: TÜ – vaatlusega.

Kood 703. Kütusepaak

Nõuded: 1) sõiduki kütusepaak peab olema valmistatud tulekindlast metallist või plastikust. Plastikpaak peab vastama E-reegli nr 34 või direktiivi 70/221/EMÜ nõuetele ja säilitama oma tugevuse temperatuurivahemikus -40 ± 2 °C kuni $+53\pm 2$ °C ja pidama vastu vähemalt 2 minutit lahtise leegi proovile. N₁, N₂, N₃, M₂ ja

M₃ kategooria sõidukite kütusepaagid peavad vastama E-reegli nr 34 või direktiivi 70/221/EMÜ nõuetele;

2) kütusepaak ei tohi lekkida, peab olema valmistaja juhendi kohane ja paigutatud valmistaja poolt ette nähtud kohta ja tema poolt ette nähtud viisil;

3) kütusepaak ei tohi asetseda auto või haagise kabiini/kere sõitjateruumis. Kabiini/kere osa, vahesein vms ei tohi olla kütusepaagi üheks osaks;

4) täiteavast väljavoolav (näiteks tankimisel jms) kütus ei tohi koguneda auto või haagise kere/kabiini vm sarnasesse kohta, peab olema ette nähtud võimalus kütuse vabaks mahavoolamiseks;

5) veega täidetud paak peab taluma 3 min vältel rõhku 0,03 MPa (0,3 kgf/cm²). Pärast paagi survestamist on paagi seintes lubatud jääkdeformatsioonid;

6) kütusepaagil peab olema ala- ja ülerõhku tasakaalustav seade ja sellele sõiduki tüübile valmistatud kork;

7) täiteava kork ei tohi avaneda juhuslikult. Kummuliikeratud täis paagist ei tohi kütust välja valguda kiiremini kui 30 g/min;

8) täiteava ei tohi ulatuda sõiduki kerest väljapoole ja asuda sõitjate- või koormaruumis. Paak peab olema täidetav sõiduki välisküljelt;

9) pliivabal kütusel töötava sõiduki kütusepaagi täiteava läbimõõt peab olema väiksem kui 23,6 mm;

10) [kehtetu]

11) kohtkindlate kütusepaakide mahutavus autol või autorongil, mis on vahetult ühendatud sõiduki mootoriga või lisaseadmetega, ei tohi ületada 1500 liitrit, sellest haagisel asuvate kohtkindlate kütusepaakide mahutavus ei tohi ületada 500 liitrit. Ohtlike veoste autoveo nõuded on kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

12) täiendavad lisakütusepaagid peavad olema kinnitatud auto või haagise raamile või põhjale. N₂, N₂G, N₃ ja N₃G kategooria sõidukitele peavad lisakütusepaagid olema kinnitatud sõidukivalmistaja juhendi kohaselt või kanduriga sõiduki põhiraami peeltala külge. Vajadusel peab põhiraami või peeltala tugevdama;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

13) M₁, M₁G, N₁ ja N₁G kategooria sõidukitele ei ole lubatud kütusepaaki ümber ehitada või paigaldada lisakütusepaake;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

14) M₂, M₂G, M₃ ja M₃G kategooria sõidukitele on lubatud paigaldada lisakütusepaak, kui sõidukivalmistaja on selleks ette näinud ja ette valmistanud bussi kere E-reegli nr 36 või E-reegli nr 52 nõuetele vastava ohutu koha ning sõidukivalmistaja või tema ametlik esindaja on andnud kirjaliku loa, milles on ära näidatud lisapaagi asukoht ja selle paigaldamise skeemid;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

15) lisakütusepaakide paigaldamiseks tuleb eelnevalt taotleda luba Maanteeametilt.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] **Kontrollimine:** 1) TÜ – vaatlusega;
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 34/02 ja direktiivi 70/221/EMÜ (paranduste direktiivid 79/490/EMÜ, 81/333/EMÜ, 97/19/EÜ, 2000/8/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetodikale, M₂ ja M₃ kategooria sõidukitel lisaks vastavalt E-reeglite nr 52/01 ja nr 36/03 meetodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 704. Veeldatud gaasi toiteseadmed**

Nõuded: 1) 1999. a või hiljem valmistatud sõidukil peab mootori veeldatud gaasi toitesüsteem koosnema järgmistest E-reegli nr 67 kohaselt sertifitseeritud seadmetest:

- veeldatud gaasi paak;
- paagi armatuur;
- reductor ja aurusti;
- kaitseklapp;
- voolikud;
- tankimisotsiku väljaviik;

2) veeldatud gaasi paagi armatuur peab koosnema järgmistest seadmetest:

- ventileeritav tankimisblokk;
- kütusetaseme näitur;
- paagi tankimisel ületäitumist tõkestav seade;
- kaitseklapp (rõhutasandaja);
- magistraalklapp;
- kiiruspiirikkapp või klappide blokk, mis sulgub, kui gaasi voolukiirus ületab piirväärtuse;
- gaasikindel ja ventileeritav armatuuri karp;

3) veeldatud gaasi paagile peab olema kinnitatud silt järgmiste andmetega:

- valmistaja kaubamärk;
- paagi valmistamise järjenumber;
- maht liitrites;
- tähistus:
«VEELDATUD GAAS»
«LIQUEFIED PETROLEUM GASE» või (LPG)
- töö rõhk/kontrollrõhk (näiteks «2,5/3,0 MPa»);
- märkus: «suurim täitmise aste 80%»;
- ametliku tüübikinnitamise aasta ja kuu (näiteks «83/09»);
- ametliku tüübikinnitamise tähised:

või

;

- järgmise survestamise kuupäev:;

4) veeldatud gaasi paagid peavad vastama kehtestatud nõuetele ning olema läbinud välise ja sisese ülevaatusse ning veesurveproovi;

5) gaasiauto toiteseadmed ei tohi pihkuda, seadmetel ja armatuuril ei tohi olla korrosiooni ning vigastusi;

6) voolikud peavad otsikute külge olema kinnitatud klambritega. Selleks otstarbeks on keelatud kasutada traati, nõõri, isoleerpaela jms.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse, seebivee ja pintsliiga;
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 67/01 meetodikale.

Märkus: Gaasi pihkumise või toitesüsteemi muu rikke avastamisel tuleb ülevaatus katkestada. Ülevaatus võib jätkata pärast remonti, kui rike on kõrvaldatud.

Kood 705. Surugaasi toiteseadmed

Nõuded: 1) 2001. a või hiljem valmistatud sõidukil peab surugaasil töötava automootori toitesüsteem vastama E-reegli nr 110 nõuetele;

2) surugaasi armatuur peab koosnema järgmistest seadmetest:

- ventileeritav tankimisblokk (täiteventiil);
 - kaitseklapp (rõhutasandaja);
 - kiirusepiirikkapp või klappideblokk;
 - gaasikindel ja ventileeritav armatuuri karp;
- 3) surugaasi gaasiballoonile peab olema märgitud:

- valmistaja kaubamärk;
- ballooni valmistamise järjenumber;
- ballooni mass kg-s (täpsusega ±0,2 kg);
- töö rõhk MPa-s / veesurveproovi rõhk MPa-s;
- ballooni maht liitrites (täpsusega ±0,2 liitrit);

- ametliku tüübikinnitamise aasta ja kuu;
 - järgmise survestamise kuupäev: ;
- 4) surugaasi paagid peavad vastama kehtestatud nõuetele ning olema läbinud ülevaatuse ja veesurveproovi;

5) gaasiauto toiteseadmed ei tohi pihkuda, seadmetel ja armatuuril ei tohi olla korrosiooni ning esineda vigastusi;

6) voolikud peavad olema otsakute külge kinnitatud klambritega. Selleks otstarbeks on keelatud kasutada traati, nõõri, isoleerpaela jms.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega, seebivee ja pintsliga (ülevaatusele esitatud auto gaasiballoonid peavad olema täidetud kuni töö rõhuni);
2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 110 metoodikale.

Kood 706. Üldnõuded heitgaaside väljalaskesüsteemile

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukite heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema valmistaja juhendi kohane ja vastama E-reegli nr 59 või direktiivi 70/157/EMÜ nõuetele. L kategooria sõidukite heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema valmistaja juhendi kohane ja alates 17. juunist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud sõidukil vastama E-reegli nr 40 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele;

2) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema ohutus kauguses kütusepaagist ja kütuse torudest nii, et torude või paagi lekkimisel ei satuks kütus heitgaaside torudele;

3) N₂ ja N₃ kategooria sõidukitel võib suunata heitgaaside toru üles, kui selle ots ületab kabiini kõrgeima punkti tasandi. Toru välisläbimõõt ei tohi olla suurem kui 150 mm. Heitgaaside toru ümbrus peab olema vähemalt 50 mm ulatuses vaba;

5) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema kinnitatud valmistaja juhendi kohaselt, ei tohi olla auke ja pragusid;

6) M₁ ja N₁ kategooria sõidukite vahetussummutid peavad vastama E-reeglile nr 59 või direktiivi 70/157/EMÜ nõuetele;

7) valmistaja peab märkima väljalaskesüsteemi kõikidele osadele oma nimetuse või kaubamärgi. Märgistus peab olema loetav kogu sõiduki tööea vältel;

8) vahetussummuti ja selle osad ei tohi põhjustada lisavibratsiooni ning peavad olema piisavalt korrosioonikindlad;

9) vahetusheitgaasisüsteem peab olema nii ehituselt kui ka muudelt parameetritelt sarnane sõiduki valmistaja poolt sõidukile paigaldatud algsele süsteemile.

Kontrollimine: 1) TÜ – mõõdulindi, joonlaua, nihiku ja vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 59/00 või direktiivi 70/157/EMÜ (paranduste direktiivid 81/334/EMÜ, 84/424/EMÜ, 87/354/EMÜ, 89/491/EMÜ, 92/97/EMÜ, 96/20/EÜ, 1999/101/EÜ ja 2006/96/EÜ) metoodikale ja L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 40/01 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) metoodikale.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007] **Kood 707. Heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmed**

Nõuded: 1) heitgaasi retsirkulatsiooni- ja sundtühikäigusüsteem, õhupuhastid, katalüsaatorseadmed, λ-andur, kübemetepüüdefiltrid jms peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima;

2) M₁ ja N₁ kategooria sõidukite vahetuskatalüütilised konverterid peavad vastama E-reegli nr 103 nõuetele;

3) vahetuskatalüütilised konverterid peavad olema E või e sertifitseeritud ja valmistaja peab märkima neile oma nimetuse või kaubamärgi. Märgistus peab olema loetav kogu sõiduki tööea vältel;

4) vahetuskatalüütiline konverter peab olema nii ehituselt kui ka muudelt parameetritelt sarnane sõiduki valmistaja poolt sõidukile paigaldatud algsele konverterile;

5) vahetuskatalüütiline konverter peab omama piisavat hapendumis- ja korrosioonikindlust.

6) alates 1. jaanuarist 2009. a peavad L kategooria sõidukite vahetuskatalüütilised konverterid vastama direktiivi 2005/30/EÜ nõuetele.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kontrollimine:** 1) TÜ –vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 103/00 metoodikale ja L kategooria sõidukitel vastavalt direktiivi 2005/30/EÜ (paranduste direktiiv 2006/120/EÜ) metoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 708. Katalüsaatorita või λ-andurita katalüsaatoriga ottomootoriga sõiduki heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus**

Nõue: heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus on kehtestatud keskkonnaministri määrusega.

Kontrollimine: 1) TÜ – neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetoodika kohaselt;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 83/05 või direktiivi 70/220/EMÜ (paranduste direktiivid 77/102/EMÜ, 78/665/EMÜ, 83/351/EMÜ, 88/76/EMÜ, 88/436/EMÜ, 89/491/EMÜ, 91/441/EMÜ, 93/59/EMÜ, 94/12/EÜ, 96/44/EÜ, 96/69/EÜ, 98/69/EÜ, 98/77/EÜ, 99/102/EÜ, 2001/1/EÜ, 2002/80/EÜ, 2003/76/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

* Märkus: [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

Kood 709. λ-anduriga reguleeritava küttesegu koostisega ja katalüsaatoriga ottomootoriga sõiduki heitgaaside kahjulike ainete piirsisaldus

Nõue: heitgaasi kahjulike ainete piirsisaldus on kehtestatud keskkonnaministri määrusega.

Kontrollimine: 1) TÜ – neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetoodika kohaselt;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 83/05 või direktiivi 70/220/EMÜ (paranduste direktiivid 77/102/EMÜ, 78/665/EMÜ, 83/351/EMÜ, 88/76/EMÜ, 88/436/EMÜ, 89/491/EMÜ, 91/441/EMÜ, 93/59/EMÜ, 94/12/EÜ, 96/44/EÜ, 96/69/EÜ, 98/69/EÜ, 98/77/EÜ, 99/102/EÜ, 2001/1/EÜ, 2002/80/EÜ, 2003/76/EÜ ja 2006/96/EÜ) või direktiivi 2005/55/EÜ (paranduste direktiivid 2005/78/EÜ, 2006/51/EÜ, 2008/74/EÜ ja määrus 715/2007/EÜ) või määruse 715/2007/EÜ (paranduse määrus 692/2008/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 710. Kompressioonsüütega mootori heitgaasi suitsusus ja kahjulike ainete piirsisaldus**

Nõue: kompressioonsüütega mootori heitgaasi suitsususe ja kahjulike ainete sisalduse piirnõrmi on kehtestatud keskkonnaministri määrusega.

Kontrollimine: 1) TÜ – suitsususemõõturiga ja neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetoodika kohaselt;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt suitsusus E-reegli nr 24/03 või direktiivi 72/306/EMÜ (paranduste direktiivid 89/491/EMÜ, 97/20/EÜ ja 2005/21/EÜ) või direktiivi 2005/55/EÜ (paranduste direktiiv 2008/74/EÜ) ja kahjulike ainete sisaldus E-reegli nr 83/05 või direktiivi 70/220/EMÜ (paranduste direktiivid 77/102/EMÜ, 78/665/EMÜ, 83/351/EMÜ, 88/76/EMÜ, 88/436/EMÜ, 89/491/EMÜ, 91/441/EMÜ, 93/59/EMÜ, 94/12/EÜ, 96/44/EÜ, 96/69/EÜ, 98/69/EÜ, 98/77/EÜ, 99/102/EÜ, 2001/1/EÜ, 2002/80/EÜ ja 2003/76/EÜ) või E-reegli nr 49/04 või direktiivi 88/77/EMÜ (paranduste direktiivid 91/542/EMÜ, 96/1/EÜ, 1999/96/EÜ ja 2001/27/EÜ) või direktiivi 2005/55/EÜ (paranduste direktiivid 2005/78/EÜ 2006/51/EÜ ja 2008/74/EÜ ja määrus 715/2007/EÜ) või määruse 715/2007/EÜ (paranduse määrus 692/2008/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 711. Müra**

Nõue: sõiduki seis- ja sõidumüra piirnõrmi on kehtestatud keskkonnaministri määrusega.

Kontrollimine: 1) TÜ – müramõõturiga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetoodika kohaselt;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

2) TK ja TJV katsetustel M ja N kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 51/02 või direktiivi 70/157/EMÜ (paranduste direktiivid 81/334/EMÜ, 84/424/EMÜ, 87/354/EMÜ, 89/491/EMÜ, 92/97/EMÜ, 96/20/EÜ ja 99/101/EÜ) meetoodikale ja L kategooria sõidukitel vastavalt E-reeglite nr 9/06 ja nr 41/03 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiiv 2005/30/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 712. Raadiohäired (elektromagnetiline ühilduvus)**

Nõue: ottomootoriga sõidukil peavad olema toimivad raadiohäirete summutid. Alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukite elektromagnetiline ühilduvus peab vastama E-reegli nr 10 või direktiivi 72/245/EMÜ nõuetele ning L kategooria sõidukite elektromagnetiline ühilduvus peab vastama E-reegli nr 10 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel M, N ja O kategooria sõidukil vastavalt E-reegli nr 10/02 või direktiivi 72/245/EMÜ (paranduste direktiivid 89/491/EMÜ, 95/54/EÜ, 2004/104/EÜ, 2005/49/EÜ, 2005/83/EÜ, 2006/28/EÜ ja 2006/96/EÜ) meetoodikale ja L kategooria sõidukitel vastavalt E-reegli nr 10/02 või direktiivi 97/24/EÜ (paranduste direktiivid 2002/51/EÜ, 2003/77/EÜ, 2005/30/EÜ, 2006/27/EÜ, 2006/72/EÜ ja 2006/120/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 713. Akudel töötavad M ja N kategooria elektrisõidukid**

Nõuded: 1) 1997. a või hiljem valmistatud elektrisõidukid peavad vastama E-reegli nr 100 nõuetele ja olema E sertifitseeritud;

2) veoakud peavad olema paigutatud ja ventileeritud nii, et oleks välditud ohtlike gaaside kogunemine sõiduki kerekesse;

3) veoaku vooluahelas peab olema sulavkaitse või võimsuslüliti (automaatkaitse);

4) osadel, mille talitluspinge on 60 V (alalisvool) või 25 V (vahelduvvool) või kõrgem, peavad olema põletust vältiv (näiteks perforatsioonid lehtmestallist vms) kaitse, mida ei ole võimalik tööriistadega eemaldada;

5) juhi töökohal peab süttima hoiatav märgutuli, kui sõiduki jõuagregaat on sisse lülitatud ja järgneva juhtimisvõttega alustab sõiduk liikumist;

6) hoiatusmärguanne peab lülituma tööle, kui veoakud on tühjenenud sellisele tasemele, kus veel on võimalik sõidukit kõrvaldada liiklusest;

7) tagasikäigu lülitamine peab olema blokeeritud, kui sõiduk liigub edasikäiguga kiirusega üle 5 km/h.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 100/00 metoodikale.

Grupp 8

Jõuülekanne

Kood 801. Sidur

Nõuded: 1) käigud peavad lülituma kergelt ja mürata;

2) väljalülitatud siduri ja sisselülitatud käigu korral ei tohi sõiduk liikuda paigast (sidur ei tohi kaasa vedada);

3) pidurdatud auto mootor peab seiskuma siduri lülitumisel (sidur ei tohi libiseda);

4) siduripedaali vabakäik peab olema valmistaja juhendi kohane.

Kontrollimine: proovisõiduga.

Kood 802. Käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti

Nõuded: 1) käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti ei tohi lekkida, peavad toimima;

2) käigud ei tohi sõiduki liikumisel ise välja lülituda.

Kontrollimine: vaatluse ja proovisõiduga.

Kood 803. Kardaanelkanne/rattavõll

Nõuded: 1) kardaanelkanne/rattavõll peab olema kinnitatud ja tasakaalustatud, ei tohi vibreerida; kardaani liigendid peavad olema töökorras;

2) vahelaager/laagrid peavad olema valmistaja nõuete kohaselt kinnitatud ja töökorras;

3) nuutühendites ei tohi olla ülemäärast radiaallõtku;

4) porikaitseid peavad olema terved ja nõuetekohaselt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja proovisõiduga.

Kood 804. Peaülekanne

Nõuded: 1) peaülekanne ei tohi lekkida;

2) laagrites ei tohi olla ülemäärast lõtku.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 805. Veojõu kontrollsüsteem

Nõue: veojõu kontrollsüsteem peab toimima. Liikumise alustamisel ja kiirendamisel ei tohi veorattad libiseda teekatte suhtes või halveneda auto juhitavus.

Kontrollimine: vaatluse ja katsesõiduga.

Kood 806. Mootorratta jõuülekanne

Nõuded: 1) ketikaitse ja tagaratas peavad olema valmistaja juhendi kohased ja kinnitatud;

2) kett peab olema pingutatud valmistaja juhendi kohaselt;

3) kardaanelvõlli liigendid peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 9

LISANÕUDED BUSSILE

Kood 901. Üldnõuded bussile

Nõuded:

1) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud ühekorraline I, II ja III klassi buss peab vastama E-reegli nr 36 või E-reegli nr 107 või direktiivi 2001/85/EÜ nõuetele. Direktiivi 2001/85/EÜ lisa 7 nõuded ei ole kohustuslikud;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud A ja B klassi buss peab vastama E-reegli nr 52 või E-reegli nr 107 või direktiivi 2001/85/EÜ nõuetele. Direktiivi 2001/85/EÜ lisa 7 nõuded ei ole kohustuslikud;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

3) alates 1. jaanuarist 1999. a esmakordselt kasutusele võetud kahekorraline buss peavad vastama E-reegli nr 107 või direktiivi 2001/85/EÜ nõuetele. Direktiivi 2001/85/EÜ lisa 7 nõuded ei ole kohustuslikud;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

4) alates 1. jaanuarist 2002. a esmakordselt kasutusele võetud II ja III klassi bussi ülaosa tugevus peab vastama E-reegli nr 66 või E-reegli nr 107 või direktiivi 2001/85/EÜ nõuetele;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

5) 1990. a või hiljem valmistatud bussil peab olema vähemalt kaks ust, nendest vähemalt üks peab olema teenindusüks;

6) enne 1983. a valmistatud ühekorruselise I, II ja III klassi ning A klassi bussi istmetevahelise käigu kõrgus peab olema vähemalt 1900 mm (1500 mm enne tagatelge ja sellest tahapoole vähemalt 1800 mm) ja B klassi bussil vähemalt 1500 mm. Enne 1999. a valmistatud kahekorruselise bussi alumise korruse istmetevahelise käigu kõrgus peab olema vähemalt 1800 mm ja ülemisel korrusel vähemalt 1680 mm;

7) enne 1983. a valmistatud ühekorruselise I, II, III, A ja B klassi ning enne 1999. a valmistatud kahekorruselise bussi istmetevahelise käigu laius peab olema vähemalt 300 mm (külgsuunas nihutatud istmete korral vähemalt 220 mm), istme leeni kõrgus vähemalt 500 mm, istme laius vähemalt 400 mm ning istmetevaheline kaugus I ja A klassi bussidel vähemalt 650 mm ning II, III ja B klassi bussidel vähemalt 680 mm;

8) I, II ja III klassi bussi kahe äärmise ukse vahe, mõõdetuna paralleelselt sõiduki pikiteljega, peab olema vähemalt 40% sõitjateruumi üldpikkusest;

9) bussi iste- ja seisukohtade arvud peavad olema märgitud esimese teenindusukse juurde;

10) kahekorruselise bussi ülemisel korrusel ei ole seisukohad lubatud;

11) bussis peab olema vähemalt üks koht tulekustuti jaoks juhi töökoha läheduses. Kahekorruselisel bussil peab olema lisaks üks koht tulekustuti jaoks bussi ülemisel korrusel. Tulekustuti koht peab olema nõuetekohaselt märgistatud ning ta maht peab olema vähemalt 15 dm³. Tulekustutid peavad olema kinnitatud ja vajadusel kergesti kättesaadavad;

12) esmaabivahenditele peab olema nõuetekohaselt märgistatud koht/kohad, mille maht peab olema vähemalt 7 dm³. Selle koha vähim mõõde ei tohi olla väiksem kui 80 mm;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

13) bussi lubatud suurim sõidukiirus on 60 kilomeetrit tunnis, kui bussis on seisvad või küljega sõidusuunas istmetel istuvad sõitjad. [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

14) koodides 901–913 toodud nõuded, milles ei ole märgitud bussi valmistamisaastat, kehtivad kõikidele bussidele, sõltumata nende valmistamisaastast.

15) erandina võivad alates 20. oktoobrist 2007. a esmakordselt kasutusele võetud üle 10-tonnise täismassiga M₃kategooria (III või B klass) bussis olla küljega sõidu suunas olevad istmed, mis on paigutatud rühmiti bussi tagumisse ossa nii, et need moodustavad maksimaalselt kümne istekohaga integreeritud salongi. Istmetel peavad olema peatoed ja tõmburiga varustatud kahepunktivööd. Nendele bussidele ei laiene koodi 901 nõuete punktis 13 toodud sõidukiiruse piirang 60 kilomeetrit tunnis.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kontrollimine:**

1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reeglite nr 36/03, nr 52/01, nr 66/01, nr 107/01 või direktiivi 2001/85/EÜ (paranduste direktiiv 2006/96/EÜ) nõuetele, kusjuures riiklikul tüübikinnitusel ei ole direktiivi 2001/85/EÜ lisa 7 nõuded kohustuslikud.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kood 902. Teenindusüksed**

Nõuded:

1) teenindusukse mõõdud ja juurdepääs teenindusuksele peavad vastama kood 901 nõuete punktides 1, 2 ja 3 toodud nõuetele;

2) bussi teenindususte vähim arv peab vastama tabelile 21. Topeltuks, mille laius on vähemalt 1200 mm, loetakse kaheks ukseks;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] Tabel 21

Esmakordne kasutuselevõtt	Sõitjate arv	I ja A klass	II klass	III ja B klass
Enne 1. jaanuari 1983	Mitte üle 60	2	1	1
	61–95	3	1	1
	Üle 95	4	1	1
Alates 1. jaanuarist 1983	Mitte üle 45	1	1	1
	46–70	2	1	1

71–100	3	2	1
Üle 100	4	3	1

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

3) teenindusüksed peavad paiknema bussi paremal küljel. I, II ja III klassi bussi vähemalt üks teenindusüks peab asuma bussi kere esimeses pooles. Ratastooliga kasutamiseks mõeldud teenindusüks ning A ja B klassi teenindusüks võivad paikneda bussi kere tagaseinas;

4) liigendbussi igas jäigas osas peab olema vähemalt üks teenindusüks, v.a I klassi liigendbussi esimene kereosa, milles peab olema vähemalt kaks teenindusüks.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 903. Varuüksed**

Nõuded:

1) varuüksed mõõdud ja juurdepääs varuüksel peavad vastama kood 901 nõuete punktides 1, 2 ja 3 toodud nõuetele;

2) juhiüks loetakse juhikabiinis istuvate sõitjate varuükses juhul, kui rooliratas, käigukang, mootorikate, seisupiduri hoob ei ole takistuseks juhiükses väljumisel;

3) juhiüks loetakse sõitjateruumis asuvate sõitjate varuükses juhul, kui juhiruum on ühendatud sõitjateruumiga nõuetekohase vahekaiguga ja kui juhiükses väljumiseks on sõitjal juhiistme ja rooliratta vahelt vaba läbipääs. Vaba läbipääsu kontrolliks võib kasutada nõuetekohast varuükses juurdepääsu šablooni. Juhikabiini ja sõitjateruumi vahel võib olla õnnetuse korral juhi poolt kergesti eemaldatav barjäär;

4) varuüks ei tohi olla mehhaniseeritud üks.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 904. Varuaknad, katuse- ja põrandaluugid**

Nõue: Varuakna, katuse- ja põrandaluugi mõõdud ja juurdepääs nendele peavad vastama kood 901 nõuete punktides 1, 2 ja 3 toodud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 905. Väljapääsud**

Nõuded:

1) väljapääsudeks loetakse nõuetele vastavaid teenindusüksi, varuüksi, varuaknaid, katuse- ja põrandaluuke. I, II ja III klassi bussi vähim väljapääsude arv peab vastama: enne 1983. a valmistatud bussidel tabelile 22, alates 1983. a kuni 1998. a valmistatud bussidel tabelile 23 ja alates 1999. a kuni 2004. a valmistatud bussidel tabelile 24.

Tabel 22

Sõitjate arv	Vähim väljapääsude arv
kuni 22	3
23–35	4
üle 35	5

Märkus: tabelis 22 ei loeta katuse- ja põrandaluuke väljapääsudeks.

Tabel 23

Sõitjate arv	Vähim väljapääsude arv
kuni 22	4
23–35	5
üle 35	6

Tabel 24

Sõitjate arv sõiduki osas	Vähim väljapääsude arv
9 kuni 23	3
24 kuni 30	4
31 kuni 45	5
46 kuni 60	6
61 kuni 75	7
76 kuni 90	8
üle 90	9

Alates 1983. a kuni 2002. a valmistatud A ja B klassi bussi vähim väljapääsude arv peab olema 3. 2003. a kuni 2004. a valmistatud A ja B klassi bussi vähim väljapääsude arv peab vastama tabelile 25.

Tabel 25

Sõitjate arv	Vähim väljapääsude arv
kuni 16	3
üle 16	4

2005. a või hiljem valmistatud bussi vähim väljapääsude arv peab vastama tabelile 26.

Tabel 26

Sõitjate ja meeskonnaliikmete arv sõiduki osas	Vähim väljapääsude arv
1 kuni 8	2
9 kuni 16	3
17 kuni 30	4
31 kuni 45	5
46 kuni 60	6
61 kuni 75	7
76 kuni 90	8
91 kuni 110	9
111 kuni 130	10
üle 130	11

2) kõik katuseluugid loetakse kokku üheks väljapääsuks. Väljapääsude arv määratakse igal korrusel ja igas sõitjateruumis eraldi. Kahekorruselise bussi iga korrustevaheline trepp loetakse ülemise korruse väljapääsuks.

Kahekorruselise bussi ülemise korruse istmetevaheline käik peab olema ühenduses alumise korruse istmetevahelise käiguga või teenindusuksega vähemalt ühe korrustevahelise trepiga. 1999. a või hiljem valmistatud I ja II klassi bussil, mille ülemisel korrusel rohkem kui 50 sõitjat, ja III klassi bussil, mille ülemisel korrusel on vähemalt 30 sõitjat, peab olema vähemalt kaks treppi, millest üks võib olla varutrepp. Alumise korruse reisijatel peab olema võimalus ohu korral bussist väljuda ilma ülemisele korrusele minemata;

3) topeltaken loetakse kaheks varuaknaks;

4) juhul kui juhuruum ei ole ühenduses sõitjateruumiga, peab tal olema vähemalt kaks väljapääsu, mis ei tohi asuda ühel ja samal küljel;

5) väljapääsude arv bussi külgedel ei tohi oluliselt erineda. A ja B klassi bussil peab olema mõlemal bussi küljel vähemalt üks väljapääs;

6) 1999. a või hiljem valmistatud II ja III klassi bussi ning 2003. ja 2004. a valmistatud A ja B klassi bussi katuseluukide vähim arv peab vastama tabelile 27.

Tabel 27

Sõitjate arv	Katuseluukide vähim arv
17 kuni 50	1
üle 50	2

2005. a või hiljem valmistatud kõigil B klassi bussidel peab olema vähemalt üks katuseluuk;

7) juurdepääs varuväljapääsudele peab olema vaba. Varuväljapääsud peavad olema kergesti avatavad nii seestpoolt kui ka väljastpoolt;

8) varuväljapääsud peavad olema nõuetekohaselt märgistatud.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kontrollimine:** vaatlusega

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 906. Sisustus**

Nõuded:

1) bussi istmed, nendevaheline kaugus ja istmetevaheline käik peavad vastama kood 901 nõuete punktides 1, 2 ja 3 toodud nõuetele;

2) istmed peavad olema kinnitatud bussi kere külge ja omama vajalikku tugevust;

3) kui sõitjate istmete ees on astmesivend, siis peab istmete ette olema paigaldatud kaitsepiire. Kaitsepiirde kõrgus põrandast, millele toetuvad sõitjate jalad, peab olema vähemalt 800 mm ja see peab ulatuma sõiduki külgeinast kas kõige sisemise astme esipinnani või seespoolse istme pikikeskeltjelt 100 mm sõiduki pikikeskeltje poole, kusjuures arvestada tuleb lühema vahemaaga;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

4) alates 1. jaanuarist 2002. a esmakordselt kasutusele võetud M₃kategooria II klassi, milles ei ole ette nähtud seisukohti, ja III klassi bussi sisustamiseks kasutatavad materjalid peavad vastama direktiivi 95/28/EÜ või E-reegli nr 118 nõuetele.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kontrollimine:**

1) TÜ – vaatlusega;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reegli nr 118/00 või direktiivi 95/28/EÜ (paranduste direktiiv 2006/96/EÜ) meetoodikale.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kood 907. Kirjed ja märgistus**

Nõue: vajalik informatsioon ohu korral tegutsemiseks peab olema eestikeelne ja olema kirjutatud mustade tähtedega rohelisele tagapõhjale, millel on kahekordne must ääris. Lastega ja puuetega sõitjate kohtade siltidel peab olema sinine tagapõhi ja sellel valged kujutised. Alates 1. jaanuarist 2008. a peab kõigis M₂ ja M₃ kategooria sõidukites turvavööga varustatud istmel istuvale sõitjale nähtavas piirkonnas olema EL direktiivis 2003/20/EÜ sätestatud kavandi kohane piktogramm turvavöö kasutamise nõude teavitamiseks. Lisaks piktogrammile võib olla silt, millel on tekst «KINNITA TURVAVÖÖ». Turvavöö kasutamise nõude teavitamise sildi ja piktogrammi tagapõhi peab olema sinine ja sellel valged tähed või kujutised.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 908. Käsipuud**

Nõuded:

1) käsipuud ja kinnihoidmisrihmad peavad olema vastupidavad ja kergesti haaratavad;

2) I, II ja A klassi bussis peab olema kõigi seisukohtade jaoks piisav arv käsipuud ja rihmu. Igal seisjal peab olema võimalus haarata vähemalt kahest käsipuust või rihmast;

3) ukseesised süvendid peavad olema ääristatud käsipuudega mõlemalt küljelt. Kaksikukse puhul on nõue täidetud, kui käsipuu asub ukseava teljel;

4) teenindusüksel peab olema käsipuu, millest saab haarata ukse juures teel seisev sõitja, et siseneda bussi;

5) kahekorruselise bussi korrustevahelise trepi mõlemal pool peavad olema käsipuud.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 909. Liigendbuss**

Nõuded:

1) bussikeresid ühendav liigend peab võimaldama keredel pöörduda ümber šarniiri telje rõht- ja püsttasandis;

2) liigendbussis peab sisevalgustus olema bussi kõikides keredes ja keredevahelises ühenduskäigus (liigendis), treppidel/trepiastmetel, väljapääsudel, sisemiste väljapääsude avamisseadmetel ja tähistustel ning kõikide sõitjat segada võivate takistuste juures.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 910. Mootoriruum/toitesüsteem**

Nõuded:

1) mootoriruum peab olema kaetud kattega, mis koosneb vedelikke ja gaase absorbeerivast heliisolatsiooniga materjalist, mis on omakorda kaetud tulekindla tiheda materjaliga (näiteks lehtterasega);

2) kütuse või õlilekke tagajärjel ei tohi need ained koguneda bussi kereesse ega voolata heitgaaside torudele, vaid peavad olema juhitud kerest eemale tee pinnale;

3) sõitjateruumi kütteks ei ole lubatud kasutada heitgaase;

4) toitesüsteemi seadmed ja torud ei tohi olla juhi- ja sõitjateruumis;

5) toitesüsteemi torud peavad asetsema keres võimalikult kaitstult ja eemal heitgaaside torudest.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 911. Elektriseadmed**

Nõuded:

1) aku peab asetsema sõitjate- ja juhirusmist eraldi, olema hästi kaitstud ning kergelt juurdepääsetav. Akuruumil peab olema gaase kerest väljajuhtiv ventilatsioon. Aku ja sellega ühendatud elektrijuhtmed peavad olema oma asukohas kindlalt kinnitatud;

2) I, II ja III klassi bussil peab olema ohulüliti, mis peab asuma juhile kergesti kättesaadavas kohas ja vastama järgmistele nõuetele:

– peab olema selgesti märgistatud ja kaetud juhuslikku kasutamist vältiva kattega ning tema läheduses peab olema selge ja lühike kasutamisujuhised;

- peab lülitama vooluringist välja vähemalt ühe aku klemmi, takistamata seejuures ohutulede süttimist (lubatud on jätta sisselülitatuks sisemine avariivalgustus ja uste kesklukustuse ning sõidumeeriku vooluring);
- peab lülitama sisse ohutuled.

Ohulüliti võib asendada ka akulüliti või mitu eraldi lüliti tingimusel, et on täidetud ohulülilt nõutud funktsioonid;

5) 1994. a või hiljem valmistatud bussil peab olema vähemalt kaks eraldi toimivat sisevalgustuse vooluringi, millest ühe rikke korral peab teine edasi toimima. Ühe vooluringina on soovitatav väljapääsude valgustuse vooluring;

6) elektrijuhtmed ja nende kimbud peavad olema isoleeritud ja kaitstud niiskuse, temperatuuri kõikumiste, läbilõikamise, abrasiivse ja hõõrdekulumise ning mootoriruumis õli ja kütuse aurude kahjuliku mõju eest. Kõik juhtmed peavad olema kindlalt kinnitatud ja viidud eemale kütuse-, õli- ja heitgaasitorudest.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]

Grupp 10

[Kehtetu - RTL 2002, 106, 1575- jõust. 1.01.2003]

Grupp 11

Lisanõuded taksole

Kood 1101. Kirjed

- Nõuded:** 1) peavad olema keeelseaduse kohased;
2) takso välisküljel peab olema vedaja nimi või teenindusmärk;

3) takso parempoolse tagaukse aknal (sees- ja väljaspool) ja armatuurlaua paremal pool nähtaval kohal peab olema selgelt loetav ja arusaadav hinnakiri, mis vastab taksomeetri kohandamistunnistusele.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 1102. Takso plafoon**

Nõue: takso katusel peab olema sisevalgustusega plafoon, mille esiküljel on sõna «TAKSO». Plafooni sisevalgustus peab süttima, kui taksomeeter lülitatakse asendisse «vaba».

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 1103. Taksomeeter ja printer**

Nõue: takso peab olema töökorras printer ja nähtaval kohal nõuetekohase metrooloogilise kontrolli läbinud ning kohandatud taksomeeter.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

Kontrollimine: vaatlusega ja kviitungi kontrollväljatrükiga.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 1104. Takso rehvid**

Nõue: takso rehvide mõõdud peavad vastama taksomeetri kohandamistunnistuses toodud mõõtudele.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Grupp 12**

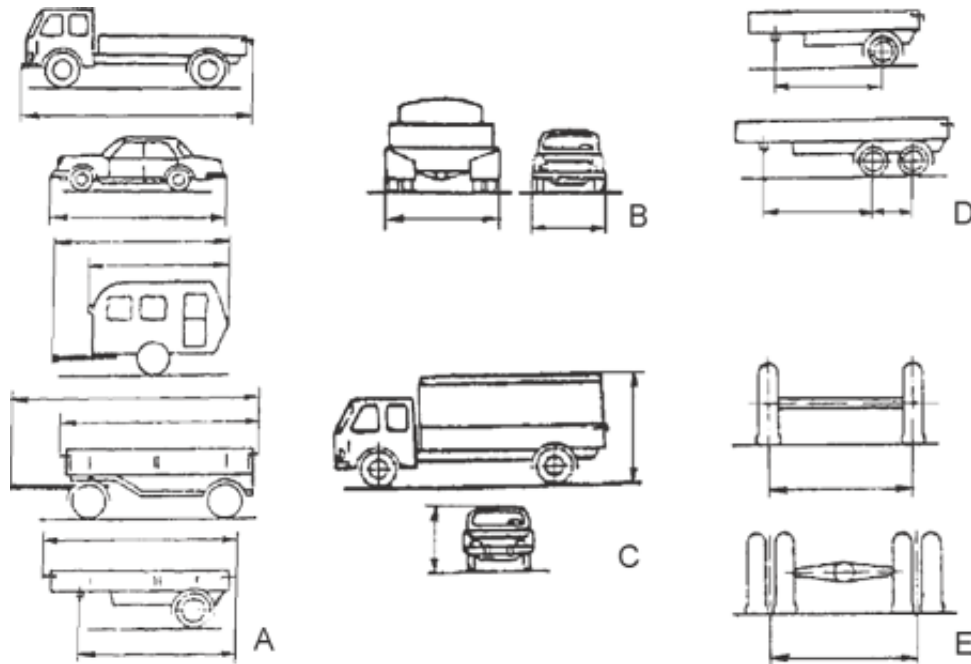
Sõiduki mõõtmised

Kood 1201. Üldnõuded

Nõuded: 1) M₂, M₃, N ja O kategooria sõiduki ning nendest koostatud autorongi suurimad lubatud mõõtmised ja massid peavad vastama direktiivide 96/53/EÜ (muudatuse direktiiv 2002/7/EÜ) ja 97/27/EÜ (muudatuse direktiiv 2003/19/EÜ) nõuetele. Suuremõõtmelisel ja/või raskekaalusel veol kasutatav mootorsõiduk ja selle haagis peavad vastama kehtestatud nõuetele. M₁ kategooria sõiduki suurimad lubatud mõõtmised ning massid peavad vastama direktiivi 92/21/EMÜ ja 95/48/EÜ nõuetele;

2) 1996. a või hiljem valmistatud L kategooria sõiduki suurimad mõõtmised ja massid peavad vastama direktiivi 93/93/EMÜ nõuetele ja uude tüüpi, milline on alates 1. juulist 2005. a saanud tüübikinnituse, kuuluval L kategooria sõidukil direktiivi 2004/86/EÜ nõuetele;

3) auto ja selle haagise mõõtmete määramine peab toimuma direktiivi 97/27/EÜ (muudatuse direktiiv 2003/19/EÜ) kohaselt (joonis 86). Sõiduki mõõtmised saadakse valmistaja määratud mõõtmega ehitatud sõiduki mõõtmisel;

Joonis 86. Sõiduki mõõtmete määramine.

4) sõiduki pikkuse (vt joonis 86A) mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi:

1. auto pikkust peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele auto ees ja taga. Nende kahe tasandi vahele jäävad kõik auto osad, kaasa arvatud ka need, mis ulatuvad autost ette- ja tahapoolle (nagu puksiirkonksud, kaitserauad jne);
2. täis- ja kesktelghaagise pikkust peab mõõtma koos tiisliga ja ilma tiislita, kusjuures viimane mõõde antakse sulgudes: näiteks 5500 (3700). Haagise pikkust koos rõhtasendis tiisliga peab mõõtma haakeseadme teljest (näiteks veorõnga teljest) kuni haagise tagumise äärmise osani. Haagise pikkust ilma tiislita peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele haagise ees ja taga;
3. poolhaagise üldpikkust peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele poolhaagise ees ja taga. Mõõde veopoldi teljest kuni haagise tagumise äärmise osani antakse sulgudes haagise kogupikkuse mõõde järel (näiteks 10800 (7800));
4. pikkuse mõõtmisel ei arvestata järgmisi osi:

- a) klaasipuhasteid ja -pesureid;
- b) esimesi või tagumisi tunnusmärke;
- c) tolli plommimisseadmeid ja plommide kaitsevahendeid;
- d) tendi ohutus- ja kaitsevahendeid;
- e) valgustusseadmeid;
- f) peegleid ja teisi tahavaate seadmeid;
- g) jälgimise abivahendeid;
- h) õhuvõtu torusid;
- i) vahetatavate kerede stoppereid;
- j) astmelaudu ja käepidemeid;
- k) kummipuhvleid ja sellesarnast varustust;
- l) tõstelavasid, kaldteid jms sõiduasendis seadmeid, kui need ei ulatu välja rohkem kui 300 mm, tingimusel, et sõidukil ei ületata kaubaruumi mahtu;
- m) mootorsõiduki haakeseadmeid;
- n) elektrisõidukite voluvõttureid;
- o) väliseid päikesesirme;

p) teisaldatavad antitiivad, tuuletamid, tuulesuunajad jms lisandid;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]q) väljalaskesüsteem;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]r) teisaldatavad lisaseadmed (esikaitsesüsteem, vints), kui need ei ulatu välja rohkem kui 300 mm.

Sõiduki tootja poolt paigaldatud esikaitsesüsteem võib olla arvestatud pikkuse mõõdu hulka.

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

5) sõiduki laiust (vt joonis 86B) peab mõõtma sõiduki pikiteljega rööbiti olevate tema külgede puutetasapindade vahelise kaugusena. Arvesse tuleb võtta kõik väljaulatuvad järgalt kinnitatud osad, välja arvatud:

- a) tolli plommimisseadmed ja plommide kaitsevahendid;
- b) tendi ohutus- ja kaitsevahendid;
- c) rehvi vigastuse signaalseadmed;

- d) elastsed poripõlled;
- e) valgustusseadmed;
- f) M₂ ja M₃ kategooria sõiduki sõiduasendis olevad sisenemise kaldteed ja sõiduasendis olevad tõstetavad platvormid või sellesarnane varustus tingimusel, et need ei ulatu sõiduki küljest väljapoole rohkem kui 10 mm ja kaldteede ette- ning tahapoole suunatud nurkade ümardusraadiused oleksid vähemalt 5 mm ja servade ümardusraadiused vähemalt 2,5 mm;
- g) peeglid ja teised tahavaate seadmed;
- h) rehvi siserõhunäituriid;
- i) sissetõmmatavad trepid;
- j) teepinnaga kokkupuutes olevate rehvide väljakummunud küljed;
- p) jälgimise abivahendid;
- k) juhitavas bussisüsteemis kasutatavate busside sissetõmmatavad külgmised juhtimisseadmed mittedissetõmmatud asendis;

6) sõiduki kõrgust (vt joonis 86C) peab mõõtma sõiduki tugipinna ja sõidukorras koormamata sõiduki kõrgeima osa puutepinna vahelise kaugusena. Arvesse tuleb võtta kõik järgalt kinnitatud osad, välja arvatud:

- a) antennid;
 - b) elektrisõidukite pantograafid või vooluvõtturid.
- Tõstetavate telgedega sõidukite puhul peab arvestama tõsteseadmest tingitud mõjuga. Sõidukil, millel vedrustuse abil on võimalik muuta sõiduki kõrgust, peab mõõtmise ajal vedrustus olema kasutusasendis;

c) L kategooria sõidukil lisaks tahavaatepeeglid;
[RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

d) valgustusseadmed;
[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

7) sõiduki baas on sõiduki ühel küljel asuvate ja kõrvutiasetsevate rataste telgede vaheline kaugus. Lisaks loetakse poolhaagis (vt joonis 86D) baasiks ka veopoldi ja esimeste rataste telje vaheline kaugus. Kui vasaku ja parema külje baasid on erinevad, tuleb eelistada vasaku külje baase. Kui sõidukil on kaks või rohkem baasi, peab baase märkima eest tahapoole. Baaside summa saadakse baaside liitmisel;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

8) sõiduki rööpme (vt joonis 86E) mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi: sõiduki rööbet peab mõõtma ühe telje rehvide poolt teepinnale jäetud jäljendite keskpunktid vahelise kaugusena. Paarisrehvidega telgede korral – rehvide vahet läbivate sümmeetriatasapindade vahelise kaugusena;

9) [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

10) Koormaga või koormata sõiduki mõõtmised peavad vastama koodides 1202, 1203 ja 1204 toodud suurustele.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kontrollimine:** mõõdulindiga.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 1202. Lubatud suurim pikkus**

Nõuded: 1) mootorsõiduk (v.a buss) . . . 12,00 m;

2) täis- ja kesktelghaagis . . . 12,00 m;

3) poolhaagis (haagise veopoldist kuni selle tagaseinani) . . . 12,00 m;

4) liigendbuss ... 18,75 m;

5) L kategooria sõiduk . . . 4,00 m;

6) veduk haakes poolhaagisega . . . 16,50 m;

7) veduk täis- või kesktelg- ja tugihaagisega ning kaksikautorong (reguleeritava pikkusega tiisli puhul pikimas asendis), välja arvatud I klassi bussist ning kaheteljelisest busihaagisest koostatud bussirong . . . 18,75 m;

8) kui poolhaagis on valmistatud enne 1991. a ja ei täida nõuet 3 või tema veopoldi telje kaugus poolhaagise esiosa mis tahes punktist horisontaalselt mõõdetuna on üle 2,04 m, võib autorongi pikkus olla 15,50 m;

9) enne 1. maid 2004.a esmakordselt kasutusele võetud I klassi bussist ning kaheteljelisest busihaagisest koostatud bussirong . . . 24,00 m, mida võib riigisiselt kasutada kuni 31. detsembrini 2020.a;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

10) kaheteljeline buss ... 13,5 m;

11) kolme- või enamateljeline buss ... 15 m.

12) poolhaagise veopoldi telje ja poolhaagise esiosa mis tahes punkti vaheline kaugus, horisontaalselt mõõdetuna, ei tohi ületada 2,04 m.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]**Kontrollimine:** mõõdulindiga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 1203. Lubatud suurim laius**

Nõuded: 1) kõik sõidukid (v.a M₁ ja L kategooria sõidukid ning punktis 3 toodud sõidukid) 2,55 m;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) M₁ kategooria sõidukid 2,50 m;

3) köetavate, termos-, külmik- ja külmutussõidukite kered, kui kere soojusisolatsiooniga seinapaksus on vähemalt 45 mm või millel on akrediteeritud katsekoja tunnistus või plaat kere vastavuse kohta ATP kokkuleppele, ja kuni 1. maini 2004. a registreeritavad I ja II klassi bussid 2,60 m. Enne 1. maid 2004. a registreeritud üle 2,55 m laiuse busse võib alates 1. maist 2004. a kasutada riigisiselt kuni 31. detsembrini 2020. a;

4) L1e kategooria sõidukid 1,00 m;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

5) L2e, L3e, L4e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukid 2,00 m;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) L kategooria veduki haakes olev haagis 2,00 m;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

7) [Kehtetu]

8) O₃ ja O₄ kategooria täis- ja keskelhaagised võivad olla neid vedavatest vedukautodest laiemad kuni 0,15 m;

9) poolhaagis võib olla teda vedavast sadulvedukist (esitlje kohalt mõõdetud gabariitmõõdust) laiem kuni 0,35 m.

Märkus. Nõuetes 7, 8 ja 9 mainitud sõidukite laiused ei tohi ühelgi juhtumil ületada vastavalt 2,55 m või 2,60 m.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005] **Kood 1204. Lubatud suurim kõrgus**

Nõuded: 1) kõigil sõidukeil, v.a L kategooria sõidukid, 4,00 m;

2) L kategooria sõidukil 2,50 m.

Kontrollimine: mõõdulindi või gabariitväravaga.

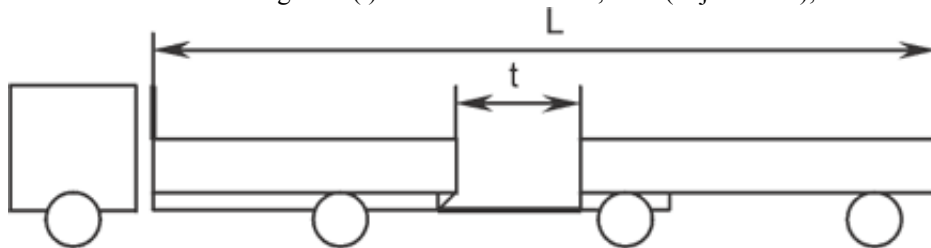
Kood 1205. Pöörderaadius

Nõue: kõik mootorsõidukid ja autorongid peavad suutma liikuda ringteel, mille välisraadius on 12,50 m ja siseraadius on 5,30 m. Kui seisva sõiduki esirattad on pööratud välja 12,5 m raadiusega ringis liikumisele, siis ei tohi sellest asendist liikuma hakkamisel sõiduki ükski punkt väljuda kaugemale kui 0,8 m (liigendbussil 1,2 m) kujutletavast vertikaalpinnast, mis ühtis seisva sõiduki küljega (edaspidi *väljaulatus*). Kui N kategooria sõiduki toetatud teljed on üles tõstetud või kandvad teljed ei ole koormatud, siis on lubatud väljaulatuse suurus 1,0 m. Alates 1. oktoobrist 2004. a esmakordselt kasutusele võetud M₂ ja M₃ kategooria sõiduk peab pöördel täitma direktiivi 2003/19/EÜ nõudeid.

Kontrollimine: katsesõiduga.

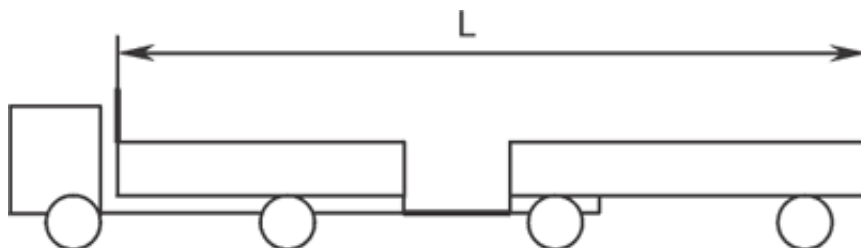
[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004] **Kood 1206. Lubatud suurim kaugus veduki veokasti esiseinast**

Nõuded: 1) veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani ilma veduki veokasti tagaseina ja haagise veokasti esiseina vahelise kauguseta (t) võib olla: $L - t = 15,65$ m (vt joonis 87);

Joonis 87. Täishaagisega autorongi veokastide pikkus.

2) veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani (L) võib olla: $L = 16,40$ m (vt joonis 88).

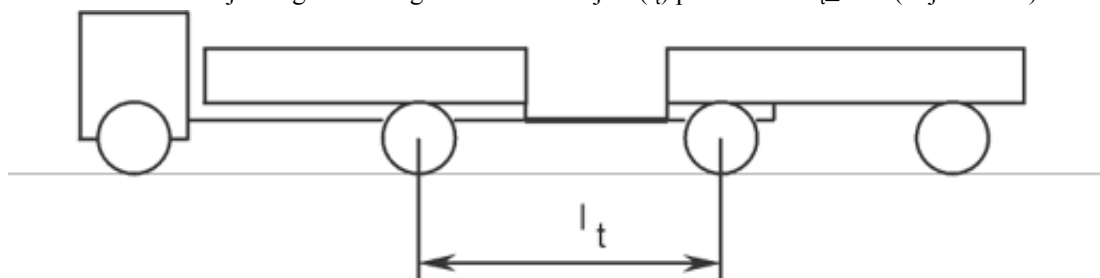

Joonis 88. Suurim kaugus veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani.
Märkus: Mõõtmisel peavad veduk ja täishaagis asuma ühel sirgel ning reguleeritava pikkusega tiisel tema pikimas asendis.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 1207. Autorongi veduki viimase telje ja täishaagise esimese telje vaheline vähim kaugus

Nõue: veduki viimase telje kaugus täishaagise esimesest teljest (l_t) peab olema: $l_t \geq 3$ m (vt joonis 89).

Joonis 89. Autorongi veduki viimase telje ja täishaagise esimese telje vaheline kaugus.

Märkus: [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

Kontrollimine: mõõdulindiga.

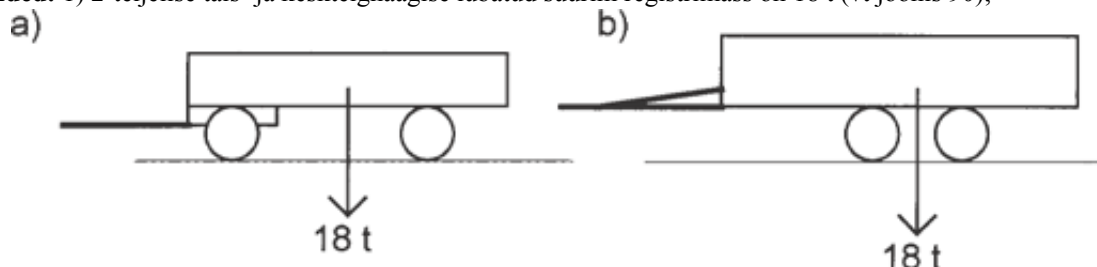
Märkus. Vahetatavate kerede ja standardiseeritud veoste (konteinerid) mõõtmed ei tohi olla suuremad kui on toodud koodides 1202, 1203 ja 1204.

Grupp 13

Sõiduki ja autorongi massid

[RTL 2003, 23, 335- jõust. 20.02.2003] **Kood 1301. Täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass**

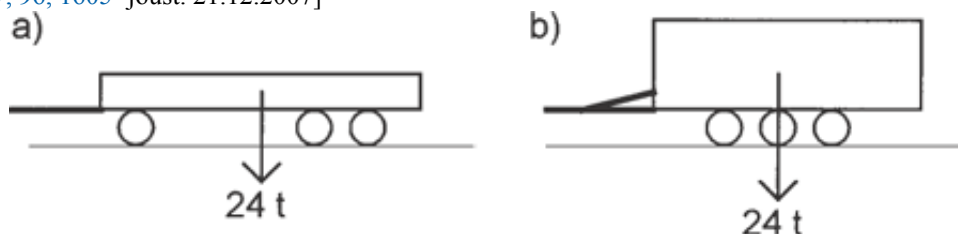
Nõuded: 1) 2-teljelise täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass on 18 t (vt joonis 90);

Joonis 90. a) täishaagis; b) kesktelghaagis.

2) 3-teljelise või suurema telgede arvuga täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass on 24 t (vt joonis 91).

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

Joonis 91. a) täishaagis; b) kesktelghaagis.

Kontrollimine: 1) TÜ – registreerimisdokumentide järgi;

2) TK ja TJV katsetustel kaalumisega.

Kood 1302. Autorongi lubatud suurim tegelik mass

Nõuded: 1) vedukist ja täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim tegelik mass:

a) 2-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 36 t;

b) 2-teljelisest vedukist ja 3-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 40 t;

c) 3-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 40 t;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] d) 3 või suurema telgede arvuga vedukist ja 3 või suurema telgede arvuga täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 44 t;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) sadulvedukist ja poolhaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim tegelik mass:

a) 2-teljelisest sadulvedukist ja 1-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 28 t;

b) 2-teljelisest sadulvedukist ja 3-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 40 t;

c) 3-teljelisest sadulveokist ja 2-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 40 t;

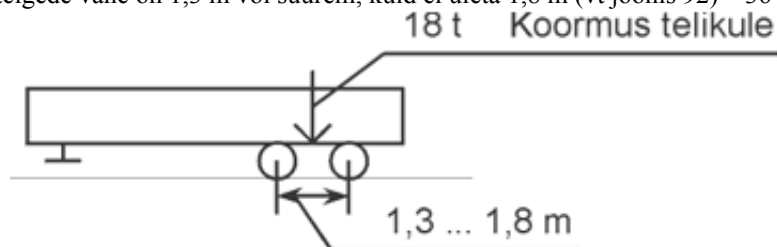
[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]d) 3 või suurema telgede arvuga sadulvedukist ja 2 või suurema telgede arvuga poolhaagisest koosneval autorongil, mida kasutatakse 40 jalaste ISO konteinerite kombineeritud veo korral – 44 t;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]e) 3 või suurema telgede arvuga sadulveokist ja 3 või suurema telgede arvuga poolhaagisest koosneval autorongil – 44 t.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) 2-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim tegelik mass:

a) kui poolhaagise telgede vahe on 1,3 m või suurem, kuid ei ületa 1,8 m (vt joonis 92) – 36 t;

Joonis 92. Tandemtelgede asetuse.

b) kui poolhaagise telgede vahe on suurem kui 1,8 m – 36 t ja lisaks 2 t, kui on täidetud järgmised tingimused:

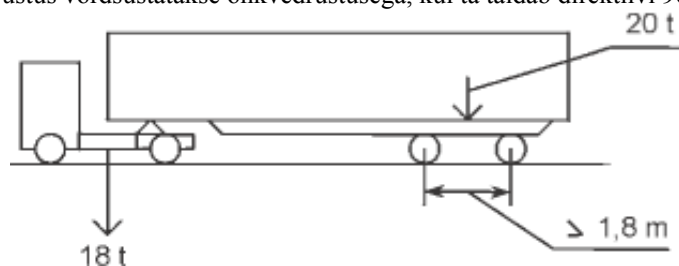
- poolhaagise teliku registrikoormus on 20 t;

- sadulveduki registrimass on 18 t;

- sadulveduki veoteljel on paarisrattad;

- sadulveduki veoteljel kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust * (vt joonis 93).

Märkus: * Veotelje vedrustus võrdsustatakse õhkvedrustusega, kui ta täidab direktiivi 96/53/EÜ nõudeid.

Joonis 93. Autorongi koormus ja poolhaagise tandemtelgede asetuse.

Kontrollimine: kaalumise ja mõõdulindiga.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007] **Kood 1303. Mootorsõiduki haakes veetava või pukseeritava sõiduki lubatud suurim tegelik mass**

Nõuded: 1) ühelgi juhul ei ole lubatud ületada veduki valmistaja poolt määratud vedukiga veetava haagise lubatud suurimat massi;

2) M₁ ja N₁ kategooria veduki haakes on lubatud vedada O₁ või O₂ kategooria haagist. M₂ ja M₃ kategooria veduki haakes on lubatud vedada kesktelgahaagist või kaheteljelist täishaagist. Haagise lubatud suurim tegelik mass on:

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]a) pidurita haagise korral 0,75 tonni või 0,5 veduki tühimagi, kusjuures aluseks tuleb võtta väiksem väärtus;

b) piduriga haagise korral veduki registrimass või M₁G ja N₁G kategooria veduki korral 1,5-kordne veduki registrimass, kuid mitte üle 3,5 tonni, v.a M₃ kategooria I klassi veduki korral;

c) M₃ kategooria I klassi veduki korral, kui kaheteljelisel sõitjate veoks ettenähtud täishaagisel on ABS pidurid, 1,4-kordne veduki registrimass;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

3) N₂ ja N₃ kategooria veduki haagise lubatud suurim tegelik mass on:

a) pidurita haagise korral 0,75 tonni või 0,5 veduki tühimagi, kusjuures aluseks tuleb võtta väiksem väärtus;

b) piduriga haagise, v.a poolhaagise, korral 1,5-kordne veduki registrimass, v.a inertspiduriga haagise korral;

c) inertspiduriga haagise korral 3,5 tonni;

d) 2,0-kordne veduki registrimass, kui veduki kõik teljed on veoteljed;

4) mootorsõiduki või autorongi pukseerimisel peavad olema täidetud liikluseeskirja 22. peatükis toodud nõuded;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

5) L kategooria veduki haagise lubatud suurim tegelik mass on 0,5 veduki tühimagi.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumisega.

[RTL 2004, 130, 2018- jõust. 08.10.2004] **Kood 1304. Mootorsõiduki lubatud suurim registrimass**

Nõue: mootorsõiduki lubatud suurim registrimass ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt määratud täismass ja ei tohi ületada:

- a) 2-teljelisel mootorsõidukil – 18 t;
- b) 3-teljelisel mootorsõidukil – 25 t;
- c) 3-teljelisel mootorsõidukil, kui veoteljel on paarisrattad ja kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje registriteljekoormus ei ületa 9,5 t – 26 t;
- d) 4-teljelisel või suurema telgede arvuga mootorsõidukil, millel on vähemalt kaks juhttelge – 31 t;
- [RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]e) 4-teljelisel või suurema telgede arvuga mootorsõidukil, millel on vähemalt kaks juhttelge, mille veoteljel on paarisrattad ja kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje registriteljekoormus ei ületa 9,5 t – 32 t;
- [RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]f) 3-teljelisel liigendbussil – 28 t.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kontrollimine:** registreerimisdokumentide järgi või kaalumisega.

Kood 1305. L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass

Nõue: L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt on määratud ja alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass ei tohi ületada:

- a) L5e kategooria sõidukil (elektrisõidukil ei arvestata veoakude massi) – 1000 kg;
- b) L6e kategooria sõidukil – 350 kg;
- c) sõitjateveoks ettenähtud L7e kategooria sõidukil – 400 kg;
- d) veosteveoks ettenähtud L7e kategooria sõidukil (elektrisõidukil ei arvestata veoakude massi) – 550 kg.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumisega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kood 1306. L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime**

Nõue: L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt on määratud ja alates 1. jaanuarist 1998. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime ei tohi ületada:

- a) sõitjateveoks ettenähtud L5e kategooria sõidukil – 300 kg;
- b) veosteveoks ettenähtud L5e kategooria sõidukil – 1500 kg;
- c) L6e kategooria sõidukil – 200 kg;
- d) sõitjateveoks ettenähtud L7e kategooria sõidukil – 200 kg;
- e) veosteveoks ettenähtud L7e kategooria sõidukil – 1000 kg.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumisega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kood 1307. Lubatud suurim registrimass sõltuvalt sõiduki baasist**

Nõue: 4-teljelise mootorsõiduki lubatud suurim registrimass tonnides võib olla kuni viiekordne veduki esimese ja viimase telje vaheline kaugus meetrites, kui seejuures ei ületata koodi 1304 nõudeid. Erandina on siseriiklikul veol kahe kaheteljelise telikuga mootorsõiduki, mille telikute keskpunktide vaheline kaugus on suurem kui 4,0 m, lubatud suurim registrimass 32,0 t, kui seejuures on täidetud koodide 1304 ja 1405 nõuded.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumisega.

[RTL 2003, 85, 1252- jõust. 26.07.2003]**Grupp 14**

Sõiduki lubatud suurim registriteljekoormus

Kood 1401. Mittevedava telje lubatud suurim registrikoormus

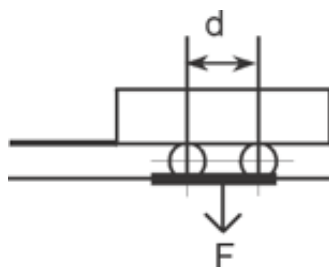
Nõue: lubatud suurim registrikoormus üksikul mittevedaval teljel on 10 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumisega.

Kood 1402. Kaheteljelise telikuga täis-, kesktelg- ja poolhaagise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus sõltuvalt telgede vahekaugusest on:

- 1) telgede vahekaugus d on väiksem kui 1,0 m – 11 t;
- 2) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,0 m, kuid väiksem kui 1,3 m – 16 t;
- 3) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,3 m, kuid väiksem kui 1,8 m – 18 t;
- 4) telgede vahekaugus d on 1,8 m või suurem – 20 t.

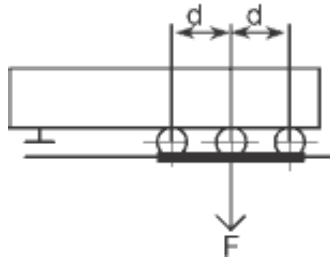
Joonis 94. Kaheteljelisele telikule mõjuv koormus. F – koormus; d – telgede vahekaugus.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumisega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 1403. Kolmeteljelise telikuga täis-, kesktelg- ja poolhaagise teliku lubatud suurim registrikoormus**

Nõue: kolmeteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus sõltuvalt telgede vahekaugusest on:

- 1) telgede vahekaugus d ei ole suurem kui 1,3 m – 21 t;
- 2) telgede vahekaugus d on suurem kui 1,3 m, kuid ei ületa 1,4 m – 24 t.

Joonis 95. Kolmeteljelisele telikule mõjuv koormus. F – koormus; d – telgede vahekaugus.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumisega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005] **Kood 1404. Veotelje lubatud suurim registrikoormus**

Nõue: veotelje lubatud suurim registrikoormus on 11,5 t.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kontrollimine:** registreerimisdokumentide järgi või kaalumisega.

Kood 1405. Mootorsõiduki kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: mootorsõiduki kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus sõltuvalt telgede vahekaugusest on:

- 1) telgede vahekaugus d on väiksem kui 1,0 m – 11,5 t;
- 2) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,0 m, kuid väiksem kui 1,3 m – 16 t;
- 3) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,3 m, kuid väiksem kui 1,8 m – 18 t;
- 4) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,3 m, kuid väiksem kui 1,8 m ja kui veoteljel on paarisrattad ja õhkvedrustus või sellega samaväärne vedrustus või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje registritelje koormus ei ületa 9,5 t – 19,0 t.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Kontrollimine:** registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi või kaalumisega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005] **Kood 1406. Sõiduki vähim lubatud telje/telgede koormus**

Nõuded: 1) koormatud sõiduki veotelje või veotelgede koormus ei tohi olla väiksem kui 25% sõiduki täismassist. Nõue ei laiene sõidukitele, mis on esmakordselt kasutusele võetud alates 1. oktoobrist 2003. a.; 2) koormatud N, M₂ ja M₃ kategooria sõiduki juhttelje või juhttelgede koormus ei tohi olla väiksem kui 20% sõiduki täismassist, v.a alates 1. oktoobrist 2004. a esmakordselt kasutusele võetud M₂ ja M₃ kategooria II, III ja B klassi jäiga kerega ja ühe juhtteljega sõidukid, mille juhttelje koormus ei tohi olla väiksem kui 25% sõiduki tühimassist (koormamata sõidukil) või täismassist (koormatud sõidukil).

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumisega.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Grupp 15**

Täiendavad nõuded liiklusregistrisse kantud rahvusvahelises liikluses osalevale sõidukile

Kood 1501.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1502.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1503.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1504.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1505.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1506. «Roheline veoauto» («GreenLorry»)

Nõuded: 1) peab vastama CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omama vastavat tunnistust;

2) kahjulike ainete sisaldus heitgaasis ei tohi ületada tabelis 34 (EURO-1) toodud piirväärtusi;

Tabel 34

g/kW h	
Kahjulik aine	Kahjuliku aine sisaldus heitgaasis
CO	4,9
HC	1,23
NO _x	9,0
Kübemed	Võimsus = 85 kW 0,7
	Võimsus >85 kW 0,4

3) diiselauto heitgaaside neeldumistegur «K» ei tohi ületada valmistaja andmesildil näidatud väärtust;

4) müra ei tohi ületada tabelis 35 toodud piirväärtusi;

Tabel 35

dB(A)	
Mootori võimsus	Müra
Võimsus =150 kW	78
Võimsus >150 kW	80

Kontrollimine: TÜ – valmistaja tõendi olemasolu ja selle vastavust sõiduki tehasetähisele ja mootori numbrile. Auto teiste osade ja süsteemide korrasolekut kontrollitakse vastavalt käesolevate nõuetega vastava osa või süsteemi kontrollimiseks ette nähtud meetodikale.

Kood 1507. Ohutu veoauto («Greenerand SafeLorry»)

Nõuded: 1) kahjulike ainete sisaldus heitgaasis ei tohi ületada tabelis 36 toodud piirväärtusi, vastavalt E-reeglile nr 49/02, rida B või direktiivile 88/77/EMÜ (parandatud direktiiviga 91/542/EMÜ) («EURO 2»):

Tabel 36

Kahjulik aine	Kahjuliku aine sisaldus heitgaasis
CO	4,0 [g/kWh]
HC	1,1 [g/kWh]
NO _x	7,0 [g/kWh]
Kübemed	0,15 [g/kWh]

2) müra ei tohi ületada tabelis 37 toodud piirväärtusi, vastavalt E-reeglile nr 51/02 või direktiivile 70/157/EMÜ (parandatud direktiiviga 1999/101/EÜ):

Tabel 37

Mootori võimsus	Müra [dB(A)]
Võimsus ≤ 150 kW	78
Võimsus > 150 kW	80

3) rehvi mustri sügavus peab olema vähemalt 2,0 mm;

4) peavad olema E-reegli nr 73/00 või direktiivi 89/297/EMÜ kohased külgmised allasõidutõkked;

5) peab olema E-reegli nr 58/01 või direktiivi 70/221/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 2000/8/EÜ) kohane tagumine allasõidutõke;

6) peavad olema E-reegli nr 6/01 või direktiivi 76/756/EMÜ (parandatud direktiiviga 1999/15/EÜ) kohased ohutuled;

7) peab olema E-reegli nr 27/03 kohane ohukolmnurk;

8) peab olema AETR kokkuleppe või direktiivi 3821/85/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 1056/97/EÜ) kohane sõidumeerik;

9) peab olema E-reegli nr 89 või direktiivi 92/24/EMÜ kohane kiiruspiirik;

10) N₃kategooria sõidukil peavad olema E-reegli nr 70/01 kohased suure sõiduki tunnusmärgid;

11) peavad olema E-reegli nr 13/09 või direktiivi 71/320/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 98/12/EÜ) kohased ABS pidurid;

12) peavad olema E-reegli nr 79/01 või direktiivi 70/311/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 1999/7/EÜ) kohased juhtimisseadmed.

Kontrollimine: vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ) valmistaja või tema volitatud esindaja poolt välja antud tunnistuste olemasolul.

[RTL 2001, 135, 1953- jõust. 24.12.2001] **Kood 1508. EURO III (“EURO III safe” Lorry), EURO IV**

(“EURO IV safe” Lorry) ja EURO V (“EURO V safe” Lorry) ohutu veoauto

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) kahjulike ainete sisaldus heitgaasis ei tohi ületada tabelites 38 ja 39 toodud piirväärtusi, vastavalt E-reeglile nr 49/03 või direktiivi 88/77/EMÜ paranduste direktiivi 1999/96/EÜ, muudatuste direktiivide 2001/27/EÜ, 2005/55/EÜ, ja 2005/78/EÜ.

Tabel 38

Kahjulike ainete sisaldus heitgaasis vastavalt ESC ja ELR katsetsüklile

Rida	Süsinik monooksiidide mass (CO) g/kWh	Süivesinike mass (HC) g/kWh	Lämmastikoksiidide mass (NO _x) g/kWh	Tahkete osakeste mass (PT) g/kWh	Suitsusus m ⁻¹
------	---------------------------------------	-----------------------------	--	----------------------------------	---------------------------

A (EURO III)	2,1	0,66	5,0	0,10 0,13 ⁽¹⁾	0,8
B1 (EURO IV)	1,5	0,46	3,5	0,02	0,5
B2 (EURO V)	1,5	0,46	2,0	0,02	0,15

Märkus: ⁽¹⁾ Sõidukitel, mille silindrimaht on alla 0,75 dm³ ja nominaalne töörežiim pööretel üle 3000 min⁻¹.

Tabel 39

Kahjulike ainete sisaldus heitgaasis vastavalt ETC katsesüklile

Rida	Süsinik monooksiidide mass (CO) g/kWh	Muude süsivesinike kui metaan mass (NMHC) g/kWh	Metaani mass (CH ₄) ⁽¹⁾ g/kWh	Lämmastikoksiidide mass (NO _x) g/kWh	Tahkete osakeste mass (PT) (PT) ⁽²⁾ g/kWh
A (EURO III)	5,45	0,78	1,6	5,0	0,16 0,21 ⁽³⁾
B1 (EURO IV)	4,0	0,55	1,1	3,5	0,03
B2 (EURO V)	4,0	0,55	1,1	2,0	0,03

Märkused: ⁽¹⁾ Ainult maagaasil töötavatele mootorile.

⁽²⁾ Ei kohaldata maagaasil töötavate mootorite suhtes.

⁽³⁾ Sõidukitel, mille silindrimaht on alla 0,75 dm³ ja nominaalne töörežiim pööretel üle 3000 min⁻¹;

2) müratase ei ületada tabelis 40 toodud piirväärtusi, vastavalt E-reeglile nr 51/02 või direktiivile 70/157/EMÜ (parandatud direktiiviga 1999/101/EÜ):

Tabel 40

Mootori võimsus	Müra[dB(A)]
Võimsus ≤ 150 kW	78
Võimsus > 150 kW	80

3) rehvi mustri sügavus peab olema vähemalt 2,0 mm;

4) peavad olema E-reegli nr 73/00 või direktiivi 89/297/EMÜ kohased külgmised allasõidutõkked;

5) peab olema E-reegli nr 58/01 või direktiivi 70/221/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 2000/8/EÜ) kohane tagumine allasõidutõke;

6) peavad olema E-reegli nr 46/01 või direktiivi 71/127/EMÜ (paranduste direktiiv 88/321/EMÜ ja 2003/97/EÜ) kohased tahavaatepeeglid;

7) peab olema AETR kokkuleppe või määruse (EMÜ) 3821/85 (viimati parandatud määrusega (EÜ)1056/97), samuti Komisjoni määruste (EÜ) 1360/2002 ja 432/2004 kohane sõidumeerik;

8) peavad olema E-reegli nr 48/01 või 48/02 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiiv 97/28/EÜ) kohased valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed;

9) peab olema E-reegli nr 89 või direktiivi 92/24/EMÜ, muudatuse direktiivi 2004/11/EÜ kohane kiiruspiirik;

10) N₃kategooria sõidukil peavad olema E-reegli nr 70/01 kohased suure sõiduki tunnusmärgid;

11) peavad olema E-reegli nr 13/09 või direktiivi 71/320/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 98/12/EÜ) kohased ABS pidurid;

12) peavad olema E-reegli nr 79/01 või direktiivi 70/311/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 1999/7/EÜ) kohased juhtimiseseadmed.

Kontrollimine: vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ) valmistaja või tema volitatud esindaja poolt välja antud tunnistuste olemasolul.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 1509. Ohutu, EURO III, EURO IV või EURO V ohutu veoauto haagis**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) rehvi mustri sügavus peab olema vähemalt 2,0 mm;

2) peavad olema E-reegli nr 73 või direktiivi 89/297/EMÜ kohased külgmised allasõidutõkked;

- 3) peab olema E-reegli nr 58 või direktiivi 70/221/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 2000/8/EÜ) kohane tagumine allasõidutõke;
- 4) peavad olema E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiiv 97/28/EÜ) kohased ohutuled;
- 5) peavad olema E-reegli nr 70 kohased suure sõiduki tunnusmärgid;
- 6) peavad olema E-reegli nr 13 või direktiivi 71/320/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 98/12/EÜ) kohased ABS pidurid.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kontrollimine:** vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ) valmistaja või tema volitatud esindaja poolt välja antud tunnistuse olemasolul.

[RTL 2001, 135, 1953- jõust. 24.12.2001]

Kood 1510.[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Grupp 16

Lisanõuded ohtlike veoste veo sõidukile

Kood 1601. Ohtlike veoste veo sõiduki tehno seisund, varustus ja märgistus

Nõue: ohtlike veoste vedavad sõidukid peavad olema täiendavalt märgistatud, nende varustus ja tehno seisund peavad vastama ohtlike veoste veole kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: 1) TÜ – vaatluse ja mõõdulindiga. Ohtlike veoste paak- või paakkonteinersõiduk vaadatakse üle, kui esitatakse OÜ Tehnokontrollikeskus poolt väljastatud tehnilise kontrolli protokoll. Kui ohtlike veoste paak- või paakkonteinersõidukit kasutatakse rahvusvahelisel veol, kontrollitakse OÜ Tehnokontrollikeskus poolt väljastatud veoanuma ADR vastavuse tunnistuse olemasolu ja kehtivust;

2) TK ja TJV katsetustel vastavalt E-reeglile nr 105/01 või direktiivile 98/91/EÜ.

[RTL 2004, 130, 2018- jõust. 08.10.2004]**Grupp 17**

Lisanõuded trollile

Kood 1701. Elektriõhutus

Nõue: troll peab vastama majandusministri kinnitatud elektriseadmete elektriõhutuse ja valmistaja eeskirjadele.

Kontrollimine: TÜ – vastavalt elektriõhutuse eeskirjale.

Grupp 18

LISANÕUDED PUUETEGA JUHI SÕIDUKI ERISEADMETELE

Kood 1801. Üldnõuded puuetega juhi sõiduki eriseadmetele

Nõuded:

1) isik, kelle sõiduk vajab ümberehitamist, peab esitama Maanteeametile mootorsõidukijuhi tervisetõendi;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) sõiduki ümberehituse ulatuse määrab tervisetõendi alusel Maanteeamet;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) katsesõidul määratakse puuetega juhi sõiduki juhtimise oskused ja sõiduki õhutus. Sõiduk peab olema ümber ehitatud nii, et seda saab juhtida ka puueteta juht;

4) paigaldatud abiseadmed peavad vastama juhi puudele, nad peavad olema töökorras.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Grupp 19**

Lisanõuded eksamisõidukile ja õppesõidukile

Kood 1901. Eksamisõiduki ja õppesõiduki lisavarustus ja tähistamine

Nõue: lisanõuded eksamisõiduki lisavarustusele ja selle tähistamisele on toodud majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud mootorsõidukijuhi eksamineerimise ja juhtimisõiguse andmise eeskirjas. Lisanõuded õppesõiduki lisavarustusele ja selle tähistamisele on toodud majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega kehtestatud mootorsõidukijuhi ettevalmistamise eeskirjas.

Kontrollimine : Vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Grupp 20**

Nõuded vanasõidukile

Kood 2001. Vanasõiduki originaalsus

Nõuded: 1) vanasõiduki vastavus originaalsusele:

- a) valmistamisajaga enne 01.01.1930. a – vähemalt 70% ulatuses;
- b) valmistamisajaga alates 01.01.1930. a kuni 31.12.1945. a – vähemalt 75% ulatuses;
- c) valmistamisajaga alates 01.01.1946. a kuni 31.12.1960. a – vähemalt 85% ulatuses;
- d) valmistamisajaga alates 01.01.1961. a kuni 31.12.1970. a – vähemalt 90% ulatuses;
- e) valmistamisajaga alates 01.01.1970. a ja vähemalt 35 aastat tagasi – vähemalt 95% ulatuses;

2) originaalsuse hindamisel kontrollitakse sõiduki kere, pinnakatte, veermiku, mootori, jõuülekande, elektriseadmete, interjööri, varustuse ja muude osade vastavust originaalsusele;

3) originaalseks loetakse ka originaaliga äravahetamiseni sarnased detailid, seadmed, pinnakate ja muud osad;

4) sõiduki interjäär, istmed, lahtikäiv katus, polsterdus ning muud riide, naha või muu sarnase materjaliga kaetud detailid (sh plastdetailid) peavad olema terved ja puhtad;

5) sõiduki nähtaval välispinnal ei või olla korrosiooni ega pinnakatte kahjustusi.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 2002. Vanasõiduki tehno seisund ja varustus

Nõuded: 1) sõiduki mootoris, kütuse- ja jahutussüsteemis, jõuülekanDES ning veermikus ei tohi olla nähtavaid lekkeid;

2) heitgaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;

3) sõiduki piduriseadmed peavad olema töökorras ja võimaldama sõidukit peatada;

4) valgustus- ja signalisatsiooniseadmed peavad olema töökorras ja toimima;

5) juhtimisseadmetes ja veermikus ei tohi olla vigastusi ja jääkdeformatsioone, esinevad lõtkud ei tohi olulisel määral mõjutada sõiduki kasutamist;

6) sõiduki muud seadmed peavad olema töökorras ja toimima;

7) sõiduki kere detailides ja raamis ei tohi olla pragusid ja murdeid;

8) sõiduki interjäär, istmed, lahtikäiv katus, polsterdus ning muud riide, naha või muu sarnase materjaliga kaetud detailid (sh plastdetailid) peavad olema terved ;

9) rehvil ei tohi esineda sisemisi ega välimisi koordi läbivaid vigastusi või turvise eraldumist koordist ja turvisemustri jääksügavus peab olema vähemalt 3,0 mm;

10) sõiduki nähtaval välispinnal ei või olla korrosiooni ega pinnakatte kahjustusi;

11) sõidukil peab olema koodi 114 kohane ohukolmnurk ja koodi 110 kohane tulekustuti.

Kontrollimine: vaatluse, proovisõidu, lõtkutestri ja nihkkaliibriga.

[RTL 2006, 75, 1392- jõust. 29.10.2006]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50
Mootorsõiduki ja selle haagise tehno seisundile
ja varustusele esitatavad nõuded» lisa 1
lisandus A

[RTL 2010, 24, 423– jõust. 14.05.2010]

1. E-reeglite nimekirj

E-reegel / paranduste seeria number	Algversioon ja viimase paranduse kuupäev	Reegli nimetus
R 1/01	08.08.60 30.12.97	R2 kategooria hõõglambiga asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja/või kaugtule latern
R 2/03	08.08.60 09.03.86	Asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja/või kaugtule laternas kasutatav hõõglamp
R 3/02	01.11.63 08.11.00	Mootorsõiduki ja selle haagise helkurid
R 4/00	15.04.64 13.01.00	Auto (v.a mootorratas) ja selle haagise registreerimismärgi valgusti
R 5/02	30.09.67 27.04.98	Euroopa asümmeetrilise valgusjaotusega auto lamplatern («SealedBeam» – SB)
R 6/01	15.10.67 26.12.00	Mootorsõiduki ja selle haagise suunatud
R 7/02	15.10.67 27.12.00	Mootorsõiduki (v.a mootorratas) ja selle haagise ääre- ja pidurituled
R 8/04	15.11.67 04.02.99	Halogeenlambiga (H ₁ , H ₂ , H ₃ , HB ₃ , HB ₄ , H ₇ , H ₈ ja/või H ₉) asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja/või kaugtule latern
R 9/06	01.03.69 23.06.99	Kolmerattalise sõiduki müra
R 10/02	01.04.69 10.11.99	Sõiduki tekitatud raadiohäired
R 11/02	01.06.69 20.04.86	Sõiduki uste kinnitus ja lukud

R 12/03	01.06.69 23.03.00	Juhi kaitsmine sõidukis rooliseadme löögi eest
E 13/09	01.06.70 27.12.00	M, N ja O kategooria sõiduki pidurdamine
E 13H/00	11.05.98 05.07.00	M ₁ kategooria sõiduki pidurdamine
R 14/05	01.04.70 26.12.00	Turvavöö
R 15/04	01.08.70 21.10.88	Otto- ja diiselmootori gaasilised saasteained. Ottomootori võimsuse mõõtmine. Sõiduki kütusekulu mõõtmine
R 16/04	01.12.70 27.12.00	Sõiduki juhi ja täiskasvanud sõitja turvavööd ja turvaseadmed
R 17/07	01.12.70 08.03.00	M ₁ kategooria sõiduki istme kinnitus ja peatoed
R 18/02	01.03.71 03.09.97	Sõiduki ärandamisvastane seade
R 19/02	01.03.71 23.03.00	Udulatern
R 20/02	01.05.71 25.12.97	Mootorsõiduki halogeenlambiga (H ₄), asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja/või kaugtule latern
R 21/01	01.12.71 08.03.00	Sõiduki sisustus
R 22/05	01.06.72 08.11.00	Mootorratta ja mopeedi juhi ja sõitja motokiiver ning näokate
R 23/00	01.12.71 28.12.00	Mootorsõiduki ja selle haagise tagurduslatern
R 24/03	01.12.71 27.03.01	Ametlikult kinnitatud ühtsed tingimused: 1. diiselmootori nähtavad saasteained 2. diiselmootori autole asetamine 3. diiselmootoriga auto nähtavad saasteained 4. diiselmootori võimsuse mõõtmine
R 25/04	01.03.72 15.01.97	Sõiduki (v.a M ₁ kategooria) näoga sõidusuunas istmega kokkuehitatud või sellele kinnitatavad peatoed
R 26/02	01.07.72 06.07.00	Sõidukist väljaulatuvad osad
R 27/03	15.09.72 18.01.98	Ohukolmnurk
R 28/00	15.01.73 28.12.00	Mootorsõiduki helisignaal
R 29/02	15.06.74 27.02.99	Veoauto kabiinis asuvate isikute kaitse
R 30/02	01.04.71 28.12.00	Mootorsõiduki ja selle haagise rehvid
R 31/02	01.05.71 27.04.98	Mootorsõiduki asümmeetrilise valgusjaotusega halogeenlamplatern (HSB)
R 32/00	01.07.75 11.09.92	Sõiduki kere tugevus tagant otsasõidul
R 33/00	01.07.75 17.11.99	Sõiduki kere tugevus eest otsasõidul
R 34/01	01.07.75 18.01.79	Sõiduauto tuleohutus
R 35/00	10.11.75 11.09.92	Pedaalide asukohad sõidukis
R 36/03	01.03.76 28.12.00	Suur ühissõiduk
R 37/03	01.02.78 28.12.00	Ühtsetele tingimustele vastavates mootorsõiduki laternates kasutatavad hõõglambid
R 38/00	01.08.78 28.12.00	Mootorsõiduki ja selle haagise tagaudulaternad
R 39/00	20.11.78 25.12.97	Spidomeeter ja selle paigaldamine mootorsõidukile
R 40/01	01.09.79 26.06.96	Ottomootoriga mootorratta heitgaasid
R 41/03	01.06.80 05.02.00	Mootorratta müra
R 42/00	01.06.80 09.10.80	Sõiduki esi- ja tagakaitseraud

R 43/00	15.02.81 08.03.00	Sõiduki ohutu aknaklaas
R 44/03	01.02.81 08.11.00	Laste turvaseadmed sõidukis
R 45/01	01.07.81 08.11.00	Mootorsõiduki laternapuhasti
R 46/01	01.09.81 03.01.98	Mootorsõiduki tahavaatepeegel
R 47/00	01.11.81 01.11.81	Ottomootoriga mopeedi heitgaaside saasteainete sisaldus
R 48/02	01.01.82 06.07.00	Sõiduki valgustus- ja valgussignalisatsiooni seadmed ning nende asetus
R 49/02	15.04.82 12.11.98	Diiselmootorite ja diiselmootoriga sõidukite heitgaaside saasteainete sisaldus
R 50/00	01.06.82 29.12.00	Mopeedi, mootorratta ning nendega võrdsustatud sõiduki esimesed ja tagumised ääre-, piduri- ja suunatud ning numbrituli
R 51/02	15.07.82 17.11.99	Vähemalt neljarattalise mootorsõiduki müra
R 52/01	01.11.82 29.12.00	Väike ühissõiduk
R 53/01	01.02.83 08.11.00	Mootorratta valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmete asetus
R 54/00	01.03.83 29.12.00	Tarbesõiduk (<i>commercialvehicle</i>) ja selle haagise rehvid
R 55/00	01.03.83 12.12.00	Autorongi haakesead
R 56/00	15.06.83 10.03.95	Mopeedi ja sellega võrdsustatud sõiduki esilatern
R 57/01	15.06.83 27.04.98	Mootorratta ja sellega võrdsustatud sõiduki esilatern
R 58/01	01.07.83 25.03.89	Tüübikinnituse ühtsed nõuded: I tagant allasõidutõkkele; II allasõidutõkke paigaldamisele; III sõiduki tagaosa kaitsele
R 59/00	01.10.83 25.12.94	Vahetatavad summutisüsteemid ja nende vahetatavad osad
R 60/00	01.07.84 16.06.95	Kaherattalise mootorratta ja mopeedi juhtimisseadmed, juhtimis- ja kontrollseadmete ning indikaatorite märgistamine
R 61/00	15.07.84 15.07.84	Tarbesõiduki kabiini tagaseinast eespool asuvatest pindadest väljaulatuvad osad
R 62/00	01.09.84 08.03.00	Mootorratta juhtrauga mootorsõiduki kasutustõkis
R 63/01	15.08.85 23.06.99	Mopeedi müra
R 64/00	01.10.85 17.09.89	Sõiduki ajutiseks kasutamiseks mõeldud varuratas
R 65/00	15.06.86 23.01.97	Eritalituse mootorsõiduki hoiatustuli
R 66/00	01.12.86 03.09.97	Suure ühissõiduki kere ülemise osa tugevus
R 67/01	01.06.87 08.11.00	Veeldatud naftagaasil töötava auto eriseadmed
R 68/00	01.05.87 30.11.96	Auto suurima kiiruse mõõtmine
R 69/01	15.05.87 07.02.99	Aeglase sõiduki ja selle haagise märk
R 70/01	15.05.87 07.02.99	Suure ja raskesõiduki märk
R 71/00	01.08.87 01.08.87	Agrotraktori juhi vaateväli

R 72/00	15.02.88 28.07.98	HS ₁ halogeenlambiga mootorratta asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja kaugtule esilatern
R 73/00	01.01.88 01.01.88	Veoauto, selle haagise ja poolhaagise külgmised allasõidutõkked
R 74/01	15.06.88 18.11.99	Mopeedi valgustusseadmed ja valgussignalisatsioon
R 75/00	01.04.88 07.02.99	Mootorratta õhkrehv
R 76/00	01.07.88 16.06.92	Mopeedi kaug- ja lähitulega esilatern
R 77/00	30.09.88 29.12.00	Mootorsõiduki seisutuli
R 78/02	15.10.88 22.02.97	L kategooria sõiduki pidurdamine
R 79/01	01.12.88 07.02.99	Sõiduki rooliseade
R 80/01	23.02.89 29.12.00	Suure ühissõiduki istmete tugevus ja kinnitus
R 81/00	01.03.89 03.01.98	Külghaagisega või ilma selleta mootorsõiduki juhtraua külge kinnitatud tahavaatepeegel
R 82/00	17.03.83	Mopeedi halogeenhõõglambiga esilatern
R 83/04	05.11.89 08.11.00	Sõiduki saasteainete sõltuvus kasutatavast mootorikütusest
R 84/00	15.07.90	Sisepõlemismootoriga sõiduki kütusekulu mõõtmine
R 85/00	15.09.90 14.05.98	Sisepõlemismootoriga M ja N kategooria sõiduki mootori efektiivvõimsuse mõõtmine
R 86/00	01.08.90 15.02.96	Agro- ja metsatraktorite valgustus- ja valgussignalisatsiooni seadmed
R 87/00	01.11.90 29.12.00	Mootorsõiduki päevasõidutule latern
R 88/00	10.04.91 27.08.93	Kaherattalise sõiduki reflekteeriv rehv
R 89/00	01.10.92	Sõiduki tüübikinnitamise ühtsed tingimused: I sõiduki suurima kiiruse piiramine II ametlikult kinnitatud ühtsetele tingimustele vastava kiiruspiiriku asetamine sõidukile III kiiruspiirik
R 90/01	01.11.92 08.03.00	Mootorsõiduki ja selle haagise piduriklotsikate
R 91/00	15.10.93 29.12.00	Mootorsõiduki ja selle haagise külgmised ääretuled
R 92/00	01.11.93 07.02.99	Mootorratta heitgaaside summutisüsteemid
R 93/00	27.02.94	Sõiduki tüübikinnitamise ühtsed tingimused: I eesmine allasõidutõkke II eesmise allasõidutõkke paigutamine autole III eesmise allasõidutõkkega sõiduk
R 94/01	01.01.95 12.08.98	Juhi ja sõitjate kaitse eest otsasõidul
R 95/01	26.05.95 08.11.00	Juhi ja sõitjate kaitse küljelt otsasõidul
R 96/00	15.12.95 05.02.00	Agrotraktori heitgaaside saasteainete sisaldus
R 97/01	01.01.96 13.01.00	Häiresüsteemid
R 98/00	15.04.96 03.01.98	Gaaslahenduslambiga põhilatern
R 99/00	15.04.96 07.05.98	Gaaslahenduslambid
R 100/00	23.08.96 28.06.96	Akudel töötavad M ja N kategooria elektrisõidukid

R 101/00	13.12.96 05.02.00	M ₁ ja N ₁ kategooria sõidukite CO ₂ emissioon ja kütuse tarbimine
R 102/00	13.12.96	Automaatse reguleerimisega haakesead
R 103/00	23.02.97 06.07.00	M ₁ ja N ₁ kategooria sõidukite vahetatavad katalüütilised konverterid
R 104/00	15.01.98 13.01.00	Mootorsõiduki triip- ja kontuurhelkurmärgised
R 105/01	07.05.98 13.01.00	Ohtlike veoste veo sõidukid
R 106/00	07.05.98 13.01.00	Agrotaktorite ja nende haagiste õhkrehvid
R 107/00	18.06.98 12.11.98	Suured kahekorruselised bussid
R 108/00	23.06.98 10.03.99	Sõiduautode ja nende haagiste taastatud õhkrehvid
R 109/00	23.06.98 10.03.99	Tarbesõidukite ja nende haagiste taastatud õhkrehvid
R 110/00	28.12.00	Loodusliku surugaasi toiteseadmed
R 111/00	28.12.00	N ja O kategooria paaksõidukite stabiilsus
R 112/00	21.09.2001	Asümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja kaugtulelaternad
R 113/00	21.09.2001	Sümmeetrilise valgusjaotusega lähi- ja kaugtulelaternad
R 114/00	1.02.2003	Turvapadja süsteemi vahetatav turvapadja moodul
R 115/00	30.10.2003	Lisaseadmed gaasikütuse kasutamiseks
R 116/00	06.04.2005	Kasutustõkis
R 117/00	06.04.2005	Rehvide müra
R 118/00	06.04.2005	Sõiduki interjööri kasutatava materjali tuleohutus
R 119/00	06.04.2005	Pöördelatern
R 120/00	06.04.2005	Põllumajandus- ja metsatraktorite mootorite võimsuse, pöördemomendi ja kütusekulu mõõtmine
R 121/00	18.01.2006	M ja N kategooria sõidukite juhtseadiste, märgulampide ja näidikute paigutus ja identifitseerimine
R 122/00	18.01.2006	M, N ja O kategooria sõidukite küttesüsteemid
R 123/00	02.02.2007	Kohanduvate esitulede süsteem (AFS)
R 124/00	02.02.2007	M ₁ , O ₁ ja O ₂ kategooria sõidukite veljed (varuosana)
R 125/00	09.11.2007	M ₁ kategooria sõiduki ettepoole jääv vaateväli
R 126/00	09.11.2007	Eest kokkupõrke korral M ₁ kategooria sõidukis sõitjate kaitseseade pagasi liikumise eest

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]2. **Direktiivide ja määruste nimekiri**
[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

Määruse või direktiivi tähis	Jõustumise aeg	Nimetus
70/156/EMÜ	06.02.1970	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele

70/157/EMÜ	06.02.1970	Müratase
70/220/EMÜ	20.03.1970	Heitgaasid
70/221/EMÜ	20.03.1970	Kütusepaagid ja tagant allasõidutõkked
70/222/EMÜ	20.03.1970	Tagumise registreerimisnumbri koht
70/311/EMÜ	12.04.1970	Sõiduki rooliseade
70/387/EMÜ	27.07.1970	Sõiduki uste kinnitus ja lukud
70/388/EMÜ	27.07.1970	Mootorsõiduki helisignaali
71/127/EMÜ	01.03.1971	Mootorsõiduki tahavaatepeegel
71/320/EMÜ	26.07.1971	Piduriseade
72/245/EMÜ	20.06.1972	Raadiohäirete summuti
72/306/EMÜ	02.08.1972	Diisli suitsus
73/350/EMÜ	07.11.1973	Müratase
74/60/EMÜ	17.12.1973	Sõiduki sisustus
74/61/EMÜ	17.12.1974	Sõiduki kasutustõkis
74/132/EMÜ	11.02.1974	Piduriseade
74/290/EMÜ	28.05.1974	Heitgaasid
74/297/EMÜ	04.06.1974	Ohutu rool
74/408/EMÜ	22.07.1974	Istme tugevus
74/483/EMÜ	17.09.1974	Sõidukist väljaulatuvad osad
75/443/EMÜ	26.06.1975	Kiirusmõõdik ja tagasikäik
75/524/EMÜ	25.07.1975	Piduriseade
76/114/EMÜ	18.12.1975	Valmistaja silt
76/115/EMÜ	18.12.1975	Turvavöö kinnitus
76/756/EMÜ	27.07.1976	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
76/757/EMÜ	27.07.1976	Mootorsõiduki ja selle haagise helkurid
76/758/EMÜ	27.07.1976	Eesmised, külgmised ja tagumised ääretuled ning piduri- ja päevasõidulaternad
76/759/EMÜ	27.07.1976	Suunatud
76/760/EMÜ	27.07.1976	Numbrituli
76/761/EMÜ	27.07.1976	Põhilaternad (sh lambid)
76/762/EMÜ	27.07.1976	Eesmised udulaternad
77/102/EMÜ	30.11.1976	Heitgaasid
77/389/EMÜ	17.05.1977	Pukseerimisseade
77/538/EMÜ	28.06.1977	Tagumised udutuled
77/539/EMÜ	28.06.1977	Tagurdustuled
77/540/EMÜ	28.06.1977	Seisutuled
77/541/EMÜ	28.06.1977	Turvavööd
77/649/EMÜ	27.09.1977	Vaateväli sõiduki ees
78/315/EMÜ	21.09.1977	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele
78/316/EMÜ	21.09.1977	Armatuurlaua sümbolid
78/317/EMÜ	21.09.1977	Tuuleklaasi soojenduseseade (defroster)
78/318/EMÜ	21.12.1977	Klaasipuhasti ja pesurid
78/507/EMÜ	19.05.1978	Valmistaja silt
78/547/EMÜ	12.12.1978	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõidukile ja selle haagise tüübikinnitusele
78/548/EMÜ	12.06.1978	Sõitjateruumi küttesüsteem
78/549/EMÜ	12.06.1978	Ratta poripõlled
78/632/EMÜ	19.05.1978	Sõiduki sisustus
78/665/EMÜ	14.07.1978	Heitgaasid
78/932/EMÜ	16.10.1978	Peatoed

78/1015/EMÜ	23.11.1978	L kategooria sõiduki müra
79/488/EMÜ	18.04.1979	Sõidukist väljaulatuvad osad
79/489/EMÜ	18.04.1979	Piduriseade
79/490/EMÜ	18.04.1979	Kütusepaagid ja tagant allasõidutõkked
79/795/EMÜ	20.07.1979	Mootorsõiduki tahavaatepeegel
80/233/EMÜ	21.11.1979	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
80/780/EMÜ	22.07.1980	L kategooria sõiduki tahavaatepeegel
80/1267/EMÜ	16.12.1980	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõidukile ja selle haagise tüübikinnitusele
80/1268/EMÜ	16.12.1980	Kütusekulu
80/1269/EMÜ	16.12.1980	Mootori võimsus
80/1272/EMÜ	22.12.1980	L kategooria sõiduki tahavaatepeegel
81/333/EMÜ	13.04.1981	Kütusepaagid ja tagant allasõidutõkked
81/334/EMÜ	13.04.1981	Müratase
81/575/EMÜ	20.07.1981	Turvavöö kinnitus
81/576/EMÜ	20.07.1981	Turvavööd
81/577/EMÜ	20.07.1981	Istme tugevus
81/643/EMÜ	29.07.1981	Vaateväli sõiduki ees
82/244/EMÜ	17.03.1982	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
82/318/EMÜ	02.04.1982	Turvavöö kinnitus
82/319/EMÜ	02.04.1982	Turvavööd
83/276/EMÜ	26.05.1983	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
83/351/EMÜ	16.06.1983	Heitgaasid
84/372/EMÜ	03.07.1984	Müratase
84/424/EMÜ	03.09.1984	Müratase
85/205/EMÜ	18.02.1985	Mootorsõiduki tahavaatepeegel
85/647/EMÜ	23.12.1985	Piduriseade
3820/85/EMÜ	20.12.1985	Sõiduki meeskonna töö- ja puhkeae (AETR)
3821/85/EMÜ	20.12.1985	Sõidumeerik
86/562/EMÜ	06.11.1986	Mootorsõiduki tahavaatepeegel
87/56/EMÜ	18.12.1986	L kategooria sõiduki müra
87/358/EMÜ	25.06.1987	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele
87/403/EMÜ	25.06.1987	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele
88/76/EMÜ	03.12.1987	Heitgaasid
88/77/EMÜ	03.12.1987	Diisli heitmed
88/194/EMÜ	24.03.1988	Piduriseade
88/195/EMÜ	24.03.1988	Mootori võimsus
88/321/EMÜ	16.05.1988	Mootorsõiduki tahavaatepeegel
88/366/EMÜ	17.05.1988	Vaateväli sõiduki ees
88/436/EMÜ	16.06.1988	Heitgaasid
89/491/EMÜ	17.07.1989	Komisjoni direktiiv 98/67/EÜ, millega muudetakse direktiive 70/157/EMÜ, 70/220/EMÜ, 72/245/

		EMÜ, 72/306/EMÜ, 80/1268/EMÜ ja 80/1269/EMÜ
89/235/EMÜ	13.03.1989	L kategooria sõiduki müra
89/277/EMÜ	28.03.1989	Suunatud
89/278/EMÜ	28.03.1989	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
89/297/EMÜ	13.04.1989	Külgmised allasõidutõkked
89/458/EMÜ	18.07.1989	Heitgaasid
89/459/EMÜ	18.07.1989	Mootorsõiduki ja selle haagise rehvi mustri sügavus
89/516/EMÜ	01.08.1989	Eesmised, külgmised ja tagumised ääretuled ning piduri- ja päevasõidulaternad
89/517/EMÜ	01.08.1989	Põhilaternad (sh lambid)
89/518/EMÜ	01.08.1989	Tagumised udutuled
90/628/EMÜ	30.10.1990	Turvavööd
90/629/EMÜ	30.10.1990	Turvavöö kinnitus
90/630/EMÜ	30.10.1990	Vaateväli sõiduki ees
3314/90/EMÜ	16.11.1990	Sõidumeerik
3572/90/EMÜ	04.12.1990	Sõidumeerik
91/226/EMÜ	27.03.1991	Ratta poripõlled
91/422/EMÜ	15.07.1991	Piduriseade
91/441/EMÜ	26.06.1991	Heitgaasid
91/542/EMÜ	01.10.1991	Diisli heitmed
91/662/EMÜ	06.12.1991	Ohutu rool
91/663/EMÜ	10.12.1991	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
92/6/EMÜ	10.02.1992	Kiiruspiiriku paigaldamine ja kasutamine
92/21/EMÜ	31.03.1992	Massid ja mõõtmised (sõiduautod)
92/22/EMÜ	31.03.1992	Ohutu klaas
92/23/EMÜ	31.03.1992	Rehvid
92/24/EMÜ	31.03.1992	Kiiruspiirik
92/53/EMÜ	18.06.1992	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele
92/61/EMÜ	30.06.1992	2- ja 3-rattaliste mootorsõidukite tüübikinnitus
92/62/EMÜ	02.07.1992	Sõiduki rooliseade
92/97/EMÜ	10.11.1997	Müratase
92/114/EMÜ	17.12.1992	Kabiini pindadest väljaulatuvad osad
92/3688/EMÜ	21.12.1992	Sõidumeerik
93/14/EMÜ	05.04.1993	L kategooria sõiduki pidurdamine
93/29/EMÜ	14.06.1993	L kategooria sõiduki armatuurlaua sümbolid
93/30/EMÜ	14.06.1993	L kategooria sõiduki helisignaal
93/31/EMÜ	14.06.1993	2-rattalise mootorsõiduki seisutoed
93/32/EMÜ	14.06.1993	2-rattalise mootorsõiduki sõitja käepide
93/33/EMÜ	14.06.1993	L kategooria mootorsõiduki kasutustõkis
93/34/EMÜ	14.06.1993	L kategooria sõiduki andmesilt
93/59/EMÜ	28.06.1993	Heitgaasid
93/81/EMÜ	29.09.1993	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele
93/91/EMÜ	29.10.1993	Armatuurlaua sümbolid

93/92/EMÜ	29.10.1993	L kategooria sõiduki valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
93/93/EMÜ	29.10.1993	L kategooria sõiduki massid ja mõõtmed
93/94/EMÜ	29.10.1993	L kategooria sõiduki registreerimismärgi kinnituskoht
93/116/EMÜ	17.12.1993	Kütusekulu
94/12/EÜ	23.03.1994	Heitgaasid
94/20/EÜ	30.05.1994	Haakesead
94/53/EÜ	15.11.1994	Armatuurlaua sümbolid
94/55/EÜ	21.11.1994	Ohtlike veoste maanteevedu
94/68/EÜ	16.12.1994	Klaasipuhasti ja pesurid
94/78/EÜ	21.12.1994	Ratta poripõlled
94/451/EÜ	27.06.1994	Sõidumeerik
95/1/EÜ	02.02.1995	L kategooria sõiduki suurim kiirus, pöördemoment ja võimsus
95/28/EÜ	24.10.1995	Suure ühissõiduki interjööri kasutatava materjali tuleohutus
95/48/EÜ	20.09.1995	Massid ja mõõtmed (sõidua autod)
95/54/EÜ	31.10.1995	Raadiohäirete summuti
95/56/EÜ	08.11.1995	Sõiduki kasutustõkis
95/2479/EÜ	25.10.1995	Sõidumeerik
96/1/EÜ	22.01.1996	Diisli heitmed
96/20/EÜ	27.03.1996	Müratase
96/27/EÜ	20.05.1996	Kõlgkokkupõrge
96/36/EÜ	17.06.1996	Turvavööd
96/37/EÜ	17.06.1996	Istme tugevus
96/38/EÜ	17.06.1996	Turvavöö kinnitus
96/44/EÜ	01.07.1996	Heitgaasid
96/53/EÜ	25.07.1996	Sõiduki lubatavad maksimummõõtmed rahvuslikuks ja rahvusvaheliseks liikluseks ning lubatavad maksimumkaalud rahvusvaheliseks liikluseks
96/64/EÜ	02.10.1996	Pukseerimisseade
96/69/EÜ	08.10.1996	Heitgaasid
96/79/EÜ	16.12.1996	Eest kokkupõrge
96/86/EÜ	13.12.1996	Ohtlike veoste maanteevedu
96/96/EÜ	20.12.1996	Tehnoülevaatus
97/19/EÜ	18.04.1997	Kütusepaagid ja tagant allasõidutõkked
97/20/EÜ	18.04.1997	Diisli suitsusus
97/21/EÜ	18.04.1997	Mootori võimsus
97/27/EÜ	11.06.1997	Massid ja mõõtmed
97/28/EÜ	11.06.1997	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
97/29/EÜ	11.06.1997	Mootorsõiduki ja selle haagise helkurid
97/30/EÜ	11.06.1997	Eesmised, külgmised ja tagumised ääretuled ning piduri- ja päevasõidulaternad
97/31/EÜ	11.06.1997	Numbrituli
97/32/EÜ	11.06.1997	Tagurdustuled
1056/97/EÜ	11.06.1997	Sõidumeerik
97/39/EÜ	24.06.1997	Kiirusmõõdik ja tagasikäik

97/836/EÜ	27.11.1997	EL ühinemine ÜRO EMÜK Genfi 1958. aasta kokkuleppega
98/12/EÜ	27.01.1998	Piduriseade
98/14/EÜ	06.02.1998	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele
98/69/EÜ	13.10.1998	Heitgaasid
98/77/EÜ	02.10.1998	Heitgaasid
98/90/EÜ	30.11.1998	Sõiduki uste kinnitus ja lukud
98/91/EÜ	14.12.1998	Ohtlike veoste maanteevedu
2135/98/EÜ	24.09.1998	Sõidumeerik
1999/7/EÜ	26.01.1999	Sõiduki rooliseade
1999/14/EÜ	16.03.1999	Tagumised udutuled
1999/15/EÜ	16.03.1999	Suunatud
1999/16/EÜ	16.03.1999	Seisutuled
1999/17/EÜ	18.02.1999	Põhilaternad (sh lambid)
1999/18/EÜ	18.03.1999	Eesmised udulaternad
1999/23/EÜ	09.04.1999	L kategooria mootorsõiduki kasutustõkis
1999/24/EÜ	09.04.1999	2-rattalise mootorsõiduki sõitja käepide
1999/25/EÜ	09.04.1999	L kategooria sõiduki andmesilt
1999/26/EÜ	09.04.1999	L kategooria sõiduki registreerimismärgi kinnituskoht
1999/52/EÜ	26.05.1999	Tehnoülevaatus
1999/96/EÜ	13.12.1999	Diisli heitmed
1999/98/EÜ	15.12.1999	Eest kokkupõrge
1999/99/EÜ	15.12.1999	Mootori võimsus
1999/100/EÜ	15.12.1999	CO ₂ heitmed. Kütusekulu
1999/101/EÜ	15.12.1999	Müratase
1999/102/EÜ	15.12.1999	Heitgaasid
2000/3/EÜ	22.02.2000	Turvavööd
2000/4/EÜ	28.02.2000	Sõiduki sisustus
2000/7/EÜ	20.03.2000	2- ja 3-rattaliste mootorsõidukite tüübikinnitus
2000/8/EÜ	20.03.2000	Kütusepaagid ja tagant allasõidutõkked
2000/40/EÜ	26.06.2000	Eesmine allasõidutõke
2000/72/EÜ	22.11.2000	2-rattalise mootorsõiduki seisutoed
2000/73/EÜ	22.11.2000	L kategooria sõiduki valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
2000/74/EÜ	22.11.2000	L kategooria sõiduki armatuurilaua sümbolid
2001/1/EÜ	22.01.2001	Heitgaasid
2001/9/EÜ	12.02.2001	Tehnoülevaatus
2001/11/EÜ	14.02.2001	Tehnoülevaatus
2001/27/EÜ	10.04.2001	Diisli heitmed
2001/31/EÜ	08.05.2001	Sõiduki uste kinnitus ja lukud
2001/43/EÜ	27.06.2001	Rehvid
2001/56/EÜ	27.09.2001	Sõitjateruumi kütteseade
2001/85/EÜ	20.11.2001	Reisijate veoks ettenähtud üle 8 sõitjakohaga sõidukitele esitatavad nõuded
2001/92/EÜ	30.10.2001	Ohutu klaas
2001/100/EÜ	07.12.2001	Heitgaasid
2001/116/EÜ	20.12.2001	Liikmesriikide ühtsed nõuded mootorsõiduki ja selle haagise tüübikinnitusele

2002/7/EÜ	18.02.2002	Sõiduki lubatavad maksimummõõtmed rahvuslikuks ja rahvusvaheliseks liikluseks ning lubatavad maksimumkaalud rahvusvaheliseks liikluseks
2002/24/EÜ	18.03.2002	2- ja 3-rattaliste mootorsõidukite tüübikinnitus
2002/41/EÜ	17.05.2002	L kategooria sõiduki suurim kiirus, pöördemoment ja võimsus
84/8/EMÜ	12.01.1984	Valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed
97/24/EÜ	18.08.1997	L kategooria sõiduki osad ja andmed
2002/51/EÜ	20.09.2002	L kategooria sõiduki heitgaasid
2002/78/EÜ	24.10.2002	Piduriseade
2002/80/EÜ	1.11.2002	Heitgaasid
2002/85/EÜ	4.12.2002	Kiiruspiiriku paigaldamine ja kasutamine
2003/19/EÜ	15.04.2003	Massid ja mõõtmed
2003/27/EÜ	28.04.2003	Tehnoülevaatus
2003/76/EÜ	4.09.2003	Heitgaasid
2003/77/EÜ	10.09.2003	L kategooria sõiduki osad ja andmed
2003/102/EÜ	7.12.2003	Jalakäijate kaitse kokkupõrkel sõidukiga
2004/11/EÜ	17.02.2004	Kiiruspiirik
2004/78/EÜ	12.05.2004	Sõitjateruumi küttesüsteem
2003/97/EÜ	29.01.2004	Tahavaateseadmed
2004/3/EÜ	19.02.2004	CO ₂ heitmed. Kütusekulu
2004/86/EÜ	27.07.2004	L kategooria sõiduki massid ja mõõtmed
2004/104/EÜ	03.12.2004	Raadiohäirete summutamine
2005/11/EÜ	27.02.2005	Rehvid
2005/21/EÜ	11.03.2005	Diisli suitsusus
2005/27/EÜ	19.04.2005	Tahavaateseadmed
2005/30/EÜ	17.05.2005	L kategooria sõiduki varukatalüüsmuundurid
2005/39/EÜ	20.10.2005	Istme tugevus
2005/40/EÜ	20.10.2005	Turvavööd
2005/41/EÜ	20.10.2005	Turvavöö kinnituskohad
2005/49/EÜ	15.08.2005	Raadiohäired
2005/55/EÜ	09.11.2005	Diiselmootorite ja gaasimootorite heitmed
2005/64/EÜ	15.12.2005	Mootorsõiduki osade korduvkasutus, materjalide ringlussevõetavus ja taaskasutatavus
2005/66/EÜ	15.12.2005	Esikäitsesüsteemid
2005/78/EÜ	19.12.2005	Diiselmootorite ja gaasimootorite heitmed
2005/83/EÜ	14.12.2005	Raadiohäired
2006/20/EÜ	10.03.2006	Kütusepaagid ja tagant allasõidutõkked
2006/27/EÜ	28.03.2006	L kategooria sõiduki osad ja andmed
2006/28/EÜ	27.03.2006	Raadiohäired
2006/40/EÜ	04.07.2006	Kliimaseadmetest pärit heitmed
2006/51/EÜ	10.06.2006	Diiselmootorite ja gaasimootorite heitmed
2006/72/EÜ	08.09.2006	L kategooria sõiduki osad ja andmed

2006/96/EÜ	01.01.2007	Bulgaaria ja rumeenia ühinemine
2006/119/EÜ	17.12.2006	Sõitjateruumi kütteseade
2006/120/EÜ	28.11.2006	L kategooria sõiduki varukatalüsaator
2007/15/EÜ	04.04.2007	Sõidukist väljaulatuvad osad
2007/34/EÜ	05.07.2007	Müratase
2007/35/EÜ	09.07.2007	Valgustus ja valgussignaalsüsteemid
2007/37/EÜ	12.07.2007	Tüübikinnitus
2007/38/EÜ	03.08.2007	Tahavaatepeeglite tagantjärele paigaldus
Määrus (EÜ) 706/2007	12.07.2007	Kliimaseadmete heitmed
Määrus (EÜ) 715/2007	02.07.2007	Heitgaasid (Euro 5 ja Euro 6)
2007/46/EÜ	29.10.2007	M, N ja O kategooria sõidukite tüübikinnituse raamdirektiiv
2008/74/EÜ	08.08.2008	Raskeveokite heitmed
692/2008/EÜ	31.7.2008	Väikeste sõiduautode ja kommertsveokite heitmed (Euro5 ja 6)
2008/89/EÜ	15.10.2008	Valgustus- ja valgussignaalseadmed
Määrus (EÜ) nr 1060/2008	29.04.2009	M, N ja O kategooria sõidukite tüübikinnitus
2009/1/EÜ	03.02.2009	Mootorsõidukite osade korduvkasutus, materjalide ringlussevõetavus ja taaskasutatavus
Määrus (EÜ) nr 78/2009	24.02.2009	Jalakäijate kaitse kokkupõrkel sõidukiga
Määrus (EÜ) nr 79/2009	24.02.2009	Vesinikusüsteem
2009/19/EÜ	02.04.2009	Elektromagneetiline ühilduvus
Määrus (EÜ) nr 385/2009	29.04.2009	M, N ja O kategooria sõidukite tüübikinnitus
Määrus (EÜ) nr 595/2009	07.08.2009	M ₁ -, M ₂ -, N ₁ - ja N ₂ - kategooria (tuletatud massiga üle 2610 kg) ning M ₃ - ja N ₃ - kategooria mootorsõidukite heitmed (Euro VI) ja teabe kättesaadavus
Määrus (EÜ) nr 631/2009	14.08.2009	Jalakäijate kaitse kokkupõrkel sõidukiga
2009/62/EÜ	19.08.2009	L kategooria sõiduki registreerimismärgi kinnituskoht
Määrus (EÜ) nr 661/2009	20.08.2009	Üldine ohutus
2009/79/EÜ	21.08.2009	2-rattalise mootorsõiduki sõitja käepide
2009/80/EÜ	25.08.2009	L kategooria sõiduki armatuurlaua sümbolid
2009/108/EÜ	07.09.2009	L kategooria sõiduki teatavate osade ja omaduste kohta
2009/67/EÜ	14.09.2009	L kategooria sõiduki valgus- ja valgussignaalseadmete paigaldus
2009/78/EÜ	23.09.2009	2-rattalise mootorsõiduki tugihark
2009/139/EÜ	29.12.2009	L kategooria sõiduki kohustuslik märgistus

Määrus (EÜ) nr 1222/2009	11.01.2010	Rehvide kütusesäästlikkuse ja muude oluliste parameetrite märgistamine
Määrus (EÜ) nr 1266/2009	11.01.2010	Sõidumeerik
2010/19/EÜ	09.04.2010	Porikaitsmed

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded» lisa 1 lisandus B
[RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

SÕIDUKITE JAOTUS KATEGOORIATESSE JA KLASSIDESSE

A. Sõidukid jaotatakse kategooriatesse järgmiselt:

1. M₁ kategooria sõidukid on vähemalt neljarattalised reisijateveoks konstrueeritud ja valmistatud mootorsõidukid:

- M₁ kategooria (sõiduauto)* on sõiduk, mille lisaks juhiistmele ei ole rohkem kui kaheksa istekohta;
- M₂ kategooria (buss)* on sõiduk, mille lisaks juhiistmele on rohkem kui kaheksa istekohta ja mille täismass ei ületa 5 t;
- M₃ kategooria (buss)* on sõiduk, mille lisaks juhiistmele on rohkem kui kaheksa istekohta ja mille täismass on üle 5 t.

M₂ ja M₃ kategooria hõlmab ka trolle.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **2. N kategooria sõidukid** on vähemalt neljarattalised kaubaveoks konstrueeritud ja valmistatud mootorsõidukid:

- N₁ kategooria* on sõiduk, mille täismass ei ületa 3,5 t;
- N₂ kategooria* on sõiduk, mille täismass on üle 3,5 t, kuid ei ületa 12 t;
- N₃ kategooria* on sõiduk, mille täismass on üle 12 t.

Poolhaagise või kesktelgahaagise veoks konstrueeritud veduki korral on selle kategooria määramisel arvestatavaks massiks veduki tühimass, millele on liidetud pool- või kesktelgahaagise poolt vedukile ülekantavale suurimale staatilisele vertikaalsele koormusele vastav mass ning vajadusel ka veduki enda koorma suurim mass.

3. M ja N kategooria sõidukid loetakse maastikuautodeks, mida tähistatakse G tähe lisamisega kategooria tähisesse, kui nad täidavad järgmisi nõudeid:

- N₁ kategooria sõiduk, mille täismass ei ületa 2,0 t ja M₁ kategooria sõiduk, kui neil vähemalt üks esi- ja üks tagatelg on veoteljed, sh sõidukid, mille ühte telge on võimalik välja lülitada ja vähemalt ühe veotelje diferentsiaal on lukustatav või sellel on sarnast toimet omav mehhanism ning kui ilma haagiseta sõidukid on võimelised ületama 30% tõusu. Lisaks sellele peavad sõidukid rahuldama järgnevast kuuest nõudest vähemalt viit nõuet:
 - pealesõidunurk on vähemalt 25°;
 - eemaldumisnurk on vähemalt 20°;
 - teekumeruse ületusnurk on vähemalt 20°;
 - vähim esitelje kliirens on 180 mm;
 - vähim tagatelje kliirens on 180 mm;
 - vähim kliirens sildadevahelises alas on 200 mm;
- N₁ kategooria sõiduk, mille täismass on üle 2,0 t ja N₂, M₂ või M₃ kategooria sõidukid, mille täismass ei ületa 12,0 t, millel kõik teljed on veoteljed, sh sõidukid, mille ühte telge on võimalik välja lülitada, või kui sõidukid täidavad järgnevat kolme nõuet:
 - vähemalt üks esi- ja üks tagatelg on veoteljed, sh sõidukid, mille ühte telge on võimalik välja lülitada;
 - vähemalt ühe veotelje diferentsiaal on lukustatav või sellel on sarnast toimet omav mehhanism;
 - ilma haagiseta sõidukid on võimelised ületama 25% tõusu;
- M₃ kategooria sõiduk, mille täismass on üle 12,0 t või N₃ kategooria sõiduk, millel kõik teljed on veoteljed, sh sõidukid, mille ühte telge on võimalik välja lülitada, või kui sõidukid täidavad kõiki järgnevaid nõudeid:
 - vähemalt pooled ratastest on veorattad;
 - vähemalt ühe veotelje diferentsiaal on lukustatav või sellel on sarnast toimet omav mehhanism;
 - ilma haagiseta sõiduk on võimeline ületama 25% tõusu ning rahuldama järgnevast kuuest nõudest vähemalt nelja nõuet:
 - pealesõidunurk on vähemalt 25°;
 - eemaldumisnurk on vähemalt 25°;
 - teekumeruse ületusnurk on vähemalt 25°;
 - vähim esitelje kliirens on 250 mm;
 - vähim kliirens telgedevahelises alas on 300 mm;
 - vähim tagatelje kliirens on 250 mm.

4. Lkategoria sõidukid on kahe või kolmerattalised mootorsõidukid, sh alltoodud nõuetele vastavad neljarattalised mootorsõidukid:

- a) **L1ekategooria (mopeed)** on kahe- või kolmerattaline sõiduk, mille valmistajakiirus ei ületa 45 km/h ja mille sisepelemismootori töömaht ei ületa 50 cm³ või mille elektrimootori suurim püsi-nimivõimsus ei ületa 4 kW;
- b) **L2ekategooria (mopeed)** on kolmerattaline sõiduk, mille valmistajakiirus ei ületa 45 km/h ja mille sadesüütega sisepelemismootori töömaht ei ületa 50 cm³ või mille elektrimootori suurim püsi-nimivõimsus ei ületa 4 kW;
- c) **L3ekategooria (mootorratas)** on ilma külghaagiseta kahe- või kolmerattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 45 km/h ja/või mille sisepelemismootori töömaht ületab 50 cm³;
- d) **L4ekategooria (mootorratas)** on külghaagisega kahe- või kolmerattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 45 km/h ja/või mille sisepelemismootori töömaht ületab 50 cm³;
- e) **L5ekategooria (kolmratas)** on sümmeetrilise rataste asetusega kolmerattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 45 km/h ja/või mille sisepelemismootori töömaht ületab 50 cm³;
- f) **L6ekategooria (kerge neliratas)** on neljarattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ei ületa 45 km/h, mille tühimass, elektrisõidukitel akude massi arvestamata, ei ületa 350 kg ja mille sadesüütega sisepelemismootori töömaht ei ületa 50 cm³ või muu sisepelemismootori suurim kasulik võimsus ei ületa 4 kW või mille elektrimootori suurim püsi-nimivõimsus ei ületa 4 kW. Temale rakenduvad L2e kategooria sõiduki tehnilised nõuded, kui üksikdirektiivides ei ole ette nähtud teisiti;
- g) **L7ekategooria (neliratas)** on neljarattaline mootorsõiduk, mis ei ole L6e kategooria mootorsõiduk, mille tühimass, elektrisõidukitel akude massi arvestamata, ei ületa 400 kg (kaubaveoks ettenähtud sõidukil 550 kg) ja mootori suurim kasulik võimsus ei ületa 15 kW. Selline sõiduk loetakse kolmrattaks ja temale rakenduvad L5e kategooria sõiduki tehnilised nõuded, kui üksikdirektiivides ei ole ette nähtud teisiti.

Varem kasutusel olnud L kategooria sõidukite tähistused võrdsustatakse järgmiselt: L₁ = L1e; L₂ = L2e; L₃ = L3e; L₄ = L4e ja L₅ = L5e ja L7e. Sõiduki kategooria määramisel loetakse paarisrattad üheks rattaks. L kategooria sõidukiks ei loeta:

- a) sõidukit, mille valmistajakiirus ei ületa 6 km/h;
- b) jalakäija poolt juhitavat sõidukit;
- c) sõidukit, mis on mõeldud kasutamiseks füüsilise puudega isikutele;
- d) sõidukit, mis on mõeldud kasutamiseks teedel või maastikul peetavatel spordivõistlustel;
- e) traktorit või masinat, mida kasutatakse põllumajanduses või muudel sarnastel eesmärkidel;
- f) sõidukit, mis on konstrueeritud põhiliselt lõbusõiduks maastikul ja mille rattad paiknevad sümmeetriliselt nii, et üks on ees ja kaks taga;
- g) pedaalidega sõidukit, millel on elektrikäitusega abimootor, mille suurim püsi-nimivõimsus ei ületa 0,25 kW. Sõiduki kategooria määramisel ei sisaldu tühimassis kütuse mass.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **5.O kategooria sõidukid** on haagised:

- a) **O₁ kategooria** on haagis, mille täismass ei ületa 0,75 t;
- b) **O₂ kategooria** on haagis, mille täismass on üle 0,75 t, kuid ei ületa 3,5 t;
- c) **O₃ kategooria** on haagis, mille täismass on üle 3,5 t, kuid ei ületa 10 t;
- d) **O₄ kategooria** on haagis, mille täismass on üle 10 t.

Erandina poolhaagise või keskelghaagise kategooria määramisel on nende täismassiks mass, mis vastab poolhaagise või keskelghaagise telje või telgede kaudu maapinnale ülekantavale staatilisele vertikaalkoormusele, kui haagis on ühendatud vedukiga ja maksimaalselt koormatud.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **B. M₂ ja M₃ kategooria sõidukid jaotatakse klassidesse järgmiselt:**

1. Sõidukid, mis lisaks juhile on ette nähtud mitte rohkem kui 22 sõitjale:

- a) **Aklass** on seisvate sõitjate veoks ettenähtud sõiduk. Sõidukis on istmed ja seisvatele sõitjatele peavad olema tagatud nõutavad tingimused;
- b) **Bklass** on sõiduk, mis ei ole ette nähtud seisvate sõitjate veoks. Sõidukis ei ole tingimusi seisvatele sõitjatele;

2. Sõidukid, mis lisaks juhile on ette nähtud rohkem kui 22 sõitjale:

- a) **Iklass** on seisvatele sõitjatele ettenähtud aladega sõiduk, mis võimaldavad sõitjate sagedast liikumist;
- b) **IIklass** on peamiselt istuvate sõitjate veoks ettenähtud sõiduk, mille vahekäigus või alas, mille suurus ei ületa kahele topeltistmele ettenähtud ruumi, on lubatud vedada seisvaid sõitjaid;
- c) **IIIklass** on ainult istuvate sõitjate veoks ettenähtud sõiduk.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

C. osa

Eriotstarbelised sõidukid (M, N või O kategooria sõidukid, mis on ette nähtud reisijate või veoste veoks ja erifunktsiooni täitmiseks, milleks on vaja spetsiaalselt kohandatud keret ja/või varustust) jaotatakse järgmiselt:

1. Autoelamu on eriotstarbeline M kategooria sõiduk, mis on konstrueeritud nii, et selles on majutusvõimalus, mille varustusse peavad kuuluma vähemalt:

- a) istmed ja laud,
- b) magamisase, mis võib olla ka istmest magamisasemeks muudetav,
- c) söögivalmistamise seadmed ja
- d) panipaigad.

- See varustus peab olema eluruumis püsivalt kinnitatud, v.a laud, mis võib olla kergesti eemaldatav;
- Soomussõiduk** on sõiduk, mis on ette nähtud veetavate sõitjate ja/või veoste kaitseks ja on varustatud kuulikindla soomusega;
 - Kiirabiauto** on M kategooria sõiduk, mis on ette nähtud haigete või vigastatud inimeste veoks ja millel on selleks vajalik erivarustus;
 - Matuseauto** on M kategooria sõiduk, mis on ette nähtud surnute veoks ja millel on selleks vajalik erivarustus;
 - Haagissuvila** on O kategooria sõiduk, milles on majutusvõimalus;
 - Liikurkraana** on N₃ kategooria sõiduk, mis ei ole kohandatud veoste veoks, vaid on varustatud vähemalt 400 kNm suuruse tõstemomendiga kraanaga;
 - Muud eriotstarbelised sõidukid** on eriotstarbelise sõiduki määratlusse kuuluvad sõidukid, mis ei ole punktides 1 – 6 toodud sõidukid.
- [RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

D. osa

N1kategooria sõidukid jaotatakse klassidesse järgmiselt: a) I klass – sõiduk, mille tuletatud mass ei ületa 1305 kg; b) II klass – sõiduk, mille tuletatud mass ületab 1305 kg, kuid ei ületa 1760 kg; c) III klass – sõiduk, mille tuletatud mass ületab 1760 kg.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded» lisa 1
lisandus C

[RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

SÕIDUKITE JAOTUS TÜÜBIKS, VARIANDIKS JA VERSIOONIKS

A. M₁ kategooria sõidukid

- Ühte tüüpi kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
 - valmistaja;
 - valmistaja tüübitähistus;
 - olulised konstruktsiooni ja ehituse aspektid:
 - rung ja kere põhi (selged ja põhilised aspektid);
 - jõuallikas (sisepõlemismootor, elektrimootor, hübriidmootor).
- Sõidukitüübi ühte varianti kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
 - kere kuju (näiteks sedaan, luukpära, kupee, kabriolett, universaal, mitmeotstarbeline);
 - jõuallikas:
 - tööpõhimõtte (sädesüüde, kompressioonsüüde, neljatakiline, kahetaktiline);
 - silindrite arv ja asetus;
 - võimsuse erinevus rohkem kui 30% (suurim ületab rohkem kui 1,3 kordselt väikseimat);
 - töömahu erinevus rohkem kui 20% (suurim ületab rohkem kui 1,2 kordselt väikseimat);
 - veoteljed (arv, asukoht, ühendusviis);
 - juhtteljed (arv ja asukoht).
- Sõidukitüübi variandi ühte versiooni kuuluvad sõidukid ei tohi erineda direktiivi 2001/116/EÜ lisa VIII näitajate osas (müra, heitgaaside kahjulike ainete sisaldus, suitsusus (kompressioonsüütega mootoril), CO₂ heitmed, kütuse kulu). Lisaks sellele ei tohi neil erineda:
 - täismass;
 - mootori töömaht;
 - suurim võimsus;
 - käigukasti tüüp ja käikude arv;
 - suurim istekohtade arv.

B. M₂ ja M₃ kategooria sõidukid

- Ühte tüüpi kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
 - valmistaja;
 - valmistaja tüübitähistus;
 - kategooria;
 - olulised konstruktsiooni ja ehituse aspektid:
 - rung/kandevkere, ühe-/kahekorruseline, jäik raam/liigendraam (selged ja põhilised aspektid);
 - telgede arv;
 - jõuallikas (sisepõlemismootor, elektrimootor, hübriidmootor).
- Sõidukitüübi ühte varianti kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
 - klass (A; B, I, II, III);
 - valmidusaste (näiteks komplektne/mittekomplektne);

- c) jõuallikas:
 - tööpõhimõte (sädesüüde, kompressioonsüüde, neljataktiline, kahetaktiline);
 - silindrite arv ja asetuse;
 - võimsuse erinevus rohkem kui 50% (suurim ületab rohkem kui 1,5 kordselt väikseimat);
 - töömahu erinevus rohkem kui 50% (suurim ületab rohkem kui 1,5 kordselt väikseimat);
 - asukoht (ees, keskel, taga);
 - d) täismassi erinevus rohkem kui 20% (suurim ületab rohkem kui 1,2 kordselt väikseimat);
 - e) veoteljed (arv, asukoht, ühendusviis);
 - f) juhtteljed (arv ja asukoht).
3. Sõidukitüübi variandi ühte versiooni kuuluvad sõidukid ei tohi erineda direktiivi 2001/116/EÜ lisa VIII näitajate osas (müra, heitgaaside kahjulike ainete sisaldus, suitsusus (kompressioonsüütega mootoril), CO₂ heitmed, kütuse kulu).

C. osa

N1, N2ja N3kategooria sõidukid

1. Ühte tüüpi kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
- a) valmistaja;
 - b) valmistaja tüübitähistus;
 - c) kategooria;
 - d) olulised konstruktsiooni ja ehituse aspektid:
 - rung/kere põhi (selged ja põhilised aspektid);
 - telgede arv;
 - jõuallikas (sisepõlemismootor, elektrimootor, hübriidmootor).
2. Sõidukitüübi ühte varianti kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
- a) kere ehitus (näiteks madelauto/kallurauto/paakauto/poolhaagise veduk);
 - b) valmidusaste (näiteks komplektne/mittekomplektne);
 - c) jõuallikas:
 - tööpõhimõte (sädesüüde, kompressioonsüüde, neljataktiline, kahetaktiline);
 - silindrite arv ja asetuse;
 - võimsuse erinevus rohkem kui 50% (suurim ületab rohkem kui 1,5 kordselt väikseimat);
 - töömahu erinevus rohkem kui 50% (suurim ületab rohkem kui 1,5 kordselt väikseimat);
 - asukoht (ees, keskel, taga);
 - d) täismassi erinevus rohkem kui 20% (suurim ületab rohkem kui 1,2 kordselt väikseimat);
 - e) veoteljed (arv, asukoht, ühendusviis);
 - f) juhtteljed (arv ja asukoht).
3. Sõidukitüübi variandi ühte versiooni kuuluvad sõidukid ei tohi erineda direktiivi 2001/116/EÜ lisa VIII näitajate osas (müra, heitgaaside kahjulike ainete sisaldus, suitsusus (kompressioonsüütega mootoril), CO₂ heitmed, kütuse kulu).

D. osa

L kategooria sõidukid

1. Ühte tüüpi kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
- a) valmistaja;
 - b) valmistaja tüübitähistus;
 - c) kategooria;
 - d) rung/raam/abiraam/kere põhi või karkass, mille külge on kinnitatud peamised osad;
 - e) jõuallikas (sisepõlemismootor, elektrimootor, hübriidmootor, jne).
2. Sõidukitüübi ühte varianti kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:
- a) kereehitus (põhilised näitajad);
 - b) jõuallikas:
 - tööpõhimõte (sädesüüde, kompressioonsüüde, neljataktiline, kahetaktiline);
 - silindrite arv ja asetuse;
 - võimsuse erinevus rohkem kui 30% (suurim ületab rohkem kui 1,3 kordselt väikseimat);
 - töömahu erinevus rohkem kui 30% (suurim ületab rohkem kui 1,3 kordselt väikseimat);
 - töötamise viis (elektromootorite korral);
 - c) tühi massi erinevus rohkem kui 20% (suurim ületab rohkem kui 1,2 kordselt väikseimat);
 - d) täismassi erinevus rohkem kui 20% (suurim ületab rohkem kui 1,2 kordselt väikseimat);
 - e) käigukasti tüüp (manuaal, automaat jne).
3. Sõidukitüübi variandi ühte versiooni kuuluvad sõidukid ei tohi erineda direktiivi 2002/24/EÜ lisa VII näitajate osas (müra, heitgaaside kahjulike ainete sisaldus, suitsusus (kompressioonsüütega mootoril). Lisaks sellele ei tohi neil erineda:
- a) sõiduki tühi mass;
 - b) sõiduki täismass;
 - c) mootori töömaht;
 - d) mootori võimsus.
- E. O₁, O₂, O₃ja O₄kategooria sõidukid**

1. Ühte tüüpi kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:

- a) valmistaja;
- b) valmistaja tüübitähistus;
- c) kategooria;
- d) olulised konstruktsiooni ja ehituse aspektid:
 - rung/kandevkere (selged ja põhilised aspektid);
 - telgede arv;
 - täishaagis/poolhaagis/keskstelghaagis;
 - pidurisüsteemi tüüp (näiteks pidurita/pealejooksupiduriga/energiaallikaga piduriga).

2. Sõidukitüübi ühte varianti kuuluvad sõidukid ei tohi erineda vähemalt järgmistes olulistest aspektides:

- a) valmidusaste (näiteks komplektne/mittekomplektne);
- b) kere otstarve (näiteks haagissuvila, madelhaagis, paakhaagis);
- c) täismassi erinevus rohkem kui 20% (suurim ületab rohkem kui 1,2 kordselt väikseimat);
- d) juhtteljed (arv ja asukoht).

3. Sõidukitüübi variandi versiooni moodustavad sõidukid, mille näitajad koosnevad infopakettis loetletud näitajate kombinatsioonist.

F. Sõidukite identifitseerimine kõigi kategooriate korral

Sõiduki täielik identifitseerimine tüübi, variandi ja versiooni tähiste põhjal peab toimuma kõigi sõiduki kasutuselevõtmiseks vajalike tehniliste näitajate määratluste abil.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded lisa 1 lisandus D

[Kehtetu – RTL 2002, 106, 1575– jõust. 1.01.2003]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded» lisa 1 lisandus E

[Kehtetu - RTL 2002, 106, 1575– jõust. 1.01.2003]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele esitatavad nõuded» lisa 1 lisandus F

[RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

SÕIDUKI KERE TÜÜPIDE TÄHISTUS

Sõiduki kere tüübid tähistatakse järgmiselt:

A. M₁ kategooria sõidukid:

- a) AA – sedaan;
- b) AB – luukpära;
- c) AC – universaal;
- d) AD – kupee;
- e) AE – kabriolett;
- f) AF – mitmeotstarbeline. See on mootorsõiduk, mis ei kuulu AA–AE tüüpi ja mis on ette nähtud reisijate ja nende pagasi või kauba vedamiseks ühes kereruumis. Juhul aga, kui selline sõiduk vastab mõlemale järgmisele tingimusele:

- istekohtade arv, arvestamata juhiistet, ei ole suurem kui 6. Istekoht loetakse olemasolevaks, kui sõidukis on ligipääsetav istmekinnitus. Ligipääsetavaks istmekinnituseks loetakse kinnituskoht, mida saab kasutada. Valmistaja peab füüsiliselt muutma kinnituskoha mittekasutatavaks, näiteks keevitama sellele katteplaadid või kattes selle samaotstarbeliste püsielementidega, mida ei saa tavaliste tööriistadega eemaldada ja

- $P - (M + N \times 68)$ on suurem kui $N \times 68$,

kus:

P = täismass, kg;

M = tühi mass, kg;

N = istekohtade arv, välja arvatud juhiiste, siis ei loeta seda sõidukit M₁ kategooria sõidukiks.

B. M₂ ja M₃ kategooria sõidukid:

1. I klassi sõidukid:

- a) CA – ühekorruseline;
- b) CB – kahekorruseline;

- c) CC – ühekorruseline liigendbuss;
- d) CD – kahekorruseline liigendbuss;
- e) CE – madala põrandaga ühekorruseline;
- f) CF – madala põrandaga kahekorruseline;
- g) CG – madala põrandaga ühekorruseline liigendbuss;
- h) CH – madala põrandaga kahekorruseline liigendbuss;

2. II klassi sõidukid:

- a) CI – ühekorruseline;
- b) CJ – kahekorruseline;
- c) CK – ühekorruseline liigendbuss;
- d) CL – kahekorruseline liigendbuss;
- e) CM – madala põrandaga ühekorruseline;
- f) CN – madala põrandaga kahekorruseline;
- g) CO – madala põrandaga ühekorruseline liigendbuss;
- h) CP – madala põrandaga kahekorruseline liigendbuss;

3. III klassi sõidukid:

- a) CQ – ühekorruseline;
- b) CR – kahekorruseline;
- c) CS – ühekorruseline liigendbuss;
- d) CT – kahekorruseline liigendbuss;

4. Aklassi sõidukid:

- a) CU – ühekorruseline;
- b) CV – madala põrandaga ühekorruseline;

5. B klassi sõiduk:

CW – ühekorruseline.

C. osa

N kategooria sõidukid:a) BA – veoauto;b) BB – furgoonauto, s.o veoauto, mille kabiin on integreeritud kereesse;c) BC – sadulveduk;d) BD – veduk kesktelg- või täishaagise veoks.**Juhul aga, kui BB keretüübiga sõidukil, mille täismass ei ületa 3500 kg, on istekohtade arv, arvestamata juhiistet, suurem kui 6 või ta vastab mõlemale järgmisele tingimusele:**

- istekohtade arv, arvestamata juhiistet, ei ole suurem kui 6
- ja • $P - (M + N \times 68)$ ei ole suurem kui $N \times 68$,siis ei loeta seda sõidukit N kategooria sõidukiks.

Juhul aga, kui BA või BB keretüübiga sõiduk, mille täismass ületab 3500 kg, või BC või BD keretüübiga sõiduk vastab vähemalt ühele järgmistest tingimustest:

- istekohtade arv, arvestamata juhiistet, on suurem kui 8 või
- $P - (M + N \times 68)$ ei ole suurem kui $N \times 68$,siis ei loeta seda sõidukit N kategooria sõidukiks.

Istekoha mõiste ning P, M ja N tähendus vt punkt A.

D. osa

O kategooria sõidukid:a) DA – poolhaagis;b) DB – täishaagis;c) DC – kesktelghaagis.

E. Eriotstarbelised sõidukid:

- a) SA – autoelamu;
 - b) SB – soomussõiduk;
 - c) SC – kiirabiauto;
 - d) SD – matuseauto;
 - e) SE – haagiselamu;
 - f) SF – liikurkraana;
 - g) SG – muud eriotstarbelised sõidukid.
- [RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

Teede- ja sideministri 18. mai 2001. a määruse nr 50 «Mootorsõiduki ja selle haagise tehno seisundile ja varustusele esitatavad nõuded»

NÕUDED ENNE 1. JAANUARI 1997. A LIIKLUSREGISTRISSE KANTUD SÕIDUKILE

Grupp 1

Identifitseerimine ja varustus

Kood 101. VIN-kood (e tehasefähis, kere või raami number) ja andmesildid

Nõue: peab olema sõiduki valmistaja või Maanteeameti tehtud ning vastama registreerimistunnistusele ja olema puhas.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 102. Registreerimismärk**

Nõuded: 1) peab vastama Eesti standardile;

2) registreerimismärk peab olema loetav hajutatud päevavalguse korral vähemalt 40 m kauguselt ja pimedal ajal, nõuetekohase registreerimismärgi valgustusega, vähemalt 25 m kauguselt;

3) M ja N kategooria sõidukil peab üks registreerimismärk olema kinnitatud sõiduki esiosale ja teine valmistaja poolt ette nähtud kohale sõiduki tagaosas. O ja L kategooria sõidukil peab registreerimismärk olema kinnitatud valmistaja poolt ette nähtud kohale sõiduki tagaosas;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

4) sõidukeil, mille registreerimismärgi kinnituskoht ei sobi standardkohasele registreerimismärgile, võib kasutada lisakinnitusvahendeid ja paigutada valgusteid nii, et oleks tagatud tagumise registreerimismärgi loetavus;

5) registreerimismärk peab olema puhas, deformeerimata ja ilma katteta;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) kinnitusdetailid ei tohi halvendada registreerimismärgi loetavust. Sõiduki esi- või tagaosas väljastpoolt nähtavale kohale on keelatud paigaldada registreerimismärgi nähtavaid tunnuseid omavaid või matkivaid märke.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 103. Tahavaatepeegel**

Nõuded: 1) peab vastama valmistaja juhendile;

2) kui vaade taha on varjatud, sõiduk veab haagist või seda juhib kurt juht, peab sõidukil olema mõlemal küljel välispeegel;

3) M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukitel peab välispeegel olema mõlemal küljel ning M₂ ja M₃ kategooria bussidel lisaks vähemalt üks sisepeegel;

4) peegel peab olema reguleeritav;

5) peeglil ei tohi olla pragusid, peegeldav kiht peab olema terve ja peegel kindlalt kinnitatud;

6) L kategooria sõidukitel peab olema vasakul pool üks juhtrauale kinnitatud peegel. Kui lubatud kiirus ületab 100 km/h, peab peegel olema mõlemal küljel.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 104. Helisignaal

Nõue: helisignaal peab toimima, heli ei tohi olla vahelduva tonaalsusega.

Kontrollimine: proovilüümisega ja vajaduse korral müramõõdikuga.

Kood 105. Sõidumeerik

Nõuded: 1) [Kehtetu – RTL 2001, 135, 1953– jõust. 24.12.2001]

2) lubatud on kasutada sõidumeerikut, mille andmeplaadile on kantud AETR või Euroopa Nõukogu määruse 3821/85/EMÜ kohane tüübikinnituse tunnusmärk;

3) sõidumeerik peab olema kontrollitud ja paigaldatud vastavalt kehtestatud korrale.

Kontrollimine: vaatlusega, katsesõiduga.

Kood 106. Kiirusmõõdik

Nõue: sõiduk, mille valmistaja lubatud sõidukiirus ületab 50 km/h ja mis ei oma sõidumeerikut, peab omama toimivat kiirusmõõdikut (spidomeetrit). Kiirusmõõdik ei tohi kunagi näidata vähem tegelikust kiirusest.

Kontrollimine: vaatlusega, katsesõiduga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 107. Kiiruspiirik**

Nõue: nõuded kiiruspiirikule, selle kohandamisele ja kontrollimisele ning mootorsõidukite loetelu, millele peab olema paigaldatud kiiruspiirik, on kehtestatud sellekohase teede- ja sideministri määrusega.

Kiiruspiirikut ei nõuta:

- linnaliine teenindavatel bussidel ning neil bussidel, mille valmistajakiirus on väiksem kui 100 km/h;
 - N₃ kategooria sõidukil, mille valmistajakiirus on väiksem kui 85 km/h;
 - kaitsejõudude, piirivalve, päästeteenistuse, politsei jt eritalituse sõidukitel;
- 2) kiiruspiirik peab olema kohandatud vastavalt kehtestatud korrale.

Kontrollimine: vaatluse ja vajadusel kontrollisõiduga.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 108. Ratta tõkiskingad**

Nõuded: 1) autol ja haagisel peab olema kaks kasutamiskõlblikku, ratta läbimõõdule vastavat tõkiskinga; 2) üle 3,5-tonnise täismassiga autodel ja üle 750 kg täismassiga haagistel peavad tõkiskingad vastama järgmistele nõuetele:

Tabel 1

Rehvi välisraadiuse nimimõõde (mm)	Tõkiskinga pikkus (mm)	Tõkiskinga laius (mm)	Tõkiskinga kõrgus (mm)	Tõkiskinga toetuspinna raadius (mm)	Tõkiskingale lubatav suurim koormus (kg)
380	260	120	150	360	1500
480	320	160	190	460	3500
600	400	200	230	560	6500
800	600	250	330	700	10 000

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 109. Esmaabivahendid

Nõuded: 1) nõuded esmaabivahenditele ja nende asukoha märgistamisele ning sõidukite loetelu, millel on esmaabivahendid kohustuslikud, on kehtestatud sotsiaalministri määrustega;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

2) peavad asuma sõidukis juhile kättesaadavas kohas.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2004, 130, 2018- jõust. 08.10.2004]**Kood 110. Tulekustuti**

Nõuded: 1) nõuded M ja N kategooria sõiduki esmastele tulekustutusvahenditele on kehtestatud siseministri määrusega ja nõuded nende asukoha märgistamisele on kehtestatud sotsiaalministri määrusega;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

2) tulekustutid peavad olema töökorras ja asuma kättesaadavas kohas ning olema kättesaadavalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 111. Riigi tunnusmärk

Nõuded: 1) riigi tunnusmärk (edaspidi *märk*) on ellips, mille telgede pikkused on vähemalt 240 mm ja 145 mm. L kategooria sõidukitel ja nende haagistel on lubatud kasutada märki mõõtmetega 175 mm ja 115 mm (vt lisa 1 joonis 1). Märki värv on valge, tähekombinatsioon ja ääris mustad;

2) märk peab olema hajutatud päevavalguse korral loetav vähemalt 40 m kauguselt;

3) märgile on keelatud kanda või juurde lisada muud sümboolikat ja kasutada seda muudel eesmärkidel;

4) märk kinnitatakse sõiduki tagaosale;

5) sõidukile ei tohi kinnitada ühe riigi tunnusmärki ja teise riigi registreerimismärki, v.a tähtajaliselt Eestis arvele võetud teise riigi sõidukid.

Kontrollimine: vaatluse ja joonlauaga.

Kood 112. Turvavöö

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukite istmetel peavad olema turvavööd, kui seda on ette näinud valmistaja. Turvavööd ei nõuta:

- kokkupandavatel klappistmetel;
- istmetel, mida kasutatakse ainult sõiduki seisua ajal;
- seisukohtadega M₂ ja M₃ kategooria linnasõiduks kasutatavate busside istmetel;
- kui puuduvad turvavöö kinnituskohad;

2) turvavöö pannelidel jt jäikadel osadel ei tohi olla teravaid nurki või servi, mis võiksid vööd kulutada, vigastada või purustada. Kõik turvavöö osad peavad olema korrosiooni eest kaitstud. Turvavöö jäigad osad ei tohi olla haprad;

3) jäigad ja plastist osad peavad olema paigutatud nii, et sõiduki kasutamisel need ei jää uste või istmete nihutusseadmete vahele;

4) turvavöödel ei tohi olla nähtavaid vigastusi, lukustusseadmed peavad olema korras;

5) turvapadjaga istekohtadel peab olema hoiatus selle kohta, et sellel istmel ei tohi paigaldada seljaga sõidusuunas laste turvaistet või -hälli. Sellekohane selgitav tekst ja piktogramm peavad paiknema nähtaval kohal ja olema kindlalt kinnitatud. Hoiatust ei nõuta, kui sõidukis on seade, mis lülitab turvapadja rakendumise seadme välja, kui sellele istmele on paigaldatud laste turvaiste või -häll.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 113. Aeglase sõiduki tunnusmärk

Nõuded: 1) sõiduk ja selle haagis, mille liikumiskiirus on piiratud kuni 40 km/h, peab olema tähistatud E-reegli nr 69 kohase tunnusmärgiga (vt lisa 1 joonis 3);
2) peab asuma sõiduki taga keskel või vasaku ääre lähedal.

Kontrollimine: mõõtevahendi ja vaatlusega.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]**Kood 114. Ohukolmnurk**

Nõue: sõidukil, v.a kahe rattaline L kategooria sõiduk, peab olema E-reegli nr 27 nõuete kohane ohukolmnurk.

Kontrollimine: mõõtevahendi ja vaatlusega.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]**Kood 115. Suure sõiduki tunnusmärk**

Nõuded: 1) O₃ ja O₄ kategooria sõiduki, mille registrimass on üle 3,5 t, taha peavad olema kinnitatud E-reegli nr 70 kohased tunnusmärgid. Kui tunnusmärgil on kirjutatud sõna «Top», peab see märgi külj jääma ülespoole. Tunnusmärkide komplekt koosneb ühest, kahest või neljast nelinurksest märgist, mille pikkuste summa ei tohi olla väiksem kui 1130 mm ja suurem kui 2300 mm;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) haagise (kesktelek-, täis- ja poolhaagise) tunnusmärgil peab olema kollane valgustpeegeldav riskülik ja seda ümbritsev punane fluorestseeruv ääris (vt lisa 1 joonis 4);

3) N₃ kategooria sõiduki, v.a sadulveduki, taha peavad olema kinnitatud E-reegli nr 70 kohased tunnusmärgid, millel peavad olema vaheldumisi kollased valgustpeegeldavad ja punased fluorestseerivad kaldtriibud (vt lisa 1 joonis 5).

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** mõõdulindi ja vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 116. Motokiiver**

Nõuded: 1) motokiiver ja motokiivri visiir peavad vastama E-reegli nr 22 nõuetele ja olema E sertifitseeritud;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) pimedal ajal kasutatava sõidukijuhi motokiivri visiiri läbipaistvus peab olema vähemalt 80% ja valgel ajal kasutatava sõidukijuhi motokiivri visiiri läbipaistvus peab olema vähemalt 50%.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** vaatluse ja valguse neeldumismõõdikuga.

Kood 117. Lapse turvaseade

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõue:** Laste turvaseadmed (hällid, istmed, ekraanid, rihmad, rakendid, istmetoed jms) peavad olema E-reegli nr 44 või direktiivi 77/541/EMÜ nõuetele vastavad ja olema E või e sertifitseeritud.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Grupp 2**

Valgustusseadmed**Kood 201. Üldnõuded**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) sõidukile on lubatud paigaldada ainult koodides 202–224 ja 1102 käsitletud valgustus- ja valgustussignalisatsiooniseadmeid. Kõik sõidukile paigaldatud valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmed peavad olema töökorras;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) võib kasutada ainult selle sõiduki variandi ehituses ettenähtud laternaid. Maanteeamet võib põhjendatud juhtudel lubada kasutada teiste sõidukitele ette nähtud laternaid tingimusel, et nende optilised elemendid, lambid ja laternate paigaldus vastavad nõuetele. Laternad peavad olema koostatud nende ehituses ettenähtud optilistest elementidest, lampidest ja hajutiklaasidest. Hajutiklaasid peavad olema pragudeta ning muude vigastusteta. Peegeldi (reflektor) ei tohi olla tuhmunud või korrodeerunud;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) laternates ettenähtud lampide asendamise vahetatavate LED valgusallikatega on keelatud. Laternale, milles kasutatakse LED valgusallika moodulit, peab olema kantud tähis MD;

4) kaugtuled, lähituled ja eesmised udutuled võivad olla paigutatud peitlaternatesse. Peitlaternaid ei tohi olla võimalik juhi kohalt osaliselt avada ja sulgeda. Pimestamise vältimiseks laternate avanemisel või sulgumisel peavad tuled sisse lülituma alles pärast peitlaternate täielikku avanemist ja välja lülituma enne nende sulgumise algust. Lülitismehhanismi rikke korral peavad sisselülitatud peitlaternad jääma avatuks või olema kergesti avatavad ilma tööriistadeta;

5) lähitule laternaid, mis on ette nähtud ainult vasakpoolses liikluses kasutamiseks, on keelatud kasutada (vasakpoolses liikluses kasutatava laterna klaasile on lähitule tähise alla kantud nool, mille teravik on eest vaadates suunatud paremale);

6) koos lähituledega, kaugtuledega ja eesmistele udutuledega peavad lülituma ääretuled ning numbrituled, välja arvatud juhul, kui kaug- või lähitulesid kasutatakse lühikese intervalliga üksteisele järgnevate hoiatavate valgussignaali edastamiseks;

7) kohustuslike laternate kaitseks ei tohi kasutada selleks mitte ettenähtud vahendeid.

8) laternatele ja helkuritele kantavad tähised peavad olema selgelt loetavad ja kustutamatud. Laternatele peavad tähised olema kantud kas laterna klaasile või korpusele, helkuritel valgustatavale pinnale. Tähised peavad olema nähtavad, kusjuures vajadusel tuleb avada liikuv osa (nt kapott, luuk jne);

9) elektriühendused peavad olema sellised, et eesmisi ja tagumisi ääretule laternaid, küljeääretule laternaid ja numbritule laternat on võimalik sisse ja välja lülitada ainult samaaegselt;

10) direktiivide 76/757/EMÜ, 76/758/EMÜ, 76/759/EMÜ, 76/760/EMÜ, 76/761/EMÜ, 76/762/EMÜ, 77/538/EMÜ ja 77/539/EMÜ kohaselt tüübikinnituse saanud valgustus- ja valgussignalisatsiooni seadmeid, mis on ette nähtud paigaldamiseks M₁ ja N₁ kategooria sõidukitele, võib paigaldada L kategooria sõidukitele.

11) kui sõiduki valmistaja on sõidukile paigaldanud valgustus- või valgussignalisatsiooniseadmed, mille ehitus või paigutus ei täida lisa 2 koodides 202, 203, 211–216, 218, 219, 221 või 222 toodud nõudeid või on koodides 216 või 217 toodud valgustusseadmed jätnud paigaldamata, peab valgustus- või valgussignalisatsiooniseadmetele esitatud nõuded lugema täidetuks.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009] **Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 202. Lähitule laternad**

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks lähitule laternat. Lähitule laternate asetamine haagisele on keelatud. L kategooria sõidukil peab olema üks või kaks lähitule laternat. 1990. a või hiljem valmistatud M ja N kategooria sõiduki lähitule laternate paigutus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. 1996. a või hiljem valmistatud L kategooria sõiduki lähitule laternate paigutus peab vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele;

2) lähituled peavad lülituma põlema ja kustuma korraga ja võivad jääda põlema üheaegselt kaugtuledega;

3) lähitulelaterna kõrgus peab olema vahemikus 500–1200 mm maapinnast. Erandina on N₃G kategooria sõidukil lubatud lähitulelaternad paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele maapinnast. Lähitulelaterna kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõiduki lähitulelaternate vahekaugus peab olema vähemalt 600 mm, mida võib vähendada kuni 400 mm-ni, kui sõiduki laius ei ületa 1300 mm;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

4) lähitule laternad peavad olema reguleeritud valmistaja juhendi kohaselt ja nad ei tohi pimestada vastusõitvaid juhte;

5) sõiduki lähitulede värvus peab olema valge või valikkollane;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) lähitule laterna reguleerituse kontrollimisel peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- rehvide siserõhk peab vastama valmistaja ettekirjutusele;
- õhkvedrustusega autodel peab kontrollimise ajal mootor töötama ja rõhk õhusüsteemis olema valmistaja ettekirjutuse kohane, kere asendi regulaatorid reguleeritud;

7) [Kehtetu]

Kontrollimine: esitulede kontrollseadme või ekraaniga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 203. Kaugtule laternad**

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks või neli kaugtule laternat. N₃ kategooria sõidukile on lisaks neljale kaugtule laternale lubatud paigaldada kaks lisakaugtule laternat. N₃ kategooria sõidukil võivad üheaegselt põleda mitte rohkem kui kaks paari kaugtule laternaid. Kui M₁, M₂, M₃, N₁ ja N₂ kategooria sõidukil on neli kaugtuld peitlaternates, siis on lubatud paigaldada kaks lisakaugtule laternat, mida võib kasutada ainult lühiaegse valgussignaali edastamiseks. L kategooria sõidukil, v.a L6e kategooria sõidukil, peab olema üks või kaks kaugtule laternat. L6e kategooria sõidukile võib olla paigaldatud üks või kaks kaugtule laternat. Kaugtule laternate asetamine haagisele on keelatud;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

2) kõigi kaugtulede ümberlülitumine lähituledeks peab toimuma üheaegselt ja need peavad lülituma põlema ja kustuma korraga. Lähituled võivad jääda põlema koos kaugtuledega;

3) [Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 14.05.2010]

4) kaugtulede värvus peab olema valge või valikkollane;

5) kaugtulede sisselülituse märgulamp on kohustuslik, v.a L6e kategooria sõidukil. L6e kategooria sõidukile võib olla paigaldatud kaugtulede sisselülituse märgulamp;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

6) 1990. a või hiljem valmistatud M ja N kategooria sõiduki kaugtule laternate paigutus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele ning 1996. a või hiljem valmistatud L kategooria sõiduki kaugtule laternate paigutus peab vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele;

7) elektriühendused peavad tagama, et summaarne kaugtulede valgustugevus, mida saab üheaegselt sisse lülitada, ei ületaks 300 000 cd, mis vastab valgustugevuse kontrollarvude summale 100. Kui kaugtulelaterna klaasidel tähistus puudub, mõõdetakse iga kaugtule valgustugevust eraldi ja tulemused summeeritakse;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

8) laterna, milles on ühitatud kaug- ja lähituli, reguleerimine peab toimuma lähitule reguleerimise teel;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

9) [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

Kontrollimine: ekraani või kontrollseadme, luksmeetri ja vaatlusega.

[RTL 2005, 37, 530- jõust. 08.04.2005]**Kood 204. Seisutule laternad**

Nõue: 1) seisutule laternaid võib paigaldada M ja N kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6 m ja laius ei ületa 2 m. Teistele sõidukitele on seisutule laternate paigaldamine keelatud. Kui seisutule laternad on paigaldatud, siis peavad nad vastama E-reegli nr 77 või direktiivi 77/540/EMÜ nõuetele ja nende paigutus E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Paigaldada võib kaks ettepoole valget valgust andvat ja kaks tahapoole punast valgust andvat seisutule laternat. Kui seisutuli on ühitatud küljeääretulega või küljesuunatulega, siis peab nende värvus olema merevaigukollane.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 205. Eesmised udulaternad**

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile on lubatud paigaldada vastavalt E-reeglile nr 48 või direktiivile 76/756/EMÜ kaks E-reegli nr 19 või direktiivi 76/762/EMÜ nõuetele vastavat eesmist udulaternat ja L kategooria sõidukile üks või kaks eesmist udulaternat. Eesmist udulaternate paigutamine haagisele on keelatud; 2) lubatud on kasutada

või

tähisega eesmisi udulaternaid, mille hajutiklaasil on täht «B»;

3) eesmist udulaternadega koos peavad lülituma eesmised ja tagumised ääretuled ning numbrituli;

4) eesmise udulaternat valgusvihul peab olema ülal järsk, selgelt nähtav valguse ja varju piir;

5) eesmise udulaternat värvus peab olema valge või kollane;

6) eesmise udulaternat valgusava alaserv ei tohi asetsema madalamal kui 250 mm ja ülaserk kõrgemal lähitule laterna valgusava ülaserk vast ning M₁ kategooria sõidukil kõrgemal kui 800 mm maapinnast. Laterna valgusava välisserv ei tohi olla kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm;

8) [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Tabel 2

[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** vaatlusega ja esilaternate kontrollseadmega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

Kood 206.[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 207. Päevatule laternad

Nõuded: 1) M ja N kategooria sõidukile võib E-reegli nr 48 kohaselt paigaldada kaks E-reegli nr 87 kohast päevatule laternat. Päevatule laterna valgusava ülaserk ei tohi asetsema kõrgemal kui 1500 mm ja alaserv madalamal kui 250 mm maapinnast. Laterna valgusava välisserv ei tohi olla kere välisgabariidist kaugemal kui 400 mm ja laternate valgusavade siseservade vahe ei tohi olla väiksem kui 600 mm (400 mm sõidukite korral, mille laius ei ületa 1300 mm). Haagisele on päevasõidutulede asetamine keelatud;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) päevatule laternad võivad olla ühitatud teiste tuled laternatega;

3) ühe päevatule valgustugevus peab olema vähemalt 400 cd ja ei tohi ületada 1200 cd. Valgusava pinna suurus peab olema vähemalt 25 cm² ja ei tohi ületada 200 cm²;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

4) [Kehtetu – RTL 2007, 37, 636– jõust. 7.05.2007]

5) lubatud on kasutada E-sertifitseeritud päevatule laternaid ja sellele peab olema kantud tähis RL. Päevatule värvus peab olema valge või valikkollane;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

6) päevatud peavad automaatselt välja lülituma, kui lülitatakse sisse lähi- või kaugtuled.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** vaatluse ja luksmeetri (valgustugevuse suurus arvutatakse luksmeetri näidu järgi).

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 208. Töötule laternad**

Nõuded: 1) töötule laternate paigutus peab võimaldama piisavalt valgustada töökohta, kuid ei tohi pimestamisega tekitada liiklusohlikku olukorda;

2) töötule laternad võivad olla teisaldatavad;

3) töötule, v.a alarmsõidukil kasutatavad, valgus peab olema hajutatud hajutava muustriga laterna klaasi või sarnast funktsiooni täitva tehnoloogia abil. Temal ei tohi olla auto valgustusseadmetena kasutatavate laternate tähistust. Töötule värvus peab olema valge või valikkollane;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

4) töötule lülitamine peab toimuma eraldi lülitiga ja sõiduki armatuurlaual peab olema nende märgulamp.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 209. Alarmsõiduki vilkurid

Nõue: alarmsõiduki vilkur ja tema paigaldus alarmsõidukile peab vastama Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuetele. Alarmsõiduki vilkurit või nende kombinatsiooni ei tohi kasutada teistel sõidukitel.

Nõuded: mõõdulindi, stopperi ja vaatlusega.

Kood 210. Kollased vilkurid

Nõuded: 1) kollane vilkur ja tema paigaldus hooldussõidukile (teehoiuülesandeid ja teel mõõdapääsmaatuid tööülesandeid täitev eritalituse sõiduk) peab vastama Vabariigi Valitsuse kehtestatud nõuetele;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) kollast vilkurit võib paigaldada suuremõõtmelisele või raskekaalulisele veosele ja sellistel vedudel kasutatavale sõidukile ning saateautole, kui sellisteks vedudeks väljaantud eriluba seda nõuab. Kollane vilkur võib olla sisse lülitatud ainult suuremõõtmelise või raskekaalulise veose veo ajal. [Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja stopperiga.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 211. Eesmised ääretule laternad**

Nõuded: 1) alumised eesmised ääretule laternad peavad olema M, N, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel ning alates 26. veebruarist 1993. a esmregistreeritud üle 1600 mm laiusel O₁ ja O₂ kategooria sõidukitel. Ülemised eesmised ääretule laternad peavad olema alates 1. jaanuarist 1994. a esmregistreeritud üle 2100 mm laiusel M, N ja O kategooria sõidukil. Lubatud on paigaldada alumisi eesmisi ääretule laternaid O kategooria sõidukile, mille laius ei ületa 1600 mm ning ülemisi eesmisi ääretule laternaid 1800 kuni 2100 mm laiusele M, N ja O kategooria sõidukile. Alumiste eesmiste ääretule laternate:

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi M ja N kategooria sõidukil ületada 400 mm ja O kategooria sõidukil 150 mm;

b) valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius ei ületa 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

c) kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 350 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada 1500 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele.

Ülemiste eesmiste ääretule laternate:

a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm;

b) kõrgus teepinnast peab olema võimalikult suur arvestades sõiduki kereehituse eripäraga, kuid mootorsõidukil ei tohi nad asetseada tuuleklaasi ülaservast madalamal;

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]

2) [kehtetu]

3) M, N ja O kategooria sõiduki eesmised ääretule laternad peavad olema valmistaja juhendi kohased ja nende paigaldus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Eesmiste ääretulede värvus peab olema valge. Erandina võib eesmiste ääretulede värvus olla merevaigukollane sõidukil:

a) mis on saadud pärandvarana;

b) mis kuulub ümberasujale;

c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorterit, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] e) mis on lepingulisel tööl olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;

f) mis on esmakordselt kasutusele võetud enne 1. oktoobrit 1994. a;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

4) kõik eesmised ääretuled peavad sisse lülituma koos kaugtuledega, lähituledega ja eesmiste udutuledega;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

5) alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L kategooria sõiduki eesmised ääretule laternad peavad vastama E-reegli nr 50 või direktiivi 97/24/EÜ nõuetele ja nende paigaldus peab vastama E-reegli nr 53 või direktiivi 93/92/EMÜ nõuetele.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kontrollimine:** vaatluse, luksmeetri ja mõõdulindiga.

[RTL 2005, 37, 530- jõust. 08.04.2005] **Kood 212. Küljeääretule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 6000 mm pikkusel M, N ja O kategooria sõidukil, v.a kabiiniga rungal, peavad olema küljääretule laternad. Küljääretule laternate paigaldamine on vabatahtlik:

a) enne 1. jaanuari 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 6000 mm pikkusel M, N ja O kategooria sõidukil;

b) M, N ja O kategooria sõidukil, mille pikkus ei ületa 6000 mm;

c) kabiiniga rungal.

O kategooria sõidukil arvestatakse pikkusmõõdu sisse veotiisli pikkus. Küljääretule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) sõiduki mõlemal küljel pikkuse keskmisel kolmandikul peab olema vähemalt üks küljääretule latern ja kõige eesmine küljääretule latern ei tohi esiservast olla kaugemal kui 3000 mm. Kõrvutiasuvate küljääretule laternate vahekaugus ei tohi ületada 3000 mm. Kui kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik vahekauguse nõuet täita, võib vahekaugust suurendada kuni 4000 mm-ni. Kõige tagumine küljääretule latern ei tohi tagaosast olla kaugemal kui 1000 mm. Kui alla 6000 mm pikkusele sõidukile või kabiiniga rungale on paigaldatud küljääretule laternad, siis piisab ühest küljääretule laternast pikkuse esimesel või viimasel kolmandikul.

Küljääretule laterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele;

3) küljääretule värvus peab olema merevaigukollane. Erandina võib kõige tagumise küljääretule värvus olla punane, kui küljääretule latern on grupeeritud, kombineeritud või vastastikku ühendatud tagumise alumise ääretule laternaga või tagumise ülemise ääretule laternaga või tagumise udulaternaga või piduritule laternaga või tagumise helkuriga või on osaks tagumise helkuri valgust kiirgavast pinnast;

4) kõik küljääretuled peavad sisse lülituma koos kaugtuledega, lähituledega ja eesmistele udutuledega.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 213. Tagumised ääretule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) M, N ja O kategooria sõidukil peab olema kaks alumist tagumist ääretule laternat. L kategooria sõidukil peab olema vähemalt üks alumine tagumise ääretule latern. Kui sõidukil ei ole tagumisi ülemisi ääretule laternaid, siis võib M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukile paigaldada kaks alumist tagumist ääretule lisalaternat.

Alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud üle 2100 mm laiusel M, N ja O kategooria sõidukil, v.a kabiiniga rungal, peab olema kaks tagant nähtavat ülemist tagumist ääretule laternat. Ülemisi tagumisi ääretule laternaid on lubatud paigaldada M, N ja O kategooria sõidukile ja kabiiniga rungale, mille laius on üle 1800 mm, kuid ei ületa 2100 mm. Tagumised ääretule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) Alumiste tagumiste ääretule laternate:

a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast M, N ja O kategooria sõidukil ei tohi ületada 400 mm. Nõue ei kehti lisalaternate paigaldamisele;

b) valgusavade siseservade vaheline kaugus M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

c) kõrgus teepinnast M, N ja O kategooria sõidukil peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele tingimusel, et lisalaternaid ei ole paigaldatud. Lisalaternad peavad kohustuslikest laternatest olema paigaldatud vähemalt 600 mm kõrgemale;

d) L kategooria sõiduki alumine tagumise ääretule latern peab olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale;

3) M, N ja O kategooria sõiduki ülemiste tagumiste ääretule laternate:

a) valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm;

b) kõrgus teepinnast peab olema võimalikult suur arvestades sõiduki laiust, kere ehitust ja käitamist käsitlevate nõuetega ning laternate sümmeetriaga;

4) kõik tagumised ääretuled peavad sisse lülituma koos kaugtuledega, lähituledega ja eesmistele udutuledega;

5) tagumiste ääretulede värvus peab olema punane;

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Kood 214. Piduritule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] **Nõuded:** 1) M, N ja O kategooria sõidukil peab taga olema vähemalt kaks piduritule laternat. M, N ja O kategooria sõidukile võib täiendavalt paigaldada ühe või kaks piduritule laternat. Piduritule laternad peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M₁ ja N₁ kategooria sõiduki piduritule laterna valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. M₂, M₃, N₂, N₃ ja O kategooria sõiduki piduritule laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. Üksik täiendav piduritule latern peab M, N ja O kategooria sõidukil paiknema sõiduki keskpikiteljel. Kui sõiduki kereehituse eripära ei võimalda üksikut täiendavat piduritule laternat paigaldada sõiduki keskpikiteljele, siis võib selle paigaldada mitte kaugemale kui 150 mm keskpikiteljest;

3) piduritule laterna kõrgus teepinnast M, N ja O kategooria sõidukil peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele tingimusel, et täiendavaid piduritule laternaid ei ole paigaldatud. Kui täiendavalt on paigaldatud kaks piduritule laternat, siis peavad need olema paigaldatud kohustuslikest laternatest vähemalt 600 mm kõrgemale. Üksiku piduritule laterna valgusava alaserv ei tohi olla madalamal kui 150 mm tagaakna alaservast või 850 mm maapinnast, kuid peab olema kõrgemal kohustuslike piduritule laternate valgusava ülaservast;

4) L kategooria sõidukil peab taga olema vähemalt üks piduritule latern. Piduritule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale;

5) kõik pidurituled peavad süttima sõidupiduri rakendamisel ja ei tohi töötada vilkuval režiimil. Täiendav piduritule latern ei tohi olla vastastikku ühendatud ühegi teise laternaga;

6) piduritule värvus peab olema punane;

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 215. Tagumise registreerimismärgi tule latern**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M, N, O ja L kategooria sõidukil, välja arvatud trollil, peab olema vähemalt üks tagumise registreerimismärgi tule latern. Tagumise registreerimismärgi tule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule, olema paigaldatud valmistaja poolt ettenähtud kohale ja valgustama registreerimismärki nii, et see oleks pimedal ajal loetav 25 m kauguselt;

2) tagumise registreerimismärgi tuli peab sisse lülituma koos kaugtuledega, lähituledega ja eesmistele udutuledega;

3) tagumise registreerimismärgi tule värvus peab olema valge;

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 216. Tagumised udutule laternad**

Nõuded: 1) 1994. a või hiljem valmistatud M, N ja O kategooria sõidukitel peab taga olema üks või kaks valmistaja juhendile vastavat udutule laternat, mille paigutus peab vastama E-reegli nr 48 või direktiivi 76/756/EMÜ nõuetele. Tagumine udutule latern ei ole kohustuslik sõidukil:

a) mis on saadud pärandvarana;

b) mis kuulub ümberasujale;

c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorteril, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]e) mis on lepingulisel tööol olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) tagumiste udutule laternate kaugus lähimast piduritule laternast peab olema vähemalt 100 mm. Kui sõiduki taga on üks udutuli, peab see asuma tagant vaadates sõiduki sümmeetriateljel või sellest vasakul. Tagumise udutule laterna valgusava ülaser ei tohi asetsema kõrgemal kui 1000 mm (N₃G kategooria sõidukitel kuni 1200 mm) ja alaserv madalamal kui 250 mm;

3) tagumiste udutulede värvus peab olema punane;

4) [Kehtetu – RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

5) tagumised udutuled võivad lülitada, kui lähi-, kaug- või eesmistele udutuled on sisse lülitatud ja olema väljalülitatavad sõltumatult teistest tuledest;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) 1994. a või hiljem valmistatud sõidukil on lubatud kasutada ainult

või

tähisega udulaternaid, mille hajutiklaasil on «F» täht (Hollandi tüübikinnituse korral täht «B»).

Kontrollimine: vaatluse, luksmeetri ja mõõdulindiga.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 217. Tagurdustule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M, N ja O kategooria sõidukile on tagurdustule laternate paigaldamine vabatahtlik. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ei ületa 6000 mm ja M₁ kategooria sõidukile võib paigaldada ühe või kaks tagurdustule laternat. M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ületab 6000 mm, võib paigaldada kaks või neli tagurdustule laternat. L5e ja L7e kategooria sõidukile on lubatud paigaldada üks või kaks tagurdustule laternat. Tagurdustule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) tagurdustule laternad peab paigaldama sõiduki taha ja need peavad süttima ning jääma sisselülitatuks seni, kuni tagasikäik on sisse lülitatud ja mootori käivitamist juhtiv seade on sisse lülitatud. Lubatud on M₂, M₃, N ja O kategooria sõidukile, mille pikkus ületab 6000 mm, paigaldada tagurdustule lisalaternad külgedele.

Külgedele paigaldatud tagurdustule lisalaternate sisselülitamiseks peab olema eraldi lüliti, need peavad jääma sisselülitatuks peale tagasikäigu väljalülitumist ja automaatselt välja lülituma, kui edasisuunas liikumise kiirus ületab 10 km/h;

3) tagurdustule laterna kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm;

4) tagurdustule värvus peab olema valge.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 218. Suunatule laternad**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M ja N kategooria sõidukil peab olema kaks eesmist ja kaks tagumist suunatule laternat. O kategooria sõidukil peab olema kaks tagumist suunatule laternat. M ja N kategooria sõidukil peavad olema külgmised suunatule laternad, kui sõiduki valmistaja on need ette näinud. M₂, M₃, N₂, N₃, O₂, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitele on lubatud täiendavalt paigaldada kaks tagumist suunatule lisalaternat. L3e, L4e, L5e, L7e ja kerega L6e kategooria sõidukil peab olema kaks eesmist ja kaks tagumist suunatule laternat. Kereta L6e kategooria sõidukile võib paigaldada kaks eesmist ja kaks tagumist suunatule laternat. Suunatule latern peab vastama valmistaja poolt ettenähtule;

2) M, N, ja O kategooria sõidukil peab suunatule laterna kõrgus teepinnast olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 1500 mm. Kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 2100 mm kõrgusele. Suunatule lisalaternad peavad kohustuslikest suunatule laternatest olema 600 mm kõrgemal. L kategooria sõidukil peab suunatule laterna kõrgus teepinnast olema vähemalt 350 mm, kuid ei tohi ületada 1200 mm;

3) M, N ja O kategooria sõiduki suunatule laterna valgusava välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. Nõue ei kehti lisalaternate paigaldamisele. M, N ja O kategooria sõiduki suunatule laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni. L kategooria sõidukite suunatule laternate valgusavade siseservade vaheline kaugus peab olema:

- a) L3e kategooria sõidukil – 240 mm;
- b) L4e kategooria sõidukil – 600 mm;
- c) L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil – 500 mm;

4) M ja N kategooria sõiduki külgmise suunatule latern ei tohi olla sõiduki esiservast kaugemal kui 1800 mm. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil, kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik laternaid paigaldada kuni 1800 mm kaugusele esiservast ja M₁ ning N₁ kategooria sõidukil, võib neid paigaldada kuni 2500 mm kaugusele esiservast;

5) suunatule sisselülitus peab olema sõltumatu teistest laternatest. Kõigi ühe külje suunatulede lülitus peab toimuma ühe lülitusseadmega. Mitte üle 6000 mm pikkustel M₁ ja N₁ kategooria sõidukitel võivad koos suunatuledega vilkuda sama külje merevaigukollased küljeääretuled;

6) suunatulede värvus peab olema merevaigukollane. Tagumiste suunatulede värvus võib olla punane sõidukil:

- a) mis on saadud pärandvarana;
- b) mis kuulub ümberasujale;
- c) mis on välisriikide diplomaatiliste esinduste ja nende välisriikide kodanikest töötajate omanduses või valduses;

d) mis on rahvusvahelise sõjalise peakorterit, välisriigi relvajõudude, tsiviilkoosseisu ja nende välisriikide kodanikest liikmete omanduses või valduses;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]e) mis on lepingulisel tööol olevate välisriikide kodanike omanduses või valduses;

7) suunatulede vilkumissagedus peab olema 90 ± 30 korda minutis;

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 219. Armatuurilaua märgulambid**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) M ja N kategooria sõidukil peavad olema:

- a) kaugtulede sisselülitatuse märgulamp;
 - b) suunatulede töökorras oleku märgulamp;
 - c) ohutulede sisselülitatuse märgulamp, kui ohutulede süsteem on paigaldatud. Ohutulede sisselülitatuse märgulampi võib asendada suunatulede töökorras oleku märgulamp;
 - d) tagumiste udutulede sisselülitatuse märgulamp, kui tagumised udulatarnad on paigaldatud;
 - e) õhkpidurite rikke märgulamp, kui sõidukil on õhkpidurid;
 - f) ABS pidurite rikke märgulamp, kui sõidukil on ABS pidurid;
- 2) L kategooria sõidukitel peavad olema:
- a) kaugtulede sisselülitatuse märgulamp – L3e ja L4e kategooria sõidukitel;
 - b) ohutulede sisselülitatuse märgulamp, kui ohutulede süsteem on paigaldatud;
 - c) tagumiste udutulede sisselülitatuse märgulamp, kui tagumised udulatarnad on paigaldatud;

3) armatuurlaua märgulambid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

Kontrollimine:1) TÜ – vaatlusega

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 220. Autorongi tunnusmärk**

Nõue: autorongi (v.a autorong, mille vedukiks on M_1 või N_1 kategooria sõiduk) vedukautol peab olema autorongi tunnusmärk, milleks on üks kollane ümmargune latern läbimõõduga vähemalt 70 mm või kolm sõiduki pikiteljega risti olevas reas asuvat kollast laternat vahedega 150 kuni 300 mm. Autorongil, millel on ülemised eesmised ääretuled, ei ole autorongi tunnusmärk kohustuslik.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 221. Helkurid

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) O kategooria sõidukil ja nendel M ja N kategooria sõidukitel, millel kõik peegelditega eesmised laternad on peitlaternad, peab ees olema kaks mittekolmnurkset eesmist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset eesmist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. Ülejäänud M ja N kategooria sõidukitele on mittekolmnurksete helkurite paigaldamine sõiduki ette vabatahtlik. L kategooria sõiduki ette on mittekolmnurksete helkurite ja helkurmaterjalide paigaldamine keelatud;

2) O kategooria sõidukil ja üle 6000 mm pikkusel M ja N kategooria sõidukil peavad olema külgmised mittekolmnurksed helkurid. Nende arv peab olema selline, et mõlemal küljel oleks täidetud pikisuunalise asetuse nõuded. Täiendavalt on neile lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset külgmist helkurit, mis ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi ning helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust. L kategooria sõidukile ja ülejäänud M ja N kategooria sõidukitele on külgmiste mittekolmnurksete helkurite paigaldamine vabatahtlik;

3) M ja N kategooria sõidukil peab taga olema kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit. Täiendavalt on neile lubatud paigaldada kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures täiendavad helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. O kategooria sõidukile võib paigaldada kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit tingimusel, et need on grupeeritud teiste tagumiste valgussignaalseadmetega. Alates 1. jaanuarist 1996. a esmakordselt kasutusele võetud L3e, L5e, L6e ja L7e kategooria sõidukil peab taga olema üks või kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit, kusjuures L6e kategooria sõidukil, mille laius on üle 1000 mm ja L4e kategooria sõidukil peab taga olema kaks mittekolmnurkset tagumist helkurit;

4) O kategooria sõidukil peab taga olema kaks kolmnurkset tagumist helkurit. Täiendavalt on lubatud paigaldada kaks kolmnurkset tagumist helkurit ja helkurmaterjale tingimusel, et need ei vähenda kohustuslike valgustus- ja valgussignaalseadmete tõhusust, kusjuures täiendavad helkurid ei pea täitma kõrguse ja laiuse tingimusi. M, N ja L kategooria sõidukile on kolmnurksete helkurite paigaldamine keelatud;

5) helkuri kõrgus teepinnast peab olema vähemalt 250 mm, kuid ei tohi ületada 900 mm. Juhul kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik helkureid paigaldada kuni 900 mm kõrgusele, võib neid paigaldada kuni 1500 mm kõrgusele;

6) M ja N kategooria sõiduki eesmist ja tagumiste helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm. O kategooria sõiduki tagumiste helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm ja eesmist helkurite kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 150 mm. M_2 , M_3 , N_2 ja N_3 kategooria sõiduki eesmist ja tagumiste helkurite siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 600 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugus vähendada 400 mm-ni. Kui L kategooria sõidukile on paigaldatud üks tagumine helkur, siis peab see asuma sõiduki pikikesktaasapinnal. Kui L kategooria sõidukile on paigaldatud kaks tagumist helkurit, siis helkurite välisserva kaugus sõiduki külgservast ei tohi ületada 400 mm ja helkurite siseservade vaheline kaugus peab olema vähemalt 500 mm, kuid sõidukil, mille laius on väiksem kui 1300 mm, võib kaugust vähendada 400 mm-ni;

7) üle 6000 mm pikkusel M ja N kategooria sõidukil ning kõigil O kategooria sõidukitel peab mõlema külje keskmisel kolmandikul olema vähemalt üks külgmist helkur. Kõige eesmine külgmist helkur ei tohi esiservast olla kaugemal kui 3000 mm, kusjuures O kategooria sõidukil arvestatakse ka tiisli pikkust. Kõige tagumine külgmist helkur ei tohi tagaservast olla kaugemal kui 1000 mm. M_2 , M_3 , N_2 , N_3 ja O kategooria sõidukil ei tohi kõrvuti asetsevate külgmiste helkurite vahekaugus ületada 3000 mm. Juhul kui sõiduki kereehituse eripära tõttu ei ole võimalik nõutavat helkurite vahekaugust tagada, võib vahekaugust suurendada 4000 mm-ni. Kui M ja N kategooria sõidukil, mille pikkus ei ületa 6000 mm, on külgmised helkurid paigaldatud, piisab ühest helkurist sõiduki pikkuse esimesel kolmandikul ja/või ühest tagumisel kolmandikul;

8) mittekolmnurksed helkurid peavad olema sellise suurusega, et mahuvad 200 mm läbimõõduga ringi ja nende kuju ei tohi meenutada numbrit, tähte ega kolmnurka, v.a tähti O, I, U ja numbrit 8. Kolmnurksed helkurid peavad olema võrdkülgse kolmnurga kujulised küljepikkusega 150–200 mm;

9) helkurite värvus peab olema: eesmistel valge, tagumistel punane ja külgmistel merevaigukollane;

10) kui M_2 , M_3 , N, O_2 , O_3 , O_4 kategooria sõidukile on paigaldatud nähtavamaks tegemise märgistus (linthelkurid), siis peab see vastama E-reeglite nr 48 ja 104 nõuetele. Sellise märgistuse paigaldamine M_1 ja O_1 kategooria sõidukitele on keelatud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 222. Ohutuled**

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Nõuded:** 1) alates 1. jaanuarist 1994. a esmakordselt kasutusele võetud M, N ja O kategooria sõidukil peab olema ohutulede süsteem. Ohutuledena lülitatakse üheaegselt vilkuma kõik suunatud (vt kood 218). Ohutulede arv, asukoht, vilkumise sagedus ja värvus peab vastama koodis 218 esitatud nõuetele;

2) ohutulesid peab olema võimalik sisse lülitada nii töötava kui ka mittetöötava mootori korral. Mootorsõiduki haakes oleva haagise suunatud peab olema võimalik sisse lülitada mootorsõiduki ohutulede lülitusseadme abil;

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 223. Pöördelatern**

Nõuded:

1) mootorsõidukile võib paigaldada kaks pöördelaternat;

2) pöördelaternad peavad vastama E-reegli nr 119 nõuetele ja olema paigaldatud E-reegli nr 48 nõuete kohaselt;

3) pöördelaterna tähis on «K»;

4) pöördelaterna tule värvus peab olema valge.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 224. Valgusreklaamseade**

Nõuded: 1) M₁ ja N₁ kategooria sõidukitele võib valgusreklaamseadme paigaldada ainult sõiduki katusele nii, et kirjed ja pildid paiknevad sõiduki pikiteljesuunaliselt. M₂, M₃, N₂ ja N₃ kategooria sõidukitele võib valgusreklaamseadme paigaldada ainult tuuleklaasi ülaservast kõrgemale;

2) valgusreklaamseadme välispinnad ja detailid peavad vastama koodi 602 punktides 2 ja 3 toodud nõuetele ning olema valmistatud ohutust, purunemisel teravaid ja lõikavaid kilde mitteandvast materjalist.

Valgusreklaamseade peab olema paigaldatud valmistaja juhendi kohaselt ning selle kinnitused peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule;

3) valgusreklaamseadme valgustus peab olema hajus ning peab olema välditud teiste liiklejate pimestamine. Valgustus peab vastama koodis 221 toodud nõuetele ning see ei tohi vähendada kohustuslike valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmete tõhusust. Elektriühendused peavad olema sellised, et valgusreklaamseadme valgustus töötab ühtlasel režiimil ning seda saab sisse ja välja lülitada sõltumata teistest valgustus- ja valgussignalisatsiooniseadmetest.

4) valgusreklaamseadmes kasutatavad kirjed ja pildid ei tohi olla liikuvad.

Kontrollimine: mõõtevahendi ja vaatlusega.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Grupp 3**

Juhtimisseadmed

Kood 301. Üldnõuded juhtimisseadmetele

Nõuded: 1) auto rool peab olema vasakul poolel. Posti ja kauba jaotamisega/kogumisega tegelevad, teetöödel kasutatavad ja teistes riikides registreeritud autod võivad olla parempoolse rooliga. Erandina võivad olla parempoolse rooliga võõrriigist ümberasumisega kaasa toodud ja päritud autod;

2) neljateljelistel autodel peab lisaks esimesele juhtteljele olema juhitud veel vähemalt üks kolmest ülejäänud teljest;

3) sõiduki juhtimisseadmed peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja olema töökorras. Rool peab pöörduma sujuvalt, ilma kinnijäämisteta ja vibratsioonita. Juhtimisseadmete osadel ei tohi olla pragusid, jääkdeformatsioone jm vigastusi. Juhtimisseadmete omavoliline ümberehitus on keelatud. Juhtimisseadmete ümberehitust võivad teostada ainult sõiduki valmistaja või tema ametlik esindaja;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** vaatlusega.

Kood 302. Rooliratas

Nõuded: 1) peab vastama sõiduki valmistaja nõuetele;

2) mitmel sõiduki tüübil kasutatav rooliratas («*generalsteeringcontrol*») peab omama valmistaja tõendit selle kohta, millisele sõiduki tüübile on rool sobiv. Tõendi puudumisel peab Maanteeamet määrama rooliratta kõlblikkuse ekspertiisi ja tegema nõuetele vastavuse kohta märkuse sõiduki registreerimistunnistusele. Turvapadjaga rooliratta asendamine ilma turvapadjata roolirattaga on keelatud.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Kontrollimine:** vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 303. Ohutu roolimehhanism

Nõue: 1990. a või hiljem valmistatud M₁ ja N₁ kategooria sõiduki (v.a autod, mille rooliratas asub esiteljest eespool) roolivõlli ehituses peab olema ohutuselement, mis tagab kokkupõrkel roolivõlli deformeerumise või purunemise ja pöördumise juhi kehast kõrvale.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 304. Roolimehhanism

Nõue: roolimehhanism peab vastama sõiduki valmistaja nõuetele. Roolimehhanismi kinnitus kere/raami külge peab olema valmistaja juhendi kohane.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 305. Esirataste pöördepiirikud

Nõue: esirataste pöördepiirikud peavad olema valmistaja juhendi kohased.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 306. Roolihoovastiku liigendid

Nõue: roolihoovastiku liigendid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule, neis ei tohi olla ülemäärast lõtku. Lõtkuks ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** vaatlusega.

Kood 307. Rooliratta vabakäik

Nõue: rooliratta vabakäik peab olema M_1 ja N_1 kategooria autol: $\leq 10^\circ$ ning M_2 , M_3 , N_2 ja N_3 kategooria autol $\leq 20^\circ$. Kui valmistaja on ette näinud väiksemad väärtused, siis peab rooliratta vabakäik vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: nurgamõõdikuga.

Kood 308. Roolivõlli laagrid

Nõuded: 1) roolivõlli laagrid peavad olema valmistaja juhendi kohaselt reguleeritud;

2) roolivõllid peavad pöörduma ühtlaselt, sujuvalt ja ei tohi kinni kiiluda.

Kontrollimine: vaatluse ja rooli pööramisega või lõtkutestriga.

Kood 309. Koostude porikaitses

Nõue: koostude porikaitses peavad olema töökorras ja vigastusteta.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 310. Roolivõimendi

Nõuded: 1) hüdrovõimendi peab olema nõutava tasemeni õliga täidetud ja ei tohi lekkida;

2) pneumaatilised võimendid ei tohi pihkuda, nende voolikud peavad olema pragudeta ja murenemise tunnusteta. Torudel ei tohi olla korrosiooni;

3) elektrivõimendite ühendusjuhtmed peavad olema korralikult kinnitatud, juhtmed vigastamata ja klemmid või pistikud korralikult ühendatud ning kinnitatud;

4) võimendi juhtklapi rikke korral peab olema võimalik sõidukit käsitsi juhtida;

5) jõusilinder ei tohi lekkida/pihkuda;

6) voolikud peavad olema töökorras ja ei tohi lekkida/pihkuda;

7) võimendi õlipumba rõhk peab olema valmistaja juhendi kohane ja pump ei tohi lekkida;

8) roolivõimendi õliradiaator ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 311. Ratta lõtk

Nõue: lõtkud ei tohi olla suuremad kui seda on ette näinud valmistaja või, andmete puudumisel, ei tohi olla suuremad kui:

- kuni 17" nimiläbimõõduga velje korral – 5,0 mm;
- 17...20" nimiläbimõõduga velje korral – 7,0 mm;
- üle 20" nimiläbimõõduga velje korral – 9,0 mm.

Ratta lõtku A (vt lisa 1 joonis 27) mõõdetakse rehvi mustri servalt.

Kontrollimine: vaatluse, lõtkuestri, rismuse ja nihiku või indikaatorkellaga.

Kood 312. Käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid

Nõue: käänmik (käändtelg), rooli- ja pendelhoob ning nende liigendid peavad vastama valmistaja juhendile ja olema selle kohaselt kinnitatud ning nendes ei tohi olla märgatavat lõtku, pragusid ja jääkdeformatsioone. Lõtkuks ei loeta liigendi amortiseerivat liikumist.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkuestriga.

Kood 313. Rooliamortisaator

Nõue: rooliamortisaator peab olema töökorras, ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatluse või lõtkuestriga.

Kood 314.[Kehtetu – RTL 2007, 37, 636– jõust. 7.05.2007]

Kood 315. L kategooria sõiduki roolikann

Nõue: lõtk L kategooria sõiduki roolikannu laagrites ei tohi ületada valmistaja poolt ette nähtud suurust.

Käänmikjuhtimisega esirattal ei tohi olla liigendites märgatavaid lõtke.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 316. L kategooria sõiduki esiratas

Nõue: esiratta kodarad peavad olema kinnitatud ja pingutatud, esiratas ei tohi viskuda ja laagrites ei tohi olla tuntavat lõtku. Esiratta telg peab olema kindlalt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 317.[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Grupp 4

Piduriseade

Kood 401. Üldnõuded piduriseadmele

Nõuded: 1) peab vastama valmistaja juhendile (ei tohi olla muudetud selle ehitust, kasutatud valmistaja poolt selleks mitte ette nähtud osi ja sõlmi). Piduriseadme ümberehitust võivad teostada ainult sõiduki valmistaja või tema ametlik esindaja;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) piduriseade ei tohi olla ohtlikult korrodeerunud ja peab töötama nõutava efektiivsusega;

3) seisupidur peab olema otsese mehaanilise toimega sõiduki ratastele;

4) ei tohi kasutada pidurivedelikku, mis pole ette nähtud selle sõiduki versioonile või ei vasta valmistaja nõuetele;

5) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi ühel teljel paiknevate rataste pidurdusjõud erineda omavahel rohkem kui 30%;

6) sõidupidur peab toimima kõikidele auto ratastele;

7) O₁ kategooria haagisel ei ole pidurid kohustuslikud. Olemasolu korral peavad need vastama O₂ kategooria haagisele kehtestatud nõuetele;

8) O₂ kategooria haagistel on lubatud inertspidurid (pealejooksupidurid). Poolhaagisel on inertspidurid keelatud;

9) O₃ ja O₄ kategooria haagistel on inertspidurid keelatud;

10) pidurid peavad toimima kõikidele haagise ratastele;

11) autorongi katkemise korral peab piduriseade tagama haagise automaatse pidurdamise. See nõue ei kehti O₁ kategooria haagisele, mille tiisel peab vedukiga olema kinnitatud lisaks haakeseadmele veel trossi, keti jms, mis ei lase tiislit maha kukkuda ja tagab haagise juhitavuse;

12) haagisel, millel on sõidupidur nõutav, peab olema käsipidur, mida on võimalik lülitada väljast. Sõitjate veohaagise käsipidur peab olema lülitav ka haagise seest. Nõue ei kehti haagistele, millel on vedruakudega seisupidur;

13) õhkipiduriga haagise ühendamisel vedukiga peavad selle pidurid automaatselt lülituma töörežiimi.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 402. Sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse sõidupiduriga pidurdamisel

Nõuded: 1) Sõiduki rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi olla väiksem, kui alljärgnevas tabelis toodud:

Tabel 3

Sõiduki kategooria	Vähim lubatud rataste pidurdusjõudude summa suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse	Sõiduki valmistamisaasta
M ₂ ja M ₃	48%	Enne 1992. a
M ₂ ja M ₃	50% (48% – ABS piduriteta sõidukil)	1992. a või hiljem
N ₂ ja N ₃	43%	Enne 1988. a
N ₂ ja N ₃	45%	1988. a või hiljem
M ₁	50%	sõltumata valmistamisaastast
Taksod ja kiirabiautod	50%	sõltumata valmistamisaastast
N ₁	45%	Enne 1988. a
N ₁	50%	1988. a või hiljem
O ₃ ja O ₄	40%	Enne 1988. a
O ₃ ja O ₄	43%	1988. a või hiljem

2) sõidupiduriga pidurdamisel ei tohi ühel teljel paiknevate rataste pidurdusjõud erineda omavahel rohkem kui 30%;

3) käesolevas koodis toodud ratta pidurdusjõud, koodis 402 toodud pidurdusteekonnad ja koodis 403 toodud aeglustus peavad olema saavutatud piduripedaalile vajutamisel jõuga, mis ei ületa:

- M₁ kategooria sõidukil – 490 N,
- M₂, M₃, N₁, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil – 687 N.

Kontrollimine: piduri kontrollstendiga.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]

Kood 403.[Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kood 404.[Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kood 405.[Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

Kood 406. Seisupidur

Nõuded: 1) seisupidur peavad toimima sõiduki mõlemal küljel paiknevatel ratastel;

2) seisupiduriga pidurdamisel ei tohi rataste pidurdusjõudude suhe sõiduki massist teepinnale põhjustatud koormusesse (njuutonites) olla väiksem kui:

- a) kõigil sõidukitel – 16%;
- b) autorongil – 12%.

Kontrollimine: piduri kontrollstendiga.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

Kood 407.[Kehtetu – RTL 2009, 1, 5– jõust. 10.01.2009]

Kood 408. L kategooria sõiduki pidurite kontrollimine

Nõue: üheaegsel jalg- ja käsipiduriga pidurdamisel kuival kõvakattega teel kiiruselt 30 km/h ei tohi pidurdustekond olla suurem kui:

- 1) L₃ kategooria sõidukil sõidupiduriga pidurdamisel – 7,0 m;
- 2) L₄ kategooria sõidukil sõidupiduriga pidurdamisel – 7,5 m;
- 3) L₅ kategooria sõidukil sõidupiduriga pidurdamisel – 7,5 m ja seisupiduriga pidurdamisel – 18 m.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

Kood 409. Aeglusti

Nõue: peab olema valmistaja juhendi kohane ja toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 410. Pealejooksupidur (inertspidur)

Nõue: pealejooksupidur ei tohi lekkida, peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

Kood 411. Piduri hoob, pedaal, hoovastik/trossid

Nõue: trossid, pedaal ja hoovad peavad vabalt liikuma, vaba- ja töökäigud peavad vastama valmistaja juhendile.

Seisupiduri hooba lukustav seade peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 412. Pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder

Nõue: pidurivõimendi, piduri peasilinder ja ratta töösilinder peavad olema valmistaja juhendi kohased, peavad

toimima ega tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 413. Piduritorustik

Nõuded: 1) piduritorustik peab olema valmistaja juhendi kohane, ei tohi lekkida/pihkuda;

2) piduritorustikul ei tohi olla sügavaid korrosioonikahjustusi;

3) plast- ja kummivooliku pind ei tohi olla pragunenud, hõõrdunud või murenenud.

Kontrollimine: vaatlusega ja seebiveega.

Kood 414. Rattapiduri kambrid

Nõue: rattapiduri kambrid peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi pihkuda ning hoova käik peab

vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: joonlauaga (täpsusega 1,0 mm), seebiveega.

Kood 415. Vedruakud

Nõue: vedruakud peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima (pidurihoovad peavad liikuma, ei tohi

olla kinni kiilunud).

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 416. Kompressor

Nõuded: 1) hiljemalt 6 min möödudes käivitamisest peab haagiseta auto õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma

rõhk 65 kuni 100%-ni nimirõhust;

2) hiljemalt 9 min möödudes käivitamisest peab autorongi õhusüsteemi pidurikontuurides tõusma rõhk 65 kuni

100%-ni nimirõhust;

3) hiljemalt 8 min möödudes käivitamisest peab haagiseta auto tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni;

4) hiljemalt 11 min möödudes käivitamisest peab autorongi tarvitite kontuuris rõhk tõusma nimirõhuni.

Kontrollimine: manomeetri ja stopperiga.

Kood 417. Rõhuregulaator

Nõue: rõhuregulaator peab olema valmistaja juhendi kohane ja hoidma nimirõhku.

Kontrollimine: manomeetriga.

Kood 418. Õhusüsteemi manomeeter ja/või rõhulangule toimiv hoiatusseade

Nõue: õhusüsteemi manomeeter ja/või rõhulangusele toimiv hoiatusseade peab toimima valmistaja juhendis ettenähtud täpsuse piirides.

Kontrollimine: manomeetriga.

Kood 419. Pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid

Nõuded: 1) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid peavad olema valmistaja juhendi kohased ning ei tohi pihkuda;

2) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi olla korrodeerunud;

3) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid ei tohi olla valesti remonditud (jätkatud keevitamisega, jootmisega vms viisil);

4) pidurite, vedrustuse ja tarvitite kontuurid peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 420. Pidurivoolikud

Nõuded: 1) pidurivoolikud peavad olema sõiduki valmistaja juhendi kohased;

2) pidurivoolikud ei tohi pihkuda/lekkida;

3) pidurivooliku pinnal ei tohi olla pragusid ega sõõbinud ja murenenud kohti.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 421. Haagise ja vedukauto ühendusvoolikud

Nõuded: 1) ühendusvoolikud ei tohi pihkuda;

2) ühendusvoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdusel.

Kontrollimine: vaatluse ja seebiveega.

Kood 422. Pidurisüsteemi koostude porikaitse

Nõue: pidurisüsteemi koostude porikaitse peavad olema valmistaja juhendi kohased ja terved.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 423. Piduritrummel ja -ketas

Nõue: piduritrummlis ja pidurikettas ei tohi olla pragusid ja kinnitusdetailide vigastusi.

Kontrollimine: vaatlusega, vasaraga koputamiseks.

Kood 424. Piduriklotsi kate

Nõue: 1) vahetatavad piduriklotsi katted peavad olema sõiduki valmistaja juhendis ette nähtud materjalist ja alates 2002. a ei tohi sisaldada asbesti;

2) piduriklotsi katted ei tohi olla õhemad kui see on ette nähtud valmistaja juhendis.

Kontrollimine: vaatlusega, kui seda on võimalik teha ratast ära võtmata.

Kood 425. Pidurdusjõu regulaator (ALB) või pidurdusrõhu piirdeklapp

Nõue: pidurdusjõu regulaator või pidurdusrõhu piirdeklapp peab olema valmistaja juhendi kohane ja koormata auto pidurdamisel ei tohi pidurdusjõu regulaatoriga või pidurdusrõhu piirdeklapiga kontuuris rõhk tõusta üle valmistaja juhendis ettenähtu.

Kontrollimine: manomeetri, vaatluse ja seebiveega.

Kood 426. Blokeerumatu pidur (ABS, EBS)

Nõuded: 1) blokeerumatu pidur peab toimima vastavalt valmistaja juhendile;

2) pidurdamisel ei tohi auto muuta suunda ka libedal teel.

Kontrollimine: katsesõidu ja piduristendiga.

Kood 427. Õhusüsteemi kontrollventiil

Nõuded: 1) õhusüsteemi kontrollventiil peab olema valmistaja juhendi kohane;

2) õhusüsteemi kontrollventiil peab toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: manomeetri, seebivee ja vaatlusega.

Kood 428. Kondensaadikraan

Nõuded: 1) kondensaadikraan peab olema valmistaja juhendi kohane;

2) kondensaadikraan peab toimima, ei tohi pihkuda.

Kontrollimine: seebivee ja vaatlusega.

Kood 429. Õhu pihkumine õhusüsteemist

Nõue: rõhk süsteemis ei tohi langeda seisva kompressori korral kiiremini kui 0,05 MPa (0,5 kgf/cm²) 30 min jooksul, kui pidurid on rakendamata, või 15 min jooksul, kui nad on rakendatud.

Kontrollimine: manomeetri ja stopperiga.

Grupp 5

Rattad (rehvid ja veljed)

Kood 501. Üldnõuded sõiduki rehvidele

Nõuded: 1) M, N ja O kategooria sõidukil on lubatud kasutada kas sõiduki valmistaja poolt ette nähtud direktiivi 92/23/EMÜ või DOT või E-reegli nr 30 (sõiduauto ja tema haagise rehvid), E-reegli nr 54 (veoauto ja bussi ning tema haagise rehvid), E-reegli nr 64 (ajutiseks kasutamiseks ette nähtud varurattad) nõuetele vastavaid taastamata rehve või sõiduki valmistaja poolt ette nähtud karakteristikutele vastavaid taastatud rehve. L kategooria sõidukil on lubatud kasutada kas valmistaja poolt ette nähtud ja direktiivi 97/24/EÜ või E-reegli nr 75 nõuetele vastavaid taastamata rehve või sõiduki valmistaja poolt ette nähtud karakteristikutele vastavaid taastatud rehve. Esmakordselt kasutuselevõetav sõiduk peab olema komplekteeritud taastamata rehvidega; 2) Maanteeamet võib anda põhjendatud juhtumitel loa käesolevas punktis mitte ette nähtud rehvide või velgede kasutamiseks;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) sõiduautol (M₁ kategooria), veoautol, mille registrimass ei ületa 3,5 tonni (N₁ kategooria), ja haagisel, mille registrimass on üle 0,75 tonni, kuid ei ületa 3,5 tonni (O₂ kategooria), peab alates 1. detsembrist kuni 1. märtsini kasutama talverehve (M+S, MS, M.S. või M&S tähistusega), mille mustri jääksügavus on vähemalt 3,0 millimeetrit.

Ülalnimetatud kategooria sõidukitel ei ole talverehvide kasutamine kohustuslik järgmistel juhtudel:

- sõitmisel teise riiki ja sealt tagasi Eestisse;
- teises riigis registreeritud sõidukil;
- paarisrattaste mõlemal rattal tingimusel, et ühe telje mõlemad rattapaarid on koostatud ühesuguselt;
- autode ja haagiste valmistamisel, maaletoomisel, müümisel ning remonti või tehnilisele ülevaatusele sõitmisel;
- autodel või haagistel, millele ei ole Eestis talverehve saada;

3¹) Ühistranspordiseaduse tähenduses kohalikku liinivedu ja riigisisest kaugliinivedu teenindaval bussil (M₂ ja M₃ kategooria sõidukil) või bussirongil, peab alates 1. oktoobrist kuni 1. maini kasutama rehve, mille mustri jääksügavus on vähemalt 3,0 millimeetrit.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 01.10.2007]

4) sõidukil ei ole lubatud kasutada A1, A2, A3, A4, A5 ja A6 kiiruskategooria rehve (vt tabel 5) ning rehve, mille lubatud suurim sõidukiirus on 30 km/h;

5) [kehtetu]

Märkus. [kehtetu]

Kontrollimine: vaatluse ja võrdlemise punktis 1 toodud normdokumentidega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005] **Kood 502. Rehvi tehno seisund**

Nõuded: 1) rehvil ei tohi esineda sisemisi ega välimisi koordi läbivaid vigastusi või turvise eraldumist koordist; 2) rehvi siserõhk peab vastama valmistaja poolt määratud rõhule.

Kontrollimine: vaatluse ja manomeetriga.

Kood 503. Rehvi kulumine ja mustri sügavus

Nõuded: 1) mustri jääksügavus peab olema vähemalt:

- L kategooria sõidukil $\geq 1,0$ mm;
- M₁, M₂, M₃, N₁, N₂ ja N₃ kategooria sõidukil 1,6 mm;
- haagisel vastavalt seda vedava veduki mustrisügavusele esitatavatele nõuetele;

2) rehvi edasine kasutamine on keelatud, kui turvise mustri jääksügavus on punktis 1 esitatust väiksem lisa 1 joonisel 30 toodud viirutatud pinna ulatuses, mille laius b on üle 1/2 turvise veerepinna laiuusest B ja pikkus a üle 1/6 turvise veerepinna ümbermõõdust 2R või kui mitme kulumislaigu korral nende pikkuste summa on nimetatud väärtusest suurem. Joonisel näidatud viirutatud ala ei pea asuma veerepinna keskel;

3) rehvil, millel puudub märged «REGROOVABLE», ei tohi mustrit sügavamaks lõigata.

Kontrollimine: nihiku, joonlaua või mõõdulindiga.

Kood 504. Rehvi viskumine

Nõue: veeringil mõõdetult ei tohi rehvi viskumine ületada üheski suunas:

- M₁, N₁, L ja O₁ kategooria sõidukil 1,0% välisläbimõõdust;
- ülejäänud sõidukitel 1,5% välisläbimõõdust.

Kontrollimine: rismuse, nihiku ja vaatlusega.

Kood 505. Rehvide (k.a taastatud rehvid) tähistamine

Nõuded: 1) rehvi tähistus ja selle asukoht peab vastama tabelis 4 toodule.

Tabel 4

Jrk nr	Tähistus	 või tähistusega rehvil	Ühel rehvi küljel	Mõlemal rehvi küljel	DOT tähistusega rehvil	Ühel rehvi küljel	Mõlemal rehvi küljel
1.	Valmistaja nimi või kaubamärk	jah		+	jah	+	

2.	Rehvi tähistus	jah		+	jah		+
3.	Kiiruskategoria (tabel 5)	jah		+	ei		
4.	Mustri tüüp Näiteks «M+S»	jah		+	jah		+
5.	Koormusindeks (tabel 6)	jah		+	ei		
6.	Suurim kandevõime Näiteks «MAX. LOAD 1310 LBS»	ei			jah		+
7.	Suurim siserõhk Näiteks «AT 36 PSI COLD»	ei			jah		+
8.	Koordi kihtide arv külgedel ja veerepinnal Näiteks «TREAD AREA PLIES: 2 RAYON + STEEL» «SIDEWALL AREA PLIES: 2 RAYON»	ei			jah		+
9.	Lohvita, kui on sellise ehitusega Näiteks «TUBELESS»	jah		+	jah		+
10.	Lohviga, kui on sellise ehitusega	ei			jah		+
11.	Radiaalrehv, kui on sellise ehitusega Näiteks «RADIAL»	jah		+	jah		+
12.	Tugevdatud, kui on sellise ehitusega Näiteks: «REINFORCED»	jah		+	ei		
13.	Tüübikinnitus tähis	 	+		DOT	+	
14.	Valmistamisaja tähis	jah	+		jah	+	
15.	Eriomadused	ei				+	
	Näiteks «TREADWEAR 160» (kulumiskindlus on sellel rehvil 60%)						UTQG nõuded kehtivad kuni 13" velgedele mõeldud rehvidele. Ei kehti talverehvidele

<p>parem kui võrdlusrehvil); «TRACTION A» (rehvi haardeomadused teekattega kuuluvad «A» klassi. Klasse on A, B ja C, neist parim on A klass); «TEMPERATURE B» (temperatuurikindlus sellel rehvil vastab B klassi nõuetele. «A» klassi rehvi temperatuurikindlus lubab sõita rehaviga kuni 184 km/h, «B» klass – 160 km/h ja «C» klass – 137 km/h)</p>				
---	--	--	--	--

Märkus. Rehvid jaotatakse kolme kvaliteediklassi:

- «Kvaliteetrehvid» – neil on nõuetekohane märgistus ja neid müüakse täieliku valmistajapoolse garantiiga;
 - «DA» – «*DEFECTIVE APPEARANCE*» on teise klassi rehvid, millel on välimuse vead või vähemärgatavad remonditud kohad, mis ei mõju sõiduohutusele. Neid rehve müüakse täieliku valmistajapoolse garantiiga;
 - «Max 30 km/h» – neid rehve ei tohi kasutada sõidukitel ja nende haagistel. Märgistus «Max 30 km/h» peab olema kantud püsivalt rehvi mõlemale küljele, kusjuures endine kiiruskategooria peab olema eemaldatud;
- 2) M₁, O₁ ja O₂ kategooria sõiduki taastamata rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 30 või direktiivi 92/23/EMÜ kohaselt ja E-sertifitseeritud taastatud rehvi E-reegli nr 108 kohaselt.

Näide taastamata rehvi tähistamisest:

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK

185/70 R 14 89 T Tubeless M+S

253

või DOT.

,

Selgitus:

- 185 – profiili laius mm;
- 70 – profiili kõrgus on 70% rehvi laiusest;
- R – või sõna «*RADIAL*» – radiaalne koordinaatide paigutus (võib olla ka: D – diagonaalne koordinaatide paigutus, mille võib jätta märgistamata või B – või sõnad «*BIAS BELTED*» – diagonaalse koordinaatide paigutusega võõtatud rehvi);
- 14 – velje läbimõõt tollides;
- 89 – koormusindeks (tabel 6), mis vastab koormusele 580 kg;
- T – kiiruskategooria tähis (tabel 5), mis vastab piirkiirusele 190 km/h;
- TUBELESS – lohvita rehvi;
- M+S (ka MS, M.S., M&S) – on ette nähtud sõitmiseks talvel või mudas;
- 253 – valmistamise aeg – koosneb kolmest numbrist: esimesed kaks tähistavad valmistamise nädalat (25. nädal), viimane aastat (2003) jooksva kümnendil. E-reegli nr 75 kohaselt on alates 1. jaanuarist 1997. a tähistus 2503;

j)

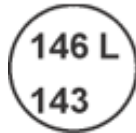
või DOT-tüübikinnituse tähised.

M₂, M₃, N₁, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki taastamata rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 54 või direktiivi 92/23/EMÜ kohaselt ja E-sertifitseeritud taastatud rehvi E-reegli nr 109 kohaselt.

Näide taastamata rehvi tähistamisest:

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK

250/70 R 20 149/145 J

TUBELESS
253 90 PSI

või DOT.

Selgitus:

- k) 250 – profiili laius mm;
 - l) 70 – profiili kõrgus on 70% rehvi laiusest;
 - m) R või sõna «*RADIAL*» – radiaalne koordiniitide paigutus (võib olla ka: D – diagonaalne koordiniitide paigutus, mille võib jätta märgistamata);
 - n) 20 – velje läbimõõt tollides (võib asendada mõõduga millimeetrites – 508);
 - o) 149 – üksiku rehvi koormusindeks (tabel 6), mis vastab koormusele 3250 kg;
 - p) 145 – paarisrehvi koormusindeks (tabel 6), mis vastab koormusele 2900 kg;
 - r) J – kiiruskategooria tähis (tabel 5), mis vastab piirkiirusele 100 km/h;
 - s) L – kiiruskategooria tähis, mis vastab piirkiirusele 120 km/h, juhul, kui üksiku rehvi koormus ei ületa 3000 kg, mis vastab koormusindeksile 146 ja paarisrehvide puhul ei tohi koormus ühele rehvide ületada 2725 kg, mis vastab koormusindeksile 143;
 - t) *TUBELESS* – lohvita rehvi;
 - u) 253 – valmistamise aeg: 25. nädalal 2003. a. E-reegli nr 54 kohaselt on alates 1. jaanuarist 1997. a tähistus 2503;
 - v) 90 PSI – rehvi siserõhk vastupidavuskatsel, mis vastab rõhule 0,620 MPa (6,20 kgf/cm²);
- õ)   või DOT-tüübikinnituse tähised;

[[RTL 2007, 37, 636](#)- jõust. 07.05.2007]

3) L kategooria sõiduki ja tema haagise rehvi peab olema märgistatud E-reegli nr 75 või direktiivi 97/24/EÜ kohaselt.

Näide rehvi tähistamisest:

VALMISTAJA NIMETUS või KAUBAMÄRK
100/80 B 18 53 S TUBELESS M+S
253

või DOT.

Selgitus:

- a) valmistaja kaubamärk;
 - b) 100 – profiili laius mm;
 - c) 80 – profiili kõrgus on 80% rehvi laiusest;
 - d) B – diagonaalne võõtatud rehvi;
 - e) 18 – velje läbimõõt tollides e 457 mm;
 - f) 53 – koormusindeks, mis vastab kandevõimele 206 kg (tabel 6);
 - g) S – kiiruskategooria tähis, millele vastab lubatud suurim sõidukiirus 180 km/h (tabel 5);
 - h) *TUBELESS* – lohvita rehvi;
 - i) M+S (ka MS, M.S., M&S) – on ette nähtud sõitmiseks talvel või mudas; MST – universaalne – on ette nähtud sõitmiseks teel ja ka maastikul;
 - j) 253 – valmistamise aeg: 25. nädalal 2003. a. E-reegli nr 75 kohaselt on alates 1. jaanuarist 1997. a tähistus 2503;
- k)   või DOT-tüübikinnituse tähised.

[[RTL 2007, 37, 636](#)- jõust. 07.05.2007] **Kontrollimine:** vaatlusega.

Kood 506. Rehvi kasutamine

Nõuded: 1) rehvi mõõtmed (E-reeglid nr 30, nr 54 ja nr 75) peavad vastama sõiduki valmistaja poolt ettenähtud näitajatele ja sõidukil kasutatava velje mõõtmetele ning kiiruskategooria (vt tabel 5) ja koormusindeks (vt tabel 6) peavad vastama sõiduki valmistaja poolt ettenähtud näitajatele. Lubatud on kasutada suurema kiiruskategooria ja koormusindeksiga rehve;

km/h					
Kiiruskategoria tähis	Piirkiirus	Kiiruskategoria tähis	Piirkiirus	Kiiruskategoria tähis	Piirkiirus
A1	5	D	65	Q	160
A2	10	E	70	R	170
A3	15	F	80	S	180
A4	20	G	90	T	190
A5	25	J	100	U	200
A6	30	K	110	H	210
A7	35	L	120	V	240
A8	40	M	130	W	270
B	50	N	140	Y	300
C	60	P	150	Z	üle 240

Tabel 6

A = koormusindeks				B = lubatud suurim mass kg-s			
A	B	A	B	A	B	A	B
30	106	66	300	102	850	138	2360
31	109	67	307	103	875	139	2430
32	112	68	315	104	900	140	2500
33	115	69	325	105	925	141	2575
34	118	70	335	106	950	142	2650
35	121	71	345	107	975	143	2725
36	125	72	355	108	1000	144	2800
37	128	73	365	109	1030	145	2900
38	132	74	375	110	1060	146	3000
39	136	75	387	111	1090	147	3075
40	140	76	400	112	1120	148	3150
41	145	77	412	113	1150	149	3250
42	150	78	425	114	1180	150	3350
43	155	79	437	115	1215	151	3450
44	160	80	450	116	1250	152	3550
45	165	81	462	117	1285	153	3650
46	170	82	475	118	1320	154	3750
47	175	83	487	119	1360	155	3850
48	180	84	500	120	1400	156	4000
49	185	85	515	121	1450	157	4125
50	190	86	530	122	1500	158	4250
51	195	87	545	123	1550	159	4375
52	200	88	560	124	1600	160	4500
53	206	89	580	125	1650	161	4625
54	212	90	600	126	1700	162	4750
55	218	91	615	127	1750	163	4850
56	224	92	630	128	1800	164	5000
57	230	93	650	129	1850	165	5150
58	236	94	670	130	1900	166	5300
59	243	95	690	131	1950	167	5450
60	250	96	710	132	2000	168	5600
61	257	97	730	133	2060	169	5800
62	265	98	750	134	2120	170	6000
63	272	99	775	135	2180		
64	280	100	800	136	2240		
65	290	101	825	137	2300		

2) sõiduki mis tahes teljel ei tohi olla korruga diagonaal- ja radiaalrehve;

3) sõiduki mis tahes teljel ei ole lubatud kasutada erineva turvisemustri tüübiga rehve. Ühe ja sama mustritüübi mustrijoonis võib olla erinev (vt lisa 1 joonis 31);

4) [Kehtetu – RTL 2007, 37, 636– jõust. 7.05.2007]

5) taastatud rehve ei ole lubatud kasutada sõidukitel, mille valmistajakiirus on suurem kui 240 km/h ning mootorrataste esiteljel/rattal. M₂, M₃ ja N₃ kategooria sõidukite esiteljel ei ole lubatud kasutada taastatud rehve, välja arvatud juhul, kui need on sertifitseeritud E-reegli nr 109 nõuete kohaselt.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003] **Kood 507. Üldnõuded veljele**

Nõuded: 1) peab kasutama sõiduki valmistaja poolt ette nähtud ja ETRTO või UTQG nõuetele vastavaid velgi. Muudel juhtumitel otsustab velje kasutamise Maanteeamet;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) veljel ei tohi olla vigastusi. Keelatud on kasutada keevitamisega remonditud ja/või ümberehitatud (laiendatud, kitsendatud, vahetatud sisekilbiga jms) velge;

3) viskumine ei tohi olla:

- 5° kaldega süvapöiaga velje välisäärel radiaalsuunas üle 3,6 mm ja külgsuunas üle 2,0 mm;

- 15° kaldega süvapöiaga veljel – radiaalsuunas üle 2,0 mm ja külgsuunas:

- a) alla 9,75" nimiläbimõõduga velgedel ± 3,5 mm;

- b) üle 10,50" nimiläbimõõduga velgedel ± 5,0 mm;

- lamepöiaga veljel kõikides suundades ± 5,0 mm;

4) sõiduki veljel peab olema järgmine tähistus:

- rehvi nimimõõtmed,

- valmistaja nimi või kaubamärk,

- valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta),

- valmistamise järjenumber või kood;

Koostatava velje koostul peab olema järgmine tähistus:

- tähistus selle kohta, millisesse veljekomplekti osa kuulub,

- valmistaja nimi või kaubamärk,

- valmistamise aeg (vähemalt kuu ja aasta);

5) 5° kaldega süvapöiaga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane:

14 × 4J,

kus: 14 – velje läbimõõt tollides;

X. osa **– süvapöidvelg;**

J – välisserva kõrgus G (vt lisa 1 joonis 32). Tähe J korral $G = 17,8 \pm 0,9$ mm; tähe B korral $G = 14,4 \pm 0,8$ mm. Veoautode, busside ja nende haagiste velje tähistuses tähe K korral $G = 19,9 \pm 0,9$ mm;

A – velje laius;

D. osa **– velje läbimõõt;**

6) 15° kaldega süvapöiaga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane:

17,5 × 5,25,

kus: 17,5 – velje läbimõõt «D» tollides;

X. osa **– süvapöidvelg;**

5,25 – velje laius «A» tollides.

Kõikide 15° kaldega velgede välisserva kõrgus G peab olema $12,7 \pm 0,5$ mm (vt lisa 1 joonis 33);

7) lamepöiaga velje mõõtmete tähistus peab olema järgmise näite kohane:

17,5 – 6,25,

kus: 17,5 – velje läbimõõt tollides;

– lamepöidvelg;

6,25 – velje laius tollides.

Kontrollimine: vaatluse, rismuse, nihiku ja joonlauaga.

Kood 508. Velgede kinnitus

Nõuded: 1) velgede kinnitus peab vastama valmistaja juhendile;

2) kergmetallist velje kinnituseks peab kasutama selleks valmistatud polte või mutreid;

3) kui ratta kinnituspol/-mutter ulatub välja sõiduki kere välisserva tasandist, peab sellel olema kate, mis väldib esemete kaasahaaramist. Katte servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 5 mm ja kate ei tohi ulatuda sõiduki kere välistasapinnast kaugemale kui 30 mm.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja joonlauaga.

Kood 509. Naastrehvid

Nõuded: 1) kui M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõidukil või eritalituse autol kasutatakse naastrehve, peavad naastrehvid olema sõiduki kõikidel ratastel. Kui O₂ kategooria haagist vedaval vedukautol on naastrehvid, peavad naastrehvid olema ka haagisel. Kui M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel kasutatakse naastrehve, peavad ühe ja sama telje mõlemal poolel olema naastrehvid. Paarisrataste puhul võib üks ratas olla naastamata. Kui rehvi vigastuse tõttu ollakse sunnitud kasutama varuratast, võib varuratas olla naastamata; [RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) naastude arv rehvis ei tohi olla suurem kui:

- rehvis, mille velje läbimõõt on = 13" – 90;
- rehvis, mille velje läbimõõt on = 15" – 110;
- sõiduauto rehvis, mille velje läbimõõt on >15" – 130;
- ülejäänud rehvidel – 150;

3) sõidukil kasutatavates naastrehvides ei tohi naastude arv erineda rohkem kui 25% võrreldes suurima naastude arvuga rehviga;

4) uutel M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõiduki naastrehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 1,2 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 1,5 mm. Kasutuses olevatel M₁, N₁, O₁, O₂ ja L kategooria sõiduki naastrehvidel ei tohi naastud rehvi pinnast välja ulatuda rohkem kui 2,0 mm ja M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõiduki rehvidel rohkem kui 2,5 mm;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

5) naastrehvidel võib kasutada naaste, mille staatiline torkejõud ja mass ei ole suuremad kui:

- a) M₁, O₁ ja L kategooria sõidukil – torkejõud 120 N ja mass 1,1 g või torkejõud 100 N ja mass 1,4 g;
- b) N₁ ja O₂ kategooria sõidukil – torkejõud 180 N ja mass 2,3 g;
- c) M₂, M₃, N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukil – torkejõud 340 N ja mass 3,0 g.

Naastul võib olla ainult üks tipp ja see ei või olla terav ega torujas;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

6) naastrehve võib sõidukil kasutada alates 15. oktoobrist kuni 31. märtsini. Erandina võib talviste tee- ja ilmastikuolude esinemise korral naastrehve kasutada 1. oktoobrist kuni 30. aprillini.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] **Kontrollimine:** vaatluse ja nihikuga.

[RTL 2002, 118, 1724- jõust. 21.10.2002] **Kood 510.** [Kehtetu – RTL 2005, 58, 826 – jõust. 05.06.2005]

Grupp 6

Veermik ja kere

Kood 601. Üldnõuded kerele

Nõuded: 1) kere/kabiini ja nendest väljaulatuvatel osadel ei tohi olla teravaid, haakuvaid ega lõikavaid väljapoole suunatud eendeid, mis võivad põhjustada vigastusi isikutele, kes saavad löögi või puutuvad vastu sõiduki keret;

2) kere osade ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm. Kere osadel, mille omavaheline kaugus ei ületa 25 mm, võib ümardusraadius olla 0,5 mm. Kaitseraudade otsad peavad olema tagasi pööratud selliselt, et need ei haaraks läheduses asuvaid esemeid ning nende jäikade osade servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 50 mm;

3) kere korrosiooni, värvi jm kahjustus ei tohi olla suurem kui 5 cm² ja 0,5 m² pinnal ei tohi olla selliseid kohti üle kolme. Värviparandused ei tohi oluliselt erineda sõiduki registreeritud värvist;

4) alarmsõidukite värviskeemi ja eritunnuseid on keelatud kasutada muudel sõidukitel;

5) kerevälised kirjed peavad vastama keeleseaduse nõuetele;

6) praod ja murded peavad olema remonditud;

7) polt- ja neetliited peavad olema kinni ning keevliited pragudeta ja tühikuteta.

Kontrollimine: vaatluse ja vasaraga.

Kood 602. Tagumine allasõidutõke

Nõuded: 1) N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peab olema E-reegli nr 58 või allpool toodud nõuetele vastav tagumine allasõidutõke;

2) tõke peab vastama järgmistele nõuetele:

- kõrgus teepinnast kuni tõkke alumise servani ei tohi olla üle 550 mm;
- ei tohi olla pikem kui tagasilla gabariitlaius;
- kaugus tõkke otsast kuni külggabariidini kere tagateljel ei tohi olla suurem kui 100 mm;
- tõkke profiili vähim laius peab olema 100 mm;
- tõkke profiili otsad ei tohi olla tahapoole pööratud. Servad peavad olema ümardatud raadiusega 2,5 mm;
- kui tõke on ümberpaigutatav, ei tohi tööasendisse ja sealt teistesse asenditesse ümberpaigutamiseks vajalik jõud ületada 400 N;

3) 100 kN jõu toimel või 50% sõiduki massist põhjustatud jõu toimel, kui see on väiksem 100 kN-st, ei tohi tõkke profiili läbipaine ületada 400 mm tõkke kinnitustugede kohal ning 25 kN või 12,5% sõiduki massist põhjustatud jõu toimel (kui see ei ületa jõudu 25 kN) ei tohi läbipaine ületada 400 mm tõkke otstel ja 300 mm kaugusel tugede vahel sõiduki pikitelje suunas;

4) tõke ei tohi asetseda sõiduki tagaosast sõiduki esiosa suunas kaugemal kui 450 mm.

Tõket ei nõuta:

- pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) veokilt;
- sõidukilt, mille kasutamist tõke raskendab või teeb võimatuks;
- sõidukilt, mille kõrgus teepinnast kuni kere alumise servani tühjal autol ei ületa 550 mm.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 603. Külgmise allasõidutõke

Nõuded: 1) 1989. a või hiljem valmistatud N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukitel peavad olema ohutud külgmised allasõidutõkked. Tõkkeid ei nõuta sadulvedukitelt, keskelghaagistelt, pikaveose (torud, palgid, lauad, latid, valtsmetall jms) erihaagistelt või sõidukilt, mille kasutamist tõkked raskendavad;

2) tõke ei tohi asetseda kere külgtasandist seespool rohkem kui 120 mm ja ei tohi asetseda kere külgtasandist väljaspool;

3) tõkke profiili laius peab olema vähemalt:

- N₂ autol ja O₃ haagisel – 50 mm;
- N₃ autol ja O₄ haagisel – 100 mm;

4) tõkked ei tohi läbi painduda 1 kN (100 kgf) jõu toimel:

- kinnituskohast (toest) tahapoole jääval otsal 250 mm kaugusel toest mitte rohkem kui 30 mm;
- ülejäänud osadel mitte rohkem kui 150 mm;

5) tõkete paigutus sõidukile peab vastama lisa 1 joonistele 40, 41 ja 42;

6) tõkke välispind peab olema sile ja profiilide otsad sissepoole pööratud. Ümarpeaga poldi pead võivad ulatuda tõkke pinnast välja kuni 10 mm. Kõik teravad servad peavad olema ümardatud vähemalt 2,5 mm raadiusega;

7) tõket võivad asendada ka muud sõiduki ehituslikud elemendid (kütusepaagid, tööriistakastid, akukastid jms), kui need täidavad tõketele esitatavaid nõudeid;

8) tõketele ei tohi kinnitada kütuse-, piduri-, hüdraulika- ja pneumotorusid ning voolikuid;

9) paaksõidukitel jms sõidukitel peavad olema tõkked ehitatud sellise pikkusega, nagu seda võimaldab sõiduki ehitus ja selle kasutamise viis.

Kontrollimine: vaatluse, mõõdulindi ja šablooniga.

Kood 604. Telg, telik ja õõtshoovad

Nõue: teljed, telikud ja õõtshoovad peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi esineda jääkdeformatsioone, pragusid ja lõtkusid.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 605. Vedrud

Nõuded: 1) vedrud peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi olla murdumisi, pragusid, vedrulehtede nihkumisi, õhkvedrude pihkumisi ja hüdrovedrude lekkimisi;

2) läbilööki amortiseerivad kummipuhvrid peavad olema terved ja oma kohal.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 606. Stabilisaatorid

Nõue: stabilisaatorid peavad olema valmistaja juhendi kohased ja peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 607. Amortisaatorid

Nõue: amortisaatorid peavad toimima, ei tohi lekkida.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 608. Kere asendi regulaator

Nõue: kere asendi regulaator ei tohi pihkuda, auto kere ei tohi olla kaldu teepinna suhtes.

Kontrollimine: vaatluse, rismuse ja joonlauaga.

Kood 609. Poolhaagise haakesead

Nõuded: 1) poolhaagise haakesead peab vastama valmistaja juhendile. Üle 3,5 tonni täismassiga mootorsõidukite ja nende poolhaagiste haakeseadmetel, v.a sõidukid, mille sadulale mõjuv koormus ületab 20 000 kg, peab olema veopolt $\varnothing 50,8 \pm 0,1$ mm (edaspidi « $\varnothing 50$ » veopolt). Sadulakoormusega üle 20 000 kg peab haakeseadme veopolt olema $\varnothing 89 \pm 0,1$ mm (edaspidi « $\varnothing 90$ » veopolt);

2) « $\varnothing 50$ » veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vedukautole vähemalt kaheksa poldiga M16, « $\varnothing 90$ » veopoldiga sadulseade peab olema kinnitatud vähemalt 12 poldiga M16 (vt lisa 1 joonis 45);

3) koormata veduki sadulaplaadi suurim lubatud kõrgus teepinnast on 1400 mm. Siseriiklikult on lubatud kasutada kõrgemaid sadulseadmeid tingimusel, et autorongi kõrgus ei ületa 4 m;

4) lõtk haakeseadme ja veopoldi vahel ei tohi ületada 4,0 mm;

5) veopoldi ja sadula haardeseadme tööpindade kulumine ei tohi ületada 1,5 mm.

Kontrollimine: nihiku, mõõdulindi ja vaatlusega.

Kood 610. Täis- ja kesktelghaagise haakesead

Nõuded: 1) täis- ja kesktelghaagise haakesead peab vastama valmistaja juhendile;

2) püüduriga haakeseadmetega mootorsõidukite veopoldi mõõtmed peavad olema:

• liigendiga püüdurseadmes $\varnothing 49^{+0,16}$ mm;

• liigendita püüdurseadmes (tiisli lubatud ühendusnurgad tagatakse veopoldi kujuga) $\varnothing 48,7^{+0,16}$ mm;

3) tiisli kulumata veorõnga puksi lubatud siseläbimõõt peab olema $\varnothing 50^{+0,3}$ mm;

4) veopoldi ja puksi tööpindade kulumine ei tohi ületada 2,0 mm ja summaarne lõtk 5,0 mm;

5) siseriiklikult võib kasutada konksu ja silmusega haakeseadet, kui veduki konksu ristlõike läbimõõt on 50_{-1} mm või haagise tiisli veosilmuse sisemõõde on $\varnothing 90 \pm 1$ mm, silmuse ristlõike läbimõõt 45_{-1} mm ja tööpindade kulumine ei ületa 1,0 mm;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) kuulpoldiga haakeseadet on lubatud kasutada haagisel, mille täismass ei ületa 3,5 tonni (O₁ ja O₂ kategooria). Veduki kuulpoldiga haakeseadme mõõtmed ja haakeseadme kinnitus vedukile on näidatud lisa 1 joonisel 53. Kuulpoldi kõrgust teepinnast mõõdetakse täismassiga vedukil;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

7) kõikide haagiste haakeseadmed, v.a haagistel, mis haakeseadme katkemisel isepidurduvad, peavad olema dubleeritud julgestuskettide või -trossidega.

Kontrollimine: nihiku ja vaatlusega.

Kood 611. Täis- ja kesktelghaagise haakeseadme kinnitus

Nõuded: 1) täis- ja kesktelghaagise haakeseadme kinnituspoltide läbimõõdud sõltuvalt haagise arvutuslikust massist peavad olema:

• >3,5 kuni 15 tonni neli kinnituspolti M14;

• >15 kuni 24 tonni neli kinnituspolti M16;

• >24 tonni neli kinnituspolti M20;

kus haagise arvutuslik mass $W_M = 1,33 W_R$, W_R – haagise täismass;

2) kuni 3,5 t täismassiga haagise veo kuulpolt peab olema kinnitatud vedukauto külge vähemalt kahe M16 poldiga;

3) kinnituskoht peab olema vigastusteta. Polt- ja neetühendused peavad olema kinnitatud ja keevisliited pragudeta.

Kontrollimine: nihiku ja vaatlusega.

Kood 612. Haagise ja vedukauto ühendusvoolikud ja -juhtmed

Nõuded: 1) pidurivoolikute kinnitus peab tagama nende säilivuse autorongi sõidul ja manööverdamisel. Täis- ja kesktelghaagise pidurivoolikud peavad asetsema haakeseadmest madalamal;

2) sadulveoki pidurivoolikud peavad olema kinnitatud kabiini tagaseina külge püst- või rõhtasendis, juhtharu vasakule ja toiteharu paremale sõidusuunas vaadatuna;

3) haagise ühendusjuhtmed peavad olema ühendatud veduki elektrisüsteemiga pistiku ja sellele vastava valmistaja juhendi kohase pistikupesaga. Pistikupesade asukohad vedukauto taga ja ühendusjuhtmete asukohad haagisel peavad vastama valmistaja juhendile.

Kontrollimine: ühendusvoolikuid – vaatluse ja seebiveega; ühendusjuhtmeid – vaatlusega.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kood 613. Poolhaagise reguleerimistoed ja tiisli toed**

Nõue: poolhaagise reguleerimistoed ja tiisli toed peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 614. Haagise juhtsilla või pöörsilla lukusti

Nõue: haagise juhtsilla või pöörsilla lukusti peab toimima, kui on valmistaja poolt ette nähtud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 615. Kerest väljaulatuvad osad (eksterjäär)

Nõuded: 1) sõiduk peab olema komplektne ja vastama valmistaja juhendile;

2) käepidemed ja kapoti kinnitid ei tohi kere pinnast välja ulatuda rohkem kui 70 mm ja ülejäänud detailid 50 mm. Kõigi detailide ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm;

3) rattamutrid/poldid, rummud, rehvid ja ratta ilukapslid ei tohi ulatuda rõhtsa kere puutepinnaga piiratud alast välja. Erandjuhtumil, kui see on põhjendatud, peavad eelloetletud väljaulatuvate osade ümardusraadiused olema vähemalt 5 mm ja need ei tohi ulatuda välja rohkem kui 30 mm;

4) veoauto heitgaasitoru ei tohi kere välispinna puutuva tasandist ulatuda väljapoole rohkem kui 10 mm, kusjuures toru serva ümardusraadius peab olema vähemalt 2,5 mm.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 616. Kere/kabiini sisustus (interjäär)

Nõuded: 1) kere/kabiini sisustus peab vastama valmistaja juhendile;

2) armatuurlaua kõikide jäikade osade ümardusraadiused peavad olema ≥ 19 mm, üle 9,5 mm väljaulatuvate nuppude, lülitite jms otspinnad peavad olema vähemalt 2 cm² suurusel ja vähemalt 2,5 mm ümardusraadiusega. Kõik sellised nupud peavad «uppuma» armatuurlauda 378 N (37,8 kgf) jõu toimel;

3) N kategooria sõidukil peavad sõitjad olema kaitstud ja eraldatud veosest vaheseinaga. Vaheseina ehitus ja tugevus peab vastama veose iseloomule ja suurimale lubatud veose massile. Vahesein võib olla valmistatud ühtse paneelina, raamile kinnitatud võrguna, varrastest koosnevana vms. Vaheseinas võivad olla kindlalt suletavad laadimisavad. Vaheseina taguses veoseruumis peab veos olema kinnitatud rihmadega, klambritega vms.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]**Kontrollimine:** vaatlusega, joonlaua ja mõõdulindiga.

Kood 617. Esi- ja tagakaitseraud

Nõuded: 1) esi- ja tagakaitseraud peavad olema kinnitatud ja korras;

2) esi- ja tagakaitseraud peavad taluma põrget, kui sõiduk liigub kiirusega 4 km/h vastu tõket.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 618. Kere uksealused karbid, kere kandevelemendid, raam ja astmelauad

Nõue: kere uksealused karbid, kere kandevelemendid, raam ja astmelauad peavad olema terved ja kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 619. Uksed, kapotid, käepidemed, lukud, tsisternide ja kütusepaakide täiteavade sulgeseadised ning ukseajamid

Nõuded: 1) uksed, kapotid, käepidemed, lukud, tsisternide ja kütusepaakide täiteavade sulgeseadised ning ukseajamid peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima;

2) ukseelukudel peab olema kaks lukustusasendit.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 620. Klaasid

Nõuded: 1) tuuleklaasi läbipaistvus juhi vaateväljas ja tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuvate sõiduki külgakende läbipaistvus peab olema vähemalt 70%. Kui tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest tagapool asuvate sõiduki külgakende läbipaistvus on alla 70%, peavad sõiduki mõlemal küljel olema tahavaatepeeglid. Kui eriotstarbelisel soomussõidukil on tuuleklaas või tagumises asendis oleva juhiistme seljatoest eespool asuv külgakna klaas kuulikindlast klaasist, siis nende läbipaistvus peab olema vähemalt 60%;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

2) alates 1. jaanuarist 1985. a esmakordselt kasutusele võetud sõiduki aknaklaasid peavad olema E või e sertifitseeritud või DOT või SAE tähisega märgistatud. Enne 1. jaanuari 1985. a esmakordselt kasutusele võetud sõiduki aknaklaasid peavad olema valmistatud ohutust, purunemisel kildu mitteandvast klaasist või nende tingimustele vastavast muust materjalist;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

3) juhi või tema kõrvalistuja klaasipuhasti tööalas ei tohi olla liikluse jälgimist raskendavaid kahjustusi või mõrade kogumit, nn «päikest»;

4) aknaklaaside katmiseks on keelatud kasutada materjale, mille mõjul võimendub valguse peegeldumine klaasilt;

5) E või e sertifitseeritud aknaklaaside asendamine DOT või SAE tähisega märgistatud aknaklaasidega on keelatud.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]**Kontrollimine:** valguse neeldumismõõdiku ja vaatlusega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 621. Klaasipuhasti**

Nõue: klaasipuhasti peab töötama, tehes suuremal kiirusel vähemalt 35 edasi-tagasikäiku minutis.

Kontrollimine: vaatluse ja stopperiga.

Kood 622. Laternapuhasti

Nõue: kui on olemas, peab laternapuhasti toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 623. Aknapesurid

Nõue: aknapesurid peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 624. Iste

Nõue: sõidu ajal kasutatav sõiduki iste, istme tugevus, istme kinnitused sõiduki kerele ja istme reguleerimise seadmed peavad vastama valmistaja poolt ettenähtule ja peavad toimima. Istekohtade arvu määrab valmistaja.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kood 625. Varuratas**

Nõue: varuratas peab olema kinnitatud valmistaja juhendi kohaselt.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 626. Veokasti põhi, külje- ja tagaluugid ning nende sulgurid. Sõitjate kaitse veose vedamisel

Nõuded: 1) veokasti põhi, külje- ja tagaluugid ning nende sulgurid peavad olema vigastusteta ja toimima; 2) veose vedamisel autos peavad sõitjad olema kaitstud ja eraldatud veosest vaheseinaga. Vaheseina ehitus peab vastama veose iseloomule. Vahesein võib olla valmistatud ühtse paneelina, raamile kinnitatud võrguna, varrastest koosnevana vms. Vaheseinas võivad olla kindlalt suletavad laadimisavad. Vaheseina taguses veoseruumis peab veos olema kinnitatud rihmadega, klambritega vms.

Veoauto kabiini taga peab olema selline tugisein, mis kaitseb liiklusõnnetuse korral kabiini muljumise eest. Veokastis või veose vedamiseks ette nähtud ruumis peavad olema veose iseloomule vastavad kinnitusvahendid. Kabiinitagune tugisein peab olema vähemalt kabiini laiune ja kõrgune. Puisteainete veoautol võib kere esisein olla madalam kabiinist, kuid mitte madalam külgluukidest/seintest. Puidu või puidukimpude veol peab tugisein olema metallist ja vähemalt koorma kõrgune ja laiune. Poolhaagise esiseina vähim kõrgus, v.a puidu või puidukimpude veol, peab olema 1,6 m veokasti põrandast.

Kabiinitagust tugiseina ei nõuta:

- sadulvedukilt, kui selle haakes on esiseinaga poolhaagis;
- paakautodelt ja paakpoolhaagist vedavalt sadulvedukilt;
- suuremõõtmelise ja raskekaalulise veokilt.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2002, 106, 1575- jõust. 01.01.2003]**Kood 627. Tent, tendikaar ja külgoed**

Nõuded: 1) tent, tendikaar ja külgoed peavad olema vigastusteta ja kinnitatud;

2) tugevus peab vastama veose massist tingitud koormusele;

3) puidu, puidu kimpude, metalli, torude jms veoks kasutatava veokasti/platvormi või aluspakkudega runga külgtulbad peavad olema metallist. Iga eeltoodud veosekimp peab toetuma vähemalt kahele aluspakule. Külgtulbad peavad vastu pidama ilma jäävdeformatsioonita vähemalt 1/4 aluspakule mõjuva veoseosa massist tingitud jõule, kui see rakendub külgtulbale 2 m kõrgusel aluspaku kandepinnast, platvormi või veokasti põhjast;

4) sõiduki ehitus peab võimaldama külgtulpade vahelises alas veose sidumist sõiduki raami, platvormi või veokasti külge. Külgtulpade puhul, mille vahekaugus on 2,5 m või vähem, peab olema vähemalt üks kinnitusrihm, suurema tulpadevahelise kauguse korral vähemalt kaks kinnitusrihma. Sidumisvahendite kinnituskonks/aas peab vastu pidama purunemata 20 kN (2000 kgf) jõule;

5) puidu või puidukimpude veol peab aluspakul olema vähemalt 10 mm kõrgune, ülespoole suunatud servaga terasriba, mis takistab veose nihkumist pikisuunas;

6) sõiduki esmasel või ümberehituse järgsel registreerimisel peab sõiduki omanik esitama Maanteeametile sõiduki kere, runga valmistaja/ümberehitaja tunnistuse, kus valmistaja kinnitab, et sõidukikere, kabiinitagune kaitse, külgoed, aluspakud, koormakinnituse konksud/aasad, veokast, platvorm jms on valmistatud vastavalt käesolevatele nõuetele.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]**Kontrollimine:** vaatlusega.

Kood 628. Isotermilised, termostaatilised ja soojustamata furgoonid

Nõue: furgooni kere peab olema terve, ukсед ja luugid sulguma, külmutusseadmed ei tohi lekkida või pihkuda.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 629. Mootorratta gondel ja põlvekaitset, tugihark ja sõitja käepide/käepidemed

Nõue: mootorratta gondel ja põlvekaitset, tugihark ja sõitja käepide/käepidemed peavad olema terved ja kinnitatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 630. Poripõlled

Nõuded: 1) N₂, N₃, O₃ ja O₄ kategooria sõidukite tagaratastel peavad olema poripõlled. Poripõlled peavad olema mitte kaugemal kui 1200 mm tagarataste pöörlemisteljest;

2) poripõlled peavad olema laiemad kui tagarattad (paarisrattad);

3) poripõlle alumine äär ei tohi olla teepinnast kõrgemal kui 1/4 põlle kaugusest tagarataste pöörlemisteljest.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 636. L₄ kategooria sõiduki külghaagis

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Nõuded:** 1) L₄ kategooria sõiduki külghaagis peab paiknema sõiduki paremal küljel. Erandina võib külghaagis paikneda vasakul küljel, kui sõiduk on saadud pärandvarana või ta kuulub ümberasujale;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

2) [Kehtetu – RTL 2006, 84, 1537– jõust. 4.12.2006]

3) külghaagises ei tohi olla rohkem kui kaks sõitjakohta;

4) mootorratta parem suunatuli tuleb pärast külghaagise paigaldamist eemaldada või välja lülitada ja paigaldada suunatuli külghaagise paremale küljele.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 7

Mootor

Kood 701. Üldnõuded

Nõuded: 1) mootorist kütuse, määrdeainete ja jahutusvedeliku silmaga nähtav lekkimine ei ole lubatud;

2) heitgaaside ja karterigaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;

3) mootori kinnituspadjad peavad olema valmistaja juhendi kohased ja terved;

4) omavoliline mootori kinnituspadjade kinnituskohtade muutmine kere/raami küljes on keelatud;

5) omavoliline mootori toite- ja heitgaaside süsteemi muutmine ja ümberehitamine on keelatud, sh ülelaadeseadmete lisamine või ärajätmine, õhu- ja heitgaaside osakeste filtrite äravõtmine, heitgaaside katalüsaatorreaktorite äravõtmine, teisele kütuseliigile ümberehitamine (diislikütuselt – bensiinile; bensiinilt või diislikütuselt – gaasile jms ning vastupidi);

6) elektrijuhtmed peavad olema kaitstud hõõrdumise/muljumise, kütuse keemilise, heitgaaside termilise jms kahjustava mõju eest;

7) mootor peab vastama võimsuselt, pöördemomendilt, pöörete arvult, töömahult ja massilt valmistaja poolt sellele sõidukile ette nähtule. Erandina, kui valmistaja ei ole ette näinud erinevate mootorimudelite paigaldamist, on lubatud sõidukile ümberehituse korras paigaldada mootor, mille võimsuse erinevus ei ületa 30%, töömahu erinevus 20% ja massi erinevus 10% valmistaja poolt ette nähtust.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 702. Kütusepaak

Nõuded: 1) ei tohi lekkida, peab olema valmistaja juhendi kohane ja paigutatud valmistaja poolt ette nähtud kohta ja tema poolt ette nähtud viisil;

2) ei tohi asetseada auto või haagise kabiini/kere sõitjateruumis. Kabiini/kere osa, vahesein vms ei tohi olla kütusepaagi üheks osaks;

3) täiteavast väljavoolav (näiteks tankimisel jms) kütus ei tohi koguneda auto või haagise kere/kabiini vms kohta, peab olema ette nähtud võimalus kütuse vabaks mahavoolamiseks;

4) veega täidetud paak peab taluma kolme minuti vältel rõhku 0,03 MPa (0,3 kgf/cm²). Pärast paagi survestamist on paagi seintes lubatud jääkdeformatsioonid;

5) kütusepaagil peab olema ala- ja ülerõhku tasakaalustav seade ja sellele sõiduki tüübile valmistatud kork;

6) täiteava kork ei tohi avaneda juhuslikult. Kummuli keeratud täis paagist ei tohi kütust välja valguda kiiremini kui 30 g/min;

7) täiteava ei tohi ulatuda sõiduki kerest väljapoole ja asuda sõitjate- või koormaruumis;

8) [kehtetu]

9) kohtkindlate kütusepaakide mahutavus autol või autorongil, mis on vahetult ühendatud sõiduki mootoriga ja/või lisaseadmetega, ei tohi ületada 1500 liitrit, sellest haagisel asuvate kohtkindlate kütusepaakide mahutavus ei tohi ületada 500 liitrit. Ohtlike veoste autoveo nõuded on kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusega;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

10) täiendavad lisakütusepaagid peavad olema kinnitatud auto või haagise raamile või kere põhjale. N₂, N₂G, N₃ ja N₃G kategooria sõidukitele peavad lisakütusepaagid olema kinnitatud sõidukivalmistaja juhendi kohaselt või kanduriga sõiduki põhiraami peeltala külge. Vajadusel peab põhiraami või peeltala tugevdama;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

13) M₁, M₁G, N₁ ja N₁G kategooria sõidukitele ei ole lubatud kütusepaaki ümber ehitada või paigaldada lisakütusepaake;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

14) M₂, M₂G, M₃ ja M₃G kategooria sõidukitele on lubatud paigaldada lisakütusepaak, kui sõidukivalmistaja on selleks ette näinud ja ette valmistanud bussi keres E-reegli nr 36 või E-reegli nr 52 nõuetele vastava ohutu koha ning sõidukivalmistaja või tema ametlik esindaja on andnud kirjaliku loa, milles on ära näidatud lisapaagi asukoht ja selle paigaldamise skeemid;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

15) lisakütusepaakide paigaldamiseks tuleb eelnevalt taotleda luba Maanteeametilt.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010] **Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2005, 37, 530- jõust. 08.04.2005] **Kood 703. Heitgaaside väljalaskesüsteem**

Nõuded: 1) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema valmistaja juhendi kohane;

2) heitgaaside väljalaskesüsteem peab olema ohutus kauguses kütusepaagist ja kütuse torudest nii, et torude või paagi lekkimisel ei satuks kütus heitgaaside torudele;

3) N₂ ja N₃ kategooria veoautodel võib suunata heitgaaside toru üles, kui selle ots ületab kabiini kõrgeima punkti tasandi. Toru välisläbimõõt ei tohi olla suurem kui 150 mm. Heitgaaside toru ümbrus peab olema vähemalt 50 mm ulatuses vaba;

4) heitgaaside pihkumine ei ole lubatud;

5) ei tohi olla auke ja pragusid, peab olema kinnitatud valmistaja juhendi kohaselt.

Kontrollimine: mõõdulindi, nihiku ja vaatlusega.

Kood 704. Heitgaaside toksilisuse vähendamise seadmed

Nõue: heitgaasi retsirkulatsiooni- ja sundtühikäigusüsteem, õhupuhastid, katalüsaatorseadmed, λ-andur, kübemetepüüdefiltrid jms peavad olema valmistaja juhendi kohased ja toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 705. Katalüsaatorita või λ-andurita katalüsaatoriga ottomootoriga sõiduki heitgaasi kahjulike ainete piirsaldus

Nõue: heitgaasi kahjulike ainete piirsaldus peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetodika kohaselt.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

* Märkus: [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

Kood 706. λ-anduriga reguleeritava küttesegu koostisega ja katalüsaatoriga ottomootoriga sõiduki heitgaaside kahjulike ainete piirsaldus

Nõue: heitgaasi kahjulike ainete piirsaldus peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetodika kohaselt.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kood 707. Kompressioonsüütega mootori heitgaasi suitsusus ja kahjulike ainete piirsaldus**

Nõue: kompressioonsüütega mootori heitgaasi suitsususe ja kahjulike ainete sisalduse piirnormid on kehtestatud keskkonnaministri määrusega.

Kontrollimine: suitsususemõõturiga ja neljakomponendilise spektrograafi tüüpi gaasianalüsaatoriga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetodika kohaselt.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Kood 708. Õli, jahutusvedeliku jms lekkimine**

Nõue: õli, jahutusvedeliku jms lekkimine ei ole lubatud.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 709. Karterigaaside pihkumine

Nõue: ei tohi pihkuda nähtavat suitsu.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 710. Toitesüsteem

Nõuded: 1) peab olema valmistaja juhendi kohane ja ei tohi lekkida. Rikke või avarii korral ei tohi väljavoolav kütus sattuda heitgaasi torudele või mõnele teisele kõrge temperatuuriga osale;

2) toitesüsteemi seadmed peavad olema kaitstud kerega või sõiduki mõne muu osaga.

Kontrollimine: vaatlusega, mõõdulindiga.

Kood 711. Gaasiauto toitesüsteem

Nõuded: 1) gaasiauto toiteseadmed ei tohi pihkuda, seadmetel ja armatuuril ei tohi olla korrosiooni ning vigastusi;

2) voolikud peavad olema otsikute külge kinnitatud klambritega.

3) **Kontrollimine:** vaatluse, seebivee ja pintsliga.

Märkus: Gaasi pihkumise või toitesüsteemi muu rikke avastamisel tuleb ülevaatus katkestada. Ülevaatus võib jätkata pärast remonti, kui rike on kõrvaldatud.

Kood 712. Müra

Nõue: sõiduki seisu- ja sõidumüra peab vastama keskkonnaministri kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: müramõõturiga mõõtja pädevuskäsiraamatus toodud meetodika kohaselt.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006] **Grupp 8**

Jõuülekanne**Kood 801. Sidur**

Nõuded: 1) peab olema valmistaja juhendi kohane. Käigud peavad lülituma kergelt ja mürata;

2) väljalülitatud siduri ja sisselülitatud käigu korral ei tohi sõiduk liikuda paigast (sidur ei tohi kaasa vedada);

3) pidurdatud auto mootor peab seiskuma siduri lülitumisel (sidur ei tohi libiseda);

4) siduripedaali vabakäik peab olema valmistaja juhendi kohane.

Kontrollimine: proovisõiduga.

Kood 802. Käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti

Nõuded: 1) käigu-, jaotus- ja jõuvõtukast/kordisti/aeglusti peavad olema valmistaja juhendi kohased, ei tohi lekkida ning peavad toimima;

2) käigud ei tohi sõiduki liikumisel välja lülituda.

Kontrollimine: vaatluse ja proovisõiduga.

Kood 803. Kardaanelkanne/rattavõll

Nõuded: 1) kardaanelkanne/rattavõll peab olema valmistaja juhendi kohane, kinnitatud ja tasakaalustatud, ei tohi vibreerida, kardaani liigendid peavad olema töökorras;

2) vahelaager/laagrid peavad olema valmistaja nõuete kohaselt kinnitatud ja töökorras;

3) nuutühendites ei tohi olla ülemäärast radiaallõtku;

4) porikaitsed peavad olema terved ja nõuetekohaselt kinnitatud.

Kontrollimine: vaatluse, vasara ja proovisõiduga.

Kood 804. Peaülekanne

Nõuded: 1) peab olema valmistaja juhendi kohane ja ei tohi lekkida;

2) laagrites ei tohi olla ülemäärast lõtku.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 805. Mootorratta jõuülekanne

Nõuded: 1) ketikaitsed ja tagaratas peavad olema valmistaja juhendi kohased ja kinnitatud;

2) kett peab olema pingutatud valmistaja juhendi kohaselt;

3) kardaanelvõlli liigendid peavad olema töökorras.

Kontrollimine: vaatlusega.

Grupp 9**Lisanõuded bussile, mille lubatud kiirus on kuni 90 km/h****Kood 901. Kirjed ja märgistus**

Nõue: vajalik informatsioon ohu korral tegutsemiseks peab olema eestikeelne ja olema kirjutatud mustade tähtedega rohelisele tagapõhjale, millel on kahekordne must ääris. Lastega ja puuetega sõitjate kohtade siltidel peab olema sinine tagapõhi ja sellel valged kujutised. Alates 1. jaanuarist 2008. a peab kõigis M₂ ja M₃ kategooria sõidukites turvavõõga varustatud istmel istuvale sõitjale nähtavas piirkonnas olema EL direktiivis 2003/20/EÜ sätestatud kavandi kohane piktogramm turvavõõ kasutamise nõude teavitamiseks. Lisaks piktogrammidele võib olla silt, millel on tekst «KINNITA TURVAVÕÕ». Sildi ja piktogrammi tagapõhi peab olema sinine ja sellel valged tähed või kujutised.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007] **Kontrollimine:** joonlaua ja vaatlusega.

Kood 902. Ukseava valgustus

Nõue: ukseava valgustus peab toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 903. Juhhiiste

Nõuded: 1) juhiistmel peab olema seljatagune kaitse ning peab olema välditud juhi pimestamine salongi valgustusega. Kaitse kõrgus juhi selja taga peab olema vähemalt 800 mm sõitjateruumi põrandast ja laiuselt ulatuma istme parempoolse servani;

2) juhiistmel peavad olema ohurihmad, v.a bussid, kus on lubatud seisukohad.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 904. Väljapääsud

Nõuded: 1) 1990. a või hiljem valmistatud A, B, I, II ja III klassi bussidel peab olema vähemalt kaks ust, üks teenindusüks (sõitjatele) ja varuüks (kasutamiseks ohu või õnnetuse korral). I, II ja III klassi bussi teenindusüksed peavad asuma bussi paremal küljel, varuüks võib asuda erandina bussi kere tagaseinas. A ja B klassi bussi ukseid võivad asuda kere paremal küljel või kere tagaseinas. Bussi üks uks peab asuma kere

esimeses pooles, teine üks või varuväljapääs tagumises pooles nii, et ukse avade keskelgede vaheline kaugus oleks võrdne vähemalt 40% bussi pikkusest tema pikiteljel. Kui juhiruumil ei ole ust sõitjateruumi, peab juhiruumil olema üks mõlemal bussi küljel. Üksiku ukse vähim laius peab olema 650 mm. Kaksikuksel – 1200 mm ja varuüksel – 550 mm. Kõik ukсед peavad lisaks muudele avamisviisidele olema avatavad ka käsitsi; 2) liigendbussil peab igas kere osas olema üks teenindusüks ja I klassi liigendbussi esimeses kereosas vähemalt kaks teenindusüks. I, II ja III klassi bussi teenindusüks ei tohi asuda bussi tagaseinas.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Kood 905.[Kehtetu – RTL 2007, 37, 636– jõust. 7.05.2007]

Kood 906. Sisevalgustus

Nõue: sisevalgustus peab olema valmistaja juhendi kohane ja toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 907. Uste avamis- ja sulgemismehhanism. Liigendbussi keredevaheline lõõts

Nõuded: uste avamis- ja sulgemismehhanism ja liigendbussi keredevaheline lõõts peavad olema terved, valmistaja juhendi kohased ja peavad toimima.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 908. Sisustus

Nõuded: 1) vahekäikude vähim laius peab olema 450 mm;

2) istmetevaheline vähim kaugus peab olema 650 mm. Kokkupandavad istmed peavad pärast neilt tõusmist ise pöörduma kokkupandud asendisse;

3) istmed peavad asetsema bussis nii, et sõitja istub näoga või seljaga sõidusuunas. I ja II klassi bussil on lubatud istme asend, kus sõitja istub sõidu suunas küljega. Kui bussis on seisvad või küljega sõidusuunas istmetel istuvad sõitjad, siis on bussi lubatud suurim sõidukiirus 60 kilomeetrit tunnis;

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]

4) kui juhil puudub või ei ole piisavat silmsidet teenindusustega (v.a isetoimiv), peavad nende nähtavuse nii bussikere seest kui ka väljast tagama optilised vms vahendid;

5) juhile peab olema tagatud vaateväli vähemalt 80° mõlemale poole bussi pikitelge. Nähtavuse takistuseks ei loeta rooliratast, peegleid ja klaasipuhasteid;

6) bussi sisustamiseks ei tohi kasutada materjali, mille ISO 3795 nõuetele vastavalt määratud põlemiskiirus on suurem kui 100 mm/min;

7) I ja II klassi bussis peab olema kõikide seisukohtade jaoks piisav arv käsipuud ja rihmu. Igal seisjal peab olema võimalus haarata vähemalt kahest käsipuust või rihmast. Käsipuudena või rihmadena lähevad arvesse need käsipuud ja rihmad, mis asuvad kõrguste vahemikus 800 kuni 1900 mm põrandast. Iga seisukoha kohta peab olema vähemalt üks käsipuu või rihm, mitte kõrgemal kui 1500 mm põrandast. Külgseinte juures, mille ääres puuduvad istmed, peavad olema 800 kuni 1500 mm kõrgusel põrandast seinaga rööbiti käsipuud.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

Grupp 10

[Kehtetu - RTL 2002, 106, 1575– jõust. 1.01.2003]

Grupp 11

Lisanõuded taksole

Kood 1101. Kirjed

Nõuded: 1) peavad olema keeleseaduse kohased;

2) takso välisküljel peab olema vedaja nimi või teenindusmärk;

3) takso parempoolse tagaukse aknal (sees- ja väljaspool) ja armatuurilaua paremal pool nähtaval kohal peab olema selgelt loetav ja arusaadav hinnakiri, mis vastab taksomeetri kohandamistunnistusele.

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 1102. Takso plafoon**

Nõue: takso katusel peab olema sisevalgustusega plafoon, mille esiküljel on sõna «TAKSO». Plafooni sisevalgustus peab süttima, kui taksomeeter lülitatakse asendisse «vaba».

Kontrollimine: vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 1103. Taksomeeter ja printer**

Nõue: taksol peab olema töökorras printer ja nähtaval kohal nõuetekohase metrooloogilise kontrolli läbinud ning kohandatud taksomeeter.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kontrollimine:** vaatlusega ja kviitungi kontrollväljatrükiga.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Kood 1104. Takso rehvid**

Nõuetakso rehvide mõõdud peavad vastama taksomeetri kohandamistunnistuses toodud mõõtudele.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kontrollimine:** vaatlusega.

[RTL 2004, 45, 770- jõust. 01.05.2004]**Grupp 12**

Sõiduki mõõtmised

Kood 1201. Üldnõuded

Nõuded: 1) M₂, M₃, N ja O kategooria mootorsõiduki ja selle haagise ning nendest koostatud autorongide suurimad lubatud mõõtmised ning massid peavad vastama direktiivide 96/53/EÜ ja 97/27/EÜ nõuetele.

Suuremõõtmelisel ja/või raskekaalulisel veol kasutatav mootorsõiduk ja selle haagis peavad vastama kehtestatud nõuetele. M₁ kategooria sõiduki suurimad lubatud mõõtmed ning massid peavad vastama direktiivi 92/21/EMÜ ja direktiivi 95/48/EÜ nõuetele;

2) auto ja selle haagise mõõtmete määramine peab toimuma direktiivi 97/27/EÜ kohaselt (vt lisa 1 joonis 86). Sõiduki mõõtmed saadakse valmistaja määratud mõõtmega ehitatud sõiduki mõõtmisel;

3) sõiduki pikkuse (vt lisa 1 joonis 86A) mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi:

1. auto pikkust peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele auto ees ja taga. Nende kahe tasandi vahele jäävad kõik auto osad, kaasa arvatud ka need, mis ulatuvad autost ette- ja tahapoole (nagu puksiirkonksud, kaitserauad jne);

2. täis- ja kesktelgahaagise pikkust peab mõõtma koos tiisliga ja ilma tiislita, kusjuures viimane mõõde antakse sulgudes: näiteks 5500 (3700). Haagise pikkust koos rõhtasendis tiisliga peab mõõtma haakeseadme teljest (näiteks veorõnga teljest) kuni haagise tagumise äärmise osani. Haagise pikkust ilma tiislita peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele haagise ees ja taga;

3. poolhaagise üldpikkust peab mõõtma tema pikiteljega risti olevate mõtteliste tasapindade vahel, kusjuures need tasapinnad on puutujateks äärmistele kereosadele poolhaagise ees ja taga. Mõõde veopoldi teljest kuni haagise tagumise äärmise osani antakse sulgudes haagise kogupikkuse mõõde järel: näiteks 10 800 (7800);

4. pikkuse mõõtmisel ei arvestata järgmisi osi:

a) klaasipuhasteid ja -pesureid;

b) esimesi või tagumisi tunnusmärke;

c) tolli plommimisseadmeid ja plommide kaitsevahendeid;

d) tendi ohutus- ja kaitsevahendeid;

e) valgustusseadmeid;

f) peegleid ja teisi tahavaate seadmeid;

g) jälgimise abivahendeid;

h) õhuvõtu torusid;

i) vahetatavate kerede stoppereid;

j) astmelaudu ja käepidemeid;

k) kummipuhvreid ja sellesarnast varustust;

l) tõstelavasid, kaldteid jms sõiduasendis seadmeid, kui need ei ulatu välja rohkem kui 300 mm, tingimusel, et sõidukil ei ületata kaubaruumi mahtu;

m) mootorsõiduki haakeseadmeid;

n) elektrisõidukite vooluvõttureid;

o) väliseid päikesesirme;

p) teisaldatavad antitiivad, tuuletammid, tuulesuunajad jms lisandid;

q) väljalaskesüsteem;

r) teisaldatavad lisaseadmed (esikaitsesüsteem, vints), kui need ei ulatu välja rohkem kui 300 mm.

Tootja poolt paigaldatud esikaitsesüsteem võib olla arvestatud pikkuse mõõdu hulka.

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]

4) sõiduki laiuse (vt lisa 1 joonis 86B) mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi:

sõiduki laiust peab mõõtma sõiduki pikiteljega rööbiti olevate tema külgede puutetasapindade vahelise kaugusena, sh kõik auto väljaulatuvad järgalt kinnituvad osad (rattarummud, ukse käepidemed, tiivad jne), välja arvatud:

• tahavaatepeeglid;

• küljeääretule laternad;

• rehvi siserõhunäiturid;

• suunatule laternad;

• elastsed poripõlled;

• M₂ ja M₃ kategooria sõidukite sissetõmbuvad trepid ja kaldteed tingimusel, et need oleksid sõiduasendis ja ei ulatuks sõiduki küljelt välja rohkem kui 10 mm ning kaldteede ette ja taga suunatud nurkade ümardusraadiused oleksid vähemalt 5 mm; servade ümardusraadiused peavad olema vähemalt 2,5 mm;

• rehviketid;

• teepinnaga kokkupuutes olevate rehvide väljakummunud küljed;

• tolli plommimisseadmed ja plommide kaitsevahendid;

• presendi ohutus- ja kaitsevahendid;

• valgustusseadmed;

• rehvi vigastuse signaalseadmed;

• väljaulatuvate porikaitsesüsteemide painduvad osad;

5) sõiduki kõrgust (vt lisa 1 joonis 86C) peab mõõtma sõiduki tugipinna ja sõidukorras koormamata sõiduki kõrgeima osa puutepinna vahelise kaugusena. Arvesse tuleb võtta kõik järgalt kinnitatud osad, välja arvatud:

a) antennid;

b) elektrisõidukite pantograafid või vooluvõtturid;

c) L kategooria sõidukil lisaks tahavaatepeeglid;

d) valgustusseadmed;

[RTL 2010, 24, 423- jõust. 14.05.2010]Tõstetavate telgedega sõidukite puhul peab arvestama tõsteseadmest tingitud mõjuga. Sõidukil, millel vedrustuse abil on võimalik muuta sõiduki kõrgust, peab mõõtmise ajal vedrustus olema kasutusasendis;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) sõiduki baas on sõiduki ühel küljel asuvate ja kõrvutiasetsevate rataste telgede vaheline kaugus. Lisaks loetakse poolhaagisel (vt lisa 1 joonis 86D) baasiks ka veopoldi ja esimeste rataste telje vaheline kaugus. Kui vasaku ja parema külje baasid on erinevad, tuleb eelistada vasaku külje baase. Kui sõidukil on kaks või rohkem baasi, peab baase märkima eest tahapoole. Baaside summa saadakse baaside liitmisel;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

7) sõiduki rööpme (vt lisa 1 joonis 86E) mõõtmisel peab täitma järgmisi tingimusi: sõiduki rööbet peab mõõtma ühe telje rehvide poolt teepinnale jäetud jäljendite keskpunkade vahelise kaugusena. Paarisrehvidega telgede korral – rehvide vahet läbivate sümmeetriasapindade vahelise kaugusena;

8) [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

9) Koormaga või koormata sõiduki mõõtmised peavad vastama koodides 1202, 1203 ja 1204 toodud suurustele.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Kontrollimine:** mõõdulindiga.

Kood 1202. Lubatud suurim pikkus

Nõuded: 1) mootorsõiduk 12,00 m;

2) täis- ja keskelghaagis 12,00 m;

3) poolhaagis (haagise veopoldist kuni selle tagaseinani) 12,00 m;

4) liigendbuss 18,00 m;

5) L kategooria sõiduk 4,00 m;

6) veduk haakes poolhaagisega 16,50 m;

7) veduk täis- või keskelg- ja tugihaagisega ning kaksikautorong (reguleeritava pikkusega tiisli puhul pikimas asendis) 18,75 m;

8) kui poolhaagis on valmistatud enne 1991. a ja ei täida nõuet 3 või tema veopoldi telje kaugus poolhaagise esiosa mis tahes punktist horisontaalselt mõõdetuna on üle 2,04 m, võib autorongi pikkus olla 15,50 m.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 1203. Suurim laius

Nõuded: 1) kõik sõidukid (v.a M₁ ja L kategooria sõidukid ning punktis 3 toodud sõidukid) 2,55 m;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

2) M₁ kategooria sõidukid 2,50 m;

3) köetavate, termos-, külmik- ja külmutussõidukite kered, kui kere soojusisolatsiooniga seinapaksus on vähemalt 45 mm või millel on akrediteeritud katsekoja tunnistus või plaat kere vastavuse kohta ATP kokkuleppele 2,60 m;

4) L₁ kategooria sõidukid 1,00 m;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

5) L₂, L₃, L₄, ja L₅ kategooria sõidukid 2,00 m;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

6) L kategooria veduki haakes olev haagis 2,00 m;

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006]

7) [kehtetu]

8) O₃ ja O₄ kategooria täis- ja keskelghaagised võivad olla neid vedavatest vedukautodest laiemad kuni 0,15 m;

9) poolhaagis võib olla teda vedavast sadulvedukist (esitelje kohalt mõõdetud gabariitmõõdust) laiem kuni 0,35 m.

Märkus. Nõuetes 7, 8 ja 9 mainitud sõidukite laiused ei tohi ühelgi juhtumil ületada vastavalt 2,55 m või 2,60 m.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 1204. Lubatud suurim kõrgus**

Nõuded: 1) kõigil sõidukeil, v.a L kategooria sõidukid, . . . 4,00 m;

2) L kategooria sõidukil . . . 2,50 m.

Kontrollimine: mõõdulindi või gabariitväravaga.

Kood 1205. Pöörderaadius

Nõue: kõik mootorsõidukid ja autorongid peavad suutma liikuda ringteel, mille välisraadius on 12,50 m ja siseraadius on 5,30 m.

Kontrollimine: katsesõiduga.

Kood 1206. Lubatud suurim kaugus veduki veokasti esiseinast

Nõuded: 1) veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani ilma veduki veokasti tagaseina ja haagise veokasti esiseina vahelise kauguseta (t) võib olla: $L - t = 15,65$ m (vt lisa 1 joonis 87);
2) veduki veokasti esiseinast kuni täishaagise veokasti tagaseinani (L) võib olla: $L = 16,40$ m (vt lisa 1 joonis 88).

Märkus. Mõõtmisel peavad veduk ja täishaagis asuma ühel sirgel ning reguleeritava pikkusega tiisel tema pikimas asendis.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Kood 1207. Autorongi veduki viimase telje ja täishaagise esimese telje vaheline vähim kaugus

Nõue: veduki viimase telje kaugus täishaagise esimesest teljest (l_t) peab olema: $l_t \geq 3$ m (vt lisa 1 joonis 89).

Märkus. Mõõtmisel peavad veduki ja täishaagise teljed olema paralleelsed.

Kontrollimine: mõõdulindiga.

Märkus. [Kehtetu – RTL 2006, 39, 671– jõust. 12.05.2006]

Grupp 13

Sõiduki ja autorongi massid

[RTL 2003, 23, 335- jõust. 20.02.2003] **Kood 1301. Täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass**

Nõuded: 1) 2-teljelise täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass on 18 t (vt lisa 1 joonis 90);
2) 3-teljelise või suurema telgede arvuga täis- ja kesktelghaagise lubatud suurim registrimass on 24 t (vt lisa 1 joonis 91).

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007] **Kontrollimine:** registreerimisdokumentide järgi.

Kood 1302. Autorongi lubatud suurim tegelik mass

Nõuded: 1) vedukist ja täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim tegelik mass:

- a) 2-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 36 t;
 - b) 2-teljelisest vedukist ja 3-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 40 t;
 - c) 3-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 40 t;
- [RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]d) 3 või suurema telgede arvuga vedukist ja 3 või suurema telgede arvuga täis- või kesktelghaagisest koosneval autorongil – 44 t;

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

2) sadulvedukist ja poolhaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim tegelik mass:

- a) 2-teljelisest sadulvedukist ja 1-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 28 t;
 - b) 2-teljelisest sadulvedukist ja 3-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 40 t;
 - c) 3-teljelisest sadulveokist ja 2-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil – 40 t;
- [RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]d) 3 või suurema telgede arvuga sadulvedukist ja 2 või suurema telgede arvuga poolhaagisest koosneval autorongil, mida kasutatakse 40 jalaste ISO konteinerite kombineeritud veo korral – 44 t;

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009]e) 3 või suurema telgede arvuga sadulveokist ja 3 või suurema telgede arvuga poolhaagisest koosneval autorongil – 44 t.

[RTL 2010, 1, 7- jõust. 08.01.2010]

3) 2-teljelisest vedukist ja 2-teljelisest poolhaagisest koosneval autorongil on lubatud suurim tegelik mass:

- a) kui poolhaagise telgede vahe on 1,3 m või suurem, kuid ei ületa 1,8 m (vt lisa 1 joonis 92) – 36 t;
- b) kui poolhaagise telgede vahe on suurem kui 1,8 m – 36 t ja lisaks 2 t, kui on täidetud järgmised tingimused:
 - poolhaagise teliku registrikoormus on 20 t;
 - sadulveduki registrimass on 18 t;
 - sadulveduki veoteljel on paarisrattad;
 - sadulveduki veoteljel kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust * (vt lisa 1 joonis 93).

Märkus: * Veotelje vedrustus võrdsustatakse õhkvedrustusega, kui ta täidab direktiivi 96/53/EÜ nõudeid.

Kontrollimine: kaalumise ja mõõdulindiga.

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007] **Kood 1303. Mootorsõiduki haakes veetava või pukseeritava sõiduki lubatud suurim tegelik mass**

Nõuded: 1) ühelgi juhul ei ole lubatud ületada veduki valmistaja poolt määratud vedukiga veetava haagise lubatud suurimat massi;

2) M_1 ja N_1 kategooria veduki haakes on lubatud vedada O_1 või O_2 kategooria haagist. M_2 ja M_3 kategooria veduki haakes on lubatud vedada kesktelghaagist või kaheteljelist täishaagist. Haagise lubatud suurim tegelik mass on:

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

- a) pidurita haagise korral 0,75 tonni või 0,5 veduki tühimassi, kusjuures aluseks tuleb võtta väiksem väärtus;
- b) piduriga haagise korral veduki registrimass või M_1G ja N_1G kategooria veduki korral 1,5-kordne veduki registrimass, kuid mitte üle 3,5 tonni, v.a M_3 kategooria I klassi veduki korral;

c) M₃kategooria I klassi veduki korral, kui kaheteljelisel sõitjate veoks ettenähtud täishaagisel on ABS pidurid, 1,4-kordne veduki registrimass;

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

3) N₂ ja N₃ kategooria veduki haagise lubatud suurim tegelik mass on:

- a) pidurita haagise korral 0,75 tonni või 0,5 veduki tühimassi, kusjuures aluseks tuleb võtta väiksem väärtus;
- b) piduriga haagise, v.a poolhaagise, korral 1,5-kordne veduki registrimass, v.a inertspiduriga haagise korral;
- c) inertspiduriga haagise korral 3,5 tonni;
- d) 2,0-kordne veduki registrimass, kui veduki kõik teljed on veoteljed;

4) mootorsõiduki või autorongi pukseerimisel peavad olema täidetud liikluseeskirja 22. peatükis toodud nõuded;

[RTL 2007, 96, 1605- jõust. 21.12.2007]

5) L kategooria veduki haagise lubatud suurim tegelik mass on 0,5 veduki tühimassi.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumiseega.

[RTL 2004, 130, 2018- jõust. 08.10.2004] **Kood 1304. Mootorsõiduki lubatud suurim registrimass**

Nõue: mootorsõiduki lubatud suurim registrimass ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt määratud täismass ja ei tohi ületada:

- a) 2-teljelisel mootorsõidukil – 18 t;
- b) 3-teljelisel mootorsõidukil – 25 t;
- c) 3-teljelisel mootorsõidukil, kui veoteljel on paarisrattad ja kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje registriteljekoormus ei ületa 9,5 t – 26 t;
- d) 4-teljelisel või suurema telgede arvuga mootorsõidukil, millel on vähemalt kaks juhttelge – 31 t;
- [RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] e) 4-teljelisel või suurema telgede arvuga mootorsõidukil, millel on vähemalt kaks juhttelge, mille veoteljel on paarisrattad ja kasutatakse õhkvedrustust või sellega võrdsustatud vedrustust või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje registriteljekoormus ei ületa 9,5 t – 32 t;
- [RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009] f) 3-teljelisel liigendbussil – 28 t.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007] **Nõuded:** registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

Kood 1305. L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass

Nõue: L kategooria sõiduki lubatud suurim tühimass ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt on määratud ja ei tohi ületada:

- a) L₅ kategooria kolmerattalisel sõidukil (elektrisõidukil ei arvestata veoakude massi) – 1000 kg;
- b) sõitjateveoks ettenähtud neljarattalisel L₅ kategooria sõidukil – 400 kg;
- c) veosteveoks ettenähtud neljarattalisel L₅ kategooria sõidukil (elektrisõidukil ei arvestata veoakude massi) – 550 kg.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kood 1306. L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime**

Nõue: L kategooria sõiduki lubatud suurim kandevõime ei tohi olla suurem kui valmistaja poolt on määratud ja ei tohi ületada:

- a) sõitjateveoks ettenähtud kolmerattalisel L₅ kategooria sõidukil – 300 kg;
- b) veosteveoks ettenähtud kolmerattalisel L₅ kategooria sõidukil – 1500 kg;
- c) sõitjateveoks ettenähtud neljarattalisel L₅ kategooria sõidukil – 200 kg;
- d) veosteveoks ettenähtud neljarattalisel L₅ kategooria sõidukil – 1000 kg.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi või kaalumiseega.

[RTL 2006, 84, 1537- jõust. 04.12.2006] **Kood 1307. Lubatud suurim registrimass sõltuvalt sõiduki baasist**

Nõue: 4-teljelise mootorsõiduki lubatud suurim registrimass tonnides võib olla kuni viiekordne veduki esimese ja viimase telje vaheline kaugus meetrites, kui seejuures ei ületata koodi 1304 nõudeid. Erandina on siseriiklikul veol kahe kaheteljelise telikuga mootorsõiduki, mille telikute keskpunktide vaheline kaugus on suurem kui 4,0 m, lubatud suurim registrimass 32,0 t, kui seejuures on täidetud koodide 1304 ja 1405 nõuded.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumiseega.

[RTL 2003, 85, 1252- jõust. 26.07.2003] **Grupp 14**

Sõiduki lubatud suurim registriteljekoormus

Kood 1401. Mittevedava telje suurim lubatud registrikoormus

Nõue: lubatud suurim registrikoormus üksikul mittevedaval teljel 10 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumiseega.

Kood 1402. Kaheteljelise telikuga täis-, kesktelg- ja poolhaagise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus sõltuvalt telgede vahekaugusest on:

- 1) telgede vahekaugus d on väiksem kui 1,0 m – 11 t;
- 2) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,0 m, kuid väiksem kui 1,3 m – 16 t;
- 3) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,3 m, kuid väiksem kui 1,8 m – 18 t;
- 4) telgede vahekaugus d on 1,8 m või suurem – 20 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumiseega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005] **Kood 1403. Kolmeteljelise telikuga täis-, kesktelg- ja poolhaagise teliku lubatud suurim registrikoormus**

Nõue: kolmeteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus sõltuvalt telgede vahekaugusest on:

- 1) telgede vahekaugus d ei ole suurem kui 1,3 m – 21 t;

2) telgede vahekaugus d on suurem kui 1,3 m, kuid ei ületa 1,4 m – 24 t.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi ja kaalumisega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 1404. Veotelje lubatud suurim registrikoormus**

Nõue: veotelje lubatud suurim registrikoormus on 11,5 t.

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]**Kontrollimine:** registreerimisdokumentide järgi või kaalumisega.

Kood 1405. Mootorsõiduki kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus

Nõue: mootorsõiduki kaheteljelise teliku lubatud suurim registrikoormus sõltuvalt telgede vahekaugusest on:

1) telgede vahekaugus d on väiksem kui 1,0 m – 11,5 t;

2) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,0 m, kuid väiksem kui 1,3 m – 16 t;

3) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,3 m, kuid väiksem kui 1,8 m – 18 t;

4) telgede vahekaugus d on vähemalt 1,3 m, kuid väiksem kui 1,8 m ja kui veoteljel on paarisrattad ja õhkvedrustus või sellega samaväärne vedrustus või mõlemal veoteljel on paarisrattad ja ühegi telje registriteljekoormus ei ületa 9,5 t – 19,0 t.

[RTL 2007, 37, 636- jõust. 07.05.2007]**Kontrollimine:** registreerimisdokumentide järgi, mõõdulindi või kaalumisega.

[RTL 2005, 104, 1579- jõust. 16.10.2005]**Kood 1406. Sõiduki vähim lubatud telje/telgede koormus**

Nõuded: 1) koormatud sõiduki veotelje või veotelgede koormus ei tohi olla väiksem kui 25% sõiduki täismassist;

2) koormatud sõiduki juhttelje või juhttelgede koormus ei tohi olla väiksem kui 20% sõiduki täismassist.

Kontrollimine: registreerimisdokumentide järgi ja kaalumisega.

[RTL 2006, 39, 671- jõust. 12.05.2006]**Grupp 15**

Täiendavad nõuded liiklusregistrisse kantud rahvusvahelises liikluses osalevale sõidukile

Kood 1501.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1502.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1505.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1506.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1507.[Kehtetu – RTL 2010, 24, 423– jõust. 1.09.2010]

Kood 1508. «Roheline veoauto» («GreenLorry»)

Nõuded: 1) peab vastama CEMT poolt kehtestatud nõuetele ja omama vastavat tunnistust;

2) kahjulike ainete sisaldus heitgaasis ei tohi ületada tabelis 7 (EURO-1) toodud piirväärtusi:

Tabel 7

	g/kW h
Kahjulik aine	Kahjuliku aine sisaldus heitgaasis
CO	4,9
HC	1,23
NO _x	9,0
Kübemed	Võimsus ≤ 85 kW 0,7
	Võimsus >85 kW 0,4

3) diiselauto heitgaaside neeldumistegur «K» ei tohi ületada valmistaja andmesildil näidatud väärtust;

4) müra ei tohi ületada tabelis 8 toodud piirväärtusi:

Tabel 8

dB(A)	
Mootori võimsus	Müra
Võimsus ≤ 150 kW	78
Võimsus >150 kW	80

Kontrollimine: valmistaja tõendi olemasolu ja selle vastavust sõiduki tehasetähisele ja mootori numbrile. Auto teiste osade ja süsteemide korrasolekut kontrollitakse vastavalt käesolevate nõuete vastava osa või süsteemi kontrollimiseks ettenähtud meetodikale.

Kood 1509. Ohutu veoauto või EURO3 ohutu veoauto haagis

- Nõuded:** 1) rehvi mustri sügavus peab olema vähemalt 2,0 mm;
 2) peavad olema E-reegli nr 73/00 või direktiivi 89/297/EMÜ kohased külgmised allasõidutõkked;
 3) peab olema E-reegli nr 58/01 või direktiivi 70/221/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 2000/8/EÜ) kohane tagumine allasõidutõke;
 4) peavad olema E-reegli nr 6/01 või direktiivi 76/756/EMÜ (paranduste direktiiv 1999/15/EÜ) kohased ohutuled;
 5) O₃ ja O₄ kategooria haagisel peavad olema E-reegli nr 70/01 kohased suure sõiduki tunnusmärgid;
 6) peavad olema E-reegli nr 13/06 või direktiivi 71/320/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 98/12/EÜ) kohased ABS pidurid.

Kontrollimine: vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ) valmistaja või tema volitatud esindaja poolt välja antud tunnistuse olemasolul.

[RTL 2001, 135, 1953- jõust. 24.12.2001] **Kood 1510. Ohutu veoauto («Greener and SafeLorry»)**

Nõuded: 1) kahjulike ainete sisaldus heitgaasis ei tohi ületada tabelis 9 toodud piirväärtusi, vastavalt E-reeglile nr 49/02, rida B või direktiivile 88/77/EMÜ (parandatud direktiiviga 91/542/EMÜ) («EURO 2»):

Tabel 9

Kahjulik aine	Kahjuliku aine sisaldus heitgaasis
CO	4,0 [g/kWh]
HC	1,1 [g/kWh]
NO _x	7,0 [g/kWh]
Kübemed	0,15 [g/kWh]

2) müra ei tohi ületada tabelis 10 toodud piirväärtusi, vastavalt E-reeglile nr 51/02 või direktiivile 70/157/EMÜ (parandatud direktiiviga 1999/101/EÜ):

Tabel 10

Mootori võimsus	Müra [dB(A)]
Võimsus ≤ 150 kW	78
Võimsus > 150 kW	80

- 3) rehvi mustri sügavus peab olema vähemalt 2,0 mm;
 4) peavad olema E-reegli nr 73/00 või direktiivi 89/297/EMÜ kohased külgmised allasõidutõkked;
 5) peab olema E-reegli nr 58/01 või direktiivi 70/221/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 2000/8/EÜ) kohane tagumine allasõidutõke;
 6) peavad olema E-reegli nr 6/01 või direktiivi 76/756/EMÜ (parandatud direktiiviga 1999/15/EÜ) kohased ohutuled;
 7) peab olema E-reegli nr 27/03 kohane ohukolmnurk;
 8) peab olema AETR kokkuleppe või direktiivi 3821/85/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 1056/97/EÜ) kohane sõidumeerik;
 9) peab olema E-reegli nr 89 või direktiivi 92/24/EMÜ kohane kiiruspiirik;
 10) N₃ kategooria sõidukil peavad olema E-reegli nr 70/01 kohased suure sõiduki tunnusmärgid;
 11) peavad olema E-reegli nr 13/09 või direktiivi 71/320/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 98/12/EÜ) kohased ABS pidurid;
 12) peavad olema E-reegli nr 79/01 või direktiivi 70/311/EMÜ (viimati parandatud direktiiviga 1999/7/EÜ) kohased juhtimisseadmed.

Kontrollimine: vastavalt direktiivile 96/96/EÜ (paranduste direktiivid 1999/52/EÜ, 2001/9/EÜ ja 2001/11/EÜ) valmistaja või tema volitatud esindaja poolt välja antud tunnistuste olemasolul.

[RTL 2001, 135, 1953- jõust. 24.12.2001] **Grupp 16**

Lisanõuded ohtlike veoste veo sõidukile

Kood 1601. Ohtlike veoste veo sõiduki tehno seisund, varustus ja märgistus

Nõue: ohtlike veoste vedavad sõidukid peavad olema täiendavalt märgistatud, nende varustus ja tehno seisund peavad vastama ohtlike veoste veole kehtestatud nõuetele.

Kontrollimine: vaatluse ja mõõdulindiga. Ohtlike veoste paak- või paakkonteinersõiduk vaadatakse üle, kui esitatakse OÜ Tehnokontrollikeskus poolt väljastatud tehnilise kontrolli protokoll. Kui ohtlike veoste paak-

või paakkonteinersõidukit kasutatakse rahvusvahelisel veol, kontrollitakse OÜ Tehnokontrollikeskus poolt väljastatud veoanuma ADR vastavuse tunnistuse olemasolu ja kehtivust

[RTL 2004, 130, 2018- jõust. 08.10.2004] **Grupp 17**

Lisanõuded trollile

Kood 1701. Elektriohutus

Nõue: troll peab vastama majandusministri kinnitatud elektriseadmete elektriohutuse ja valmistaja eeskirjadele.

Kontrollimine: vastavalt elektriohutuse eeskirjale.

Grupp 18

Nõuded vanasõidukile

Kood 1801. Vanasõiduki originaalsus

Nõuded: 1) vanasõiduki vastavus originaalsusele:

- a) valmistamisajaga enne 01.01.1930. a – vähemalt 70% ulatuses;
 - b) valmistamisajaga alates 01.01.1930. a kuni 31.12.1945. a – vähemalt 75% ulatuses;
 - c) valmistamisajaga alates 01.01.1946. a kuni 31.12.1960. a – vähemalt 85% ulatuses;
 - d) valmistamisajaga alates 01.01.1961. a kuni 31.12.1970. a – vähemalt 90% ulatuses;
 - e) valmistamisajaga alates 01.01.1970. a ja vähemalt 35 aastat tagasi – vähemalt 95% ulatuses;
- 2) originaalsuse hindamisel kontrollitakse sõiduki kere, pinnakatte, veermiku, mootori, jõuülekande, elektriseadmete, interjööri, varustuse ja muude osade vastavust originaalsusele;

3) originaalseks loetakse ka originaaliga äravahetamiseni sarnased detailid, seadmed, pinnakate ja muud osad;

4) sõiduki interjäär, istmed, lahtikäiv katus, polsterdus ning muud riide, naha või muu sarnase materjaliga kaetud detailid (sh plastdetailid) peavad olema terved ja puhtad;

5) sõiduki nähtaval välispinnal ei või olla korrosiooni ega pinnakatte kahjustusi.

Kontrollimine: vaatlusega.

Kood 1802. Vanasõiduki tehnoseisund ja varustus

Nõuded: 1) sõiduki mootoris, kütuse- ja jahutussüsteemis, jõuülekanDES ning veermikus ei tohi olla nähtavaid lekkeid;

2) heitgaaside pihkumine kogu süsteemi ulatuses ei ole lubatud;

3) sõiduki piduriseadmed peavad olema töökorras ja võimaldama sõidukit peatada;

4) valgustus- ja signalisatsiooniseadmed peavad olema töökorras ja toimima;

5) juhtimisseadmetes ja veermikus ei tohi olla vigastusi ja jääkdeformatsioone, esinevad lõtkud ei tohi olulisel määral mõjutada sõiduki kasutamist;

6) sõiduki muud seadmed peavad olema töökorras ja toimima;

7) sõiduki kere detailides ja raamis ei tohi olla pragusid ja murdeid;

8) sõiduki interjäär, istmed, lahtikäiv katus, polsterdus ning muud riide, naha või muu sarnase materjaliga kaetud detailid (sh plastdetailid) peavad olema terved;

9) rehvil ei tohi esineda sisemisi ega välimisi koordi läbivaid vigastusi või turvise eraldumist koordist ja turvisemustri jääksügavus peab olema vähemalt 3,0 mm;

10) sõiduki nähtaval välispinnal ei või olla korrosiooni ega pinnakatte kahjustusi;

11) sõidukil peab olema koodi 114 kohane ohukolmnurk ja koodi 110 kohane tulekustuti.

[RTL 2009, 47, 671- jõust. 19.06.2009] **Kontrollimine:** vaatluse, proovisõidu, lõtkuestri ja nihkkaliibriga.

[RTL 2006, 75, 1392- jõust. 29.10.2006]¹ Euroopa Ühenduste Komisjoni direktiiv 2006/20/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamiseks nõukogu direktiivi 70/221/EMÜ (mootorsõidukite ja nende haagiste vedelkütusepaakide ja tagumiste allasõidutõkete kohta) (ELT L 048, 18.02.2006, lk 16–18), Euroopa Ühenduste Komisjoni direktiiv 2006/27/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil nõukogu direktiive 93/14/EMÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite pidurite kohta ja 93/34/EMÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite kohustusliku märgistuse kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 95/1/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite maksimaalse valmistajakiiruse, maksimaalse pöördemomendi ja mootori maksimaalse kasuliku võimsuse kohta ja 97/24/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite teatavate osade ja omaduste kohta (ELT L 066, 08.03.2006, lk 7–15), Euroopa Ühenduste Komisjoni direktiiv 2006/28/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamiseks nõukogu direktiivi 72/245/EMÜ, mis käsitleb sõidukite tekitatud raadiohäireid (elektromagnetilist ühilduvust) ja nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ liikmesriikide mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitusega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta (ELT L 065, 07.03.2006, lk 27–29), Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/40/EÜ, mis käsitleb mootorsõidukite kliimaseadmetest pärit heitkoguseid ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ

(ELT L 161, 14.06.2006, lk 12–18), Euroopa Ühenduste Komisjoni direktiiv 2006/51/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/55/EÜ I lisa ja direktiivi 2005/78/EÜ IV ja V lisa sõidukites kasutatava heitekontrollisüsteemi nõuete ja gaasimootoriga seotud erandite suhtes (ELT L 152, 07.06.2006, lk 11–21), Euroopa Ühenduste Komisjoni direktiiv 2006/72/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/24/EÜ kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite teatavate osasid ja omaduste kohta (ELT L 227, 19.08.2006, lk 43–45). Euroopa Liidu nõukogu direktiiv 2006/96/EÜ, millega kohandatakse teatavaid direktiive kaupade vaba liikumise valdkonnas seoses Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisega (ELT L 363, 20.12.2006, lk 81–106), Euroopa Ühenduse Komisjoni direktiiv 2006/119/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamise eesmärgil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/56/EÜ (ELT L 330, 28.11.2006, lk 12–15) ja Euroopa Ühenduse Komisjoni direktiiv 2006/120/EÜ, millega parandatakse ja muudetakse direktiivi 2005/30/EÜ, millega muudetakse, tehnika arenguga arvestamiseks, kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite tüübikinnitust käsitlevaid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/24/EÜ ja 2002/24/EÜ (ELT L 330, 28.11.2006, lk 16–17).

- Komisjoni direktiiv 2007/15/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamiseks mootorsõidukite välispinnast väljaulatuvaid osi käsitleva nõukogu direktiivi 74/483/EMÜ I lisa (ELT L 75, 15.3.2007, lk 21–23);
- Komisjoni direktiiv 2007/34/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamiseks nõukogu direktiivi 70/157/EMÜ, milles käsitletakse mootorsõidukite lubatud müratasest ja heitgaasisüsteemi (ELT L 155, 15.6.2007, lk 49–67);
- Komisjoni direktiiv 2007/35/EÜ, millega muudetakse tehnika arenguga kohandamiseks nõukogu direktiivi 76/756/EMÜ, mis käsitleb mootorsõidukitele ja nende haagistele valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamist (ELT L 157, 19.6.2007, lk 14–16);
- Komisjoni direktiiv 2007/37/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 70/156/EMÜ (liikmesriikide mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitusega seotud õigusaktide ühtlustamise kohta) I ja III lisa (ELT L 161, 22.6.2007, lk 60–62);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/38/EÜ, ühenduses registreeritud raskeveokitele tagantjärele peeglite paigaldamise kohta (ELT L 184, 14.7.2007, lk 25–28);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/46/EÜ, millega kehtestatakse raamistik mootorsõidukite ja nende haagiste ning selliste sõidukite jaoks mõeldud süsteemide, osade ja eraldi seadmetike kinnituse kohta (ELT L 263, 9.10.2007, lk 1–160);
- Komisjoni direktiiv 2008/74/EÜ, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/55/EÜ ja direktiivi 2005/78/EÜ mootorsõidukite tüübikinnituste osas seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavusega (ELT L 192, 19.7.2008, lk 51–59).

[RTL 2009, 1, 5- jõust. 10.01.2009]

